

Verdal kommune
Møteinnkalling

Kommunestyrets medlemmer

Det innkalles med dette til følgende møte:

Utvalg: Kommunestyre
Møtested: Kommunestyresalen, Verdal Rådhus
Dato: 29.01.2018
Tid: 18:00

Evt forfall, eller inhabilitet i noen av sakene, meldes til rådmannskontoret på telefon 740 48257 eller på epost: line.ertsas@verdal.kommune.no . Varamedlemmer møter kun ved særskilt innkalling.

Verdal, 19. januar 2018

Bjørn Iversen
Ordfører (S)

Saksnr	Innhold
PS 1/18	Godkjenning av møteprotokoll
PS 2/18	Revidering av Reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår Verdal kommune
PS 3/18	Operasjonalisering av budsjettvedtak
PS 4/18	Avklaring av tjenestetilbud i nytt helsebygg
PS 5/18	Utbygging av Vinne skole - fremdriftplan og milepæler
PS 6/18	Felles strategi for forskning, utvikling og innovasjon (FOUI-strategi)
PS 7/18	Detaljregulering for Sagstuvegen 18
PS 8/18	Utbyggingsavtale for Sagstuvegen 18
PS 9/18	Revidering av vedtekter - Midt-Trøndelag regionråd
PS 10/18	Kontrollutvalgets årsplan/møteplan for 2018
PS 11/18	Anne Eli Kjesbu - søknad om fritak fra vervet som varamedlem i innvandrerrådet for resten av valgperioden 2015-2019
PS 12/18	Orienteringer
PS 13/18	Spørsmål fra Fatima Almanea (AP) - mobbing i verdalsskolen

PS 1/18 Godkjenning av møteprotokoll

Revidering av Reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår Verdal kommune

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 74048250	Arkivref: 2018/4623 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	18.01.2018	2/18
Kommunestyre	29.01.2018	2/18

Saksprotokoll i Formannskap - 18.01.2018

BEHANDLING:

SP v/Pål Sverre Fikse fremmet følgende tilleggsforslag:

«Pkt. 4.2 opprettholdes uendret.»

AP v/Bjørn Iversen fremmet følgende alternativt forslag til vedtak:

«Reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår i Verdal kommune er vedtatt av et enstemmig kommunestyre og gjelder for valgperioden 2015 – 2019. Reglementets intensjon er å gi forutsigbarhet for folkevalgte og mellom folkevalgte og deres arbeidsgivere. Reglementet revideres regelmessig ved inngangen til hver valgperiode.»

Sak om revidering av Reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår i Verdal kommune utsettes og behandles i forkant av neste valgperiode.»

Ved votering falt utsettelsesforslaget med 4 mot 5 stemmer.

Det ble så votert over rådmannens forslag til innstilling som ble enstemmig vedtatt.

Det ble til slutt votert over tilleggsforslag fra SP v/Pål Sverre Fikse som ble enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår 2015-2019 justeres i henhold til vedlagt forslag til nytt reglement med følgende endring:

Pkt. 4.2 opprettholdes uendret.

Rådmannens innstilling:

Reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår 2015-2019 justeres i henhold til vedlagt forslag til nytt reglement.

Vedlegg:

Forslag til revidert reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår 2015-2019.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Kommunestyret vedtok i møte 11. desember 2017 i sak 108/17 bl.a.

«Reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår i Verdal kommune legges frem for revidering hvor de folkevalgtes godtgjørelse reduseres med 10 %.»

Rådmann har revidert reglementet og i vedlagte forslag er endringene markert med rødt og med overstrykninger.

Det er ikke foreslått endringer under pkt. 6.2 Legitimert tapt arbeidsfortjeneste. Dette med tanke på rekruttering av nye folkevalgte ved senere valg, og deres mulighet til å delta i folkevalgt arbeid uten å tape inntekt.

Når det gjelder frikjøp av komiteledere er det inngått avtaler om frikjøp og arbeidsgivere har lagt planer i forhold til det. Dette punktet kan således ikke endres før neste valgperiode, dvs i 2019.

I tillegg til en reduksjon på 10% i godtgjøringer foreslår rådmannen følgende endringer:

- Pkt. 2.1 C Kommunal Rapport – dette reduseres og vil gjelde gruppeledere i kommunestyret, formannskapet og arbeidstakerrepresentanter.
- Pkt. 4.2, 2. ledd Arbeidsgodtgjøring nestledere i komiteene strykes.
- Møtegodtgjøring til arbeidstakerrepresentanter i administrasjonsutvalget stykes.

Abonnement for Kommunal Rapport er stoppet fra 1.1.18 og vil bli bestilt på nytt når Reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår er revidert.

Disse endringene vil gi en besparelse på ca kr 370.000,-.

REGLEMENT

for folkevalgtes arbeidsvilkår i Verdal kommune

Valgperioden 2015 – 2019
Revidert.....2018

<u>1. Kommunale møter</u>	3
<u>1.1. Møteplaner</u>	3
<u>1.2. Tidspunkt for kommunale møter</u>	3
<u>2. Opplæring og informasjon til de folkevalgte</u>	3
<u>2.1. Opplæring av folkevalgte</u>	3
<u>2.2 Informasjon til folkevalgte</u>	3
<u>3. Godtgjøringer</u>	4
<u>3.1. Ordførerens godtgjøring</u>	4
<u>3.2. Varaordførerens godtgjøring</u>	4
<u>3.3 Leder av det største parti som ikke har ordførervervet</u>	4
<u>3.4 Godtgjøring gruppeledere i kommunestyret</u>	4
<u>4. Arbeidsgodtgjøring – Fastgodtgjøring</u>	4
<u>4.1 Formannskapet</u>	4
<u>4.2 Utvalgsledere gruppe I</u>	4
<u>4.3 Utvalgsledere gruppe II</u>	5
<u>5. Møtegodtgjøring</u>	5
<u>5.1. Kommunestyret</u>	5
<u>5.2. Formannskapet</u>	5
<u>5.3. Utvalg gruppe I og II</u>	5
<u>5.4 Utvalg under gruppe III</u>	5
<u>5.5. Komiteer, utvalg m.v.</u>	5
<u>5.6. Møtegodtgjøring blir ikke utbetalt til følgende:</u>	6
<u>6. Erstatning for tap i arbeidsinntekt</u>	6
<u>6.1. Ulegitimert tap</u>	6
<u>6.2 Legitimert tap arbeidsfortjeneste</u>	6
<u>7. Andre utgifter</u>	6
<u>7.1 Omsorgsarbeid</u>	6
<u>8. Skyss- og kostgodtgjøring</u>	6
<u>9. Telefongodtgjøring</u>	7
<u>10. Justering av satsene</u>	7
<u>11. Særlige bestemmelser</u>	7
<u>12. Etterlønn</u>	7
<u>13. Utbetaling av godtgjøringer</u>	7
<u>16. Ferie</u>	8
<u>17. Pensjonsordning</u>	8
<u>18. Delegasjon</u>	8
<u>19. Ikrafttredelse</u>	8

1. Kommunale møter.

1.1. Møteplaner.

Det skal for hvert år utarbeides en samlet plan for møtevirksomheten i kommunestyret, formannskapet/administrasjonsutvalget, komité mennesker og livskvalitet og komité plan og samfunn. Rådmannen i samråd med ordføreren har ansvaret for at en slik samordnet møteplan blir utarbeidet.

1.2. Tidspunkt for kommunale møter.

- a. Møter i kommunestyret begynner kl. 18.00, unntatt budsjettmøtet.
- b. Øvrige møter avholdes på dagtid. Det enkelte utvalg bestemmer selv møtetidspunktet.

2. Opplæring og informasjon til de folkevalgte.

2.1. Opplæring av folkevalgte.

- a. I begynnelsen av hver valgperiode skal det arrangeres kurs for folkevalgte om de grunnleggende prinsipper om kommunal virksomhet. KS sitt kursopplegg blir lagt til grunn for opplæringen. I tillegg blir det gitt informasjon om lokale forhold, reglementer m.v. i Verdal kommune.
- b. Ordfører og rådmann er ansvarlig for at opplæring under pkt. a blir arrangert.
- c. Som ledd i en kontinuerlig opplæring, abonnerer kommunen på tidsskriftet ~~”Kommunal Rapport” for alle kommunestyrerepresentantene og de medlemmer i administrasjonsutvalget, komiteene og kontrollutvalget som ikke er medlemmer i kommunestyret.~~ Forslag til endring: på tidsskriftet «Kommunal Rapport» for formannskapet, gruppeledere i kommunestyret og arbeidstakerrepresentanter i administrasjonsutvalget.

2.2 Informasjon til folkevalgte.

- a. Alle praktiske og økonomiske ordninger som blir vedtatt for de folkevalgte sine arbeidsvilkår skal samles i et eget regulativ. Regulativet skal trykkes opp og sendes de folkevalgte.
- b. Informasjon om eventuelle endringer av regulativet og nye tiltak skal straks sendes de folkevalgte.
- c. Reglement for kommunestyre, formannskapet, administrasjonsutvalget og komiteene trykkes opp og sendes de folkevalgte.
- d. Administrasjonen v/rådmannen har ansvar for informasjonsvirksomheten overfor de folkevalgte.

3. Godtgjøringer.

3.1. Ordførerens godtgjøring.

Ordførerens godtgjøring ~~er 90 % følger godtgjøring til~~ **av** stortingsrepresentanter **godtgjøring** til enhver tid. Ordføreren gis verken fast- eller møtegodtgjørelse som leder for eller medlem av utvalg, råd eller nemnder.

3.2. Varaordførerens godtgjøring.

Varaordføreren godtgjøres tilsvarende 50 % av 90 % av ordførers godtgjøring. Justeres årlig pr. 1. januar. Varaordføreren gis ikke møtegodtgjørelse som leder for eller medlem av utvalg, råd eller nemnder.

3.3 Leder av det største parti som ikke har ordførervervet.

Gruppeleder av det største **mindretallspartiet** ~~opposisjonsparti~~ i kommunestyret som ikke har ordførervervet får en årlig godtgjøring på kr **18.000,-** ~~20.000,-~~. Denne godtgjøring kommer i tillegg til annen godtgjøring.

3.4 Godtgjøring gruppeledere i kommunestyret.

Gruppeledere i kommunestyret, unntatt leder under pkt. 3.3, får en årlig godtgjøring på kr **9.000,-** ~~10.000,-~~. Denne godtgjøring kommer i tillegg til annen godtgjøring.

4. Arbeidsgodtgjøring – Fastgodtgjøring.

4.1 Formannskapet.

Formannskapets medlemmer får en arbeidsgodtgjørelse på kr **18.000,-** ~~20.000,-~~ pr år + møtegodtgjøring på kr **450,-** ~~500,-~~ pr møte.

For varamedlemmer gjelder:

For fungering i 3 kalendermåneder eller mer i sammenheng, tilkommer varamedlemmer arbeidsgodtgjøring forholdsmessig som bestemt for medlemmer.

4.2 Utvalgsledere gruppe I.

Leder i henholdsvis komité mennesker og livskvalitet og komité plan og samfunn og ~~godtgjøres~~ **frikjøpes** i ~~inntil~~ **35 % stilling** ~~av 90 % av ordførers godtgjøring~~. Justeres årlig pr. 1. januar. Endelig størrelse på grunnlag for godtgjøring avgjøres av kommunestyret. Leder gis ikke møtegodtgjøring som medlem av utvalg, råd eller nemnder, unntatt hvis vedkommende er medlem av formannskapet. (Siste setning gjelder ikke hvis leder i tillegg er varaordfører).

~~Nestledere i komité mennesker og livskvalitet og komité plan og samfunn gis en årlig arbeidsgodtgjøring på kr 10.000,- + møtegodtgjøring.~~

Oversikt over hvilke utvalg som kommer inn under gruppe I følger som vedlegg til dette reglement.

4.3 Utvalgsledere gruppe II.

Ledere i kommunale utvalg under gruppe II gis en årlig arbeidsgodtgjøring på kr ~~10.000,-~~ 9.000,- + møtegodtgjøring. Arbeidsgodtgjøring gis uavhengig av oppmøte.

Oversikt over utvalg som kommer inn under gruppe II følger som vedlegg til dette reglement.

5. Møtegodtgjøring.

5.1. Kommunestyret.

Kommunestyrets medlemmer gis en møtegodtgjøring på kr ~~500,-~~ 450,- pr møte.

5.2. Formannskapet.

Møtende varamedlemmer i formannskapet gis en møtegodtgjøring på kr ~~500,-~~ 450,- pr. møte.

5.3. Utvalg gruppe I og II.

Medlemmer i kommunale utvalg under gruppe I og II gis en møtegodtgjøring på kr ~~400,-~~ 360,- pr møte.

5.4 Utvalg under gruppe III.

Medlemmer i kommunale utvalg under gruppe III gis en møtegodtgjøring på kr ~~400,-~~ 360,- pr møte.

Leder i utvalg under gruppe III gis en møtegodtgjørelse på kr ~~500,-~~ 450,- pr. møte.

Oversikt over hvilke utvalg som kommer inn under gruppe III følger som vedlegg til dette reglement.

5.5. Komiteer, utvalg m.v.

Komiteer, utvalg m.v. som folkevalgte organ oppnevner til kortvarige oppdrag og/eller konkrete arbeidsoppgaver gis ikke uten videre møtegodtgjøring. Når det oppnevnes slike utvalg m.v. må det samtidig vurderes om det skal gis møtegodtgjøring. Formannskapet gis fullmakt til å avgjøre om møtegodtgjørelse skal gis.

5.6. Møtegodtgjøring blir ikke utbetalt til følgende:

- rådmann, kommunalsjefer og virksomhetsledere skal ikke ha møtegodtgjøring for å delta i møter som sorterer under deres arbeidsområde.
- kommunale tjenestemenn uten når vedkommende møter som valgt medlem
- de forskjellige samarbeidsorgan ved skolene og barnehagene. Unntatt her er de som er politisk valgt til å være representanter i disse organene. De gis en møtegodtgjøring på kr 360,- 400 pr møte som utbetales etter bilag fra skole/barnehage.

6. Erstatning for tap i arbeidsinntekt.

6.1. Ulegitimert tap.

For ulegitimert tap i ordinær inntekt som følge av vervet, kan etter regning utbetales erstatning med inntil kr 765,- 850,- pr. dag. Ulegitimert tapt arbeidsfortjeneste utbetales som hovedregel forholdsmessig etter den tid vedkommende må ha fri for å skjøtte vervet.

Full dekning gis for 6 timers fravær. For fravær på inntil 3 timer utbetales kr 450,- 500,-. Deretter gis et tillegg på kr 90,- 100,- pr. påbegynt time inntil maksimal erstatning.

6.2 Legitimert tapt arbeidsfortjeneste.

For legitimert tapt arbeidsfortjeneste kan erstatning etter bekreftet regning ytes med inntil kr 2.800,- pr. dag. For selvstendig næringsdrivende godtas egenerklæring som dokumentasjon.

Blir et krav om legitimert eller ulegitimert erstatning ikke imøtekommet, avgjør formannskapet det med endelig virkning.

7. Andre utgifter.

7.1 Omsorgsarbeid.

Dokumenterte utgifter for nødvendige omsorgsutgifter dekkes med inntil kr 90,- 100,- pr. time med inntil kr 450,- 500,- pr. dag. Egenerklæring godtas som dokumentasjon.

8. Skyss- og kostgodtgjøring.

Skyssgodtgjøring dekkes etter gjeldende regulativ for kommunene. For de som har midlertidig bopel utenfor kommunen og stiller i ordinære kommunale møter dekkes skyssutgifter etter samme regler med inntil kr 540,- 600,-. Godtgjørelse utover dette kan gis i helt spesielle tilfeller, forutsatt at dette er avtalt på forhånd.

Kostgodtgjøring dekkes etter gjeldende regulativ for kommunene for reiser utenom kommunen. For reiser innenfor kommunen ytes ikke kostgodtgjøring.

9. Telefongodtgjøring.

Ordfører gis fri mobiltelefon.

Varaordfører gis dekning av bruk på dagtid fram til kl. 16.00.

10. Justering av satsene.

Satsene gjelder for **resten av** valgperioden 2015-2019 Reglementet tas opp til vurdering før neste valgperiode.

11. Særlige bestemmelser.

- a. Det forutsettes at spørsmålet om justering av godtgjøringene, herunder eventuell godtgjøring til andre nemnder m.v. blir tatt etter hvert som dette måtte bli aktuelt.
- b. Fjellstyret får sin godtgjøring fastsatt av kommunestyret etter forslag fra Fjellstyret.

12. Etterlønn.

Ordfører gis ved avslutning av vervet etterlønn i inntil 3 måneder. Etterlønn utover 1,5 måned bortfaller ved inntreden i ny stilling.

13. Utbetaling av godtgjøringer.

Fastgodtgjøring til ordfører, varaordfører, opposisjonsleder, formannskapet, ledere og nestledere i kommunale utvalg under gruppe I og ledere i kommunale utvalg under gruppe II, blir utbetalt månedsvis over kommunens lønssystem.

Utbetaling av de øvrige godtgjøringer skjer som hovedregel 2 ganger pr. år.

14. Fravær fra ombudet.

Den faste godtgjøringen avkortes %-vis ved større fravær enn 30 % i løpet av et år. Ved stort fravær vil for mye utbetalt fastgodtgjøring blir krevd tilbakebetalt ved årets slutt.

15. Godtgjøring ved sykdom.

Ved fravær grunnet sykdom og dette meldes i samsvar med NAV sine regler for sykelønn reduseres ikke fastgodtgjøringene.

16. Ferie

Folkevalgte omfattes ikke av ferieloven, men årlig fritid tilsvarende ferielovens bestemmelser kan avvikles i samråd med ordføreren. For slik fritid utbetales ordinær fast godtgjøring.

17. Pensjonsordning.

Folkevalgte i Verdal kommune med minimum 1/3 av full godtgjørelse innlemmes i den ordinære pensjonsordningen i KLP for kommunalt ansatte. Det inngås ikke avtale om AFP 62-64 for de folkevalgte (k-sak 23/14).

18. Delegasjon.

Formannskapet bemyndiges til å endre gruppeinndeling for utvalg.

19. Ikrafttredelse.

Reglementet som skal avløse gjeldende reglement og er vedtatt av Verdal kommunestyre i møte 2. november 2015 og trer i kraft fra dette tidspunkt.

GRUPPEINDELING KOMMUNALE UTVALG

Gruppe I: Komité mennesker og livskvalitet
Komité plan og samfunn

Gruppe II: ~~Administrasjonsutvalget utenom formannskapets medlemmer/
varamedlemmer~~
Kontrollutvalget
Utmarksnemnda

Gruppe III. Eldres råd
Rådet for likestilling av funksjonshemmede
Innvandrerrådet
Styret for Verdalshallen
Nemda for lokalhistorisk arkiv
Bygdeboknemda
Gatenavnkomiteen
~~Heimevernsnemda~~
Tilsynsutvalg for minnestøttene (Ny ordn. for en del av støttene. Ikke personer).???
Tilsynsutvalg for elveforbygningene ????
Trafikksikkerhetsutvalget
Skatteutvalget
Skattetakstnemda (eiendomsskatt)
Overskattetakstnemda (eiendomsskatt)

Operasjonalisering av budsjettvedtak

Saksbehandler: Jostein Grimstad E-post: jostein.grimstad@verdal.kommune.no Tlf.: 74 04 82 59	Arkivref: 2018/4891 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Administrasjonsutvalg	18.01.2018	2/18
Formannskap	18.01.2018	3/18
Kommunestyre	29.01.2018	3/18

Saksprotokoll i Formannskap - 18.01.2018

BEHANDLING:

Uttalelse fra Verdal Idrettsråd ble utdelt i møtet.

Marit Voll (SP) fremmet på vegne av SP, H og SV følgende tilleggsforslag:

- 1) Verdal kommune inngår innkjøpssamarbeid gjennom Innherredssamarbeidet.
- 2) Kommunestyret opprettholder målet om 5 millioner besparelser på innkjøp.
- 3) Rådmannen bes undersøke mulighetene for reforhandling av gjeldende rammeavtaler på innkjøp. Leasing vs. selveie på kommunale tjenestebiler vurderes.
- 4) Verdal kommune er en stor eiendomsbesitter med 87 000 m² bygg samt ca. 100 000 m² uteareal i tilknytning til byggene. Kommunen har økt sin eiendomsmasse de siste årene. Med en omfattende bygningsmasse og store arealer følger det behov for drift- og vedlikeholdsoppgaver med de kostnader det innebærer. Samtidig må kommunen til enhver tid vurdere sitt reelle behov for eiendommer og formålsbygg. Det er en forventning at kommunen skal redusere sin totale eiendomsmasse. Rådmannen bes legge frem en strategi for reduksjon og salg av kommunaleide bygg og eiendommer.
- 5) Det undersøkes om sentralidrettsanlegget kan være aktuell for overdragelse/salg til andre aktører.

AP v/Bjørn Iversen fremmet følgende alternativt forslag:

«Formannskapets vedtak i PS 121 / 17 Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018 – 2021 gjenopptas som innstilling til kommunestyret med følgende endringer og tillegg:

- Eiendomsskattesatsene økes med 0, 5 promille – tilsvarende 5 millioner kroner fra og med budsjettåret 2018.
- Driftsbudsjettet 2018 reduseres med 5,5 millioner kroner,- fortrinnsvis på innkjøpspostene.
- Rådmannen bes fortsette arbeidet med å tilpasse kommunens aktivitetsnivå med inntektsforutsetningene. Det forutsettes sterk involvering fra Formannskapets side i dette arbeidet».

KRF v/Tor-Petter Abelsen fremmet følgende alternativt forslag (formannskapets innstilling i sak 121/17):

1. *Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018-2021 vedtas.*
2. *Det settes av 11 % av skatteinntekter i margin.*
3. *I medhold av [eiendomsskatteloven §§ 2 og 3](#) fastsettes eiendomsskattesatsen for 2018 til 4,5 o/oo generelt, også for verker og bruk.
I medhold av [eiendomsskatteloven § 7](#) blir eiendommer som er nevnt i paragrafens bokstaver a, b og c fritatt for eiendomsskatt med følgende presiseringer:*

a. Det generelle fritaket for boliger som er nevnt i bokstav c, skal være avgrenset til 3 hele kalenderår regnet fra utgangen av året boligen var ferdig.

b. For øvrig fritas:

- *Verdal kirkelige fellesråds eiendommer*
- *Verdal videregående skoles eiendommer*
- *Stiklestad Nasjonale Kultursenters A/S' eiendommer*
- *Stiftelsen Stiklestad Museums eiendommer*
- *Bakketun Folkehøgskole (skole-, internat- og administrasjonsbygg)*
- *Idrettslag, religiøse, humanitære og lignende organisasjoners eiendommer som brukes til organisasjonens primæroppgaver*
- *Innherred Renovasjons eiendommer*
- *Trondheim havn IKS' eiendommer*
- *Ecopro AS' eiendommer for andel ikke-kommersiell aktivitet.*

Eiendomsskatten skal betales i tre terminer.

4. *Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.*
5. *Det vedtas økonomireglement for 2018 i samsvar med lenke i budsjettdokumentet.*
6. *Det vedtas nye gebyr- og betalingssatser for 2018 slik det fremgår av lenke i budsjettdokumentet.*
7. *Ramme for låneopptak til videreutlån/startlån settes til kr. 30.000.000,-.*
8. *Ramme for låneopptak til finansiering av investeringer (utover Startlån) i 2018 inkl. selvfinansierende investeringer settes til kr. 146.550.000,-. Lånene skal opptas uten fastsatt avdragstid – lån betales ned vektet etter maksimal avdragstid. Det delegeres til rådmannen å velge långiver samt godkjenne rentevilkår i lånenes løpetid.*
9. *Rådmannen får fullmakt til å foreta endelige justeringer av budsjettet og økonomiplan, samt fullmakt til oppstilling av budsjettet etter de gjeldende forskrifter og justeringer som følge av evt. organisasjonsmessige endringer.*
10. *Et historisk investeringsløft
Verdal kommune står foran et historisk investeringsløft. Brutto investeringer i neste 4 – årsperiode anslås til hele 1, 2 mrd kroner. Investeringsvolumet er i hovedsak konsentrert om kommunale kjerneoppgaver innen helse, pleie og omsorg samt innen oppvekst – særlig i skolesektoren.*

Denne formidable satsingen vil medføre en betydelig kvalitetsheving av helt sentrale deler av den kommunale velferds – og tjenesteproduksjonen. Investeringsløftet vil også gi langt bedre muligheter til bedre tjenesteproduksjon i en mer fleksibel og mer moderne bygningsmasse. Denne vil i langt større grad enn i dag være bedre tilrettelagt for de stadig mer effektive logistikk – og teknologiløsninger som løpende utvikles og implementeres.

Kommunestyret registrerer med tilfredshet rådmannens fokus på ledelse, lederutvikling og

lederstøtte. Dette sammenholdt med oppbyggingen av en ny utviklingsstab med tung økonomisk analyse – og styringskompetanse er etter kommunestyrets syn en god og nødvendig strategi for å lykkes med det store velferdsloftet Verdal kommune skal gjøre i økonomiplanperioden.

Det er kommunestyrets klare politiske ambisjon å ivareta både økonomisk ansvarlighet i kommuneøkonomien og kommunens utviklingskraft over tid. En stabil og forutsigbar politikk, klare økonomiske prioriteringer og politisk vilje til god økonomistyring er grunnlaget for felles trygghet for innbyggere, ansatte og tjenestetilbudet som sådan. Kommunestyrets ambisjon om 2 % netto driftsresultat ligger fast. Det erkjennes likevel at resultatene vil kunne svinge i en kommune med våre rammebetingelser.

Rådmannen bes legge fram sak til politisk behandling som inneholder en helhetlig og spisset strategi for rapportering, informasjon, kommunikasjon og samhandling mellom politisk og administrativt nivå for gjennomføringen av investeringsloftet i økonomiplanperioden 2018 – 2021. Innbygger – og ansattefokuset vektlegges tungt i saken.

11. Innbyggerdialog og nærmiljø

Kommunestyret ønsker å forsterke fokuset på innbyggeren og på nærmiljøet, og vil derfor legge til rette for å utvikle en løpende dialog med innbyggerne på en stadig mer aktiv og oppsøkende måte.

På bakgrunn av dette bes rådmannen om å utrede følgende:

- At enkelte kommunestyre- eller formannskapsmøter arrangeres ute i lokalsamfunnene. Møtene starter eksempelvis med en fast dialogdel, slik at lokale lag og foreninger får en fast og forutsigbar kontaktarena med kommunepolitikere.*
- Opprettelsen av en egen budsjettpost «nærmiljøtiltak» til bruk i det enkelte lokalsamfunn etter lokale disposisjoner. Den årlige bevilgningen til dette formålet fastsettes ved kommunestyrets behandling av årsregnskapet.*
- Det arrangeres en årlig dialogkonferanse med frivillige lag og foreninger med siktemål på å få fram de gode ideene underveis i den løpende samfunnsutviklingen.»*

SP v/Marit Voll fremmet følgende forslag til pkt. 3 i rådmannens forslag til innstilling:
«Mulighetsrom 2018 – digitaliseringavsetning kr 300.000,- taes ut, de øvrige punkter vedtas.

Dvs at følgende punkt skal inn i pkt. 3:

- Ansvar 1151 – kr 400.000,-
- Ansvar 1153 – kr 700.000,-
- Ansvar 1110 (kommunalsjef) – kr 500.000,-
- Ansvar 1110 (førjulstaco) – kr 100.000,-
- Ansvar 1110 (reglement folkevalgte) – 370.000,-
- Ansvar 1110, funksjon 180 (reservepost) – kr 130.000,-
- Ansvar 1110, funksjon 180 (drift av råd) – kr 30.000,-

- Ansvar 125 – rammereduksjon kr 500.000,-:

1.	Husleie Turneteatret	100.000
2.	Tilskudd drift organisasjonseide idrettsanlegg	100.000
3.	Tilskudd drift Sentralidrettsanlegget på Ørmelen	100.000
4.	Prisutdelingsarrangement	100.000
5.	Driftstilskudd FIFF	30.000
6.	Økt elevavgift kulturskolen	50.000
7.	Vedlikehold kommunale lokaler i Tindved	20.000
	SUM	500.000

- Ansvar 141 – alle funksjoner kr 500.000,-:
Søndagsstenging svømmebasseng, kr 100.000,-
Ytterligere vedlikeholds- og servicereduksjoner bygg og eiendom, kr 300.000,-
Slukking av gatelys deler av natt, kr 100.000,-.

Det ble foreslått følgende voteringsorden:

1. Krf sitt forslag
2. AP sitt forslag
3. Rådmannens forslag til innstilling.
4. Forslag fra SP til pkt. 3 i rådmannens forslag til innstilling.
5. Verbalforslag fra SP/H/SV punktvis.

Foreslått voteringsorden ble enstemmig vedtatt.

VOTERING:

Krfs alternative forslag – vedtatt med 5 mot 4 stemmer.

De andre forslagene ble da ikke tatt opp til votering.

INNSTILLING:

1. Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018-2021 vedtas.
2. Det settes av 11 % av skatteinntekter i margin.
3. I medhold av [eiendomsskatteloven §§ 2 og 3](#) fastsettes eiendomsskattesatsen for 2018 til 4,5 o/oo generelt, også for verker og bruk.
I medhold av [eiendomsskatteloven § 7](#) blir eiendommer som er nevnt i paragrafens bokstaver a, b og c fritatt for eiendomsskatt med følgende presiseringer:

a. Det generelle fritaket for boliger som er nevnt i bokstav c, skal være avgrenset til 3 hele kalenderår regnet fra utgangen av året boligen var ferdig.

b. For øvrig fritas:

- Verdal kirkelige fellesråds eiendommer
- Verdal videregående skoles eiendommer
- Stiklestad Nasjonale Kultursenters A/S' eiendommer
- Stiftelsen Stiklestad Museums eiendommer
- Bakketun Folkehøgskole (skole-, internat- og administrasjonsbygg)
- Idrettslag, religiøse, humanitære og lignende organisasjoners eiendommer som brukes til organisasjonens primær oppgaver
- Innherred Renovasjons eiendommer
- Trondheim havn IKS' eiendommer
- Ecopro AS' eiendommer for andel ikke-kommersiell aktivitet.

Eiendomsskatten skal betales i tre terminer.

4. Ved taksering og utskriving av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.
5. Det vedtas økonomireglement for 2018 i samsvar med lenke i budsjettdokumentet.
6. Det vedtas nye gebyr- og betalingssatser for 2018 slik det fremgår av lenke i budsjettdokumentet.
7. Ramme for låneopptak til videreutlån/startlån settes til kr. 30.000.000,-.
8. Ramme for låneopptak til finansiering av investeringer (utover Startlån) i 2018 inkl. selvfinansierende investeringer settes til kr. 146.550.000,-. Lånene skal opptas uten fastsatt avdragstid – lån betales ned vektet etter maksimal avdragstid. Det delegeres til rådmannen å velge långiver samt godkjenne rentevilkår i lånenes løpetid.
9. Rådmannen får fullmakt til å foreta endelige justeringer av budsjettet og økonomiplan, samt fullmakt til oppstilling av budsjettet etter de gjeldende forskrifter og justeringer som følge av evt. organisasjonsmessige endringer.
10. Et historisk investeringsløft
Verdal kommune står foran et historisk investeringsløft. Brutto investeringer i neste 4 – årsperiode anslås til hele 1, 2 mrd kroner. Investeringsvolumet er i hovedsak konsentrert om kommunale kjerneoppgaver innen helse, pleie og omsorg samt innen oppvekst – særlig i skolesektoren.

Denne formidable satsingen vil medføre en betydelig kvalitetsheving av helt sentrale deler av den kommunale velferds – og tjenesteproduksjonen. Investeringsløftet vil også gi langt bedre muligheter til bedre tjenesteproduksjon i en mer fleksibel og mer moderne bygningsmasse. Denne vil i langt større grad enn i dag være bedre tilrettelagt for de stadig mer effektive logistikk – og teknologiløsninger som løpende utvikles og implementeres.

Kommunestyret registrerer med tilfredshet rådmannens fokus på ledelse, lederutvikling og lederstøtte. Dette sammenholdt med oppbyggingen av en ny utviklingsstab med tung økonomisk analyse – og styringskompetanse er etter kommunestyrets syn en god og nødvendig strategi for å lykkes med det store velferdsløftet Verdal kommune skal gjøre i økonomiplanperioden.

Det er kommunestyrets klare politiske ambisjon å ivareta både økonomisk ansvarlighet i kommuneøkonomien og kommunens utviklingskraft over tid. En stabil og forutsigbar politikk, klare økonomiske prioriteringer og politisk vilje til god økonomistyring er grunnlaget for felles trygghet for innbyggere, ansatte og tjenestetilbudet som sådan. Kommunestyrets ambisjon om 2 % netto driftsresultat ligger fast. Det erkjennes likevel at resultatene vil kunne svinge i en kommune med våre rammebetingelser.

Rådmannen bes legge fram sak til politisk behandling som inneholder en helhetlig og spisset strategi for rapportering, informasjon, kommunikasjon og samhandling mellom politisk og administrativt nivå for gjennomføringen av investeringsløftet i økonomiplanperioden 2018 – 2021. Innbygger – og ansattefokuset vektlegges tungt i saken.

11. Innbyggerdialog og nærmiljø
Kommunestyret ønsker å forsterke fokuset på innbyggeren og på nærmiljøet, og vil derfor legge til rette for å utvikle en løpende dialog med innbyggerne på en stadig mer aktiv og oppsøkende måte.

På bakgrunn av dette bes rådmannen om å utrede følgende:

- At enkelte kommunestyre- eller formannskapsmøter arrangeres ute i lokalsamfunnene. Møtene starter eksempelvis med en fast dialogdel, slik at lokale lag og foreninger får en fast og forutsigbar kontaktarena med kommunepolitikere.
- Opprettelsen av en egen budsjettpost «nærmiljøtiltak» til bruk i det enkelte lokalsamfunn etter lokale disposisjoner. Den årlige bevilgningen til dette formålet fastsettes ved kommunestyrets behandling av årsregnskapet.
- Det arrangeres en årlig dialogkonferanse med frivillige lag og foreninger med siktemål på å få fram de gode ideene underveis i den løpende samfunnsutviklingen.»

Saksprotokoll i Administrasjonsutvalg - 18.01.2018

BEHANDLING:

Ordfører fremmet følgende forslag til vedtak:

«Saken tas til etterretning.»

Ved votering ble forslaget enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Saken tas til etterretning.

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret slutter seg til at intensjonen med mulighetsstudie inntas i de ordinære styringsprosessene som beskrevet.
2. Samlet inntekt for eiendomsskatt økes med kr 0,5 mill. som følge av økning i antall objekter, og sikrer ivaretagelse av arbeidsgiveransvar som beskrevet i saken etter oppløsningen av Innherred samkommune.
3. Kommunestyret vedtar følgende budsjettreduksjoner for 2018 for å starte operasjonaliseringen av reduksjonsbeløp i PS 108/17:
4. Rådmannen spesifiserer budsjettjusteringen på ansvar, funksjon og art i tråd med kommunestyrets vedtak.
5. Rådmannen kan fortsette med bygningsmessige omgjøringer i rådhuset for å øke kapasiteten og samlokalisere og samordne ressursene innen arkiv og servicetjenester, samt etablere publikumsmottak og sikkerhetsforbedringer.

Vedlegg:

1. Protokoll fra PS 108/17, kommunestyret 11. desember 2017

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

1. Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018 – 2021 Verdal kommune

Saksopplysninger:

Kommunestyret behandlet 11. desember 2017 (PS 108/17) formannskapetets innstilling til budsjett for 2018 og økonomiplan for årene 2018 – 2021. Protokoll følger som vedlegg.

Det fremgår av protokollen at det er 29 punkter i vedtaket, i tillegg til to oversendelsesforslag. Denne saken til folkevalgte organ i januar omhandler ikke helheten i vedtaket, men det er viktig at nedtaket av rammebevilgning blir konkretisert så tidlig som mulig i året, slik at organisasjonen kan innordne seg og lengst mulig virketid.

Kommunestyrets vedtak innebærer reduksjon med forventet årseffekt 10,5 mill kroner. Det må derfor tas tidlige beslutninger, slik at kommunen ikke ender opp med å måtte redusere med tilsvarende årseffekt 21 mill kroner i andre halvår.

I tillegg er det en reservasjon for overføring til §27-samarbeid fra ansatt med rett til stilling i Verdal kommune. Dette må også finansieres, slik at rådmannen arbeider ut fra et endringsbehov på 11 mill kroner for 2018 på årsbasis.

Formelt om budsjett og økonomiplan

Det synes å være litt forskjellige oppfatninger om hva som diskuteres i kommunestyrets behandling av årsbudsjett og økonomiplan. Rådmannen vil derfor bruke anledningen til å klargjøre dette noe også. Kommuneloven §§ 44-47 omhandler spesifikt økonomiplan og årsbudsjett. Det er kommunestyret selv som skal fatte vedtak om økonomiplanen og årsbudsjettet, og begge vedtakene gjøres ut fra innstilling fra formannskapet etter 14 dager alminnelig ettersyn. Lovteksten er tydelig på at det er formannskapet som skal avgi innstilling i disse sakene.

Det er altså formannskapetets ansvar at det foreligger innstilling til årsbudsjett og økonomiplan, og det er denne som er til behandling i kommunestyret. Rådmannens opprinnelige saksforelegg i saken har ikke status som innstilling.

Det er også åpent med hensyn til hvilken form dokumentet «Rådmannens forslag til...» skal ha. I likhet med mange kommuner er det i Verdal valgt en løsning hvor rådmannen legger fram et fullstendig og balansert dokument, som omfatter økonomiplanperioden og årsbudsjettet. Slik trenger det ikke være - det kan formannskapet selv gjøre. Denne arbeidsformen vil gi formannskapet et tydelig ansvar og eierskap til budsjettets balanse.

Når det er valgt at rådmannen i Verdal skal legge fram et fullstendig og balansert budsjett- og økonomiplandokument har det vært gjeldende praksis at rådmannen i Verdal har brukt økonomiplanen til å innarbeide politiske vedtak gjennom året, samt bygge på eksisterende økonomiplan. Med det får økonomiplanen og årsbudsjettet den plassen i styringsprosessen at strategier og retninger samles opp. I og med at rådmannen har arbeidet med denne grunnfilosofien har det presumptivt vært liten grunn til å gjøre endringer i økonomiplan og årsbudsjett i den folkevalgte behandlingen – retningene er langt på veg behandlet gjennom året i de organene som har ansvar. Men det er her, som i andre saker, opp til kommunestyret selv å utøve skjønn og foreta politiske avstemminger. Poenget er at det er tydelig formannskapetets innstilling som er til diskusjon i kommunestyret.

I fjor, som de siste par årene før det, har rådmannens forslag blitt presentert tidlig i november. I 2017 var presentasjonen 2. november, og den åpne «budsjettspørretimen» for formannskapet og

gruppeledere i kommunestyret 9. november, kl 09.00 – 12.30. Denne formen er valgt for at formannskapet skal få godt grunnlag for å lage sin innstilling, som ble gjort 24. november. Møteplanen er lagt opp slik at det da var tilstrekkelig tid til alminnelig ettersyn før kommunestyrets behandling 11. desember. Selve økonomiplanprosessen ble formelt satt i gang ved dialogseminar for formannskapet 16. august 2017.

Vurdering:

«Mulighetsstudie innsparing»

I vedtakets punkt 1 står blant annet:

«Det vises til Steinkjer kommunes budsjettokument vedlegg 1 «Mulighetsstudie innsparing.» Rådmannen bes legge frem en mulighetsstudie for innsparings- og effektiviseringstiltak for Verdal kommune. Det forutsettes at det foretas en årsverksgjennomgang for hver enkelt enhet. Saken legges frem til politisk behandling og prioritering i løpet av 1. tertial 2018.»

På den ene side kan ikke organisasjonen vente på vedtak i løpet av første tertial for å operasjonalisere de kutt som er nødvendig, da blir det desto mer krevende budsjettreduksjoner gjennom andre halvår. På den annen side kan tilnærmingen settes inn i en planlagt utvikling av økonomistyringsprosessene, herunder formannskapets involvering.

Et av de markante ledelsesprinsipper i Verdal kommune de senere årene har vært å forankre alle prosesser og ansvar sterkt i den etablerte ledelsesstruktur og organisatoriske linjer. En mulighetsstudie parallelt, eller på siden av, disse prosessene er ikke å anbefale når vi over tid har fått etablert styringsperspektivene så godt som vi har i linjen. Dette vises blant annet i form av at virksomhetsledere har styrt sine budsjetter godt, med svært små avvik fra kommunestyrets rammebevilgninger.

Rådmannen vil forsøke å svare opp intensjonen i dette punktet med å gjøre arbeidet i en normalisert prosess, i tråd med årshjulet og de organisatoriske linjer vi har. Ny økonomisjef har tiltrådt stillingen og de to økonomirådgiveren starter i løpet av februar, slik at vi mot slutten av februar har full bemanning. Til tross for at oppbygging av nytt miljø vil kreve noe tid vil rådmannen søke å legge opp en prosess med oppstart i mars. Denne prosessen vil være oppstarten av arbeidet med økonomiplan 2019 – 2022, men også en revidering av nåværende økonomiplan.

I økonomiplandokumentet, innledningsvis i kapittel 4, står følgende:

«En stadig strammere driftsøkonomi betinger at arbeidet med å utvikle tydelige styringsparametre må vektlegges ytterligere i 2018 og årene som kommer. Dette er viktig for å sikre de gode beslutningene og kontinuitet i utviklingsprosesser. Informasjon og kunnskap blir stadig lettere tilgjengelig, men det må prioriteres hvilke parametre som skal bygge opp under den kunnskapsbaserte arbeidsformen organisasjonen må ha.

Aktivitetsnivå og driftsopplegg må justeres videre for å være innenfor økonomiske rammer, og det vil bli nødvendig med vedtak om slike justeringer i folkevalgte organ gjennom 2018.»

Utselving av styringsparametre bestående over tid betinger kunnskapsbasert tilnærming, som også antas å være formålet med en mulighetsstudie. Formannskapet vil være det sentrale folkevalgte organet for arbeid i slik prosess, og utviklet samhandling mellom administrasjon og formannskap vil gi formannskapet et mye sterkere forhold til sin egen innstilling i kommende

økonomiplan og årsbudsjettsak. Rådmannen synes det er positivt at det folkevalgte organet med innstillingsmyndighet i budsjett- og økonomiplansaken blir tidlig og tett involvert i prioriteringsarbeidet og «jakten på kostnadskutt». Dette vil kreve en utvikling av de administrative økonomiplanprosessene, men også en utvikling av det folkevalgte organets prioriteringsevne. Det vil ikke lengre holde med den type dialogseminarer vi har hatt de siste årene, og handlingsrommet (les: intensjonene i mulighetsstudiebegrepet) vil være en hovedsak i for prioriteringsarbeidet i slik prosess.

Med denne vinklingen og arbeidsformen anser også rådmannen at vedtakets punkt 23 kan kvitteres ut i samme prosess.

Inntektssiden

Anslagene på skatt, rammetilskudd og eiendomsskatt er på nytt gjennomgått med oppdaterte tallgrunnlag, bl.a. i KS-modellen for inntektssystemet. Gjennomgangen viser at vi er bra i tråd med de nasjonale prognosene for skatt og rammetilskudd, snarere en liten million over enn for lav. Det er derfor ikke mer å hente på skatt og rammetilskudd. Grunnlaget for eiendomsskatt er også gått gjennom med oppdaterte tall, og rådmannen ser at med de nye objektene som nå kommer inn i skattegrunnlaget kan vi øke eiendomsskatt med kr 0,5 mill., til kr 35,0 mill. Disse midlene sees opp mot arbeidsgiveransvaret kommunen har for å ta imot medarbeider som benyttet seg av reservasjonsrett mot overgang til §27-samarbeid.

Med dette er øvrig reduksjonsbehov relatert direkte til kommunestyrets vedtak om reduksjon med kr 10,5 mill.

Rammereduksjoner i kommunestyrets vedtak

Kommunestyret gjorde følgende vedtak for reduksjon i budsjett 2018 og økonomiplan 2018 - 2021 fra formannskapetets innstilling:

	Revidert budsjett 2017	Forelagte budsjettforslag 2018	Alternativt forslag	Endring
Eiendomsskatt	-34 500	-45 000	-34 500	-10 500
Ramme til fordeling	-758 363	-793 470	-782 970	-10 500
110 Rådmannen, inkl. politiske omr. og kirker	25 276	45 030	41 030	-4 000
150 Hjemmetjenesten	76 652	78 852	78 352	-500
125 Kultur	20 724	22 078	21 578	-500
141 Teknisk drift, veg og vedlikehold	35 509	35 791	35 291	-500
Generell reduksjon i innkjøpsbudsjettet	118 280	127 760	122 760	-5 000

Kommunestyret har med det vedtatt samlet nedtak av kr 5,5 mill. innen fire ulike ansvarsområder i budsjettet, og kr 5 mill. innen arter i kommunens samlede innkjøpsbudsjett (altså to ulike dimensjoner i kontostrengen). I det ligger en «fare» i at samme midler kan bli redusert to ganger. Hvis for eksempel «125 Kultur» reduserer innkjøp av kontormateriell for å gjennomføre noe av sin del av reduksjonen kan ikke dette tas en gang til ved reduksjon av innkjøpspostene for kontormateriell generelt.

Det enkle retoriske uttrykket at «det er da bare 1% reduksjon» (av 1 milliard), er ikke særlig passende eller godt. Formannskapetets innstilling på midler til drift av virksomhetene (fratrasket avsetning på 24 mill kroner til årets lønnsoppgjør) var ca 770 mill kroner. Det er dette beløpet vi skal redusere, og da innenfor mindre og spesifikke deler av virksomheten.

Det ble umiddelbart etter kommunestyrets vedtak igangsatt prosesser for å søke å få opp mulighetsrom for reduksjon, slik at kommunestyret kan begynne å konkretisere og operasjonalisere kuttene. Det blir som nevnt enda mer krevende å finne tilsvarende årsbeløp senere i året, og det er derfor viktig at det blir tatt tidlige beslutninger på så mye som mulig. Det er ikke funnet 10,5 mill. kroner siden budsjettvedtaket, slik at prosessen må gå videre med revidering av økonomiplan og utarbeiding av ny økonomiplan, jf ovenfor.

Rådmannen forsøker gjennomgående å vise mulighetsrom med slik bakgrunnsfarge i teksten, som da kommunestyret kan vurdere og fylle inn som konkretisering i vedtakspunkt 3. Flere av tiltakene er av midlertidig karakter og det er behov for å erstatte med mer varige løsninger gjennom budsjett/økonomiplanprosess nå i 2018

110 Rådmannen, inkl politiske områder og kirker.

I debatten ble begrepet «reducere rådmannen sin pott med fire millioner» brukt. Det er ingen slike pottter i budsjettet, alle midler er knyttet til aktivitet. Reduksjon av ansvarsområdet innebærer derfor, i likhet med resten av kommunebudsjettet, at det må gjøres reduksjoner – ikke bare fjerne et pengebeløp. Ansvar 110 består av flere delansvar, se tabellen under. I debatten ble det også slått fast at det ikke var aktuelt å gjøre noe med overføringen «Kirker m.v.».

Budsjett gruppeansvar 110, rådmann:

Grp. ansvar		Ansvar		Budsjett-forslag 2018	Budsjett 2017
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	19 710 761	18 746 857
110	Rådmann	1150	Økonomi	2 457 937	0
110	Rådmann	1151	Personal/HMS	2 965 352	0
110	Rådmann	1152	Arkiv, informasjon og service	6 566 391	0
110	Rådmann	1153	Utviklingsstøtte	6 452 559	0
110	Rådmann	1254	Kirker m.v.	6 877 000	6 686 000
				45 030 000	25 432 857

Ansvarene 1150, 1151, 1152, 1153 favner tjenester som tidligere var i Innherred samkommune, mens ansvar 1110 er det mer tradisjonelle rådmannens fellesområde. Dette favner flere funksjoner:

Budsjett ansvar 1110, rådmannens fellesområde:							
Grp. ansvar		Ansvar		Funksjon		Budsjett-forslag 2018	Budsjett 2017
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	1000	Politisk styring	4 805 463	4 713 508
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	1001	Valg	0	438 694
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	1100	Kontroll og revisjon	83 962	83 162
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	1200	Administrasjon	8 617 626	7 149 486
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	1204	Tillitsmannsordningen	2 752 239	3 180 536
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	1800	Diverse fellesutgifter	820 000	620 000
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	1801	Eldres råd	111 471	111 471
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	1804	Ungdomsrådet	100 000	0
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	1805	Råd for funksjonshemmede	50 000	50 000
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	1806	Innvandreråd	40 000	40 000
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	2130	Voksenopplæring	0	0
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	2423	Skjenkekontroll	-70 000	-40 000
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	2530	Helse og omsorgstjenester i institusjon	0	0
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	3010	Plansaker	0	0
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	3250	Tilrettelegging og bistand for næringslivet	2 400 000	2 400 000
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	3850	Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg	0	0
						19 710 761	18 746 857

Mye av dette er gjennomgått etter kommunestyrets budsjettbehandling.

Funksjon 1204 Tillitsmannsordningen innebærer ikke aktivitet ut over det lov og avtaleverk tilsier, og kan følgelig ikke reduseres ytterligere.

Funksjon 3250 Tilrettelegging og bistand til næringslivet er med unntak av ca kr 0,1 mill. bundet opp i løpende avtaler med aktører som Proneo, Tindved, Pilgrimssenter, Visit Innherred, Kompetansekraft 2.0.

Rådmannen viser til økonomiplanens kapittel 2 og 3 for den grunnleggende innretningen for økonomiplanen. Prosessen med «Nye Verdal kommune» endte opp med samskapingsfokus og tydelige samfunnstrender og perspektiver kommunen må møte, og organisasjonen med bemanningsplan ble utarbeidet etter dette. Dette har vært tema i formannskapet ved flere anledninger.

I rådmannens arbeid med forslag til økonomiplan er flere av de relevante stillingene allerede prioritert bort i 2018, i og med at det ikke ble funnet rom for disse uten at annen aktivitet måtte reduseres eller fjernes. I opprinnelig bemanningsplan står 37,3 årsverk i ny organisasjon relatert til områder som tidligere var i Innherred samkommune, og i forslag til budsjett og økonomiplan var dette redusert til 32,3. Kommunestyrets medlemmer fikk oversikt over dette i notat oversendt i egen e-post 4. desember 2017.

Samtidig som kommunestyret vedtar reduksjon knyttet til rådmannens ansvarsnummer vedtatt følgende (punkt 24):

«Rekruttering til stillinger som ikke er utlyst/tilsatt som en del av «avvikling av Innherred samkommune» og oppbygging av «Nye Verdal» avventes til mulighetsstudie foreligger.»

Rådmannen kan ikke forsvare en full stopp i rekruttering i operasjonaliseringen av vedtaket, slik kommunestyret uttrykker. Det er i noen grad tilfeldig hvilke stillinger som ikke er besatt enda, og konsekvensene er ulike.

Vi har rekruttert forsiktig til byggesak med en byggesaksbehandler (annet ansvarsområde enn 110), men ser oss nødt til å rekruttere en saksbehandler til for å ha tilstrekkelig kapasitet. Dette er budsjettet, og gebyrfinansieres langt på veg. Konsekvensene av å ikke overholde saksbehandlingstid er negative også økonomisk.

Ansvar 1150 Økonomi og 1152 Arkiv, informasjon og service er ferdig bemannet, med ressurser fra tidligere Innherred samkommune og nyrekruttering.

I det følgende søker rådmannen å vise fram hvilke mulighetsområder som det kan fattes tidlige beslutninger på, slik at vi kommer i retning av operasjonalisert budsjettbalanse. De mulighetsrom som løftes fram har negative konsekvenser hver i seg. Summen er at kommunens utviklingskraft, ledelseskapasitet og muligheter for styring og kontroll er markant redusert. Dette gir også økt risiko innen alle kommunens roller.

Ansvar 1151 Personal/HMS er delvis bemannet, med to saksbehandlere fra Innherred samkommune. Dette gir ikke kommunen nok kapasitet og vi har ingen leder av funksjonen. Rådmannen ser det som nødvendig å rekruttere Personal- og HMS-sjef for å sikre forsvarlig drift og kapasitet innen nødvendig arbeidsgiverpolitikkutvikling. Det er også ledighet i

rekruttering av HMS-rådgiver, og tjenesten kjøpes i dag fra Levanger kommune. Det må finnes rom for egen ressurs i kommunen, som er beregnet til 50% stilling.

Siden ingen av disse er besatt ved inngangen av året gir det mulighet for at budsjettet reduseres, i og med at det vil gå noe tid før rollehavere er på plass.

Mulighetsrom 2018, ansvar 1151, kr 400.000,-

Ansvar 1152 Arkiv, informasjon og service

Alle stillinger er besatt, men leder har enda ikke tiltrådt.

En rolle som ikke er budsjettet, men hvor kommunestyret ikke kan la være å gjøre et aktivt valg er personvernombudsrollen. Rollen trenger ikke være plassert på ansvar 1152, selv om denne tidligere har vært hos leder av felles dokumentcenter i samkommunen. Ressursen er det behov for og det må løses i organisasjonen.

Det kommer nytt personvernregelverket i mai 2018. Dette legger vekt på ansvarlighet og internkontroll hos virksomheten fremfor forhåndskontroll fra Datatilsynet.

Kravene til avviksbehandling, varsling av berørte og kontinuerlig arbeid med informasjonssikkerheten skjerpes i det nye regelverket. Det følgende bildet er hentet fra [Datatilsynet.no](https://datatilsynet.no), og rådmannen viser til datatilsynets nettside for ytterligere kunnskap om nye regler som følge av ny EU-forordning.

Hva blir nytt?

1
Alle norske virksomheter får nye plikter
Alle virksomheter må sette seg inn i den nye lovgivningen og finne ut hvilke nye plikter som gjelder dem. Ledelsen må sørge for å få på plass rutiner for å overholde de nye pliktene. Alle ansatte må følge de nye rutinene når reglene trer i kraft.

2
Alle skal ha en forståelig personvern-erklæring
Informasjon om hvordan din virksomhet behandler personopplysninger skal være lett tilgjengelig og skrevet på en forståelig måte. Det nye lovverket stiller strengere krav til informasjonens form og innhold enn dagens lovgivning. All informasjon som gis til barn, skal tilpasses barnas forståelsesnivå.

3
Alle skal vurdere risiko og personvernkonsekvenser
Dersom et tiltak utgjør en stor risiko for personvernet, må virksomheten også utrede hvilke personvernkonsekvenser det kan ha. Hvis utredningen viser at risikoen er stor og dere selv ikke kan redusere den, skal Datatilsynet involveres i forhåndsdrøftelser.

4
Alle skal bygge personvern inn i nye løsninger
De nye reglene stiller krav til at nye tiltak og systemer skal utarbeides på en mest mulig personvernvennlig måte. Dette kalles innebygd personvern. Den mest personvernvennlige innstillingen skal være standard i alle systemer.

5
Mange virksomheter må opprette personvernombud
Alle offentlige og mange private virksomheter skal opprette personvernombud. Et personvernombud er virksomhetens personvernekspert, og et bindeledd mellom ledelsen, de registrerte og Datatilsynet. Ombudet kan være en ansatt eller en profesjonell tredjepart.

6
Reglene gjelder også virksomheter utenfor Europa
Virksomheter som holder til utenfor

Europa må også følge forordningen, dersom de tilbyr varer eller tjenester til borgere i et EU- eller EØS-land. Dette gjelder også om de ikke direkte tilbyr tjenester, men kartlegger adferden til europeiske borgere på nett. De som er etablert i flere land i Europa, skal bare trenge å snakke med personvernmyndighetene i det landet der de har sitt europeiske hovedkvarter.

7
Alle databehandlere får nye plikter
Databehandlere er virksomheter som behandler personopplysninger på oppdrag fra den ansvarlige virksomheten. Ofte er det snakk om leverandører av IT-tjenester. De nye reglene pålegger databehandlere å ha rutiner for innsamling og bruk av personopplysninger. Databehandlere skal også si ifra til oppdragsgiveren sin hvis de får instruksjoner som er i strid med loven. Oppdragsgiver skal også godkjenne databehandlerens underleverandører. Databehandlere kan også bli holdt økonomisk ansvarlig sammen med oppdragsgiver.

8
Alle bør samarbeide i egne nettverk og følge bransjenormer
De nye reglene oppmuntrer til sektorvis utforming av retningslinjer og bransjenormer. Om dere følger bransjenormer, vil dere ha de viktigste rutinene på plass. Datatilsynet skal godkjenne bransjenormene.

9
Alle får nye krav til avvikshåndtering
Reglene for håndtering av sikkerhetsbrudd blir strengere. Forordningen stiller krav til når det skal varsles, hva varselet skal inneholde og hvem som skal varsles. Kort sagt skal man si fra raskere og oftere enn man gjør i dag.

10
Alle må kunne oppfylle borgernes nye rettigheter
Den enkeltes rett til å kreve at hans eller hennes personopplysninger slettes blir styrket. Dette kalles «retten til å bli glemt». Norske og europeiske borgere vil blant annet kunne kreve å ta med seg personopplysningene sine fra en leverandør til en annen i et vanlig brukt filformat. Dette kalles «dataportabilitet». De kan også motsette seg profilering. Alle henvendelser fra borgere skal besvares innen en måned.

Hva bør dere gjøre nå?

1
Ha oversikt over hvilke personopplysninger dere behandler
Alle virksomheter som samler inn eller bruker personopplysninger skal ha oversikt over hvilke personopplysninger det er snakk om, hvor de kommer fra og hva som er det rettslige grunnlaget for behandlingen. Sørg for å ha en slik oversikt. Det er et krav som gjelder også etter dagens lov.

2
Sørg for å oppfylle dagens lovkrav
Overgangen til de nye reglene blir lettere om dere etterlever kravene i personopplysningsloven, som gjelder i Norge i dag. Har dere gode rutiner for internkontroll som fungerer etter hensikten og er kjent i organisasjonen, er det lettere å få oversikt over hva dere må endre.

3
Sett dere inn i det nye regelverket
Dere finner forordningsteksten på Datatilsynets nettsider. Der fyller vi også på med artikler om de nye reglene etter hvert som vi utarbeider dem.

4
Lag rutiner for å følge de nye reglene
Gå gjennom rutinene dere har for behandling av personopplysninger. Oppdater dem etter nytt regelverk der det trengs. Dokumenter de nye rutinene, og legg en plan for nødvendige endringer. Er systemene deres laget for å ivareta kravet til innebygd personvern, dataportabilitet og personvern som standardinnstilling? Klarer dere å fange opp og besvare henvendelser fra borgerne innen én måned? Endringer i systemer og rutiner tar tid. Begynn allerede nå!

datatilsynet.no/forordning

Ansvar 1153 Utviklingsstøtte er i stor grad organisasjonens ivaretagelse av tilsvarende funksjoner som Innherred samkommune etablerte i form av utviklingsstab. Ved årets start er ny samfunnsplanlegger, inklusive rollen som folkehelsekoordinator, på plass. Og som tidligere beskrevet er tre rådgiverroller satt på vent i forkant av kommunestyrets behandling av budsjett og økonomiplan. Dette er roller for fagområdene klima og miljø, digitalisering og forvaltning og utvikling.

Ytterligere var intensjonen å samle rollehavere som arbeider med DUÅ, IKT i skole og Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjeneste sammen med disse i et fellesskap. SLT-koordinator var også planlagt som del av dette. Denne tjenesten kjøpes i dag av Levanger kommune, men må finne sin løsning i egen kommune.

Leder utviklingsstøtte er ikke rekruttert, og en mulighet er å ikke gjennomføre etableringen av felles utviklingsmiljø. De medarbeiderne som i dag er i organisasjonen holdes da i linjeorganisasjonen for øvrig.

Verdal kommune reduserer sin helhetlige utviklingsevne betraktelig, både mht kompetanse og kapasitet til utviklingsoppgaver og metodisk utvikling.

SLT-koordinator trenger vi å rekruttere, og – jf. samfunnstrender beskrevet i økonomiplanen – vil kompetanse innen klima og miljø, digitalisering og forvaltning og utvikling bli nødvendig – før eller senere.

Mulighetsrom 2018, ansvar 1153, kr 700.000,-

Ansvar 1110 Rådmannens fellesområde

Ubemannet rolle i ansvar 1110 er kommunalsjef utvikling og virksomhetsstøtte. Rollen skulle blant annet bidra til å utvikle ledelse i hele organisasjonen, være personalleder for fellesområdene bl.a. annet fra samkommunen, bidra til ressurser i samskapingsprosesser, bidra og lede helhetlige utviklingsprosesser (herunder digitalisering) og ikke minst bidra til kapasitet og kontroll for å gjennomføre de store investeringsløpene kommunestyret har vedtatt.

Konsekvensen av at fullmakt for tilsetting blir inndratt av kommunestyret er at de øvrige kommunalsjefene må bruke mer av sin tid på utbyggingsprosjekter, og mindre tid på utvikling og ledelse av tjenester. Dette vil øke risiko, både finansielt og tjenestemessig, og redusere leveransekapasitet for samskapingsprosesser, utvikling og styring. Rådmannen selv vil også måtte bruke mer tid på intern drift og personalledelse for flere. Verdal kommune vil ikke kunne være den markante utviklingsaktøren det i andre sammenhenger er uttrykt ønske om, både politisk og administrativt, jf. også vurderingen under ansvar 1153 ovenfor.

Rådmannen ser det som nødvendig at det blir gjort løpende vurderinger m.h.t. organisasjonens behov, første gang etter første kvartal. Dette påvirker mulighetsbetraktningen.

Mulighetsrom 2018, ansvar 1110 mht kommunalsjef, kr 500.000,-

Kommunen har ett felles arrangement for ansatte gjennom året, den såkalte Førjulistacokvelden. Det bruker å være oppunder 400 ansatte tilstede, og kostnaden for denne er i overkant av kr 100.000,-

Mulighetsrom 2018, ansvar 1110 mht førjulistaco, kr 100.000,-

I egen sak, jf budsjettvedtakets punkt 25, er reglement for folkevalgte organ og godtgjøring til folkevalgte endret i tråd med kommunestyrets budsjettvedtak. Dette gir innsparing på kr 370.000,-

Endringseffekt, jf egen sak, ansvar 1110 mht reglement for folkevalgte, kr 370.000,-

I budsjettet for 2018 er det avsatt en reservepost til formannskapetets disposisjon på kr 200.000,-. Dette er gjort etter erfaringer om at det hvert år er ønske om bidrag til TV-aksjonen og andre henvendelser om mindre bidrag og deltakelser. Ved å redusere denne fra kr 200.000 til kr 70.000 kan 130.000 frigjøres, i og med at hele posten står uberørt hittil.

Mulighetsrom 2018, ansvar 1110, funksjon 180 mht reservepost, kr 130.000,-

I budsjett 2018 er det avsatt kr 300.000 til å være en del av Kommunaldepartementet (KMD) og KS/kommunenes samlede satsing på digitalisering. KMD stiller med kr 125 mill., og med bidrag fra KS og kr 20,- pr innbygger fra kommunene blir den samlede potten for arbeid med digitalisering kr 250 mill. Kommunen kan velge å ikke være med på denne samlede satsingen. Konsekvensen er at vi da ikke får den samme tilgang midler for utvikling av løsninger eller bruk av utviklede løsninger, og må regne med en annen kostnad ved implementering og bruk. Se mer om ordningen på ks.no. Vi har felles ikt-miljø med Levanger kommune, som har blitt med på den felles ordningen med å betale inn til KS. Dette kan gi noen utfordringer for dette fellesskapet og bruk av ressurser.

Mulighetsrom 2018, ansvar 1110, funksjon 180 mht digitaliseringsavsetning, kr 300.000,-

De øvrige midler under ansvar 1110 er stort sett lønn i etablerte besatte stillinger.

Når det gjelder de mindre funksjonsområdene, som enda ikke er omtalt, er det mindre pengebeløp.

Grp. ansvar		Ansvar		Funksjon		Budsjett-forslag 2018	Budsjett 2017
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	1801	Eldres råd	111 471	111 471
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	1804	Ungdomsrådet	100 000	0
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	1805	Råd for funksjonshemmede	50 000	50 000
110	Rådmann	1110	Rådmannens fellesområde	1806	Innvanderråd	40 000	40 000
						301 471	201 471

En reduksjon på ca 10% for hvert av rådene gir kr 30.000,-.

Mulighetsrom 2018, ansvar 1110, funksjon 180 mht drift av rådene, kr 30.000,-

Det er nødvendig å fortsette gjennomgang mer detaljert, slik at effekter av andre tiltak også kan vurderes. Eksempelvis redusert deltakelse Olsok, Industriens dag og ev. andre arrangement. Likedan er det sett på kostnadene ved komitemøter og formannskap. Direkte betalbare kostnader i gjennomsnitt for hvert formannskap er ca. 9.600 kr. pr. møte, komite plan og samfunn ca. 8.600 kr. pr. møte, komite mennesker og livskvalitet ca. 6.900 kr. pr. møte.

En reduksjon med tre formannskapsmøter og reduksjon med to møter for hver komite vil således gi ca kr 60.000 i besparing.

Flere andre vurderinger trenger lengre tid og formelle prosesser.

Ansvar 150 Hjemmetjenesten

Ansvarsområdet ble pålagt å redusere budsjettet med 0,5 mill. kroner. Det er enda ikke funnet de konkrete tiltakene. I debatten ble det påpekt at det er en vekst innen ansvaret på 2,2 mill. kroner fra 2017 til 2018. Pengemengdeveksten er en følge av at Frisklivssentralen er flyttet til dette ansvarsområdet (jf. også tertialrapport 2/17), og for øvrig er revidert budsjett 2017 i 2017-kroner, mens 2018-budsjettet er i 2018-kroner. Pengemengdeveksten dekker derfor ikke lønns- og prisstigning (før lønnsoppgjør 2018) og Frisklivssentralen som ny aktivitet for ansvaret.

Konkretisering må komme i det videre arbeidet.

Ansvar 125 Kulturtjenesten

Kulturtjenesten består av fire enheter: kulturkontor, kulturskole, Panzer (Ungdommens hus) og bibliotek.

I formannskapetets innstilling ble det foreslått følgende netto ramme for Kulturtjenesten, som da er utgangspunktet for reduksjon med 0,5 mill. kroner:

1250 Virksomhetsleder kultur (kulturkontor)	12 477 666
1251 Rektor kulturskolen (inkl Den kulturelle skolesekken - DKS)	5 330 425
1252 Panzer (Ungdommens hus)	1 479 445
1253 Biblioteksjef Verdal bibliotek	2 790 464
Totalt	22 078 000

Årsverk Kulturtjenesten

Kulturkontor	3
Kulturskole (inkl 0,15 årsverk DKS)	7,3
Panzer	2
Bibliotek (inkl 0,5 årsverk fengselsbibliotek)	4,7
Totalt	17

Budsjetterte midler til lønn utgjør kr 10 935 000

Midler budsjettert i forhold til faste avtaler/tilskudd:

Stiklestad Nasjonale Kultursenter	4 660 000
Verdalshallen	1 708 000
Sentralidrettsanlegget	768 000
Frivillig Verdal	688 000
Husleie Tindved	1 150 000
Totalt	9 374 000

Rådmannens vurdering av mulighetsrom for reduksjon av rammen for 125 Kulturtjenester

1. Husleie Turneteatret

I budsjettforslaget for 2018 var det lagt inn en sum med tanke på at Kulturtjenesten kunne leie lokaler i Turneteatret til arrangement for at kommunen kunne bidra til økt publikumsaktivitet i huset. Det var tenkt f.eks. en forestilling med kulturskolen, arrangement i regi av biblioteket, økte husleieutgifter med å benytte Turneteatret til noen riksteaterforestillinger i stedet for Aulaen på Verdal videregående skole.

2. Tilskudd drift organisasjonseide idrettsanlegg

Posten til drift av organisasjonseide idrettsanlegg ble i 2017 økt fra 200.000 til 300.000. Den hadde da ikke vært økt siden slutten av 1990-tallet. Med bakgrunn i søknad fra Verdal idrettsråd, slik det ble skissert i budsjettdokumentet for 2017, lå det forslag om å øke posten med ytterligere 100.000 i 2018.

3. Tilskudd drift Sentralidrettsanlegget på Ørmelen

Tilskudd til Verdal idrettslag for drift av Sentralidrettsanlegget var i 2017 på kr 741.000. Driftsavtale må i 2018 ut på anbud. Det foreslås at kriteriene for drift av anlegget skaleres ned i anbudsdokumentet, f.eks med drift av bare en bane i vintersesongen eller stenging av anlegget en periode på vinteren. Tidligere driftsavtaler har inneholdt legging av skøyteis. Med de planene som nå ligger for arealet ved Verdal videregående skole er ikke dette aktuelt å ha med i en driftsavtale videre.

4. Prisutdelingsarrangement

Siden 2003 har kulturkontoret hvert år i desember laget arrangement på Stiklestad for å hedre vinnerne av kommunens kulturpris – og de siste årene også utviklingsstipendet for ungdom og idrettens ildsjelpris. Tanken var at arrangementet skulle være åpent for alle som hadde lyst til å møte opp for å hedre prisvinnerne samt at det skulle være en takk for kulturåret som hadde gått. Ved å kutte ut arrangementet og andre utgifter ut over prisbeløpet spares det kr 100.000.

5. Driftstilskudd FIFF (Femmina Internasjonale Filmfestival)

I tråd med målsetninger i Kommunedelplan kultur har kommunen siden festivalen ble opprettet i 2004 yttet driftstilskudd på kr 30.000. Festivalen er i løpet av høsten 2017 lagt ned og det er dermed ikke behov for videre driftstilskudd.

6. Økt elevavgift kulturskolen

I rådmannens forslag til avgifter ble det foreslått en økning i elevavgiften fra kr 2.500 i 2017 til kr 2.600 i 2018. Det foreslås nå at elevavgiften økes til kr 2.900 pr år. Det vil utgjøre en helårsvirkning på kr 105.000. Med en iverksetting fra nytt skoleår til høsten vil det gi en merinntekt på kr 50.000 i 2018.

7. Vedlikehold kommunale lokaler i Tindved

I hht leieavtalen med Tindved må kommunen selv dekke kostnadene med vedlikehold av de lokalene som kommunen leier eksplisitt. Det foreslås å redusere denne rammen med kr 20.000.

Mulighetsrom 2018, rammereduksjon ansvar 125, kr 0,5 mill kroner

1.	Husleie Turneteatret	100.000
2.	Tilskudd drift organisasjonseide idrettsanlegg	100.000
3.	Tilskudd drift Sentralidrettsanlegget på Ørmelen	100.000
4.	Prisutdelingsarrangement	100.000
5.	Driftstilskudd FIFF	30.000
6.	Økt elevavgift kulturskolen	50.000
7.	Vedlikehold kommunale lokaler i Tindved	20.000
	SUM	500.000

Ansvar 141 Teknisk drift, veg og vedlikehold

I tillegg til tjenesten vann og avløp, som er selvkostområder, består budsjettet for teknisk drift av tre hovedområder: Bygg og eiendom, veg og gatelys og svømmehallen.

Det budsjetterte beløpet til veg og gatelys er i hovedsak knyttet til snøbrøyting og strøing på vinteren og mindre vedlikeholdsoppgaver på vegene om sommeren. Større oppgaver som reasfaltering og utbedring av det kommunale vegnettet dekkes gjennom midler avsatt over investeringsbudsjettet.

Det vurderes som en begrenset mulighet til å gjennomføre en styrt reduksjon av disse kostnadene.

Når det gjelder gatelys ble det for noen år siden vedtatt og gjennomført en reduksjon når disse skulle være avslått. Lysene var avslått i perioden fra kl. 01.00 til kl. 06.00.

Alle nye gatelys er LED-armaturer og en har dermed redusert strømforbruket for disse.

Erfaringer fra siste gang gatelysene ble slukket som omtalt ovenfor vil kunne gi en besparelsen 150.000 - 200.000 kroner i året.

I det vedtatte budsjett for 2018 er vaktmestertjenesten allerede redusert med 1 årsverk og renhold av byggene i rådhusområdet redusert med 0,5 årsverk.

Dette innebærer at den samlede bemanningen innen avdelingen er ca. 1,5-2 årsverk lavere i 2018 enn den var i 2010. I samme periode er antall kvadratmeter som skal betjenes økt fra ca. 69.000 til 88.000 kvadratmeter, dvs. ca. 30 prosent økning. Det vises for øvrig til kommentarene gitt i budsjettokumentet.

Ytterligere reduksjon på bemanningssiden vil være svært krevende.

Innenfor energiforsyning, inngåtte serviceavtaler, skadeforsikringer, husleie og kommunale avgifter vil det ikke være mulig å oppnå særlige besparelser på kort sikt, blant annet som følge av at disse er avtalefestet.

Den resterende delen av budsjettet på ca. 3 mill. kroner er midler som brukes til alt fra skifte av bordkledning, skifte av vinduer, kjøp av biler til tjenesten og kjøp av alt av forbruksvarer til eiendommene. Videre reduksjoner må vurderes innenfor disse postene. En reduksjon med 10 prosent på alle innsatsfaktorene vil kunne gi en besparelse på 300.000 kroner. Brukerne av byggene må forvente dårligere service og at utbedringer vil måtte trekke ut i tid. På sikt vil konsekvensen bli at kommunens bygningsmasse ytterligere verdimessig forringes.

For noen år siden ble svømmehallen vedtatt holdt åpen på søndager. En reversering av denne ordningen vil kunne gi en besparelse på ca. 100.000 kroner.

Mulighetsrom 2018, ansvar 141, alle funksjoner

- Søndagsstenging svømmebasseng, kr 100.000
- Ytterligere vedlikeholds- og servicereduksjoner bygg og eiendom, kr 300.000
- Slukking av gatelys deler av natt, kr 100.000

Innkjøpsbudsjettet

Kommunestyret vedtok en generell reduksjon av innkjøpsbudsjettet med 5 mill. kroner. Basisen for dette er tallmateriale i notat utsendt alle kommunestyrets medlemmer 4. desember.

Det er riktig som det ble påpekt i debatten i kommunestyrets budsjettbehandling at det har foregått utredningsarbeid for å samarbeide med kommuner nord for oss om en innkjøpsorganisasjon, og samtaler om dette går også sørover. Det er da i begge retninger snakk om organisatorisk samarbeid, ut over det som allerede foregår med felles innkjøp og å kjøre anbudsprosesser for hverandre. Det er ikke konkludert eller etablert en organisasjon/bemanning, som er nødvendig for å kunne øke kvalitet og effektivitet. Prosessene pågår fortsatt og rådmannens vurdering er at dette er et samarbeid som burde ta opp i seg alle kommunen fra Værnesregionen i sør til Inn-Trøndelagskommunene i nord. Dette vil gi regningssvarende rom for en kvalitativt og kompetansemessig god innkjøpsorganisasjon.

Økonomienheten i ISK (altså før nyttår) ble utfordret til analyse av potensialet innen innkjøp, og har utarbeidet den følgende oversikten.

		Verdal	ISK (43%)			
Kostra drift		Regnskap 2017	regnskap 2017	sum	kommentar	potensiale
100	KONTORMATERIELL	1 428 673	486 398	1 915 071	Her kommer det ny avtale medio 2018. Den nye avtalen bør kunne gi en reduksjon ift dagens kostnadsbild, men det er vanskelig å spå hvor stor den blir. Et nøkternt anslag er 4-7 %. I budsjettet så er det lagt opp til en økning på denne posten i overkant av 900 000,- bakgrunnen for dette er budsjetering fra bhg som skal fordeles på andre driftsposter.	134 055
105	UNDERVISNINGSMATERIELL	2 152 233	9 851	2 162 084	Her skal det ut ny konkurranse på skolebøker, undervisningsmaterieell etc, men den vil nok ikke gi stort utslag ift dagens kostnadsnivå. Når det gjelder forbruksmaterieell så viser vi til pkt over(ca 1 000' er forbruksmaterieell) dvs også her en reduksjon i pris på 4-7%	67 027
110	MEDISINSK FORBRUKSMATERIELL	991 850	1 111	992 961	Her har vi gode priser i dagens avtale, men det handles for ca 200' utenfor avtale til bruttopriser potensialet her er ikke stort, men det vil være enkelt å få redusert kostnadene	50 000
114	MEDIKAMENTER	1 092 672		1 092 672	Har avtaler	
115	MATVARER	9 189 868	138 322	9 328 190	Her har vi kun avtale mot institusjonene i kommunen. Dvs at alt utover det de kjøper handles på butikk til bruttopriser. Hvis vi kunne fått på plass en avtale som alle kunne bruke, vil man kunne se en besparelse her. Vanskelig å anslå omfang, men også her vil vi nok kunne se 4-7% Videre så er det også et potensialet ift matkjøp som tilsynelatende går til enheten og ikke til brukere/elever etc. Her er det vanskelig å anslå omfang, men når man ser på fakturaene så vil det nok kunne gi en besparelse.	536 051
120	ANNET FORBRUKSMATERIELL/RÅV	11 216 041	624 320	11 840 361	Her er det mye forskjellig som er ført - vanskelig å gi noe eksakte tall, men det er stort sett varer som vi ikke har avtaler på i dag. Her vil man kunne ved en ny tegning få en prisreduksjon samtidig som man hadde standardisert innkjøpeene innenfor de ulike kategoriene. Et eksempel er klær/arbeidstøy. Det bør også kunne ses på behovet her og redusere forbruket	500 000
130	"POST	592 159	3 017 034	3 609 193	Sitter i avtale ift telefon etc ikke mye å hente	
140	"ANNONSE	521 249	154 007	675 256	Flere felles annonser og mer bruk av andre media	50 000
150	"OPPLÆRING	2 598 212	711 570	3 309 782	Vurdering ift kurs etc. Her vil man nok kunne se en besparelse, men dette må ledelsen i kommunen ta stilling til ift omfang og behov. Bruken av fagdager - ut av kommunen bør kunne reduseres	
160	UTGIFTER OG GODTGJØRELSE FOR	1 854 677	102 427	1 957 104	Ikke noe besparelse ift avtaler etc	
165	ANDRE OPPGAVEPLUKTIGE GODTG	4 114 796		4 114 796	ikke vurdert	
170	TRANSPORTUTGIFTER OG DRIFT AV	9 139 487	454 859	9 594 346	Her bør man kunne se på avtaler ift transport og skuss - vanskelig å anslå omfang	200 000
180	STRØM	7 737 026	4 923	7 741 949	Sitter i avtale med gode priser	
182	FYRINGSOLE OG FYRINGSPARAFIN	292 196		292 196	ikke vurdert	
183	NATURGASS	1 299		1 299	ikke vurdert	
184	BIOVARME	1 321 689		1 321 689	ukjent om vi har avtale her - Bård K må svare på det.	
185	FORSIKRINGER OG UTGIFTER TIL VA	1 795 759	116 123	1 911 882	årlig forhandling - lite å hente	
190	LEIE AV LOKALER OG GRUNN	15 329 087	385 514	15 714 601	ikke vurdert	
195	"AVGIFTER	9 107 882	2 329 466	11 437 348	Innen avgifter bør man kunne redusere kostandene på renovasjon på kommunale bygg	200 000
200	INVENTAR OG UTSTYR	7 437 327	5 475 389	12 912 716	Her føres det mye forskjellig og det er flere områder man ikke har avtaler på - det ligger et mulig potensial her, men vanskelig å anslå	200 000
209	MEDISINSK UTSTYR	13 756		13 756	ikke vurdert	
210	KJØP/LEIE/LEASING AV TRANSPOR	1 611 142	17 314	1 628 456	Reforhandle avtale på biler, kostnadsreduksjon ift rep- ref utredning av bil.	100 000
220	KJØP/LEIE/LEASING AV MASKINER	680 725	12 482	693 207		
230	VEDLIKEHOLD OG BYGGETJENESTER	18 755 941	2 580	18 758 521	ikke avtaler - bør ligge et potensiale her drift	200 000
240	SERVICEAVTALER OG REPARASJON	7 466 756	4 669 168	12 135 924	ikke mye å hente her ref B.Kotheim	
250	MATERIALER TIL VEDUKEHOLD	114 137	3 475	117 612		
260	"RENHOLD	1 641 680		1 641 680		
270	KONSULENTTJENESTER	4 233 067	1 197 286	5 430 353	advokat avtale og bedre priser på konsulenttjenester	500 000
115	Kommunal bevertning Verdal kom	1 532 000			Her er det budsjettet med 755 000,- pr 21.12.2017 er det regnskapsført 1 530 000,- (total 2016 - 1'390') Her er det virkelig muligheter til å gjøre besparelser - nøkternhet ift møtemat og bespising. For eksempel en årlig sum til sosiale arrangementer på 300 kr gir en årlig kost på 345 000,- Dette sammen med budsjettet møtemat (2017 - 755 000,- her ligger det da også inne en pot til sosiale arrangement) gir en årlig kost på 1 090 000,- Dette vil kunne gi en besparelse på mellom 500 000 - 750 000,-	500 000
						3 237 133

Samlet potensiale er her beregnet til 3,2 mill. kroner. Men **en del av dette er allerede tatt som effekter i ansvarsgjennomgangen** tidligere i dokumentet.

Et par linjer kan kommenteres ytterligere.

Art 190 Leie av lokaler og grunn.

Beløpet i 2018 fordeler seg i hovedsak slik:

Husleie Tindved, kulturskolen	1.150.000
Husleie skole, Vukuhallen	1.030.000
Husleie flyktningeboliger	3.200.000 (Kommer tilbake som inntekt)
Husleie Kinobygget og vår andel av NAV utenom Kinobygget	4.500.000
Kanutten barnehage	200.000
Husleie MNRT	615.000
Husleie NAV til boligselskapet	640.000
«Husleie» Tindved	300.000

(Dette er den samme posten som tidligere beskrevet under 1800 fellesområder knyttet til areal teaterutdanninga.)

Art 270 Konsulentttjenester

Hovedpostene i budsjettet for 2018:

Kjøp av tjenester fra Proneo, Næring	1.350.000
Rådmannsområde for øvrig	100.000
Barneverntjenesten	550.000
Vann og avløp	450.000
Felles formål	600.000

(Denne økt fra 300.000 i budsjettet for 2017, som i hovedsak er kjøp av tjenester fra Kommunal gjeld AS (230.000 kroner). Økningen på kr 300.000 er nok avsetning til digitalisering, jf ansvarsgjennomgangen.)

I og med at mulighetene for rammereduksjon på ansvar og art vil det være nødvendig å bruke mer tid på å konkretisere hvilke poster som skal reduseres «innkjøpsvegen». De reduksjoner kommunestyret vedtar «ansvarsvegen» må spesifiseres kontomessig, og etter det kan reduksjoner «artsvegen/innkjøpsvegen» beregnes fra nytt grunnlag.

Men for å sikre at vi opprettholder noe handlingsrom på elementer som ikke er avtalefestet må hele organisasjonen utvise særs stor nøkternhet innen innkjøp. Det samme vil gjelde tilsettinger generelt, altså bredere enn kommunestyrets vedtak, hvor nåløyet for tilsettinger vil være svært trangt. På samme måte vil det bli svært streng – og lik – praktisering m.h.t. bevertning og lignende.

I den videre prosessen, jf. innledningen om arbeid med revidering av inneværende økonomiplan og prosess for ny økonomiplan, må mer gjennomgripende vurderinger gjøres enn hva som har vært mulig i tiden fra kommunestyrets vedtak har tillatt.

Kommunale bygg

Kommunestyret vedtok følgende i punkt 27.

«Rådmannen bes legge frem en strategi for reduksjon og salg av kommunaleide bygg og eiendommer. De planlagte investeringer på rådhusbygg settes på vent inntil denne saken er forelagt politisk behandling.»

Rådmannen forstår dette punktet slik at dette gjelder eiendommer knyttet til rådhusområdet siden det er disse investeringene kommunestyret er spesifikk inn mot.

I økonomiplanen står følgende om bygninger i rådhusområdet:

«Kapasiteten er fullt utnyttet i både Rådhuset og Helsehuset, og med tidens tann har disse bygningene også betydelige utbedringsbehov. Spesielt er paviljongen i rådhuset i meget dårlig forfatning og det legges som et utgangspunkt at denne må saneres. Dette må legges til grunn når det utarbeides en plan for disponering av bygningsmassen i rådhusområdet. Først når denne er lagt kan det med sikkerhet sies noe om de økonomiske konsekvenser dette vil gi. Arbeidet med en helhetlig vurdering av hvordan de kommunale bygningene i rådhusområdet skal utnyttes/utvikles vil prioriteres. I dette arbeidet må også den nå heleide Kinogården innlemmes i vurderingene.»

Formannskapet har ved flere anledninger blitt orientert og diskutert status for disse byggene de senere årene.

19. oktober 2017 ble det avholdt eiermøte for Kinobygget AS, heleid av Verdal kommune. Dette bygget, hvor vi har vårt servicekontor og deler av NAV i tillegg til bibliotek og kino, er del av prosess m.h.t. lokalisering av NAVs tjenesteportefølje. Og da i for noe av dette mulighetsrommet i samhandling med privat eier av tilstøtende næringsbygg.

I perioden med kommunereform var strategien å besitte tilstrekkelig kapasitet til at Verdal kunne lokalisere flere tjenesteområder ved eventuell kommunesammenslåing.

I perioden med avvikling av Innherred samkommune har også strategien vært at vi skal ha tilstrekkelig kapasitet til at samarbeidsløsninger kunne lokaliseres i Verdal for flere tjenesteområder. Dette er nå på plass, og samarbeidet Geodata og oppmåling og samarbeidet Regnskap, lønn, innfordring og fakturering er lokalisert i herredshuset. Der er også vår nye virksomhet Miljø, landbruk og arealforvaltning lokalisert.

Som det framgår av teksten i økonomiplanen er tiden nå inne for å utvikle bruken av byggene i rådhusområdet videre. På sikt kan all ledelse og saksbehandling innen helse, også hjemmetjenesten, lokaliseres i nytt helsebygg. Det frigjør det meste av kapasiteten i Gjensidigegården.

Men det er flere mulige steg før denne langsiktige løsningen er tilgjengelig.

Ombygging av første etasje i rådhuset er planlagt for å samlokalisere arkiv, informasjon og servicetjenester (dokumentsenter og servicekontor fra samkommunen). Med dette vinner kommunen at vi også får et mottaksapparat i rådhuset, med betydningen det har for både publikum og sikkerhet i bygget. Samtidig gir dette mulighet for utvikling av et enhetlig miljø, hvor flere samlet utgjør en mer robust enhet og muligheter for å dra mer veksler på ressurser. Dette bidrar også til mer kapasitet tilgjengelig for NAV i Kinobygget.

Kontorfasilitetene i paviljongen er ikke gode, og de ca 12 personene som har kontorlokaler der bør få tilbud om andre kontorer. En mulighet som er under vurdering er å flytte aktiviteten i dagens Arken til lokalene ved ØBH, og ansatte som i dag har kontorer i Gjensidigegårdens 3.

etasje til Arkens lokaler. Det frigjør kapasitet slik at ansatte kan flytte fra paviljongen til den frigitte 3. etasje i Gjensidigegården. Når helsebygget er ferdigstilt kan de ansatte som da har kontorer i Arken flyttes dit og Arken frigjøres til avhending.

Når helsebygget er ferdig kan også hjemmetjenesten flyttes dit, og da frigjøres resten av Gjensidigegården. Dette åpner for at vi kan søke å konsentrere vår bruk av bygg til Rådhuset, Herredshuset og Gjensidigegården. Hvis det går kan Helsebygget frigjøres for avhending. Dersom dette går har kommunen frigjort de to østligste bygningene, Arken og Helsebygget, til avhending og mulig omdanning til andre formål.

Det må presiseres at dette er et tankestadium og ikke igangsatt planlegging eller en fullverdig strategi, jf økonomiplanens avsnitt referert ovenfor. Vi er så tidlig i prosessen at det ikke er kjent om dette «går i hop». Vi må også ha spiserom for ansatte, og bør søke å etablere mer tilpassede lokaler for velser enn vi har pr tiden.

Det er mange muligheter og sammenhenger som må ivaretas i den videre planleggingen og utviklingen. Men nødvendigheten av å gjøre om rådhusets første etasje er der, og rådmannen er innstilt på å holde planlagt framdrift. Omgjøringen bidrar til å øke kapasiteten fra 16 til om lag 25 mennesker i samme arealer, publikumsmottak og sikkerhetsforbedring – og forbedring og fornyelse av deler av et umoderne og preget bygg. Samtidig må det til for å samlokalisere og samordne ressursene innen arkiv og servicetjenester.

De øvrige punkter i kommunestyrets budsjettvedtak vil bli tatt opp i senere saker til folkevalgte organ.

Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018-2021 Verdal kommune

Saksbehandler: Arnstein Kjeldsen	Arkivref: 2017/7514 - /
E-post: arnstein.kjeldsen@innherred-samkommune.no	
Tlf.: 74048255	

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn i Verdal	21.11.2017	59/17
Komité mennesker og livskvalitet	22.11.2017	46/17
Verdal Administrasjonsutvalg	24.11.2017	15/17
Verdal formannskap	24.11.2017	121/17
Verdal kommunestyre	11.12.2017	108/17

Saksprotokoll i Verdal kommunestyre - 11.12.2017

BEHANDLING:

Utdelt i møtet:

- Uttalelse fra hovedtillitsvalgt i Norsk sykepleierforbund Verdal.

AP v/Arild K. Pedersen fremmet følgende verbalforslag:

1. Nedgang i barnetall og fødselstall gir lavere inntekter

Kommunestyret har over tid vært bekymret over den betydelige nedgangen i *barnetallet* i Verdal kommune.

Elevtallet i Verdalsskolen har over tid gått merkbart tilbake. Denne utviklingen vil i årene framover fortsette og forsterkes. Dette får følger for skolestrukturen.

Fødselstallene har de siste årene etablert seg på et langt lavere nivå enn tidligere. De siste 4-5 årenes fødselstall er eksempelvis blant de aller laveste etter 2. verdenskrig. Dette får følger ikke minst for barnehagesektoren.

Denne utviklingen medfører betydelige konsekvenser for kommunens *økonomi* og dermed kommunens *handlingsrom*. Også dette utviklingstrekket vil fortsette og betydelig forsterkes i årene framover.

Denne *akselererende* situasjonen krever økt fokus. Som ledd i dette arrangeres et eget temamøte i kommunestyret der det ovenfor skisserte utviklingsbildet belyses og drøftes.

2. Hverdagsintegrering

Rådmannen bes om å komme til politisk behandling med en konkret tiltaksliste for hvordan kommuneorganisasjonen kan ta en mer offensiv rolle når det gjelder å ta imot elever fra Innvandrecropplæringen på språktrening.

Kommunestyret legger vekt på ansvarliggjøring av ulike avdelinger i kommuneorganisasjonen, slik at kommunen kan gi et tilbud med kontinuitet og trygghet over tid på dette området.

Marit Voll fremmet på vegne av SP/SV/MDG/FRP/V/UAV følgende verbalforslag:

Det forventes at kommunens regnskap for 2017 vil gi overskudd. Kommunestyret forskutterer at kr 1 mill. av overskuddet skal til bolystiltak, i de grendene som har vedtak om nedleggelse av skoler (Helgådal, Ness og Leksdal). Over nyåret starter arbeidet med involvering av grendene, for å få eierskap til hvilke tiltak som gir best bolyst.

SP v/Marit Voll fremmet følgende verbalforslag:

Det vedtatte friidrettsanlegget har ikke blitt realisert. Summen på kr 13,20 mill. føres opp på investeringer i 2021. Dette for å se det i sammenheng med bygging av ny skole. Idrettsrådet bør komme med en prioriteringsliste over ønska idrettsanlegg.

Silje Sjøvold fremmet på vegne av SP/H/V/MDG/UAV følgende fellesforslag:**1) Eiendomsskatt og mulighetsstudie innsparinger for Verdal kommune**

Promillesatsen for eiendomsskatten økes ikke og forblir på dagens nivå. Budsjetterte inntekter fra eiendomsskatten og ramme til fordeling reduseres tilsvarende med 10,5 millioner kroner. Det vises til Steinkjer kommunes budsjettokument vedlegg 1 «Mulighetsstudie innsparing.» Rådmannen bes legge frem en mulighetsstudie for innsparings- og effektiviseringstiltak for Verdal kommune. Det forutsettes at det foretas en årsverksgjennomgang for hver enkelt enhet. Saken legges frem til politisk behandling og prioritering i løpet av 1. tertial 2018.

Forelagte budsjettforslag endres på følgende vis:

	Revidert budsjett 2017	Forelagte budsjettforslag 2018	Alternativt forslag	Endring
Eiendomsskatt	-34 500	-45 000	-34 500	-10 500
Ramme til fordeling	-758 363	-793 470	-782 970	-10 500
110 Rådmannen, inkl. politiske omr. og kirker	25 276	45 030	41 030	-4 000
150 Hjemmetjenesten	76 652	78 852	78 352	-500
125 Kultur	20 724	22 078	21 578	-500
141 Teknisk drift, veg og vedlikehold	35 509	35 791	35 291	-500
Generell reduksjon i innkjøpsbudsjettet	118 280	127 760	122 760	-5 000

- Budsjett og økonomiplan som styringsdokument.** Budsjett og økonomiplan-dokumentene er blant de viktigste politiske styringsdokumentene. For at kommunestyret skal kunne ta en aktiv rolle som prioriterings- og styringsorgan, er det ønskelig at budsjett og økonomiplan-dokumentene forbedres med sikte på å blant annet å synliggjøre mål og resultater, konsekvenser av tiltak og økonomisk handlingsrom.
- Rekruttering til stillinger som ikke er utlyst/tilsatt som en del av «avvikling av Innherred samkommune» og oppbygging av «Nye Verdal» avventes til mulighetsstudie foreligger.
- Reglement for folkevalgte arbeidsvilkår i Verdal kommune legges frem for revidering hvor de folkevalgte godtgjørelse reduseres med 10%
- Kommunestyret har en forventning om en reduksjon av sykefraværet i kommunale barnehager som følge av økning i grunnbemanningen og allerede igangsatte tiltak for å øke nærværet. Rådmannen bes innarbeide effekt av reduksjon i sykefravær i kommunale barnehager på 2% for budsjett 2018.

- 6) Rådmannen bes legge frem en strategi for reduksjon og salg av kommunaleide bygg og eiendommer. De planlagte investeringer på rådhusbygg settes på vent inntil denne saken er forelagt politisk behandling.
- 7) NHOs mulighetsstudie har beregnet ved hjelp av KOSTRA-tall fra 2016 at Verdal kommune har høyere enhetskostnader for renhold og eiendomsdrift (kroner per kvadratmeter) enn «beste praksis.» Kommunestyret ønsker mer kunnskap om disse forholdene. Rådmannen bes derfor beregne reelle enhetskostnader for renhold og eiendomsdrift, og foreslå tiltak for å nå «beste praksis.»
- 8) KOSTRA-analyse av 2016 viser at Verdal kommune har langt høyere utgifter til sosialtjenesten pr. innbygger i aldersgruppen 20-60 år enn sammenlignbare kommuner. Rådmannen bes belyse disse forholdene og fremme forslag til tiltak for å ta ned utgiftene.

Foreslåtte budsjett innarbeides i økonomiplandokumentene.»

Høyre v/Silje Sjøvold fremmet følgende verbalforslag:

1) Aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk sosialhjelp

Aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk sosialhjelp styrker den enkeltes muligheter for å komme i arbeid og bli selvforsørget. Kommunestyret forutsetter at dette arbeidet følges opp aktivt, slik at den utviklingen i antall sosialhjelpsmottakere blir avløst av at flere blir selvhjulpne. Kommunestyret ønsker å utvide ordningen med aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk sosialhjelp til flere i arbeidsdyktig alder. Det er grunn til å forvente nasjonale føringer for at også gruppen 30-35 år skal omfattes. Rådmannen bes vurdere å utvide ordningen til å gjelde alle mottakere av økonomisk sosialhjelp i arbeidsdyktig alder. At folk kommer i arbeid og blir selvforsørget er en verdi for alle, enten man er 25 eller 50 år gammel.

2) LEAN og verktøy for å finne tidstyver

Mange kommuner har gode erfaringer med å ta i bruk LEAN og Tidstyv-prosjekter som redskap for å kunne prioritere fellesskapets midler best mulig. Kommunestyret ber rådmannen vurdere å sette i gang et Tidstyv-prosjekt i Verdal kommune, samt å innføre LEAN eller tilsvarende arbeidsverktøy for å styrke det kontinuerlige arbeidet med forbedring og forenkling av kommunen.

3) Flere menn i barnehagene

Mangfold på arbeidsplassen er viktig og bidrar til å skape gode arbeidsmiljøer og gode tjenester. I den nye rammeplanen for barnehagene er det nedfelt at barnehagene skal ivareta mangfold, likeverd og likestilling i barnehagens arbeid. Som en del av dette arbeidet anses det som viktig at barnehagene har både kvinnelige og mannlige rollemodeller for barna. Det er en målsetting at andelen mannlige ansatte i barnehagene i Verdal kommune økes. Rådmannen bes derfor å forsøke tiltrekke menn til nye stillinger i barnehagesektoren i Verdal kommune.

4) Skolehelsetjeneste, «digital helsesøster/helsestasjon»

En lett tilgjengelig og god skolehelsetjeneste er en viktig del av satsingen på tidlig innsats. Skolehelsetjenesten skal være tilgjengelig for elevene med en lav terskel for å ta kontakt. Rådmannen bes vurdere en ordning med «digital helsesøster/helsestasjon». Dette kan bidra til å senke terskelen inn til skolehelsetjenesten og gjøre den mer tilgjengelig.

5) Konkurransenutsetting 1

Rådmannen bes legge frem en sak om konkurranseutsetting av hele eller deler av kommunens renholds- og vaktmestertjenester med fokus på innhold, kvalitet og økonomi. Det legges frem for politisk behandling i løpet av første halvdel 2018.

6) Konkurranseutsetting 2

Rådmannen bes vurdere konkurranseutsetting av andre drifts- og vedlikeholdsoppgaver med fokus på innhold, kvalitet og økonomi.

7) Overføring av oppgaver til vekstbedrift

Rådmannen bes legge frem en oversikt av oppgaver som kan overføres/settes ut til vekstbedrift.

8) Private bofellesskap

Kommunen bes legge til rette for større innslag av private omsorgsboliger og bofellesskap, og samarbeide med private, blant annet med tanke på å identifisere egnede tomter.

9) Strandryddedag

Strandryddedagen er en årlig, landsomfattende miljøbegivenhet der intensjonen er å rydde Norges strender frie fra plast og søppel. Kommunestyret ber om at kommunen tar initiativ overfor frivilligheten til å organisere en strandryddedag i Verdal kommune i 2018. Barnehager og skoler oppfordres til å delta.

SV v/Anne Kolstad fremmet følgende forlag til tallbudsjett:

- 500 000,- flyttes fra Kirkelig Fellesråd sin ramme til skolesektoren.
- 300 000,- flyttes fra Kirkelig Fellesråd sin ramme til tiltak for å gi sommerjobb til ungdom.

FRP v/Bård Storhaug fremmet følgende alternativt forslag til budsjett 2018:

1. Innledning

Fremskrittspartiet i Verdal presenterer med dette sitt alternative forslag til budsjett for Verdal Kommune 2018. Forslag har sitt utgangspunkt i Verdal FrPs politiske program for perioden, og rådmannens forslag til budsjett for 2018.

Rådmannens forslag til budsjett er stramt, og viser med all tydelighet at Verdal kommune strever for å opprettholde den økonomiske balansen etter mange år med overforbruk, som har gjort kommunen avhengig av eiendomsskatt for å kunne fungere.. I så måte oppfatter Verdal FrP at det fremlagte budsjett ikke er stramt nok. Budsjettet var heller ikke spesifiser utover samleposter frem til ca. 3 dager før formannskaps behandling, og dermed for kort tid for ansvarlige politiske. De økonomiske prioriteringer i budsjettet synes å tjene mer idrett og urbanisering en tjenester som kommunen er pålagt å yte.

Investeringsbudsjettet er alt for ambisiøst, og vil medføre alt for store belastninger på driftsbudsjettet fremover.

2. Generelt

Verdal kommune er en god kommune å vokse opp i for våre barn og ungdom. Og befolkningen har et variert arbeidstilbud og en omgivende natur som inviterer til allsidig bruk for fornøyer og rekreasjon. Ikke alle har anledning til å kunne styrke sin helse og bedre sin livskvalitet gjennom tilgang til denne naturens helse-bot, da de har begrenset bevegelighet gjennom sykdom, skade eller lyte, samt alder. Å sørge for også slike grupper får størst mulig tilgang til vår felles natur, bør være enhver kommunes plikt – og glede. Bokstavelig talt – «en fornøyeelse»!

- Fremskrittspartiet mener at Verdal kommune skal arbeide etter følgende målsetninger;
- Verdal kommune skal være en ja-kommune som innbyggerne og næringslivet opplever er til for dem. Kommunen skal aktivt bidra til å løse utfordringer. Unødvendig begrensninger på befolkningens livsutfoldelse og fornøyer ved manglende tilpasninger mellom forskjellige interessenter må effektivt motarbeides.
 - Verdal kommune skal på lang sikt fjerne eiendomsskatten. Dette skal reflekteres i budsjettets stramhet,
 - Verdal kommune skal være en kommune som tilstreber seg å tenke og handle forebyggende, og langsikt, både for befolkningens helse, trivsel og teknologiske endringer
 - Verdal kommune skal gjennom stadig mer effektiv drift, og streng budsjettkontroll, sikre sin økonomiske handlefrihet, og likeså sikre en god utførsel av de lovpålagte oppgavene og tjenester kommunen er satt til å yte for sine innbyggere.
 - Verdal kommune skal forbedre sitt tilbud til de som er mest avhengige av kommunens tjeneste til tilfredsstillende nivå for brukerne.
 - Verdal kommune kvalitetsstandarder på tjenestene de yter må evalueres og forbedres..

Politikk dreier seg om verdier, holdninger og prioriteringer. Hvem skal bære byrdene for at andre skal få det lettere, så å si. Ofte blir den gjeldede politiske orientering en «flertalls politikk»! Dette vil gå ut over et midlertall, og kan kalles «en politikk mot de få». Utsmykningen av Verdal sentrum synes for mange å gå på bekostning av de mange små bygdesamfunn som Verdal for øvrig består av. Benektelser synes ikke lengre å ha den ønskede virkning. Dette inntrykk må ikke få lov til å befeste seg. Selv om det er uttrykt at urbaniseringen skal fortsette, med den konsekvens at de mange bygdesamfunn i kommunen blir tappet.

Fremskrittspartiet vil styrke det kommunale selvstyret. Kommunene må ha mulighet til selv å ha kontroll over sine inntekter og utgifter, og organisere sine tilbud på den måten de mener innbyggerne har størst nytte av. Offentlig forvaltning er ofte organisert slik at resultatet blir ineffektiv drift, ressursløsning og et utilfredsstillende tilbud av velferdsgoder til innbyggerne.

Selv om kommuneøkonomien i landet er forbedret den siste stortingsperioden, har Verdal kommune ikke greid å nyttiggjøre seg dette på annen måte enn å holde balansen i driftsbudsjettene. Ved den økte belastning som fremlagte investeringsbudsjett vil medføre fremover, samt usikkerhet rundt mulig fjerning/reduisering av eiendomsskatten av stortinget, så står Verdal kommune ovenfor økonomisk farlige farvann. En usikkerhet som også rådmannen trekker frem!

Fremskrittspartiet er generelt opptatt av forutsigbarhet og stabile rammevilkår for næringsliv, institusjoner, organisasjoner og folk flest. Dette bør også gjelde kommunesektoren, slik vi har sett andre kommuner i siste stortingsperiode har greid. Men Verdal kommune har selv brakt usikkerhet rundt sin evne til tjenesteproduksjon til innbyggerne ved sin økonomiske forvaltning, og særlig ved foreliggende budsjett.

3. Hovedtrekkene i budsjettet

Den årlige budsjettbehandlingen gir de folkevalgte en mulighet til å vise kommunens innbyggere at vi er i stand til å gi dem et skikkelig helse- og omsorgstilbud, et skikkelig skoletilbud og for øvrig en god kommunal service. Dette kan kun gjennomføres dersom man greier å skaffe tilveie midler gjennom de prioriterte satsningsområder en har. Som en konsekvens av at man må prioritere, vil dette innebære nedskjæringer på andre områder, og det gjelder å gå frem på en måte som folk forstår og aksepterer. Det foreliggende budsjett reflekterer ikke dette, etter Verdal FrP sin mening.

Verdal Frp vil at kommunen bruker skattebetalernes penger på en så fornuftig måte som mulig, ved å gi innbyggerne den nødvendige trygghet, oppvekst, omsorg og helse gjennom å prioritere disse primæroppgavene først av alle andre oppgaver. Omprioritering inne det fremlagte budsjett er derfor påkrevd.

Fremskrittspartiet vil understreke at kommunale organer må konsentrere sin virksomhet om sine primæroppgaver. Andre oppgaver som rene forretningsforetak, må snarest mulig bort fra den kommunale sektoren. Blant annet ved å selge ut eiendommer og leiligheter som man har driftsansvar/-kostnader for.

4. Eiendomsskatt

Gjennom det styre kommunen har hatt gjennom årene, har man gjort seg avhengig av eiendomsskatten. En skatt som opprinnelig skulle brukes til ekstra innsats, er nå et økonomisk være eller ikke være for kommunen.

Eiendomsskatten er den mest urettferdige beskatningen vi har i Norge, som rammer alle uansett økonomi hos den enkelte. Særsilt rammes minstepensjonister, lavlønte og undersysselsatte hvor eiendomsskatten er en effektiv inndragning av den enkeltes økonomiske handlefrihet, og en innskrenking av livsutfoldelsen.

Kommunens målsetning er å være en attraktiv kommune for næring og bosetning. FrP er derfor imot enhver form for eiendomsskatt. Denne skatten kan ikke avskaffes med et slag. Vi foreslår en reduksjon med 0,5 promille pr. år i 7 år fra og med 2019. Ved stramme prioriteringer vil en slik kunne redusere belastningene – og avhengigheten - av eiendomsskatten, og på 7 år avskaffe den. I 2018, som første år uten økning, vil avsetningsfondet bli tungt belastet. For år 2019 og videre vil alternative prioriteringer være lettere å gjennomføre.

5. Administrasjonen

Kommunens organisasjon skal ha operasjonelle, lett målbare mål som regelmessig skal vurderes opp mot oppnåelse av resultater og krone effektivitet. Undersøkelser skal gjennomføres regelmessig der innbyggerne får uttale seg om hvordan de opplever den kommunale servicen. Gjennomgang av måloppnåelse i enhetene, samt gjennomføring og presentasjon av en brukerundersøkelse gjøres halvårlig, i forbindelse med kommunestyrets behandling av tertialrapport.

En effektiviseringsplan for de fire største områdene innføres med evaluering hvert halvår. Satsning på digitalisering er i så måte et middel.

«Kommunalsjef utvikling- og virksomhetsstøtte» er foreslått som ny stilling. Vi kan ikke se denne som annet en manglende omstillingskompetanse hos den nåværende stab av 5 kommunalsjefer. Vi vill gå imot opprettelsen av slik stilling, da den vil gi anledning til manglende effektivitet i den nødvendige omstilling og kompetanseutvikling i hele administrasjonen.

6. Omsorg

Fremskrittspartiet vil understreke viktigheten av å sikre et godt og verdig tjenestetilbud innen kommunens helse- og omsorgssektor. Fremskrittspartiet vil påpeke at kommunen står ovenfor mange og vanskelige utfordringer i årene som kommer. Fremskrittspartiet vil aktivt arbeide for at det innen helse- og eldreomsorgen er et variert tilbud som møter den enkeltes behov. Foruten institusjonsbasert omsorgstilbud mener vi at hjemmebaserte tjenester må utvikles og styrkes i tråd med den tekniske utvikling for størst mulig kostnadseffektivitet.

Fremskrittspartiet forutsetter at det ikke foretas noen form for reduksjon av det tilbudet som gis i dag innen omsorg – snarere tvert i mot. Vi ser at regjeringens ekstra satsning på kompetanseheving innen barnevernet følges opp, men at midlene til øvrige poster

reduseres til det nærmest uansvarlig – rådmannens egne ord. Skolehelsetjenestene er ikke blitt styrket i forrige stortingsperioden. Dette tiltros for ekstra midler til dette fra regjeringen. Og psykologtjenesten som blir påbudt fra 2020 synes ikke å få rom heller da uten kraftige omprioriteringer.

7. Sosiale tjenester

I sosialtjenestelovens § 5-3. legges det til grunn at det kan stilles vilkår om at "mottakeren skal utføre passende arbeidsoppgaver i bostedskommunen så lenge stønaden oppbevares." Det forutsettes derfor at Verdal kommune legger dette til grunn i langt større utstrekning enn det som gjøres i dag.

Det blir stadig mer påkrevd at stønadsmottakere selv bidrar med det de kan for selvforsørgelse. De sosiale hjelpetjenestene bør effektivisere sitt arbeide for å bistå den enkelte stønadsmottaker til å nå dette målet. Dette både får å øke mottakers selvstendighet så vel som for å avhjelpe kostnader på områder.

8. Tilskudd til frivillige lag og organisasjoner/Idrett/Kultur

Fremskrittspartiet stiller seg svært positiv til den innsats de frivillige lag og organisasjoner legger ned for lokalmiljøet. Fremskrittspartiet er av den oppfatning at slikt arbeide både er svært viktig for den enkelte, samt for lokalsamfunnet som helhet, og en berikelse for alle de som deltar.

I dagens budsjettsituasjon vil en dog holde at den massive satsning på idrett de siste årene – og fremover - må reduseres kraftig. Andre organisasjoners arbeide er også viktig, i tillegg til å være mindre ressurskrevende.

9. Samfunnsutvikling

De pågår en samfunnsutvikling som stadig øker i hastighet. Dette merkes ikke bare på økt bruk av digitale tjenester og arbeidsmåter, men også utviklingen i landbruket, arbeidsliv og sosialt liv.

Utfordringene er mange og store. Et eksempel fra Trondheim er etterlysning fra offentlig hold om foreldres kompetanse innen digitaliseringsendringene, for de hindrer læring og utvikling av barna sitt skolearbeide.

Dette viser at sosiale endringer, som før skiftet med generasjonene, nå går så fort at voksne – og eldre – må omstille seg tilsvarende, for ikke å hindre samfunnet man er en del av, i og stagnere. Ikke bare internett tilgang, men bruk av IKT i alle samfunnsområder er det påkrevd opplæring i.

I alt dette er opprettholdelse av de verdier som tradisjonelt har preget Verdal kommune nødvendig å holde frem. Spredte bygder som støtter under landbrukets behov for små bygder i tillegg til moderne IKT tilgang, sammen med frivillig kulturell innsats, som Verdal er så beriket med, må ytterligere fremelskes og støttes.

Dette hindres stadig mer av den pågående urbaniserings prosesser som kommunale prioriteringer står for. Dette er ikke vårt samfunn tjent med, etter Fremskrittspartiets mening. Vi mener å se en sammenheng med befolkningsutviklingen i slik prioritering. Litt lettvtint kan man si at fornøyelser øker livsglede og livsutfoldelse med resultater som er ønskelig fra et befolkningsøymed.

10. Finansbudsjett

Finansbudsjettet setter opp at vi allerede i 2021 har ca. 94 millioner i renter og avdrag ut av vårt driftsbudsjett. En økning fra 68 millioner i 2017. Og man fortsetter å ta opp nye lån i 2021. Samlet lånegjeld ved utgang 2021 er planlagt til 1 milliarder 886 millioner 830 000. Knappt 2 milliarder!

Selv om en stor part av lånekostnadene er selvfinansiert ved at helse huset sine beboere må betale husleie, som dekker kostnadene i tillegg til eventuelle innskudd, så er dette en

urimelig belastning på vårt driftsbudsjett. I tillegg må våre eldre bære kostnader for tjenester tidligere levert av kommunens budsjett.

Vi forslår forskyvning av investeringer og dermed vårt finansieringsbehov.

11. Verbalforslag

1. Det gjennomføres minimum en brukerundersøkelse pr halv-år for å sikre kommunens tjeneste produksjon sin kvalitet. Det anbefales at man i denne sammenheng tar enhet for enhet, slik at alle enheter blir evaluert. Fremlegges kommunestyret med tertiærrapport. Det utarbeides servicegaranti på alle kommunale tjenester.
2. Det opprettes effektiviseringsplaner for de fire største enhetene, og digitalisering tas i bruk.
3. Det forventes at kommunens sosialkontor effektiviserer sitt arbeide for å hjelpe stønadmottakere til større grad av selvforsørgelse, samt stiller vilkår til sosialhjelpsmottakere jamfør sosialtjenestelovens §5-3. Dette er å anse både som en hjelp til den enkelte, samt at man kan lette arbeidspresset ved enkelte kommunale enheter.
4. Eiendomsskatten økes ikke, men fryses. Fra og med 2019 reduseres den med 0,5 promille hvert år i 7 år, til 0.
5. Kommunen selger unna sine leiligheter ned til et nivå som svarer til de behov påløpen nød hos familier og enkeltmennesker møter. Nødbolig skal ikke ytes utover det absolutt nødvendige 3-5 år, og ikke fast utleie.
6. Det ansettes ikke en «Kommunalsjef utvikling- og virksomhetsstøtte». Isteden pålegges de respektive kommunalsjefer å legge frem effektiviseringsplaner med, blant annet, bruk av digitaliserte metoder og teknikker.
7. Rådmannen pålegges å se på forskyvninger av investeringer og låneopptak for å begrense rente/avdrags belastning på fremtidige budsjett. Han legger frem en plan for dette ved første anledning for kommunestyret.

12. Budsjett 2018 – Foreslåtte endringer i rådmannens fremlegg

Drift

Kutt i utgifter:

110 Rådmannen/administrasjon	-5.000.000,-	
135 NAV sosialtjenestene	-1.000.000,-	
Verdal idrettsråd	- 100.000,-	
140 Landbruk arealforvaltning	- 500.000,-	
180 Fellesområder	- 500.000,-	
195 Jus, innkjøp	- 500.000,-	
Avsetningsfondet reduseres med	- 5.600.000,-	=13.200.000,-

Økninger utgifter:

150 Hjemmetjenesten geriatri/somatisk	+ 700.000,-	
150 rus/psykiatri	+ 500.000,-	
153 Institusjonstjenesten	+ 1.000.000,-	
156 Bo- og dagtilbudet	+ 1.000.000,-	
Eiendomsskatt reduksjon	+10.000.000,-	=13.200.000,-

MDG v/Arvid Wold fremmet følgende verbalforslag:

Klimabudsjett/klimaregnskap

Det vises til norsk underskriving av Parisavtalen i desember 2015 og Stortingets vedtak samme år om å redusere klimautslippene med 40% innen 2030, relatert til 1990-nivå.

Rådmannen bes om å starte et arbeid med å integrere klimabudsjett/klimaregnskap i kommunens budsjettprosess. I den sammenheng ønskes foreslått realistiske klimamålsettinger knyttet til

kommunens virksomhet, en oversikt over aktuelle tiltak for å nå målene, avklare ansvar for god oppfølging og gjennomføring, og legge til rette for at innholdet under betegnelsen klimabudsjett/-regnskap følges opp som en del av den ordinære budsjett og virksomhetsstyringen med virkning fra budsjettåret 2019. Det forventes at Rådmannen kommer tilbake med egen sak om dette i god tid før budsjett- behandling i 2019.

Vi ser gjerne at Rådmannen orienterer seg om det arbeidet som nå foregår på denne fronten i Fylkeskommunen og bl.a. i kommunene Stjørdal og Overhalla.

MDG v/Arvid Wold fremmet følgende 2 oversendelsesforslag til formannskapet:

1. Nye kommunedelplaner – «Periferiplaner»

Som en oppfølging av vedtatt kommunedelplan Verdal by 2017-2030, sentrumsplanen, bes Rådmannen starte opp et arbeid med «periferiplaner» som fokuserer på opprettholdelse og utvikling av aktive lokalsamfunn utenom kommunens bystatusområde. Det ønskes satt i gang en prosess med å utarbeide forslag til slike kommunedelplaner for følgende lokalsamfunn/geografiske områder:

1. Leksdal- og Stiklestadområdet.
2. Vuku sentrum med næromland inkludert Leirådal.
3. Helgådal – Vera
4. Inndal – Sul
5. Vinne – Ness – Lysthaugen
6. Sjøbygda, Trones, Bjørga, Volhaugen og Haukåa.

Det forutsettes god innbyggermedvirkning, gjerne gjennom etablering av bygdeutvalg.

2. Helse –forebygging – fastlegeordningen

- Rådmannen bes om at det blir gjennomført en evaluering av fastlegeordningen i kommunen, som også omfatter fastlegelistenes omfang i forhold til fastlegenes reelle kapasitet
- På denne bakgrunn bes Rådmannen om å få vurdert muligheten for at fastlegeordningen kan organiseres slik at alle listepersoner som ordningen ikke har kontakt med på annet vis, kan få rutinemessig tilbud om helsesjekk med praktisk gjennomførbare tidsintervall, f.eks. ved visse alderspasseringer.
- En mulig gjennomførbar ordning kan godt starte opp som et prøveprosjekt.

Skissert voteringsorden ble enstemmig vedtatt.

Voting:

- FRP pkt. 12 (tallforslag) – falt med 1 mot 34 stemmer.
- Formannskapet innstilling alternativt mot pkt 1 i fellesforslag fra SP/H/V/MDG/UAV – pkt 1 i fellesforslag vedtatt med 18 stemmer. 17 stemmer ble avgitt for innstillingen.
- Formannskapets innstilling pkt. 3 endres i forhold til vedtatt pkt. 1 i fellesforslag – enstemmig vedtatt.
- FRP – verbalforslag 1 – falt med 11 mot 24 stemmer.
- FRP – verbalforslag 2 – falt med 1 mot 34 stemmer.
- FRP – verbalforslag 3 – falt med 1 mot 34 stemmer.
- FRP – verbalforslag 4 – falt med 1 mot 34 stemmer.
- FRP – verbalforslag 5 – falt med 3 mot 32 stemmer.
- FRP – verbalforslag 6 – falt med 1 mot 34 stemmer.
- FRP – verbalforslag 7 – falt med 15 mot 20 stemmer.
- MDG – verbalforslag – enstemmig vedtatt.
- MDG – oversendelsesforslag 1 til formannskapet – enstemmig vedtatt.
- MDG – oversendelsesforslag 2 til formannskapet – enstemmig vedtatt.
- SV – kulepunkt 1 – falt med 1 mot 34 stemmer.

- SV – kulepunkt 2 – falt med 1 mot 34 stemmer.
- SP/SV/MDG/FRP/V/UAV – felles verbalforslag – vedtatt med 19 mot 16 stemmer.
- SP – verbalforslag – falt med 17 mot 18 stemmer.
- H - verbalforslag 1 – enstemmig vedtatt.
- H – verbalforslag 2 – vedtatt med 18 mot 17 stemmer.
- H – verbalforslag 3 – enstemmig vedtatt.
- H – verbalforslag 4 – enstemmig vedtatt.
- H – verbalforslag 5 – falt med 7 mot 28 stemmer.
- H – verbalforslag 6 – falt med 6 mot 29 stemmer.
- H – verbalforslag 7 – vedtatt med 34 mot 1 stemme.
- H – verbalforslag 8 – vedtatt med 19 mot 16 stemmer.
- H – verbalforslag 9 – vedtatt med 19 mot 16 stemmer.
- AP – verbalforslag 1 – enstemmig vedtatt.
- AP – verbalforslag 2 – enstemmig vedtatt.
- SP/H/V/MDG/UAV – verbalforslag pkt. 2 – vedtatt med 19 mot 16 stemmer.
- SP/H/V/MDG/UAV - verbalforslag pkt. 3 – vedtatt med 18 mot 17 stemmer.
- SP/H/V/MDG/UAV - verbalforslag pkt. 4 – vedtatt med 19 mot 16 stemmer.
- SP/H/V/MDG/UAV - verbalforslag pkt. 5 – vedtatt med 18 mot 17 stemmer.
- SP/H/V/MDG/UAV - verbalforslag pkt. 6 – vedtatt med 19 mot 16 stemmer.
- SP/H/V/MDG/UAV - verbalforslag pkt. 7 – vedtatt med 18 mot 17 stemmer.
- SP/H/V/MDG/UAV - verbalforslag pkt. 8 – vedtatt med 18 mot 17 stemmer.
- Formannskapets innstilling pkt. 2 og pkt. 4 til pkt. 11 – enstemmig vedtatt.

Det ble til slutt votert samlet over formannskapets innstilling med vedtatte endringer – enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

1. Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018-2021 vedtas med følgende endring:
Eiendomsskatt og mulighetsstudie innsparinger for Verdal kommune
Promillesatsen for eiendomsskatten økes ikke og forblir på dagens nivå. Budsjetterte inntekter fra eiendomsskatten og ramme til fordeling reduseres tilsvarende med 10,5 millioner kroner. Det vises til Steinkjer kommunes budsjettdokument vedlegg 1 «Mulighetsstudie innsparing.» Rådmannen bes legge frem en mulighetsstudie for innsparings- og effektiviseringstiltak for Verdal kommune. Det forutsettes at det foretas en årsverksgjennomgang for hver enkelt enhet. Saken legges frem til politisk behandling og prioritering i løpet av 1. tertial 2018.

Forelagte budsjettforslag endres på følgende vis:

	Revidert budsjett 2017	Forelagte budsjettforslag 2018	Alternativt forslag	Endring
Eiendomsskatt	-34 500	-45 000	-34 500	-10 500
Ramme til fordeling	-758 363	-793 470	-782 970	-10 500
110 Rådmannen, inkl. politiske omr. og kirker	25 276	45 030	41 030	-4 000
150 Hjemmetjenesten	76 652	78 852	78 352	-500
125 Kultur	20 724	22 078	21 578	-500
141 Teknisk drift, veg og vedlikehold	35 509	35 791	35 291	-500
Generell reduksjon i innkjøpsbudsjettet	118 280	127 760	122 760	-5 000

- Det settes av 11 % av skatteinntekter i margin.
- I medhold av [eiendomsskatteloven §§ 2 og 3](#) fastsettes eiendomsskattesatsen for 2017 til 3,5 o/oo generelt, også for verker og bruk.
I medhold av [eiendomsskatteloven § 7](#) blir eiendommer som er nevnt i paragrafens bokstaver a, b og c fritatt for eiendomsskatt med følgende presiseringer:

a. Det generelle fritaket for boliger som er nevnt i bokstav c, skal være avgrenset til 3 hele kalenderår regnet fra utgangen av året boligen var ferdig.

b. For øvrig fritas:

- Verdal kirkelige fellesråds eiendommer
- Verdal videregående skoles eiendommer
- Stiklestad Nasjonale Kultursenters A/S' eiendommer
- Stiftelsen Stiklestad Museums eiendommer
- Bakketun Folkehøgskole (skole-, internat- og administrasjonsbygg)
- Idrettslag, religiøse, humanitære og lignende organisasjoners eiendommer som brukes til organisasjonens primær oppgaver
- Innherred Renovasjons eiendommer
- Trondheim havn IKS' eiendommer
- Ecopro AS' eiendommer for andel ikke-kommersiell aktivitet.

Eiendomsskatten skal betales i tre terminer.

- Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.
- Det vedtas økonomireglement for 2018 i samsvar med lenke i budsjettdokumentet.
- Det vedtas nye gebyr- og betalingssatser for 2018 slik det fremgår av lenke i budsjettdokumentet.
- Ramme for låneopptak til videreutlån/startlån settes til kr. 30.000.000,-.
- Ramme for låneopptak til finansiering av investeringer (utover Startlån) i 2018 inkl. selvfinansierende investeringer settes til kr. 146.550.000,-. Lånene skal opptas uten fastsatt avdragstid – lån betales ned vektet etter maksimal avdragstid. Det delegeres til rådmannen å velge långiver samt godkjenne rentevilkår i lånenes løpetid.
- Rådmannen får fullmakt til å foreta endelige justeringer av budsjettet og økonomiplan, samt fullmakt til oppstilling av budsjettet etter de gjeldende forskrifter og justeringer som følge av evt. organisasjonsmessige endringer.
- Et historisk investeringsløft
Verdal kommune står foran et historisk investeringsløft. Brutto investeringer i neste 4 – årsperiode anslås til hele 1,2 mrd kroner. Investeringsvolumet er i hovedsak konsentrert om kommunale kjerneoppgaver innen helse, pleie og omsorg samt innen oppvekst – særlig i

skolesektoren.

Denne formidable satsingen vil medføre en betydelig kvalitetsheving av helt sentrale deler av den kommunale velferds – og tjenesteproduksjonen. Investeringsløftet vil også gi langt bedre muligheter til bedre tjenesteproduksjon i en mer fleksibel og mer moderne bygningsmasse. Denne vil i langt større grad enn i dag være bedre tilrettelagt for de stadig mer effektive logistikk – og teknologiløsninger som løpende utvikles og implementeres. Kommunestyret registrerer med tilfredshet rådmannens fokus på ledelse, lederutvikling og lederstøtte. Dette sammenholdt med oppbyggingen av en ny utviklingsstab med tung økonomisk analyse – og styringskompetanse er etter kommunestyrets syn en god og nødvendig strategi for å lykkes med det store velferdsløftet. Verdal kommune skal gjøre i økonomiplanperioden.

Det er kommunestyrets klare politiske ambisjon å ivareta både økonomisk ansvarlighet i kommuneøkonomien og kommunens utviklingskraft over tid. En stabil og forutsigbar politikk, klare økonomiske prioriteringer og politisk vilje til god økonomistyring er grunnlaget for felles trygghet for innbyggere, ansatte og tjenestetilbudet som sådan. Kommunestyrets ambisjon om 2 % netto driftsresultat ligger fast. Det erkjennes likevel at resultatene vil kunne svinge i en kommune med våre rammebetingelser. Rådmannen bes legge fram sak til politisk behandling som inneholder en helhetlig og spisset strategi for rapportering, informasjon, kommunikasjon og samhandling mellom politisk og administrativt nivå for gjennomføringen av investeringsløftet i økonomiplanperioden 2018 – 2021. Innbygger – og ansattefokuset vektlegges tungt i saken.

11. Innbyggerdialog og nærmiljø

Kommunestyret ønsker å forsterke fokuset på innbyggeren og på nærmiljøet, og vil derfor legge til rette for å utvikle en løpende dialog med innbyggerne på en stadig mer aktiv og oppsøkende måte.

På bakgrunn av dette bes rådmannen om å utrede følgende:

- At enkelte kommunestyre- eller formannskapsmøter arrangeres ute i lokalsamfunnene. Møtene starter eksempelvis med en fast dialogdel, slik at lokale lag og foreninger får en fast og forutsigbar kontaktarena med kommunepolitikere.
- Opprettelsen av en egen budsjettpost «nærmiljøtiltak» til bruk i det enkelte lokalsamfunn etter lokale disposisjoner. Den årlige bevilgningen til dette formålet fastsettes ved kommunestyrets behandling av årsregnskapet.
- Det arrangeres en årlig dialogkonferanse med frivillige lag og foreninger med siktemål på å få fram de gode ideene underveis i den løpende samfunnsutviklingen.

12. Klimabudsjett/klimaregnskap

Det vises til norsk underskriving av Parisavtalen i desember 2015 og Stortingets vedtak samme år om å redusere klimautslippene med 40% innen 2030, relatert til 1990-nivå. Rådmannen bes om å starte et arbeid med å integrere klimabudsjett/klimaregnskap i kommunens budsjettprosess. I den sammenheng ønskes foreslått realistiske klimamålsettinger knyttet til kommunens virksomhet, en oversikt over aktuelle tiltak for å nå målene, avklare ansvar for god oppfølging og gjennomføring, og legge til rette for at innholdet under betegnelsen klimabudsjett/-regnskap følges opp som en del av den ordinære budsjett og virksomhetsstyringen med virkning fra budsjettåret 2019. Det forventes at Rådmannen kommer tilbake med egen sak om dette i god tid før budsjett- behandling i 2019. Vi ser gjerne at Rådmannen orienterer seg om det arbeidet som nå foregår på denne fronten i Fylkeskommunen og bl.a. i kommunene Stjørdal og Overhalla.

13. Det forventes at kommunens regnskap for 2017 vil gi overskudd. Kommunestyret forskutterer at kr 1 mill. av overskuddet skal til bolystiltak, i de grendene som har vedtak

om nedleggelse av skoler (Helgådal, Ness og Leksdal). Over nyåret starter arbeidet med involvering av grendene, for å få eierskap til hvilke tiltak som gir best bolyst.

14. Aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk sosialhjelp

Aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk sosialhjelp styrker den enkeltes muligheter for å komme i arbeid og bli selvforsørget. Kommunestyret forutsetter at dette arbeidet følges opp aktivt, slik at den utviklingen i antall sosialhjelpsmottakere blir avløst av at flere blir selvhjulpne. Kommunestyret ønsker å utvide ordningen med aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk sosialhjelp til flere i arbeidsdyktig alder. Det er grunn til å forvente nasjonale føringer for at også gruppen 30-35 år skal omfattes. Rådmannen bes vurdere å utvide ordningen til å gjelde alle mottakere av økonomisk sosialhjelp i arbeidsdyktig alder. At folk kommer i arbeid og blir selvforsørget er en verdi for alle, enten man er 25 eller 50 år gammel.

15. LEAN og verktøy for å finne tidstyver

Mange kommuner har gode erfaringer med å ta i bruk LEAN og Tidstyv-prosjekter som redskap for å kunne prioritere fellesskapets midler best mulig. Kommunestyret ber rådmannen vurdere å sette i gang et Tidstyv-prosjekt i Verdal kommune, samt å innføre LEAN eller tilsvarende arbeidsverktøy for å styrke det kontinuerlige arbeidet med forbedring og forenkling av kommunen.

16. Flere menn i barnehagene

Mangfold på arbeidsplassen er viktig og bidrar til å skape gode arbeidsmiljøer og gode tjenester. I den nye rammeplanen for barnehagene er det nedfelt at barnehagene skal ivareta mangfold, likeverd og likestilling i barnehagens arbeid. Som en del av dette arbeidet anses det som viktig at barnehagene har både kvinnelige og mannlige rollemodeller for barna. Det er en målsetting at andelen mannlige ansatte i barnehagene i Verdal kommune økes. Rådmannen bes derfor å forsøke tiltrekke menn til nye stillinger i barnehagesektoren i Verdal kommune.

17. Skolehelsetjeneste, «digital helsesøster/helsestasjon»

En lett tilgjengelig og god skolehelsetjeneste er en viktig del av satsingen på tidlig innsats. Skolehelsetjenesten skal være tilgjengelig for elevene med en lav terskel for å ta kontakt. Rådmannen bes vurdere en ordning med «digital helsesøster/helsestasjon». Dette kan bidra til å senke terskelen inn til skolehelsetjenesten og gjøre den mer tilgjengelig.

18. Overføring av oppgaver til vekstbedrift

Rådmannen bes legge frem en oversikt av oppgaver som kan overføres/settes ut til vekstbedrift.

19. Private bofellesskap

Kommunen bes legge til rette for større innslag av private omsorgsboliger og bofellesskap, og samarbeide med private, blant annet med tanke på å identifisere egnede tomter.

20. Strandryddedag

Strandryddedagen er en årlig, landsomfattende miljøbegivenhet der intensjonen er å rydde Norges strender frie fra plast og søppel. Kommunestyret ber om at kommunen tar initiativ overfor frivilligheten til å organisere en strandryddedag i Verdal kommune i 2018. Barnehager og skoler oppfordres til å delta.

21. Nedgang i barnetall og fødselstall gir lavere inntekter

Kommunestyret har over tid vært bekymret over den betydelige nedgangen i barnetallet i Verdal kommune.

Elevtallet i Verdalsskolen har over tid gått merkbart tilbake. Denne utviklingen vil i årene framover fortsette og forsterkes. Dette får følger for skolestrukturen.

Fødselstallene har de siste årene etablert seg på et langt lavere nivå enn tidligere. De siste 4-5 årenes fødselstall er eksempelvis blant de aller laveste etter 2. verdenskrig. Dette får følger ikke minst for barnehagesektoren.

Denne utviklingen medfører betydelige konsekvenser for kommunens økonomi og dermed kommunens handlingsrom. Også dette utviklingstrekket vil fortsette og betydelig forsterkes i årene framover.

Denne akselererende situasjonen krever økt fokus. Som ledd i dette arrangeres et eget temamøte i kommunestyret der det ovenfor skisserte utviklingsbildet belyses og drøftes.

22. Hverdagsintegrering

Rådmannen bes om å komme til politisk behandling med en konkret tiltaksliste for hvordan kommuneorganisasjonen kan ta en mer offensiv rolle når det gjelder å ta imot elever fra Innvandreropplæringen på språktrening.

Kommunestyret legger vekt på ansvarliggjøring av ulike avdelinger i kommuneorganisasjonen, slik at kommunen kan gi et tilbud med kontinuitet og trygghet over tid på dette området.

23. Budsjett og økonomiplan som styringsdokument. Budsjett og økonomiplan-dokumentene er blant de viktigste politiske styringsdokumentene. For at kommunestyret skal kunne ta en aktiv rolle som prioriterings- og styringsorgan, er det ønskelig at budsjett og økonomiplan-dokumentene forbedres med sikte på å blant annet å synliggjøre mål og resultater, konsekvenser av tiltak og økonomisk handlingsrom.

24. Rekruttering til stillinger som ikke er utlyst/tilsatt som en del av «avvikling av Innherred samkommune» og oppbygging av «Nye Verdal» avventes til mulighetsstudie foreligger.

25. Reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår i Verdal kommune legges frem for revidering hvor de folkevalgtes godtgjørelse reduseres med 10%

26. Kommunestyret har en forventning om en reduksjon av sykefraværet i kommunale barnehager som følge av økning i grunnbemanningen og allerede igangsatte tiltak for å øke nærværet. Rådmannen bes innarbeide effekt av reduksjon i sykefravær i kommunale barnehager på 2% for budsjett 2018.

27. Rådmannen bes legge frem en strategi for reduksjon og salg av kommunaleide bygg og eiendommer. De planlagte investeringer på rådhusbygg settes på vent inntil denne saken er forelagt politisk behandling.

28. NHOs mulighetsstudie har beregnet ved hjelp av KOSTRA-tall fra 2016 at Verdal kommune har høyere enhetskostnader for renhold og eiendomsdrift (kroner per kvadratmeter) enn «beste praksis.» Kommunestyret ønsker mer kunnskap om disse forholdene. Rådmannen bes derfor beregne reelle enhetskostnader for renhold og eiendomsdrift, og foreslå tiltak for å nå «beste praksis.»

29. KOSTRA-analyse av 2016 viser at Verdal kommune har langt høyere utgifter til sosialtjenesten pr. innbygger i aldersgruppen 20-60 år enn sammenlignbare kommuner. Rådmannen bes belyse disse forholdene og fremme forslag til tiltak for å ta ned utgiftene.

Oversendelsesforslag til formannskapet:

1. Nye kommunedelplaner – «Periferiplaner»

Som en oppfølging av vedtatt kommunedelplan Verdal by 2017-2030, sentrumsplanen, bes Rådmannen starte opp et arbeid med «periferiplaner» som fokuserer på opprettholdelse og utvikling av aktive lokalsamfunn utenom kommunens bystatusområde. Det ønskes satt i gang en prosess med å utarbeide forslag til slike kommunedelplaner for følgende lokalsamfunn/geografiske områder:

1. Leksdal- og Stiklestadområdet.
2. Vuku sentrum med næromland inkludert Leirådal.
3. Helgådal – Vera
4. Inndal – Sul
5. Vinne – Ness – Lysthaugen
6. Sjøbygda, Trones, Bjørga, Volhaugen og Haukåa.

Det forutsettes god innbyggermedvirkning, gjerne gjennom etablering av bygdeutvalg.

2. Helse – forebygging – fastlegeordningen

- Rådmannen bes om at det blir gjennomført en evaluering av fastlegeordningen i kommunen, som også omfatter fastlegelistenes omfang i forhold til fastlegenes reelle kapasitet
- På denne bakgrunn bes Rådmannen om å få vurdert muligheten for at fastlegeordningen kan organiseres slik at alle listepersoner som ordningen ikke har kontakt med på annet vis, kan få rutinemessig tilbud om helsesjekk med praktisk gjennomførbare tidsintervall, f.eks. ved visse alderspasseringer.
- En mulig gjennomførbar ordning kan godt starte opp som et prøveprosjekt.

Protokolltilførsel:

Verdal Arbeiderparti og Verdal Kristelige Folkeparti beklager måten kommunestyrets flertall har håndtert årets budsjettprosess på. Videre beklager AP og KRF på det sterkeste at det i årets vedtatte budsjett ligger en rekke – ikke utredete – innstrammingskrav som vil ramme tjenestetilbudet til innbyggerne og ansattes arbeidsforhold hardt i budsjettåret 2018

Saksprotokoll i Verdal formannskap - 24.11.2017

BEHANDLING:

Utdelt i møte:

Referat fra drøftingsmøte 31.10.17.

Behandling i komite plan og samfunn.

Behandling i komite mennesker og livskvalitet.

Uttalelse fra Eldrerådet.

Brev datert 19.11.17 fra Verdal friidrettsklubb og Verdal idrettsråd.

Epost datert 20.11.17 fra anleggsansvarlig i styret i Norges Friidrettsforbund.

Arbeiderpartiet v/Arild K. Pedersen fremmet følgende verbalforslag:

1. Et historisk investeringsløft

Verdal kommune står foran et historisk investeringsløft. Brutto investeringer i neste 4 – årsperiode anslås til hele 1, 2 mrd kroner. Investeringsvolumet er i hovedsak konsentrert om kommunale kjerneoppgaver innen helse, pleie og omsorg samt innen oppvekst – særlig i skolesektoren.

Denne formidable satsingen vil medføre en betydelig kvalitetsheving av helt sentrale deler av den kommunale velferds – og tjenesteproduksjonen. Investeringsløftet vil også gi langt bedre muligheter til bedre tjenesteproduksjon i en mer fleksibel og mer moderne bygningsmasse. Denne vil i langt større grad enn i dag være bedre tilrettelagt for de stadig mer effektive logistikk – og teknologiløsninger som løpende utvikles og implementeres.

Kommunestyret registrerer med tilfredshet rådmannens fokus på ledelse, lederutvikling og lederstøtte. Dette sammenholdt med oppbyggingen av en ny utviklingsstab med tung økonomisk analyse – og styringskompetanse er etter kommunestyrets syn en god og nødvendig strategi for å lykkes med det store velferdsløftet Verdal kommune skal gjøre i

økonomiplanperioden.

Det er kommunestyrets klare politiske ambisjon å ivareta både økonomisk ansvarlighet i kommuneøkonomien og kommunens utviklingskraft over tid. En stabil og forutsigbar politikk, klare økonomiske prioriteringer og politisk vilje til god økonomistyring er grunnlaget for felles trygghet for innbyggere, ansatte og tjenestetilbudet som sådan. Kommunestyrets ambisjon om 2 % netto driftsresultat ligger fast. Det erkjennes likevel at resultatene vil kunne svinge i en kommune med våre rammebetingelser.

Rådmannen bes legge fram sak til politisk behandling som inneholder en helhetlig og spisset strategi for rapportering, informasjon, kommunikasjon og samhandling mellom politisk og administrativt nivå for gjennomføringen av investeringsløftet i økonomiplanperioden 2018 – 2021. Innbygger – og ansattefokuset vektlegges tungt i saken.

2. Innbyggerdialog og nærmiljø

Kommunestyret ønsker å forsterke fokuset på innbyggeren og på nærmiljøet, og vil derfor legge til rette for å utvikle en løpende dialog med innbyggerne på en stadig mer aktiv og oppsøkende måte.

På bakgrunn av dette bes rådmannen om å utrede følgende:

- At enkelte kommunestyre- eller formannskapsmøter arrangeres ute i lokalsamfunnene. Møtene starter eksempelvis med en fast dialogdel, slik at lokale lag og foreninger får en fast og forutsigbar kontaktarena med kommunepolitikere.
- Opprettelsen av en egen budsjettpost «nærmiljøtiltak» til bruk i det enkelte lokalsamfunn etter lokale disposisjoner. Den årlige bevilgningen til dette formålet fastsettes ved kommunestyrets behandling av årsregnskapet.
- Det arrangeres en årlig dialogkonferanse med frivillige lag og foreninger med siktemål på å få fram de gode ideene underveis i den løpende samfunnsutviklingen.

SV v/Anne Kolstad fremmet følgende forlag til tallbudsjett:

- 500 000,- flyttes fra Kirkelig Fellesråd sin ramme til skolesektoren.
- 300 000,- flyttes fra Kirkelig Fellesråd sin ramme til tiltak for å gi sommerjobb til ungdom.

SV v/Anne Kolstad fremmet følgende verbalforslag:

Administrasjonen utarbeider ulike alternativ for gebyrfinansiering for oppgradering av spredt avløp og legger disse fram for KPS.»

Votering:

Rådmannens forslag til innstilling – enstemmig vedtatt.

Verbalforslag fra AP punkt 1 – enstemmig vedtatt.

Verbalforslag fra AP punkt 2 – enstemmig vedtatt.

Forslag fra SV punkt 1 – falt med 1 mot 8 stemmer.

Forslag fra SV punkt 2 – falt med 1 mot 8 stemmer.

Verbalforslag fra SV – falt med 1 mot 8 stemmer.

Samlet votering over rådmannens forslag til innstilling med vedtatte forslag – enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018-2021 vedtas.

2. Det settes av 11 % av skatteinntekter i margin.
3. I medhold av [eiendomsskatteloven §§ 2 og 3](#) fastsettes eiendomsskattesatsen for 2017 til 4,5 o/oo generelt, også for verker og bruk.
I medhold av [eiendomsskatteloven § 7](#) blir eiendommer som er nevnt i paragrafens bokstaver a, b og c fritatt for eiendomsskatt med følgende presiseringer:

a. Det generelle fritaket for boliger som er nevnt i bokstav c, skal være avgrenset til 3 hele kalenderår regnet fra utgangen av året boligen var ferdig.

b. For øvrig fritas:

- Verdal kirkelige fellesråds eiendommer
- Verdal videregående skoles eiendommer
- Stiklestad Nasjonale Kultursenters A/S' eiendommer
- Stiftelsen Stiklestad Museums eiendommer
- Bakketun Folkehøgskole (skole-, internat- og administrasjonsbygg)
- Idrettslag, religiøse, humanitære og lignende organisasjoners eiendommer som brukes til organisasjonens primær oppgaver
- Innherred Renovasjons eiendommer
- Trondheim havn IKS' eiendommer
- Ecopro AS' eiendommer for andel ikke-kommersiell aktivitet.

Eiendomsskatten skal betales i tre terminer.

4. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.
5. Det vedtas økonomireglement for 2018 i samsvar med lenke i budsjettdokumentet.
6. Det vedtas nye gebyr- og betalingssatser for 2018 slik det fremgår av lenke i budsjettdokumentet.
7. Ramme for låneopptak til videreutlån/startlån settes til kr. 30.000.000,-.
8. Ramme for låneopptak til finansiering av investeringer (utover Startlån) i 2018 inkl. selvfinansierende investeringer settes til kr. 146.550.000,-. Lånene skal opptas uten fastsatt avdragstid – lån betales ned vektet etter maksimal avdragstid. Det delegeres til rådmannen å velge långiver samt godkjenne rentevilkår i lånenes løpetid.
9. Rådmannen får fullmakt til å foreta endelige justeringer av budsjettet og økonomiplan, samt fullmakt til oppstilling av budsjettet etter de gjeldende forskrifter og justeringer som følge av evt. organisasjonsmessige endringer.
10. Et historisk investeringsløft
Verdal kommune står foran et historisk investeringsløft. Brutto investeringer i neste 4 – årsperiode anslås til hele 1, 2 mrd kroner. Investeringsvolumet er i hovedsak konsentrert om kommunale kjerneoppgaver innen helse, pleie og omsorg samt innen oppvekst – særlig i skolesektoren.

Denne formidable satsingen vil medføre en betydelig kvalitetsheving av helt sentrale deler av den kommunale velferds – og tjenesteproduksjonen. Investeringsløftet vil også gi langt bedre muligheter til bedre tjenesteproduksjon i en mer fleksibel og mer moderne bygningsmasse. Denne vil i langt større grad enn i dag være bedre tilrettelagt for de stadig mer effektive logistikk – og teknologiløsninger som løpende utvikles og implementeres.

Kommunestyret registrerer med tilfredshet rådmannens fokus på ledelse, lederutvikling og lederstøtte. Dette sammenholdt med oppbyggingen av en ny utviklingsstab med tung økonomisk analyse – og styringskompetanse er etter kommunestyrets syn en god og nødvendig strategi for å lykkes med det store velferdsløftet Verdal kommune skal gjøre i økonomiplanperioden.

Det er kommunestyrets klare politiske ambisjon å ivareta både økonomisk ansvarlighet i kommuneøkonomien og kommunens utviklingskraft over tid. En stabil og forutsigbar politikk, klare økonomiske prioriteringer og politisk vilje til god økonomistyring er grunnlaget for felles trygghet for innbyggere, ansatte og tjenestetilbudet som sådan. Kommunestyrets ambisjon om 2 % netto driftsresultat ligger fast. Det erkjennes likevel at resultatene vil kunne svinge i en kommune med våre rammebetingelser. Rådmannen bes legge fram sak til politisk behandling som inneholder en helhetlig og spisset strategi for rapportering, informasjon, kommunikasjon og samhandling mellom politisk og administrativt nivå for gjennomføringen av investeringsløftet i økonomiplanperioden 2018 – 2021. Innbygger – og ansattefokus vektlegges tungt i saken.

11. Innbyggerdialog og nærmiljø

Kommunestyret ønsker å forsterke fokuset på innbyggeren og på nærmiljøet, og vil derfor legge til rette for å utvikle en løpende dialog med innbyggerne på en stadig mer aktiv og oppsøkende måte.

På bakgrunn av dette bes rådmannen om å utrede følgende:

- At enkelte kommunestyre- eller formannskapsmøter arrangeres ute i lokalsamfunnene. Møtene starter eksempelvis med en fast dialogdel, slik at lokale lag og foreninger får en fast og forutsigbar kontaktarena med kommunepolitikere.
- Opprettelsen av en egen budsjettpost «nærmiljøtiltak» til bruk i det enkelte lokalsamfunn etter lokale disposisjoner. Den årlige bevilgningen til dette formålet fastsettes ved kommunestyrets behandling av årsregnskapet.
- Det arrangeres en årlig dialogkonferanse med frivillige lag og foreninger med siktemål på å få fram de gode ideene underveis i den løpende samfunnsutviklingen.

Saksprotokoll i Verdal Administrasjonsutvalg - 24.11.2017

BEHANDLING:

Ordfører fremmet følgende forslag til vedtak:
«Saken tas til orientering.»

Ved votering ble forslaget enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Saken tas til orientering.

Saksprotokoll i Komité mennesker og livskvalitet - 22.11.2017

BEHANDLING:

AP v/Trine Reitan fremmet følgende alternative forslag til rådmannens innstilling:
Rådmannens forslag til Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018-2021 tas til orientering.

Ved alternativ votering mellom rådmannens innstilling og AP v/Trine Reitan sitt forslag ble AP sitt forslag enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Rådmannens forslag til Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018-2021 tas til orientering.

Saksprotokoll i Komité plan og samfunn i Verdal - 21.11.2017**BEHANDLING:**

AP v/Ove M. Haugan fremmet følgende alternative forslag til rådmannens innstilling:
Rådmannens forslag til Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018-2021 tas til orientering.

Ved alternativ votering mellom rådmannens innstilling og AP v/Ove M. Haugan sitt forslag ble AP sitt forslag enstemmig vedtatt.

Komité plan og samfunn fremmet forslag på følgende bestilling til rådmannen:

- 1. Hvor mye bruker kommunen på innkjøp til å drifte sine tjenester?
Ber om å få tilsendt innkjøpsbudsjett for 2018 splittet på kontobærere,
sammenlignet med regnskap 2016 og budsjett 2017 med prognose.*
- 2. Som vi har forstått foregår en prosess på innkjøpssamarbeid med nabokommuner.
Hva er intensjonen og besparingspotensialet i et slikt samarbeid, og når regnes å
få en effekt av dette eventuelle samarbeidet?*
- 3. Ber om å få oversendt eventuell bemanningsplan ifm avviklingen av Innherred
samkommune.*

Ved votering ble forslaget enstemmig vedtatt.

VEDTAK:

Rådmannens forslag til Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018-2021 tas til orientering.

Bestilling til rådmannen:

1. Hvor mye bruker kommunen på innkjøp til å drifte sine tjenester? Ber om å få tilsendt innkjøpsbudsjett for 2018 splittet på kontobærere, sammenlignet med regnskap 2016 og budsjett 2017 med prognose.
2. Som vi har forstått foregår en prosess på innkjøpssamarbeid med nabokommuner. Hva er intensjonen og besparingspotensialet i et slikt samarbeid, og når regnes å få en effekt av dette eventuelle samarbeidet?
3. Ber om å få oversendt eventuell bemanningsplan ifm avviklingen av Innherred samkommune.

Rådmannens innstilling:

1. Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018-2021 vedtas.
2. Det settes av 11 % av skatteinntekter i margin.

3. I medhold av [eiendomsskatteloven §§ 2 og 3](#) fastsettes eiendomsskattesatsen for 2017 til 4,5 o/oo generelt, også for verker og bruk.

I medhold av [eiendomsskatteloven § 7](#) blir eiendommer som er nevnt i paragrafens bokstaver a, b og c fritatt for eiendomsskatt med følgende presiseringer:

- a. Det generelle fritaket for boliger som er nevnt i bokstav c, skal være avgrenset til 3 hele kalenderår regnet fra utgangen av året boligen var ferdig.
- b. For øvrig fritas:
 - Verdal kirkelige fellesråds eiendommer
 - Verdal videregående skoles eiendommer
 - Stiklestad Nasjonale Kultursenters A/S' eiendommer
 - Stiftelsen Stiklestad Museums eiendommer
 - Bakketun Folkehøgskole (skole-, internat- og administrasjonsbygg)
 - Idrettslag, religiøse, humanitære og lignende organisasjoners eiendommer som brukes til organisasjonens primæroppgaver
 - Innherred Renovasjons eiendommer
 - Trondheim havn IKS' eiendommer
 - Ecopro AS' eiendommer for andel ikke-kommersiell aktivitet.

Eiendomsskatten skal betales i tre terminer.

- 4. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen tidligere vedtatte skattevedtekter.
- 5. Det vedtas økonomireglement for 2018 i samsvar med lenke i budsjettdokumentet.
- 6. Det vedtas nye gebyr- og betalingssatser for 2018 slik det fremgår av lenke i budsjettdokumentet.
- 7. Ramme for låneopptak til videreutlån/startlån settes til kr. 30.000.000,-.
- 8. Ramme for låneopptak til finansiering av investeringer (utover Startlån) i 2018 inkl. selvfinansierende investeringer settes til kr. 146.550.000,-. Lånene skal opptas uten fastsatt avdragstid – lån betales ned vektet etter maksimal avdragstid. Det delegeres til rådmannen å velge långiver samt godkjenne rentevilkår i lånenes løpetid.
- 9. Rådmannen får fullmakt til å foreta endelige justeringer av budsjettet og økonomiplan, samt fullmakt til oppstilling av budsjettet etter de gjeldende forskrifter og justeringer som følger av evt. organisasjonsmessige endringer.

Vedlegg:

- 1 Budsjett 2018 og Økonomiplan 2018-2021 Verdal kommune
- 2 Uttalelse fra rådet for likestilling av funksjonshemmede til Økonomiplan 2018-2021 og Budsjett 2018
- 3 Økonomiplan 2018-2021 - Budsjett 2018 - Uttalelse fra Verdal ungdomsråd
- 4 Drøftingsmøte 311017
- 5 Brev til politikerne i Verdal – friidrettsanlegg
- 6 Økonomiplan 2018-2021 - Budsjett 2018 Verdal kommune - Uttalelse fra Eldrerådet
- 7 Uttalelse fra anleggsansvarlig i styret i Norges Friidrettsforbund Kalle Glomsaker
- 8 Uttalelse fra innvandrerådet
- 9 Budsjettskjema 1A og 1B Verdal kommune 2018
- 10 Budsjettskjema 2A og 2B Verdal 2018

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Alle vedlegg til budsjett/økonomiplan ligger som lenkedokument i plandokumentet. Obligatoriske økonomioversikter vil bli utarbeidet og framlagt til Formannskapetets behandling av saken.

Tidligere år har rådmannen fått fullmakt til å foreta endelige justeringer av budsjettet og økonomiplan etter Kommunestyrets vedtak. Det anses hensiktsmessig at denne ordningen videreføres.

Innstillingen til skal legges ut til alminnelig ettersyn i minst 2 uker før behandling i kommunestyret.

Vurdering:

Rådmannens vurderinger fremgår av budsjett-/økonomiplandokumentet.

Nytt helsebygg – rammer for neste fase i programmeringsarbeidet.

Saksbehandler: Anne Kari Haugdal E-post: anne.kari.haugdal@verdal.kommune.no Tlf.: 74048572	Arkivref: 2018/4628 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité mennesker og livskvalitet - utgått	17.01.2018	3/18
Formannskap	18.01.2018	4/18
Kommunestyre	29.01.2018	4/18

Saksprotokoll i Formannskap - 18.01.2018

BEHANDLING:

Innstilling fra komite mennesker og livskvalitet ble utdelt i møtet.

Ved votering ble komiteens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Kommunestyret er orientert om programmeringsarbeidet med det Nye helsebygget, og gir samspillsgruppa mandat til å gå videre med funksjonsprogrammering i ideutviklingsfasen slik det er belyst i saken.
2. Kommunestyret oppnevner følgende representanter i referansegruppa for det nye helsebygget:
Trine Reitan
Marit Voll
Silje S  vold

Saksprotokoll i Komité mennesker og livskvalitet - 17.01.2018

BEHANDLING:

Kommunalsjef helse og omsorg, Anne Kari Haugdal, var i møtet og besvarte spørsmål omkring saken.

Det ble fremmet følgende forslag på representanter i referansegruppa:

AP v/Trine Reitan fremmet forslag på Trine Reitan.

SP v/Siri-Gunn Vinne fremmet forslag på Marit Voll.

H v/Charlotte Aakerhus fremmet forslag på Silje H. S  vold.

Det ble først votert over pkt. 1 i rådmannens innstilling. Enstemmig vedtatt.

Det ble så votert over foreslåtte representanter i referansegruppa. Enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

3. Kommunestyret er orientert om programmeringsarbeidet med det Nye helsebygget, og gir samspillsgruppa mandat til å gå videre med funksjonsprogrammering i ideutviklingsfasen slik det er belyst i saken.
4. Kommunestyret oppnevner følgende representanter i referansegruppa for det nye helsebygget:
Trine Reitan
Marit Voll
Silje Sjøvold

Rådmannens innstilling:

5. Kommunestyret er orientert om programmeringsarbeidet med det Nye helsebygget, og gir samspillsgruppa mandat til å gå videre med funksjonsprogrammering i ideutviklingsfasen slik det er belyst i saken.
6. Kommunestyret oppnevner følgende representanter i referansegruppa for det nye helsebygget:

Vedlegg:

«Helsebygg i Verdal»

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Målet med det nye helsebygget er at det skal oppleves som en positiv arena for helsefremmende aktiviteter og en trygg ramme for de som bruker tjenestene og være en viktig møteplass for pårørende, naboer og frivillige.

Fra august 2017 har det pågått en samskapingsprosess med mange involverte for å få innsikt i hva det nye helsebygget skal bestå av i tillegg til 89 sykehjemsplasser, 43 omsorgsboliger med heldøgns omsorg og produksjonskjøkken. Prosessen fram til totalentreprisekonkurranse foregår slik i flere parallelle og tett sammenvevde løp;

1. FORMELLE LØP; søknadsløp mot Husbanken, reguleringsprosess mv.
2. FUNKSJONSPROGRAMMERING; hva skal inn i bygget i hht. vedtak, brukere, regelverk og forventet primærbehov innenfor tjenesten
3. SAMSKAPING; hvordan oppnå intensjonene i «*Leve hele livet*», hvordan få mest mulig merverdi og synergier innenfor konseptet og programmet i dialog med sosiale entreprenører og øvrige ressurser i Verdal kommune?

Samskapingsfasen kan ses på som en trefaset prosess:

- I. INNSIKTSFASEN – som vi nå per januar 2018 er i ferd med å avslutte.

- II. IDEUTVIKLINGSFASEN – der vi går dypere inn i funn fra innsiktsfasen og omsetter dette til konkrete program og løsninger for prosjektet.
- III. EVALUERINGSFASEN – her vil vi i den grad det er mulig teste ut piloter i eksisterende fasiliteter for evaluering og valg av hva det skal satses på for Nytt helsebygg.

Samskapingsprosessen som er gjennomført i høst, INNSIKTSFASEN, har hatt fokus på 4 områder:

1. **Kunnskapsbasen;** hva sier forskningsfronten, hva kan vi lære av relevante referanseprosjekter (planlagte og ferdig bygget/i drift)
2. **Stedsanalyse;** hva er Verdal kommunes potensial og behov, hva er tomtens kvaliteter, muligheter og evt begrensninger?
3. **Medvirkning;** dette er en sentral del av samskapingsprosessen og prosjektet har så langt (ila 2017 og inntil d.d.) i tillegg til Samspillgruppen og bruker-/ansattegruppen hatt kontakt med naboer syd og nord for tomten, pårørende både i Verdal sentrum og Vuku, Verdal videregående skole, eldrerådet og pensjonistlagene, ungdomsråd, nasjonalt kompetansesenter for kultur og helse, ansatte gjennom allmøter.
4. **Prosessverktøy;** dette gjelder overordnede rammer, økonomi og fremdrift, reguleringsplanarbeid og kommunikasjon, for eksempel en rekke åpne temamøter både i fbm reguleringsplan og med ulike helsefaglige tema. Vedrørende medvirkningsarbeidet, så vil dette videreføres inn i ideutviklingsfasen. Her vil vi etablere forløp på flere arenaer for å få innspill, bredt eierskap og gode løsninger.

Arbeidet er oppsummert i bokutgave: «Helsebygg i Verdal». Dette er et prosessdokument som har til hensikt å oppsummere alle fasene i arbeidet, og til slutt bli ei bok hvor kunnskapen og historikken om hva konsept- og programmeringsfasen har inneholdt slik at den kan deles med andre.

Innsiktsfasen har gitt grunnlag for å arbeide videre med å utrede hvilke funksjoner det er hensiktsmessig å samlokalisere. Som det er gjort rede for i boka «Helsebygg i Verdal» er det hensiktsmessig å se programmeringen av institusjonsplasser, omsorgsboliger og produksjonskjøkken i sammenheng med base for hjemmetjeneste, dag- og aktivitetstilbud, seremonirom, bårerom, legekontor/fysioterapikontor, behovene for lagerkapasitet, utleielokaler for næringsaktører som frisør/fotpleie/tannlege og lokaler som kunnskapscenter.

Driftseffektivitet

I ideutviklingsfasen vil det bli gjort grundig kartlegging og analyse av følgende områder:

- Hva som gir et godt og trygt faglig tjenestetilbud med tanke på kravene en sykehjemsplass kontra en omsorgsbolig gir for de ulike målgruppene.
- Hva de administrative kostnadene er ved de ulike bo- og behandlingsalternativene.
- Hvordan bemanningen på dag/kveld/natt skal brukes til det beste for brukerne av tjenestene i bygget. Brukerne og pasientene sine behov er alltid avgjørende for bemanningsbehovet, men med et driftseffektivt bygg vil det i større grad være mulig å bruke rett kompetanse til rett oppgave til rett tid.
- Effekten av samlokalisering av de ulike tjenestetilbudene.
- Hva som sikrer god logistikk i bygget med tanke på organisering.
- Effekten av ulike velferdsteknologiske løsninger for brukernes hverdag og ansattes tid til brukerrettet arbeid.

Punktene som nevnes er ikke uttømmende. Programmeringsprosessen kan vise at det er behov for andre tilnærminger i kartleggings- og analysearbeidet enn det som nevnes her.

Husbankens investeringstilskudd

Tilsagn på investeringstilskudd er avgjørende for videre gjennomføring av prosjektet. Søknad om tilskudd kan ikke fremmes før 3 – 6 mnd før byggestart i henhold til husbankens krav.

I møter med Husbanken er det uklart hva som ligger til grunn når søknad om investeringstilskudd behandles. Omleggingen av tilskuddsordningen hvor 40% av investeringstilskuddet skal gi netto tilvekst av plasser, har skapt usikkerhet for kommuner som arbeider med nye helsebygg. I møte med Husbanken i desember 2017 gjorde de rede for at 60% av investeringstilskuddet ved utgangen av november-17, hadde gått til netto tilvekstprosjekter på nasjonalt plan. Kravet i 2017 var at 20% av investeringstilskuddet skulle gå til netto tilvekstprosjekter. I vår region har kommunene Stjørdal, Levanger, Inderøy og Steinkjer utbyggingsprosesser i gang. Det er etablert et samarbeid med disse kommunene hvor det i samarbeid med Kommunenes Sentralforbund Trøndelag (KS) søkes å få klargjort Husbankens tildelingspraksis som vi erfarer er varierende.

Verdal kommune opplever at samarbeidet med Husbanken er godt, og det gis signaler om at Verdal kommune har gode muligheter for investeringstilskudd blant annet fordi kommunen er innvilget lite tilskudd tidligere.

Referansegruppe

I henhold til kommunestyrevedtaket av 27.03.2017, skal det etableres en Referansegruppe. Gruppen skal kalles sammen for å belyse aktuelle problemstillinger i prosessen, eller kan også selv komme med spørsmål de ønsker belyst. Formannskapet må foreslå tre politikere som skal delta i referansegruppa. Referansegruppen vil utgjøre en viktig del av det videre arbeidet i ideutviklingsfasen og det vil etableres en prosessplan med milepæler for det videre arbeidet.

Vurdering:

Rådmannen vurderer at programmeringsprosessen er godt i gang, og at det er behov for å utvide handlingsrommet slik at videre programmering omfatter funksjoner som gir synergier for fleksibilitet og driftseffektivitet i helse- og omsorgstjenestene. Å se institusjonsplasser, omsorgsboliger og produksjonskjøkken i sammenheng med base for hjemmetjeneste, dag- og aktivitetstilbud, seremonirom, bårerom, legekantor/fysioterapikantor, behovene for lagerkapasitet, utleielokaler for næringsaktører som frisør/fotpleie/tannlege og lokaler som kunnskapssenter, vurderes å ha betydning for måten helse og omsorgstjenestene driftes på fram i tid. Samtidig er det viktig i ideutviklingsfasen å ha dette handlingsrommet fordi det gir økte muligheter for samspill med omgivelsene.

Før beslutning om at prosjektet legges ut på anbud, vurderer rådmannen at det er viktig at det er gjort gode analyser av hvilke effekter helsebygget vil gi for framtidig fleksibilitet og driftseffektivitet i helse- og omsorgstjenestene.

Rådmannen vurderer at det er usikkerhet med tanke på tilsagn om investeringstilskudd. Denne usikkerheten vil følge prosjektet fram til programmeringsfasen er ferdig. Å ha et godt samarbeid med Husbanken i prosessen er viktig, samtidig som det må arbeides på ulike arenaer for å bringe større klarhet i tildelingskriteriene.

INNSIKTSFASEN
NYTT HELSEBYGG VERDAL

INNSIKTSFASEN
NYTT HELSEBYGG VERDAL

OM

Dette dokumentet beskriver arbeidet med prosessen som skal lede til et konkret rom- og funksjonsprogram for Nytt helsebygg Verdal. Som første del av en samskapingsprosess, belyses her INNSIKTSFASEN, der prosjektgrupper med ulike perspektiv har arbeidet for å skaffe seg god oversikt over aktuelle problemstillinger og bygge nettverk for å gi mest mulig merverdi til prosjektet. Dokumentet er sendt ut som saksdokument for kommunestyret i Verdal 29.01.2017 og foreligger elektronisk og i papirutgave. Dokumentet er forfattet av Oslo Works as, Verdal kommune og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).

INNHold

1. VISJON OG MÅL	04-08
2. OPPSUMMERING - VEIVALG	10-14
3. BAKGRUNN	16-18
4. EKSISTERENDE SITUASJON	
Verdal	20-24
Stedsanalyse	26-28
Tomteanalyse	30-34
5. PROSESS	
Samskaping	36-44
Samspillsgruppen	46-48
Funksjonsprogrammering	50-56
6. MEDVIRKNINGSPROSESSER	
Beboere & pårørende	58-62
Verdal vidergående skole	64
Naboer & frivillige	66
Kultur, næringsliv & øvrig miljø	68
Videre prosess	70
7. FORSKNINGSFRONT	
Om søknaden til Norges Forskningsråd	72-74
Bakgrunn, kunnskapsstatus og relevans	76-78
Forskningsmessige problemstillinger	80
8. AKTUELLE REFERANSEPROSJEKTER	
De Hogeweyk	82-86
Park Boswijk	88
Skärvet, Sverige	90
Andritz, Østerrike	92-94
Økernhjemmet	96
Ladesletta	98
Gullhella	100
Bjønnnes	102
Finsalhagen	104
Fargebruk & avskjermet uterom	106-108
9. PRINSIPPER FOR ORGANISERING	110-120
10. DRIFT AV NYTT HELSEBYGG	122-124
11. BÆREKRAFTMÅL	126-132
13. KILDEHENVISNING TEKST	134-137

1.

VISJON OG MÅL

Kommunens samfunns mål er at kommunen skal være et godt samfunn å leve i hele livet hvor alle føler seg som en verdsatt del av fellesskapet med trygghet, mestring i hverdagen og flere aktive leveår med god helse og trivsel.

Illustrasjon: Musikkbasert miljøbehandling

VISJON OG MÅL

Verdal kommunes visjon er Livskvalitet og vekst, og det nye helsebygget skal leve opp til dette i utforming og innhold.

Kommunens samfunns mål er å skape et godt samfunn å leve i hele livet. Her skal alle føle seg som en verdsatt del av fellesskapet med trygghet, mestring i hverdagen og flere aktive leveår med god helse og trivsel.

Kommunedelplanen for helse og omsorgstjenestene i Verdal har fem mål:

1. Folkehelsen i Verdal skal være på nivå med, eller over, sammenlignbare kommuner
2. Brukerne skal oppleve at det kommunale tjenestetilbudet er et godt supplement til et aktivt og selvstendig hverdagsliv
3. Boliger og infrastruktur skal legge til rette for at flest mulig kan klare seg selv og ha aktive og meningsfulle dager
4. Verdal skal være en foregangskommune i å utvikle nye former for samvirke mellom det offentlige og lokalsamfunnet
5. Verdal skal være en foregangskommune i utvikling og bruk av velferdsteknologi

Effektmålet av det nye helsebygget er:

Det nye helsebygget skal oppleves som en positiv arena for helsefremmende aktiviteter og en trygg ramme for de som bruker tjenestene. Det skal være en viktig møteplass for pårørende, naboer og frivillige. Kommunens verdier – lojalitet, ærlighet og respekt – skal gjenspeiles i de aktivitetene som skjer i helsebygget og i måten helse- og omsorgstjenestene utøves på.

Strategiene som skal bidra til å nå målene:

- forsterke innsatsen på folkehelse slik at behovet for helse-, omsorg- og velferdstjenester begrenses
- tidlig innsats for å bidra til større grad av egenmestring.
- legge til rette for bolig og aktivitet
- forsterke frivillig innsats
- ta i bruk velferdsteknologi

Illustrasjon: Samhold mellom ulike grupper i lokalsamfunnet

I programmeringen av nytt helsebygg er alle mål og strategier viktig. Innholdet i bygget, dets utforming og plassering har betydning for utvikling av helse og velferdstjenestene og samfunnsutviklingen i Verdal.

Befolkning, brukere og pasienter og ansatte skal erfare at:

- bruker- og pasientforløp er helhetlig
- tjenestetilbudet er samordnet og helhetlig
- brukere og pasienter som har langtidsplass opplever det som hjemlig og trygt
- alle brukere og pasienter skal oppleve at aktivitetene som tilbys er hel-sefremmende
- uteområdet er attraktivt å bruke av brukere og pasienter, naboer og befolkningen forøvrig
- pårørende og besøkende opplever at helsebygget er attraktivt å be-søke,
- helsebygget er en attraktiv arbeidsplass hvor ansatte trives og utvikler seg og at rekrutteringen av personell er god
- helsebygget er en attraktiv lærlingeplass

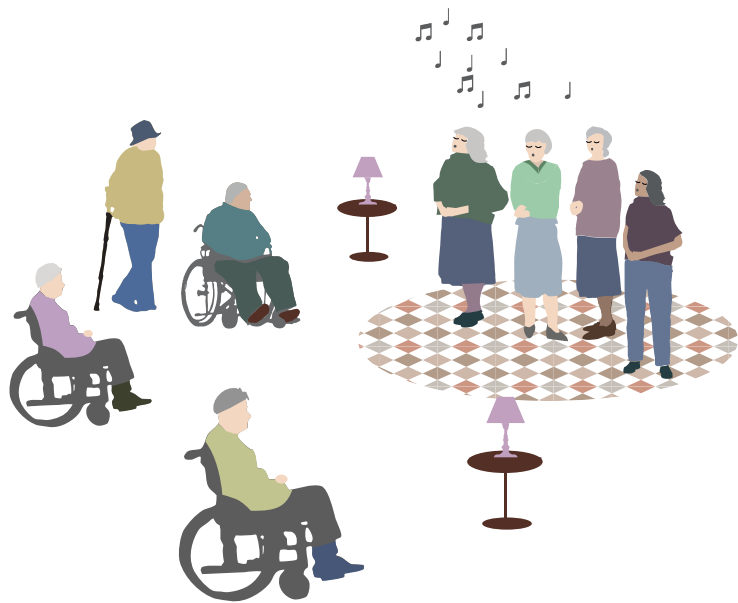
Verdal kommune skal i tillegg ha effekt av helsebygget på denne måten: behovet for behandlingsplasser dekkes i det nye helsebygget

- tjenestetilbudet tilrettelegges slik at det samsvarer mer med brukernes og pasientenes behov, og også endringene i oppgaver som følge av faglig utvikling og endring i fordeling av oppgaver mellom kommune-helsetjeneste og spesialisthelsetjeneste
- kompetanse og teknologi skal bidra til mer bruker- og pasientrettet ar-beid
- bedre samordning av arbeidsprosesser, rutiner og kompetanse på tvers av enheter ut fra brukere og pasienters behov

2.

OPPSUMMERING - VEIVALG

Regjeringen har startet arbeidet med kvalitetsreformen «Leve hele livet». Målet er at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet. «Leve hele livet» skal handle om de grunnleggende tingene: mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene.

Illustrasjon: Lokalt damekor underholder beboere

VEIVALG - VIDERE PROSESS

Som fylkets vertskap for utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester, har Verdal kommune et viktig samfunnsoppdrag og et betydelig ansvar for å være innovasjonsdriver i fylket. Utviklingssenterets overordnede samfunnsoppdrag er å bidra til styrke kvaliteten i helse- og omsorgstjenestene gjennom fag- og kompetanseutvikling og spredning av ny kunnskap, nye løsninger og nasjonale føringer.

Regjeringen har startet arbeidet med kvalitetsreformen «Leve hele livet». Målet er at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet. «Leve hele livet» skal handle om de grunnleggende tingene som oftest svikter i tilbudet til eldre: mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene.

For å nå sine høye ambisjoner ift nytt helsebygg, har Verdal kommune igangsatt en samskappingsprosess. Samskaping er når to eller flere offentlige og private parter inngår i et likeverdig samarbeid, med hensikt å definere problemer, designe og implementere nye og bedre løsninger. (ks.no/prosessmateriale).

Prosjektutviklingen vil derfor følge flere parallelle og tett sammenvevde løp;

1. FORMELLE LØP; søknadsløp mot Husbanken, reguleringsprosess mv.
2. FUNKSJONSPROGRAMMERING; hva skal inn i bygget i hht. vedtak, brukere, regelverk og forventet primærbehov innenfor tjenesten (se kapittel 5).
3. SAMSKAPING; hvordan oppnå intensjonene i «Leve hele livet», hvordan få mest mulig merverdi og synergier innenfor konseptet og programmet i dialog med sosiale entreprenører og øvrige ressurser i Verdal kommune? (se kapittel 5).

Samskappingsfasen kan ses på som en trefaset prosess:

- I. INNSIKTSFASEN – som vi nå per januar 2018 er i ferd med å avslutte.
- II. IDEUTVIKLINGSFASEN – der vi går dypere inn i funn fra innsiktsfasen og omsetter dette til konkrete program og løsninger for prosjektet.
- III. EVALUERINGSFASEN – her vil vi i den grad det er mulig teste ut piloter i eksisterende fasiliteter for evaluering og valg av hva det skal satses på for nytt helsebygg.

Dette dokumentet oppsummerer INNSIKTSFASEN.

Følgende er viktige elementer før konklusjon av endelig program og investeringsbeslutning:

1. FORMELLE LØP; søknadsløp mot Husbanken er igangsatt og er viktig i det videre arbeidet. Reguleringsprosess pågår og vil fortsette gjennom formelle kanaler og åpne informasjonsmøter med mål om å ha et vedtak høst 2018.

2. FUNKSJONSPROGRAMMERING; dette arbeidet er godt i gang primært gjennom arbeid i Ansatte-/brukergruppen. Vi har gjennom arbeid med funksjonsdiagrammer og volumstudier på tomt sett på arrondering og vil ta dette arbeidet videre i nært samarbeid med Verdal videregående skole (se kapittel 6). Vår gjennomgang av relevante referansebygg i Norge og Nederland viser et bruttoareal pr beboer på mellom 75 og 175 m2 (andel av byggets BTA inkludert det som er lagt inn av drift- og fellesarealer for å serve et moderne bygg av denne type. Dette vil systematiseres videre i den kommende fase og være en del av endelig programdiskusjon.

Med utgangspunkt i befaringer, samtaler med beboere, ansatte og pårørende, er det foreslått prinsipper for organisering av poster og avdelinger. Dette vil tas med videre og detaljeres ytterligere ved utarbeidelse av anbudsinvitasjonen.

Hovedelementer fra Kommunestyrevedtaket av 27/3-2017 er bragt videre inn prosjektet med 89 sykehjemsplasser, 43 omsorgsboliger for demente med tilhørende driftsarealer, produksjonskjøkken, kantine, dagtilbud og aktivitetssenter. I tillegg har det gjennom diskusjoner i samspillsgruppa vært avholdt brukermøter med Hjemmetjenesten som har mange faglige synergier med Nytt helsebygg og vil være svært aktuell for samlokalisering og vil utvikles videre.

Det har vært viktige diskusjoner om hvorvidt det skal opprettholdes et skille mellom sykehjemsplasser og omsorgsboliger som vedtatt i Kommunestyret 27/3-17. Prosessen har konkludert med at de to boalternativene kan bygges som tilnærmet identiske enheter, der diskusjonen etter hvert har dreiet seg i retning av detaljer som hvorvidt en omsorgsbolig for demente bør ha kjøkken inne i boenhet eller ute i fellesareal. Økonomisk (støtte fra Husbanken) og driftsmessig er det imidlertid om relativt store ulikheter, der man i en omsorgsbolig jo rent juridisk bor hjemme. Bærum kommune (i møte med deler av Samspillsgruppen 05.01.2018), som planlegger en «Demenslandsby» med 158 beboere, har nylig vært gjennom denne diskusjonen og konkluderte med sykehjem. Man regnet for eksempel med at man ved omsorgsboliger måtte håndtere ca 130 fastleger for sine beboere. Dette er vesentlige diskusjoner som tas i den videre prosess.

3. SAMSKAPING; hvordan oppnå intensjonene i «Leve hele livet», hvordan få mest mulig merverdi og synergier innenfor konseptet og programmet i dialog med sosiale entreprenører og øvrige ressurser i Verdal kommune? (se kapittel 5).

Bygging av Nytt helsebygg i Verdal har skapt et stort engasjement. INNSIKTSFASEN har gitt tydelige signaler om at i tillegg til beboere, ansatte og pårørende, vil Verdal videregående skole og Fylkeskommunen, naboer syd og nord for tomten, frivillige organisasjoner innenfor kultur og omsorg, næringsliv, eldreråd og pensjonistlagene, idretten og øvrige ildsjeler som kan ha positive bidrag inn i prosjektutviklingen inkluderes i en prosessplan for samskaping. Arbeidet med denne vil igangsettes i Samspillsgruppa nå i januar 2018 og kommuniseres godt, slik at vi kan fange et bredt nettverk og kanalisere dette for et innovativt og helt unikt nytt helsebygg Verdal. (Se for øvrig kapittel 5 og 6)

3.

BAKGRUNN

Det skal planlegges og bygges omsorgsbygg for milliardbeløp og det er et stort potensial for at innovasjon i planleggingen kan gi betydelig merverdi.

Bilde 1: "Lyst på Livet er livscaféer som har som mål å engasjere pensjonister til å satse på og vedlikeholde egen helse og livsglede."
Hentet fra: Mental helse. Foto: Colourbox

BAKGRUNN

Verdal kommune er i startfasen med å planlegge for tidenes velferdsløft.

På bakgrunn av det eksisterende tidsvinduet knyttet til svært gunstige muligheter for stor statlig, finansiell medvirkning, og framtidige demografiske utfordringer i Verdal kommune, utredes en samordning og samlokalisering av institusjonsplasser, omsorgsboliger og andre helse- og omsorgsfunksjoner.

Det er en ambisjon at Verdal kommune skal utvikles til å bli en foregangskommune i å utvikle nye former for samvirke mellom lokalsamfunnets innbyggere, utdanningsinstitusjoner, frivilligheten, kommunen som organisasjon, andre brukere og annen relevant virksomhet for også å kunne ta ut samfunnsmessig merverdi på helse- og velferdsområdet.

Kommunestyrets vedtak PS 106/2016 pkt 13 Helse og velferd ¹

Morgendagens brukere av helse- og omsorgstjenester vil ha behov for at det utvikles ulike former for bo- og behandlingstilbud. I det nye helsebygget vil behovet være knyttet til alt fra å oppholde seg her kort tid for rehabilitering, leve et langt liv eller kun å tilbringe livets siste dager her. Dette krever et mangfold av boformer slik at brukernes ulike behov dekkes. Framtidsrettet løsninger omfatter kombinasjoner av bygg med bevisst lokalisering og utforming, nye tjenestemodeller og ny teknologi.

Siden 2011 har helse- og omsorgstjenestene i Verdal kommune arbeidet målrettet med utviklingen av tjenestetilbudet. Befolkningsvekst og økt levealder fram mot 2040 utfordrer dagens måte å løse helse og omsorgstilbudet på, og det økende misforholdet mellom tilbud og etterspørsel er det viktig å finne nye løsninger på.

I Verdal kommune øker antall pensjonister (67 år - >) med ca 100 personer årlig fram mot 2025. Framskrivningene viser at i 2030 vil antallet 80+ være fordoblet, og i 2040 tredoblet sammenlignet med dagens antall 80+. Handlingsrommet kommunen har til å forberede seg på denne utviklingen er i perioden fram mot 2020, og skjer trinnvis hvor første trinn med nytt helsebygg skal stå ferdig i 2020. Andre trinn vurderes i 2021/2022. Det er viktig å se dette i sammenheng med den pågående prosessen.¹

4.

EKSISTERENDE SITUASJON

*Beliggenheten nært den videregående skolen og
helseinstitusjon [forventes å gi] synergieffekter
(Formannskapet i Verdal 16.03.2017)*

Illustrasjon: Hovedveisystem Verdal

- Bilvei
- Togbane
- Tomt

VERDAL

Verdal er en kommune i Trøndelag med i underkant av 15 000 innbyggere. Kommunen grenser mot Steinkjer, Inderøy og Snåsa i nord, og Meråker og Levanger i sør. I øst går riksgrensen mot Sverige. Slaget på Stiklestad utspilte seg i Verdal i 1030, og spelet om "Heilag Olav" spilles hvert år ute i friluft under Olsok.

Tidligere var Verdal en jordbrukskommune, men da Kværner Verdal etablerte seg på stedet, har det blitt en viktig industryngdepunkt for Trøndelag, og utgjør landets tredje største industripark.²

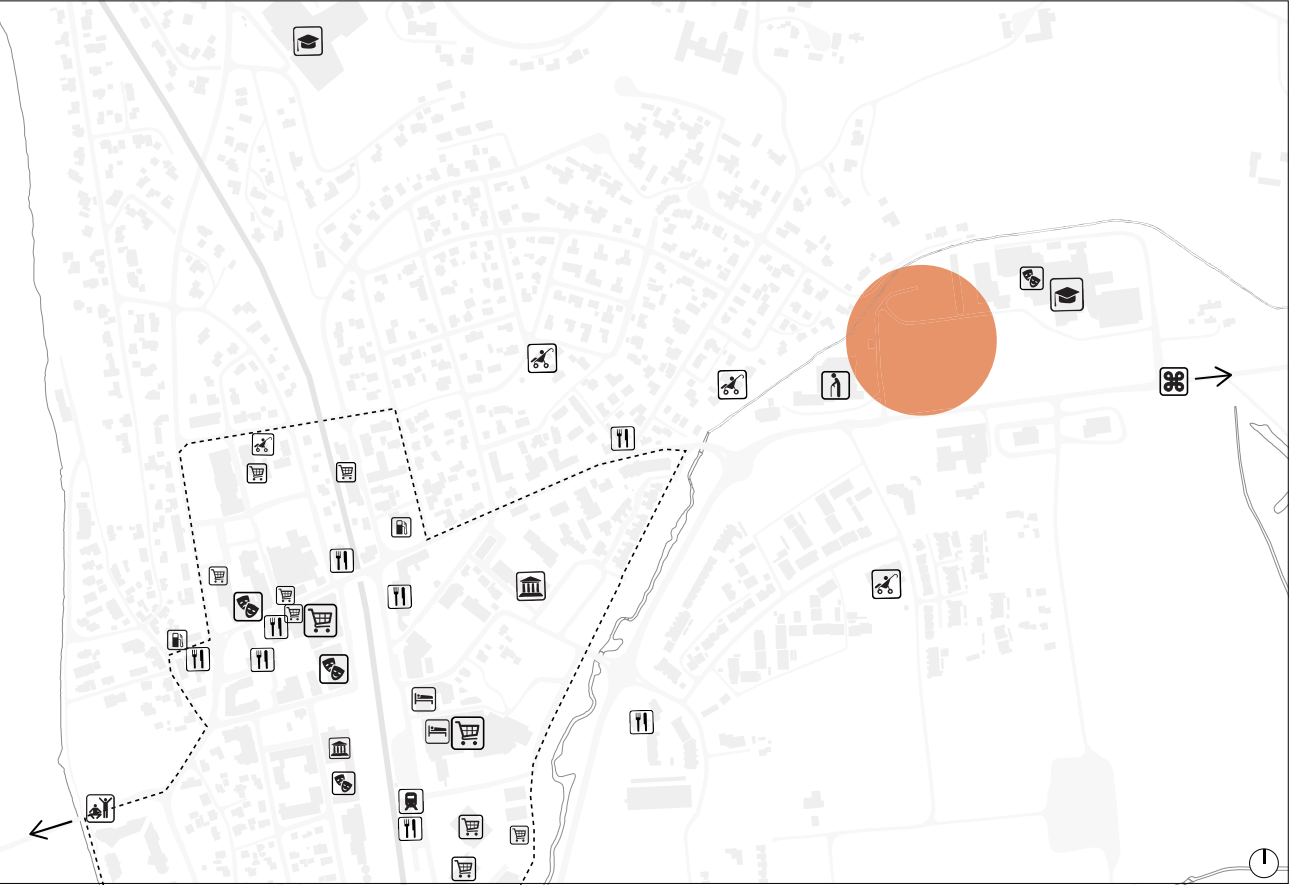

Diagram: Møteplasser i Verdal

MØTEPLASSER I VERDAL

Tradisjonelt er folkehelsekart noe som viser tilgangen til grøntområder, tilrettelagte parker og nærmiljøanlegg og turveier. Like viktig i folkehelsesammenheng er senterdannelsene; kioskene, kaféene, matbutikkene og kjøpesentrene. For mange er den lille turen til nærbutikken for å kjøpe en avis dagens sosiale høydepunkt, som også gir følelse av mestring.³

BEBYGGELSE

Området rundt tomten er preget av småhusbebyggelse, og noen steder boligbygg i større skala. Ellers er det sentrumsbebyggelsen, skolene og institusjonene som skiller seg ut fra småhusbebyggelsen.

HØYDEDRAG

Det tegner seg en kort og bratt rygg på nordsiden av tomten, som bidrar til å gi tomten en orientering mot øst-sør-vest.

HOVEDVEISYSTEM

Stiklestad allé er en ganske trafikkert vei (fylkesvei 757), med en ÅDT 5000-6000

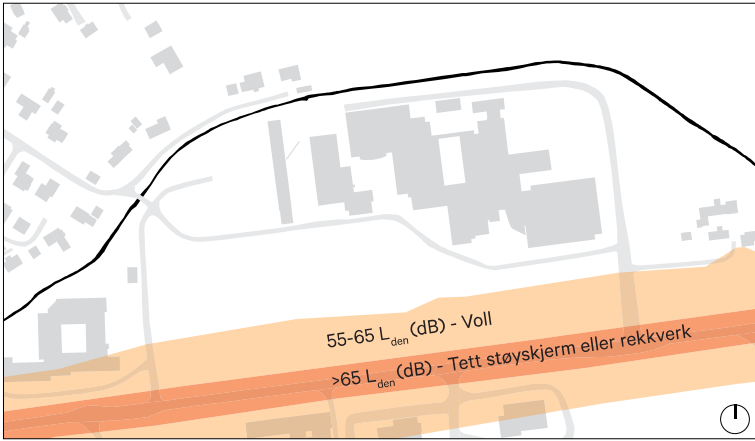
MYKE TRAFIKANTER

Stiklestad allé har også en gang- og sykkelvei som brukes mye. Ellers er ruten diagonalt over tomten en viktig transportåre for myke trafikanter.

GANGAVSTAND

Tomten ligger i gangavstand fra sentrum.

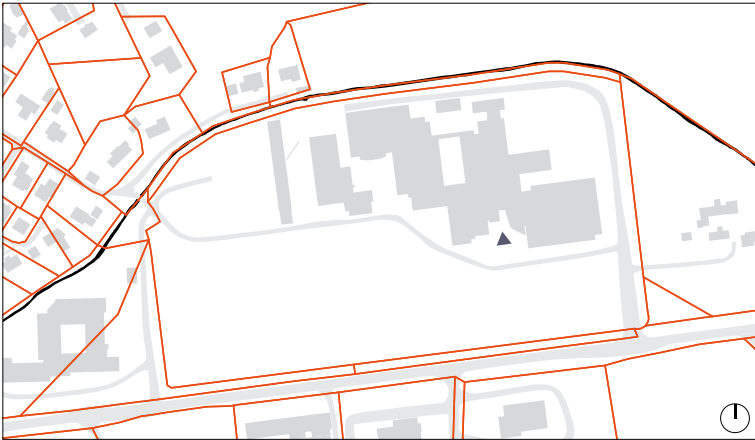
STØY

Stiklestad allé er en ganske trafikkert vei, med en ÅDT 5000-6000(Vegvesen.no). Deler av tomten kommer derfor innenfor gul støysone 55-65 L_{den} (dB) - Voll - GUL.

FLOMFARE

Faresonen i plankartet viser utstrekning av 200-årsflom, i samsvar med NVEs flomsonekart for Verdalselva, godkjent 31. juli 2004. Innenfor faresonen kan det ikke igangsettes ny utbygging før geoteknisk vurdering er avklart i henhold til NVEs retningslinjer nr. 2-2011: Flaum- og skredfare i arealplanar. Jfr. Bestemmelsen 7.1.2, til Kommuneplanens arealdel.

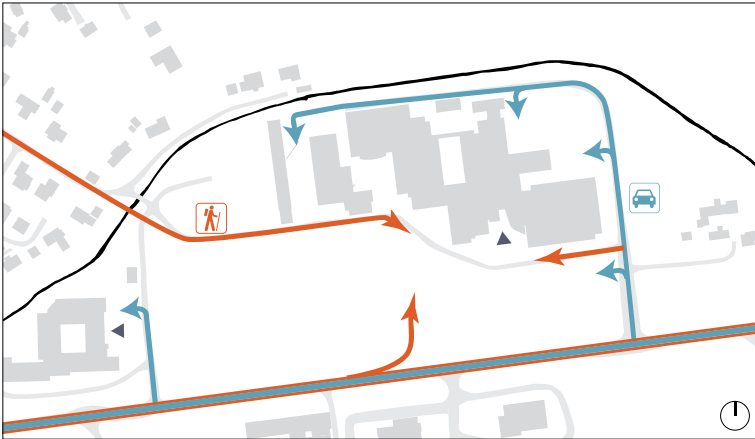
EIENDOMSGRENSER

Tomten deles med Verdal Videregående skole, og eies av Verdal kommune. Selve tomten eies av kommunen og deles mellom Verdal Videregående, og nytt helsebygg.

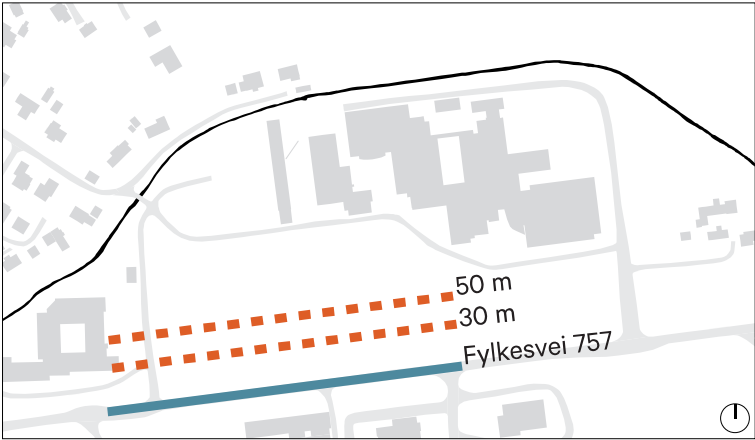
STIKLESTAD ALLÉ OG KVISLABEKKEN

Stiklestad allé er Europas lengste allé, og var i 2016 finalist i Statens Vegvesens *Vakre vegers pris*. Alléen består av Bjørketrær og leder frem til en viktig attraksjon i nærheten, nemlig Stiklestad. Kvislabekken renner på nordsiden av tomten og videre ned mot Verdal sentrum. Nærmere sentrum er denne bekken renset, og utgjør en fin attraksjon i et parkdrag med stier ned mot sentrum.

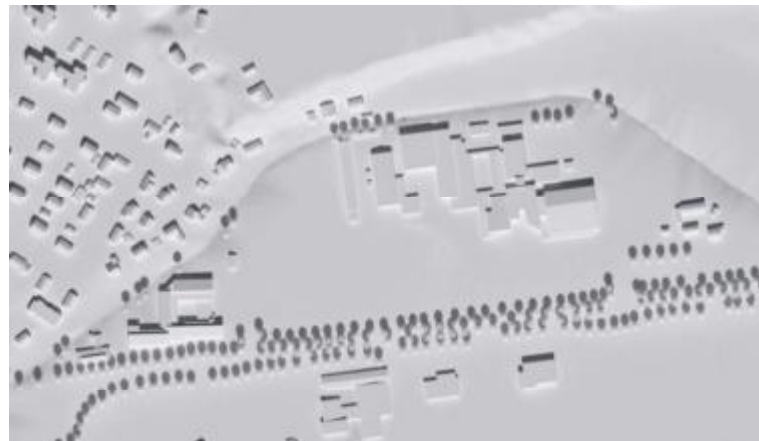
ADKOMSTVEIER

Stiklestad allé er en viktig trasé for både myke og harde trafikanter. I tillegg går det en viktig trasé for myke trafikanter på nordsiden av dagens grusbane. Denne brukes begge veier av skoleelever i alle aldre, for å nå videregående skolen øst for tomten og barne- og ungdomsskolen vest for tomten.

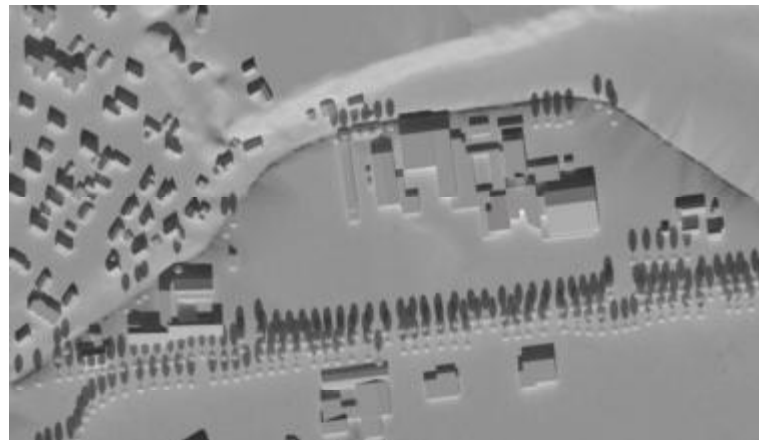

FYLKESVEI 757

I henhold til Vegloven §29 kan man ikke bygge nærmere fylkesvei enn 50 m. Dette vil fastsettes gjennom pågående reguleringsprosess.

Soldiagram: 21.juni kl. 12

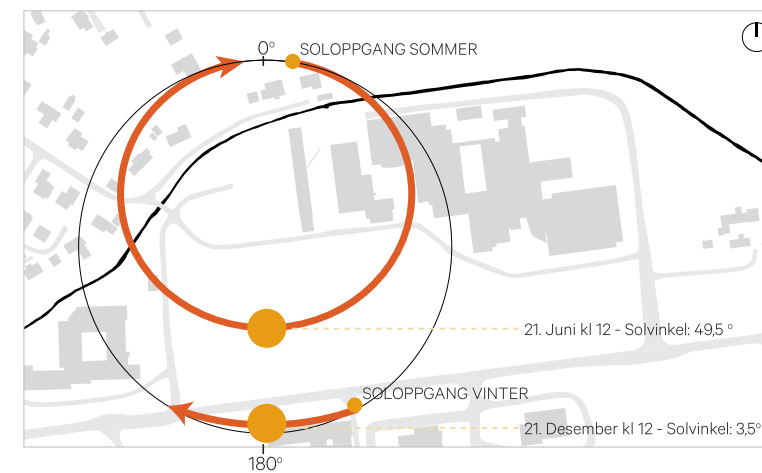
Soldiagram: 21.september kl. 12

Soldiagram: 21.desember kl. 12

SOLFORHOLD

Verdal befinner seg ganske langt nord (63.7506° N, 11.9169° E). Dette innebærer en ganske dramatisk variasjon i solforhold fra sommer til vinter. Ved sommersolhverv er dagen i overkant av 20 timer lang, mens den ved vintersolhverv kun er 4,5 timer lang. På det høyeste, altså sommersolhverv kl 12, har verdal en solvinkel på omtrent 49,5°, mens den på det laveste ved vintersolhverv blir så lav som 3,5°.⁴

5.

PROSESS

Som fylkets vertskap for utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester, har Verdal kommune et viktig samfunnsoppdrag og et betydelig ansvar for å være innovasjonsdriver i fylket.

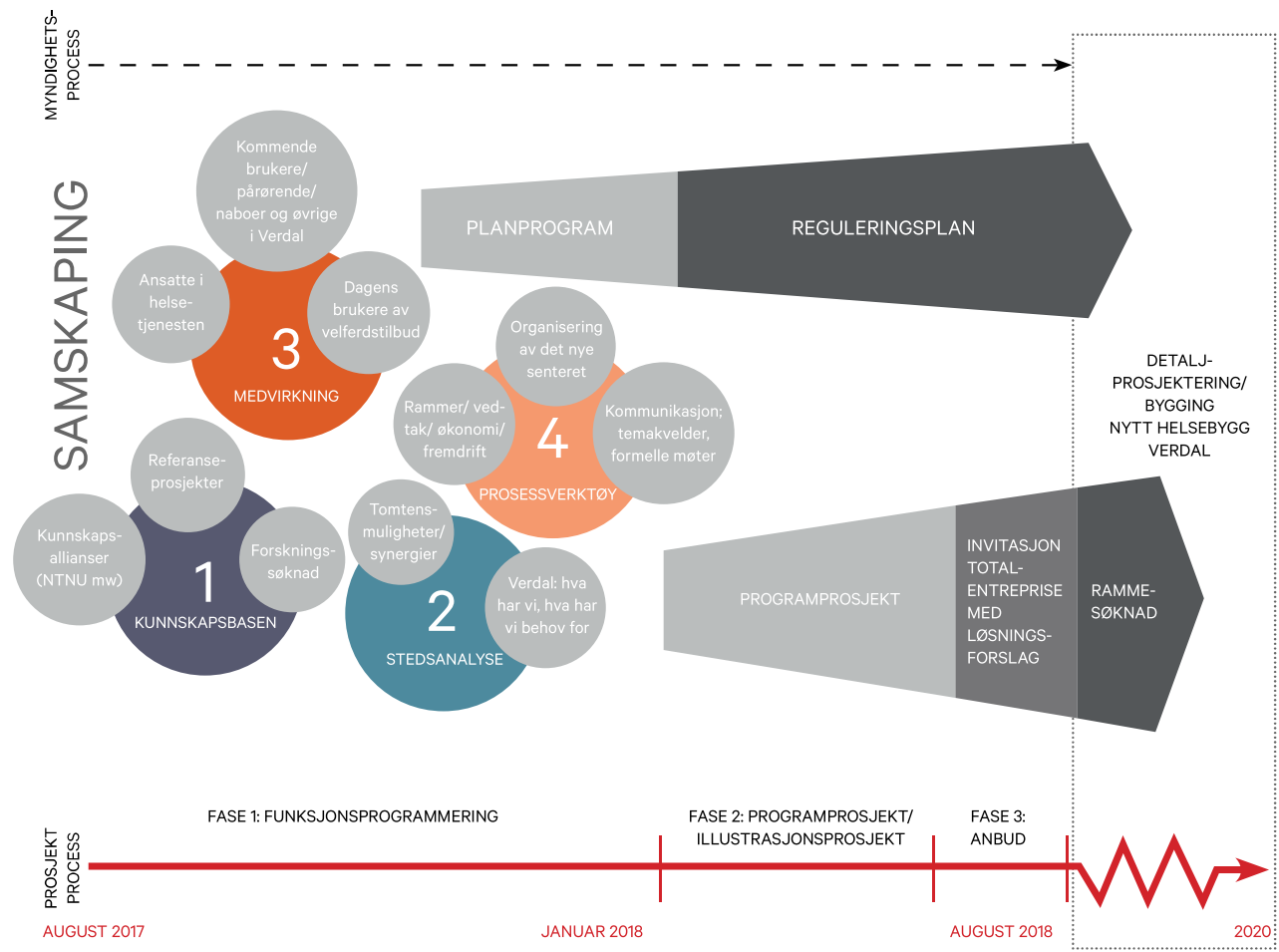

Diagram: Prosessplan

SAMSKAPING

Som fylkets vertskap for utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester, har Verdal kommune et viktig samfunnsoppdrag og et betydelig ansvar for å drive innovasjonen i fylket. Utviklingssenterets overordnede samfunnsoppdrag er å bidra til styrke kvaliteten i helse- og omsorgstjenestene gjennom fag- og kompetanseutvikling og spredning av ny kunnskap, nye løsninger og nasjonale føringer. Dette dreier seg ikke kun om å gi de 11% som i dag er over 70 år en best mulig hverdag, men å like mye å finne løsninger for hvordan denne gruppen, som i 2060 vil ha vokst til 19 % av befolkningen, skal hanteres.

I Verdal bor ca 3 av 4 personer over 67 år i sentrum. Det er bygget mange nye leiligheter godt tilpasset aldersgruppen de siste årene, og det forventes at mange kan forbli boende hjemme og at andelen personer som mottar hjemmetjenester kan forventes å øke. Pr 2016 er det 56 per 1000 innbyggere mellom 67 og 79 år som mottar hjemmetjenester i kommunen.⁵

Forutsetninger for en god alderdom består av fysiske, funksjonelle, psykologiske og sosiale faktorer. Økning i levealder og andel eldre i befolkningen gjør det særlig viktig med forebyggende arbeid, slik at flest mulig bevarer helse og funksjon så lenge som mulig.

Regjeringen har startet arbeidet med kvalitetsreformen «Leve hele livet». Målet er at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet. «Leve hele livet» skal handle om de grunnleggende tingene som oftest svikter i tilbudet til eldre: mat, aktivitet og fellesskap, helsehjelp og sammenheng i tjenestene.⁶

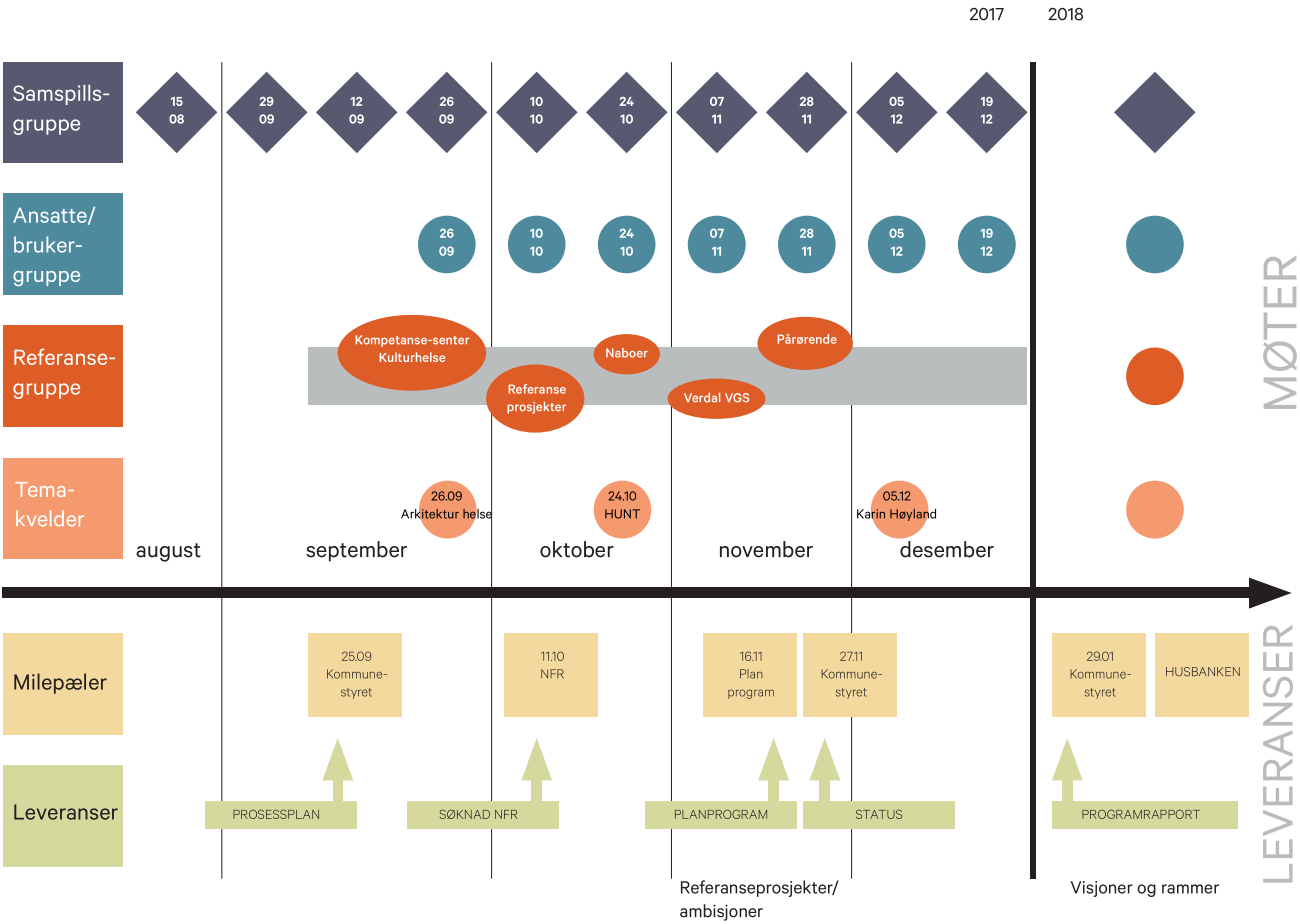

Diagram: Aktiviteter høst 2017

Samspillsgruppe
Vil ha hovedansvar for å følge opp politiske vedtak, holde økonomisk styring, rapportere til politisk og administrativ ledelse og sørge for et godt samarbeid med prosjektleder.

Referansegruppe
Andre helsebygg, naboer, pårørende, Verdal vid-ergående skole, frivillige,

Ansatte/brukergruppe
Ansatte/brukergruppene skal involveres ved utformingen av rom- og funksjonsprogrammet i

For å nå sine høye ambisjoner for Nytt helsebygg, har Verdal kommune igangsatt en samskapingsprosess. Samskaping er når to eller flere offentlige og private parter inngår i et likeverdig samarbeid, med hensikt å definere problemer, designe og implementere nye og bedre løsninger.⁷

- Prosjektutviklingen vil derfor følge flere parallelle og tett sammenvevde løp;
- formelle løp; søknadsløp mot Husbanken, reguleringsprosess mv.
 - funksjonsprogrammering, hva skal inn i bygget i hht. vedtak, brukere, regelverk og forventet primærbehov innenfor tjenesten
 - samskaping; hvordan oppnå intensjonene i «Leve hele livet», hvordan få mest mulig merverdi og synergier innenfor konseptet og programmet i dialog med sosiale entreprenører og øvrige ressurser i Verdal kommune?

I hht kommunestyrevedtaket fra 27/3-2017 har arbeidet tilsvarende vært organisert langs 3 linjer og ulike grupperinger:

Samspillsgruppa har håndtert de overordnende rammene og de formelle løpene som Husbanken, reguleringsprosess og igangsatt analyser som tilstandsvurderinger mv.

Ansatte/-brukergruppa for funksjonsprogrammering har gått inn i hvilke funksjonssammenhenger og rom bygget vil kreve og vil arbeide videre med dette utover våren.

Referansegruppa skal kalles sammen for å belyse aktuelle problemstillinger i prosessen, eller kan også selv komme med spørsmål de ønsker belyst. Denne gruppen skal bestå av:

- Hovedtillitsvalgte helse og velferd
- Brukerrepresentanter
- Brukerrepresentanter fra lag og foreninger
- Kommuneoverlege
- Representant fra eldrerådet
- Representant fra rådet for likestilling av funksjonshemmede
- Representant fra innvandrerrådet
- Representant fra ungdomsrådet
- 3 politikere

Referansegruppen vil utgjøre en viktig del av det videre arbeidet i ideutviklingsfasen og det vil etableres en prosessplan med milepæler for det videre arbeidet.

Samskaping har pågått langs flere akser parallelt: naboer, pårørende, beboere, frivillige, idrett, politikere mv. Her er mål i felleskap å finne hvilke aktiviteter og funksjonsmiks som best kan gi et verdig og aktivt liv for beboerne og samtidig gi merverdi til alle berørte og Verdal som lokalsamfunn.

Samskapingsprosessen er sentral i kommunens arbeid med helsebygget. Med samskaping bringer vi viten, ressurser og kompetanser sammen fra innbyggere, sosiale entreprenører, foreninger og bedrifter og utvikler felles løsninger sammen med de involverte innbyggere. ⁷

Samskapingsprosessen vil dreie seg om helsebygget som helhet, men likevel ha et spesielt fokus på hvilke løsninger og ytterligere program som kan gi en merverdi til beboere, ansatte pårørende og alle andre berørte i Verdal. Dette kan dreie seg om nye funksjoner og funksjonssammensetninger, kanskje arenaer for i dag litt uvanlige aktører i denne type bygg, definerte behov i nabolag eller tilstøtende virksomheter mv. Og forhåpentligvis vil vi gjennom en god samskapsprosess nå ut til mange.

- Samskapingsfasen - kan ses på som en trefaset prosess:
1. **Innsiktsfasen** - som vi nå per januar 2017 er i ferd med å avslutte.
 2. **Ideutviklingsfasen** - der vi går dypere inn i funn fra innsiktsfasen og omsetter dette til konkrete program og løsninger for prosjektet.
 3. **Evalueringsfasen** - her vil vi i den grad det er mulig teste ut piloter i eksisterende fasiliteter for evaluering og valg av hva det skal satses på for nytt helsebygg.

- Den første fasen, INNSIKTSFASEN har hatt fokus på 4 forhold:
1. Kunnskapsbasen; hva sier forskningsfronten, hva kan vi lære av relevante referanseprosjekter (planlagte og ferdig bygget/i drift)
 2. Stedsanalyse; hva er Verdal kommunes potensial og behov, hva er tomtens kvaliteter, muligheter og evt begrensninger?
 3. Medvirkning; dette er en sentral del av samskapingsprosessen og prosjektet har så langt (ila 2017 og inntil d.d.) i tillegg til Samspillgruppen og bruker-/ansattegruppen hatt kontakt med naboer syd og nord for tomten, pårørende både i Verdal sentrum og Vuku, Verdal videregående skole, eldrerådet og pensjonistlagene, ungdomsråd, nasjonalt kompetansesenter for kultur og helse, ansatte gjennom allmøter.
 4. Prosessverktøy; dette gjelder overordnede rammer, økonomi og fremdrift, reguleringsplanarbeid og kommunikasjon, for eksempel en rekke åpne temamøter både i fbm reguleringsplan og med ulike helsefaglige tema. Vedrørende medvirkningsarbeidet, så vil dette videreføres inn i ideutviklingsfasen. Her vil vi etablere forløp på flere arenaer for å få innspill, bredt eierskap og gode løsninger.

SAMSPILLSGRUPPEN

Formål:
Samspillsgruppe vil ha hovedansvar for å følge opp politiske vedtak, holde økonomisk styring, rapportere til politisk og administrativ ledelse og sørge for et godt samarbeid med prosjektleder. Helselederne har i hele perioden et særskilt informasjonsansvar overfor brukere, pårørende og ansatte.

Samspillsgruppa består av:	
Oddvar Govasmark	Ingeniør teknisk drift
Unni Haugan Sellæg	Virksomhetsleder inst. tjenesten
Trond Selseth	Kommunalsjef samfunn
Per Tore Sandsaunet	Virks. leder bo-/dagtilbudstjenesten
Gunn Wolden	Virksomhetsleder hjemmetjenesten
Ingvild Aasen	Virksomhetsleder kultur
Anne Kari Haugdal	Kommunalsjef helse og velferd
Jon Erik Englund	innkjøpssjef
Ingolf Pettersen	IT-avdelingen
Siri Bakken	Prosjektleder, Oslo Works

Aktiviteter:
Samspillsgruppa har møttes hver 14. dag fra 15.08.2016. Gruppa har diskutert og besluttet forhold vedr. visjoner, aktuelle referanser, fremdrift, kontakt med kommunestyre og offentlige instanser som Husbanken, Fylkeskommunen, Nasjonalt kompetansesenter for kultur og helse mv.

Samspillsgruppa har videre koordinert arbeidet med reguleringsplanen og bestilt nødvendige delutredninger fortløpende, som for eksempel tilstandsanalyse for Verdal bo- og helsetun og Ørmelen samt for grunnforhold på tomta.

Programmeringsarbeidet har hatt fokus på å etablere et bredt eierskap til prosjektet, og det har vært avholdt møter med:

- pårørende grupper ved Verdal bo- og helsetun og Vuku
- naboer syd og nord for tomten
- husbanken og fylkesmannen
- Verdal videregående skole og Fylkeskommunen
- nasjonalt kompetansesenter for kultur og helse
- eldrerådet og pensjonistlagene
- befaring til Hogeweyk og Boswijk demenslandsbyer i Nederland
- åpne temamøter i Kommunestyresalen ca hver 4 uke med ekstern inviterte foredragsholdere
- åpne allmøter for ansatte i helse- og omsorgstjenesten i kommunen
- møter med andre kommuner vedr. tilsvarende prosjekter og problemstillinger
- åpent informasjonsmøte om prosjekt og reguleringssak

Videre prosess

Følgende er viktig i den videre programmeringen frem mot totalentreprisutlysning:

Visjoner og mål/viktige innspill til den videre prosessen:

- å være stolt av arbeidsplassen sin!
- en felles faglig arena på tvers av avdelingene; de ansatte må lett kunne møtes i hverdagen og be om støtte fra hverandre, bygget må legge til rette for dette (kommer ikke av seg selv!). Stikkord er at de ansatte lett må treffe på hverandre, arenaer for erfaringsutveksling og etterutdanning
- de fysiske omgivelsene må styrke kulturbygging i organisasjonen; ikke for store dimensjoner!
- kantine bør være en viktig arena i denne sammenheng
- gjerne flere arenaer; uformelle møteplasser, undervisningsarealer?
- arbeidsplassen bør gjerne også fungere som en kulturarena, sambruk?

Referanser/forskningsfront:

- livskvalitet, boliggyrning og normalisert hverdag er ledesnorer i kulturbygging og drift av eldreomsorgen.
- mennesker er en ressurs for beboerne! Vi må gjøre helebygget attraktivt å bruke og besøke også for andre enn beboerne
- gruppen er positive til SPA og cafe, restaurant, pub
- hjemmetjenesten er en aktuell part i prosjektet
- det bør tilstrebes interessant utsikt fra beboerrom og fellesarealer
- tomten avgrenses av vakre Stiklestad allé i syd og bekken Kvisla i nord. Dette bør trekkes som ressurser inn i et helhetsgrep

Nærmeste nabo: verdal videregående skole

- Verdal videregående er en svært interessant nabo og det er igangsatt en prosess for samarbeid mellom de to utviklingsprosjektene.

Illustrasjon: Helsepersonale & beboere

FUNKSJONSPROGRAMMERING

Formål

Brukergruppen for funksjonsprogrammering/nytt helsebygg skal medvirke til å utvikle program knyttet til god og funksjonell drift av helsebygget og kvalitetssikre løsninger. Dette innebærer innspill til overordnede mål og visjoner, prosess, romprogram samt logistikk og løsninger.

Ansatte-/ brukergruppe

Brukergruppen består av ansatte i omsorgstjenesten verdal kommune:

Langtidsplasser: Inger Helmo og Edel Nessemø
Dementplasser: Ingunn S Forbord og Camilla Aakerhus (verneombud)
Korttidsplasser: Tony Gregg, Liv Hansen Røstad (plasstillitsvalgt) og Hilde Bratli
Prosjektleder: Siri Bakken, Oslo Works (notat)
Gruppen har hatt møter hver 14. Dag fra 26.09.2017

Aktiviteter

Gruppen har arbeidet i spennet fra visjoner til føringer for gode løsninger for drift.

Referanser/forskningsfront

Gruppen har diskutert praksis basert på forskning og ny tenkning og nordiske og internasjonale trender. Vi har diskutert de nederlandske prosjektene hogeweyk og boswijk og norske pilotprosjekter bla økernhjemmet og manglerudhjemmet der livskvalitet, boliggjøring og normalisert hverdag er ledesnorer i kulturbygging og drift av eldreomsorgen.

Følgende er viktige innspill til den videre prosessen:

- Ansattgruppen er positive/har stor tro på denne tenkningen og vil i det videre arbeid være med å se på hva dette kan bety for nytt helsebygg verdal – med de rammer og muligheter vi har her.

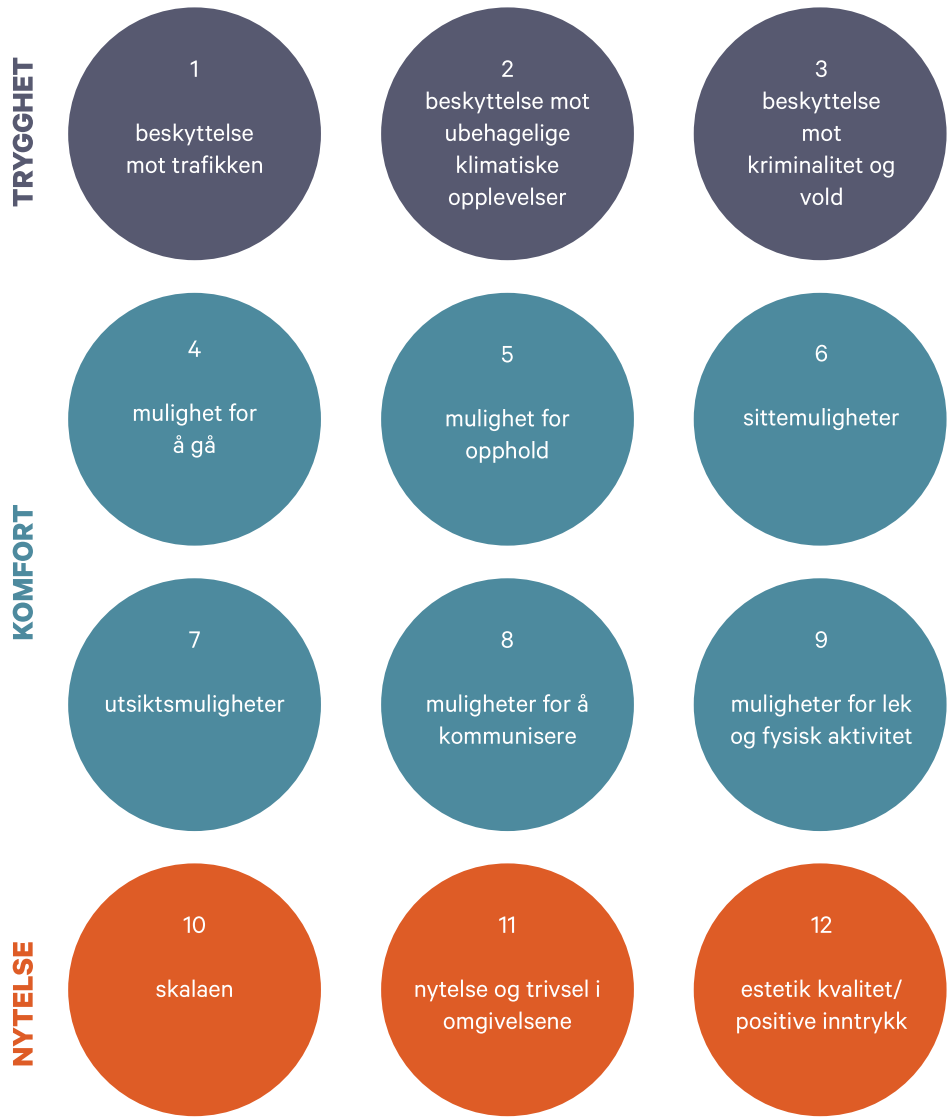

Diagram: Gehl Architects, kvalitetskriterier for byrom

Bysituasjon og fasiliteter

Fasiliteter i og omkring nytt helsebygg vil være vesentlige for identitet, drift og hverdagsliggjøring av livet for beboerne – og også for ansatte, besøkende og øvrig nærmiljø.

Innenfor gruppen øvrig nærmiljø, regner vi pårørende, verdal vgs (se under), øvrige naboer, veksttorget, frivillige, skolebarn- og ungdommer som går forbi på gangveien og andre, som for eksempel bakketun folkehøgskole som mulige ressurser.

Følgende er viktige innspill til den videre prosessen:

- Mennesker er en ressurs for beboerne! Vi må gjøre helebygget attraktivt å bruke og besøke også for andre enn beboerne
- Gruppen er positive til spa og cafe, restaurant, pub
- Det bør tilstrebes interessant utsikt fra beboerrom og fellesarealer
- Tomten avgrenses av vakre stiklestad allé i syd og bekken kvisla i nord. Dette bør trekkes som ressurser inn i et helhetsgrep

Nærmeste nabo: Verdal videregående skole

Verdal videregående er en svært interessant nabo. Det har vært møter mellom verdal vgs og verdal kommune og det er i gang satt en prosess for å utvide en felles tenkning.

Aktuelle samarbeidskonsepter kan være

1. Faglig: som læringsarena (praksis) for undervisning ved flere av studieretningene samt rekruttering til yrkesvalg innen omsorg
2. Arbeidsplass: skolen som primær rekrutteringsarena for ekstrajobber i helsebygget; som arbeidsplass (ettermiddag/kveld/helg) for elever fra ca. 17 Årsalderen
3. Sosialt/urbant: skoleelever som sosiale bidragsytere inn i institusjonen; for å «befolke» fellesarenaer (kafé/kiosk/ butikk/torg?) Og/eller mer formaliserte møter (pasientvenner mv)

Illustrasjon: Sløydverksted der de eldre kan friske opp gamle ferdigheter og kjenne lukten av treverk igjen

Illustrasjon: Datalab der ungdom kan være en ressurs for de eldre, ved å lære dem å bruke moderne teknologi.

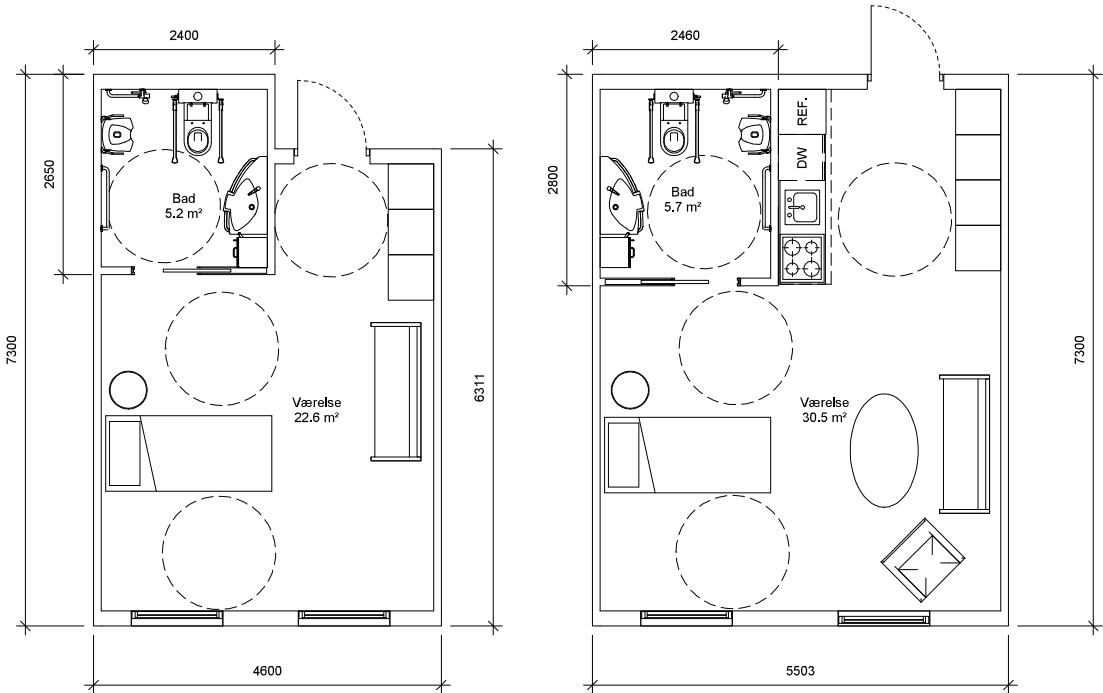
Avdelingene

Tilgjengelig forskning og studier sier at avdelingene helst bør være små.⁹ Hva som regnes som smått, er uklart, men som en foreløpig dimensjon, vil vi i nytt helsebygg Verdal regne 8 personer.

Både referanseprosjekter og forskning peker i retning av at avdelinger der beboerrommene vender direkte ut i fellesarealer, fungerer best, for eksempel slik som på Ørmelen.

Følgende er viktige spørsmål til den videre prosessen:

- Bør støttefunksjonene (skyllerom, lager, kontor personal, gjeste/felleswc) være både i omsorgsboligene og sykehjemsavdelingene eller bør/må dette differensieres?

Typisk plan over beboerrom 28m²

Typisk plan over beboerrom 36m²
(med kjøkken)

Den enkelte bolig

Tilgjengelig forskning og studier sier at rom gjerne kan være små, ikke minst for demente. Befarte bad og rom på Staup helsehus kan være en god og funksjonell løsning.

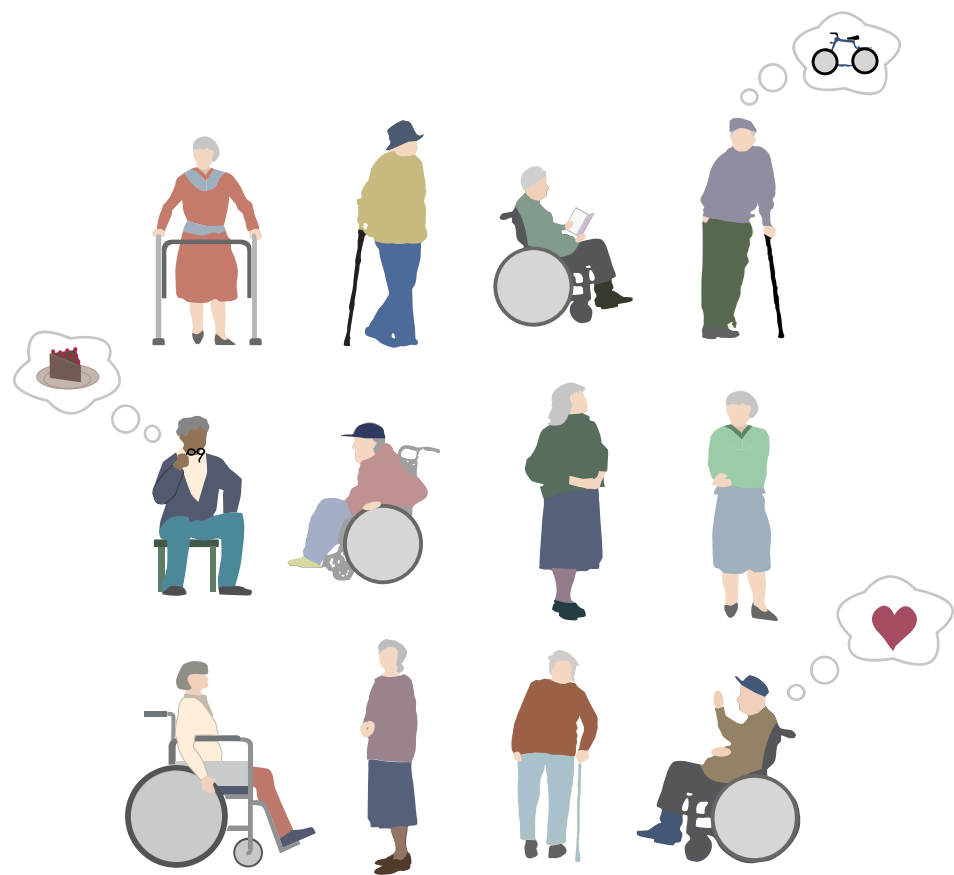
Følgende er viktige spørsmål til den videre prosessen - når det gjelder boligen:

- nytt helsebygg Verdal ble i tråd med forventet behov vedtatt å ha en fordeling med 2/3 sykehjemsplasser og 1/3 omsorgsboliger. Dette bildet kan endre seg over tid og det er viktig å legge opp til betydelig fleksibilitet.
- kan boenheter for omsorgsboliger og sykehjem se tilnærmet identiske ut?
- skal beboerommene ha kjøkken? Det er ikke krav om kjøkken i boenhet, men tilgjengelig kokemulighet i nær tilknytning til boenhet. Innspill i programmeringsprosessen har gitt signaler om at kjøkkenfasiliteter kan være viktig spesielt i ft pårørende. Kjøkken kan imidlertid være kilde til forvirring og også utgjøre sikkerhetsrisiko for mennesker med demens
- kan en vannkoker og kjøleskap ev. være tilstrekkelig?

6.

MEDVIRKNING

"Fasilitetene er kanskje ikke de beste; bad uten dusj, og skal vi høre radio på rommet hans, må vi koble ut adventsstjernen. Men det viktigste er at han har mennesker å prate med og være sammen med." (Pårørende, Verdal)

BEBOERE - PÅRØRENDE

Beboerne er vår viktigste målgruppe og hele kjernen i virksomheten. Vi har snakket med beboere på befaringer på institusjoner i Verdal, Vuku, Levanger, Trondheim og på befaringer i Nederland og vi har vært på fest med beboere og pårørende i Vuku.

Et flertall av beboerne er ikke samtykkekompetente, og det har derfor vært viktig også å støtte seg på de pårørende for å få innsikt i beboernes hverdag og hva som bringer livskvalitet. Dette har vi gjort gjennom møter med pårørendeforeninger ved flere av institusjonene samt med samtaler og dybdeintervjuer.

I den videre prosessen vil vi legge opp til å fortsette dette arbeidet for å få mere kunnskap som kan støtte for beslutninger om strategiske problemstillinger og veivalg for endelige program- og detaljvalg for bygget.

Illustrasjon: Besøk av pårørende

“

Min onkel har ikke egen familie, så hans søsken samt jeg som niese er de som besøker ham mest.

Han har bodd på sykehjemmet i 3 år. Prosessen med å flytte på sykehjem begynte med at han brakk lårhalsen og kom på sykehjem for rehabilitering. Der forstod man at han var ganske redusert også kognitivt og etter en serie med korttidsopphold ble det etter hvert mulighet for fast plass.

Det kan være en stor overgang å flytte fra hjemmet sitt, men for min onkel ble dette en ganske skånsom overgang ved at han «kunne bli på sykehjemmet så lenge han ville».

Min onkel har kognitiv svikt, men er en positiv person. Han trives godt på sykehjemmet. Fasilitetene er kanskje ikke de beste; bad uten dusj, og skal vi høre radio på rommet hans, må vi koble ut adventsstjernen. Men det viktigste er at han har mennesker å prate med og være sammen med. Han er god til beins og glad i å bevege seg og oppsøker selv andre, ikke minst de som er mer kognitivt friske, for eksempel ved rehabiliteringsavdelingen. Det er også viktig for ham å kunne komme seg ut, så han bruker balkongene mye. Se noe annet, se på bilene, få litt frisk luft. Jeg tenker at det burde være et lukket uterom eller atrium i tilknytning til boligene slik at beboerne kunne gå ut og inn uten fare for å gå seg bort.

For pårørende er også kontakten med de ansatte helt sentralt. Man må oppleve å bli godt mottatt og at forhold blir fulgt opp. Ikke minst er det en utfordring at mange ansatte kun har små stillinger, dette gir mange mennesker å forholde seg til. Jeg vet enkelte beboere kan reagere på dette, men min onkel ser ut til å ha vennet seg litt til at det er mye nye ansikter.

På sykehjemmet er de flinke til å ta ham med på kulturaktiviteter. Jeg tror aldri han har vært så mye på konserter som etter at han flyttet hit. Men han har levd et liv som småbruker og altnuligmann, så det har blitt litt passiviserende å bo på sykehjem. Som pårørende er det viktig å finne elementer som skaper minner man kan snakke litt om. Det kan være bilder, objekter eller aktiviteter. Det er lite aktiviteter for menn på sykehjemmet. Snekring, vedhogst, vedstabling, hagearbeid. Noen ganger tar jeg ham på tur med hjem til gården hans. Han lyser opp når han med kjent håndlag får ta i det gamle verktøyet sitt.

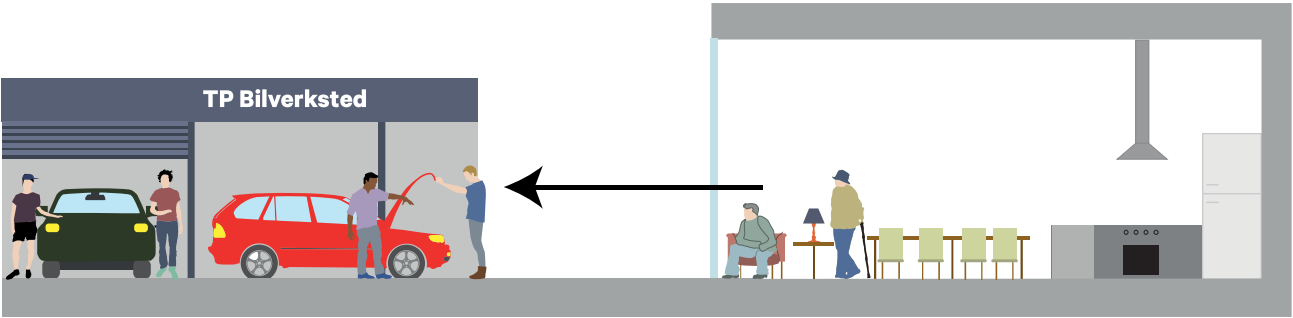
Videre er besøk av barn og dyr alltid populært. Det nye sykehjemmet må være en arena der alt dette har en naturlig plass.

”

Kvinne, 54, pårørende til onkel, 87.

Illustrasjon: Kan bygget inneholde et kunnskapssenter for helsefag med undervisning for VGS-elever?

Illustrasjon: Nærheten til Verdal videregående skole gir gode muligheter for synergier. For eksempel kan yrkesfaglige verksteder på skolen kan være en attraksjon for beboerne på helsehuset.

VERDAL VIDERGÅENDE SKOLE

Verdal videregående skole utgjør med sine ca 530 elever og over 100 lærere en betydelig ressurs som nabo til nytt helsebygg. Skolen viser i sin masterplan til utbyggingsplaner der det dimensjoneres for ca 600 elever fordelt på 6 utdanningsprogrammer (Masterplan for Verdal videregående skole, juni 2017). Det er skissert ulike alternativer for å styrke og støtte opp om skolens visjon gjennom utvikling av både bygningsmassen og uteområdene.

Det er allerede avholdt flere overordnede møter mellom prosessgruppen til nytt helsebygg og Verdal videregående skole og Fylkeskommunen, og det er enighet om at det her ses betydelig potensial for synergier fra begge sider (se kapittel 5, Funksjonsprogrammering).

Videre prosess for felles programmering og koordinering er igangssatt og vil fortsette utover våren 2018.

Illustrasjon: Interaksjon mellom beboere og forbipasserende

NABOER

Prosjektgruppen har snakket med et lite utvalg naboer nord og syd for tomten. I Reinsholmområdet er man jo ikke så direkte berørt. Men her mangler man felles møteplasser, så nytt helsebygg ses på som en arena der også lokalmiljøet sør for tomta kan ha glede av nye sosiale møteplasser og gode fasiliteter som møterom og rom for leie av større arrangementer som konfirmasjoner etc. I nord er man naturlig nok mer berørt; enkelte av boligene grenser til tomten ved Kvislabekken, og bygget kan få konsekvens for utsikt og utsyn mot syd. Prosjektet vil fortsette å ta initiativ til dialog med naboer i den videre samskappingsprosess.

FRIVILLIGE

Stortingsmeldingen Morgendagens omsorg (Meld. St. 29) trekker frem programmet Frivillighetskoordinering – eldreomsorg som ett av fem elementer i en nasjonal strategi for frivillig arbeid på helse- og omsorgsfeltet. Frivillig deltagelse kan styrke enkeltpersoners sosiale nettverk, bidra til økt aktivitet og redusere ensomhet. Det er mange studier som har fokus på dette som en viktig ressurs i fremtidens eldreomsorg, fordi kommunene vil ha knapphet på ressursene når antall pleietrengende vil øke fremover. Det belyses samtidig at det krever ressurser å koordinere dette på en hensiktsmessig måte.⁸ I den videre prosessen vil det arbeides for å kartlegge hvordan de frivillige kan utgjøre et bærekraftig bidrag inn i prosjektet.

Illustrasjon: Kulturarrangement i fellesareal

KULTUR

Nasjonalt kompetansesenter for kultur og helse har bidratt inn i prosjektet både ifbm forskningssøknaden og generelt og vil være med i den videre prosess. Regjeringen satser på kompetansesenteret og opplæringsprogrammet for musikkbasert miljøbehandling, og det vil i den videre prosess ses på i hvilken grad dette vil påvirke byggets program og på hvilken måte nytt helsebygg kan bidra til å være et pilotprosjekt for å få etablert nye former for praksis.

NÆRINGSLIV

Ansatte, pårørende og i noen grad også beboere har påpekt at aktivitetstilbudet ved sykehjemmene i liten grad er myntet på menn og det livet de har levd før de flyttet på institusjon. Det nevnes at det bør legges til rette for mer «manneaktiviteter» som for eksempel vedhogst og annet arbeid som krever litt tyngre verktøy. Vi ser for oss at også næringslivet og verkstedindustrien kan være en interessant sparringspartner i dette, og prosjektet vil videreføre dette i programmeringsprosessen.

ØVRIG LOKALMILJØ

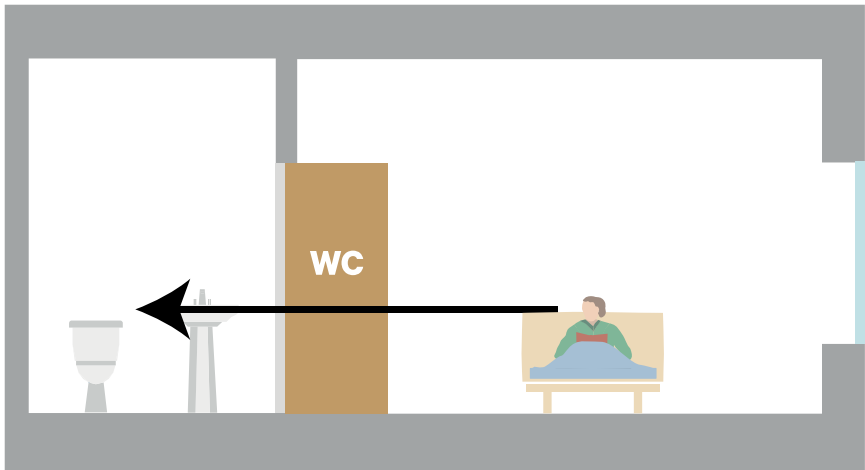
Som del av kommunens samskappingsstrategi, ønskes bred kontakt med lokale ressurser og sosiale entreprenører for å finne gode bidragsytere til hvordan prosjektet kan gi merverdi i lokalmiljøet.

Gjennom åpne møter, både allmøter for ansatte og ulike temamøter, har prosjektet vært presentert og det har vært åpnet for synspunkter i mange sammenhenger. Dette arbeidet vil fortsette i den videre prosess.

7.

FORSKNINGSFRONT

Tidsskiftet Environment and behavior 8,10 har publisert mye forskning på omgivelser og demens som i stor grad peker på at omgivelsenesutforming har stor påvirkning på dementsyke.

Illustrasjon: Dersom toalettet er synlig fra beboerens seng, fungerer dette som en påminnelse om å gå på toalettet.

FORSKNINGSFRONT OG SØKNADSARBEID

Gjennomgang av litteratur og rapporter understreker behovet for et fysisk miljø som understøtter en personsentrert omsorg hvor autonomi, opplevelsen av hjemlighet, gode sosiale relasjoner samt meningsfylte aktiviteter står sentralt.⁹

For å få best mulig oversikt over forskningsfront og aktivisere relevant nettverk for nytt helsebygg, besluttet Verdal kommune å søke om forprosjektmidler i NFR. Gruppen fikk ikke tildeling, men det fremkom mye svært relevante diskusjoner og litteratur som har vært viktig for strategiske valg i den videre prosess. Søknaden hadde hovedfokus på demenssyke mennesker og orientering i bygg, og søknadsgruppen ble foruten Verdal kommune og Oslo Works rekruttert fra:

- NTNU/Fakultet for Arkitektur og design
- NTNU/Kavliinstituttet
- NTNU/Institutt for samfunnsmedisin/ HUNT
- Universitetet i Bergen
- Chalmers Tekniske Høgskole, Gøteborg
- Nasjonale kompetansesenter kultur, helse, omsorg

På bakgrunn av diskusjoner i forskningsmiljøene, ble det valgt å skrive en søknad rettet mot å danne et kunnskapsgrunnlag om hvordan demente kan orientere seg i omsorgsbygg for i større grad å mestre egen hverdag – for i neste ledd å kunne ta kunnskapen i bruk i rehabilitering av eksisterende og i planlegging og drift av nye bygg. Visjonen er at omgivelsenes potensial som agent for livskvalitet for personer med demens skal benyttes aktivt i planlegging av omsorgsbygg.

For til tross for omfattende forskningsfront, ser det ut til å være et kunnskapsgap (knowledge gap) mellom kunnskapen om at fysiske omgivelser i stor grad kan påvirke livskvalitet for demenspasienter og hvordan denne kunnskapen kan omsettes til å finne gode helhetlige løsninger i omsorgsbygg i praksis. Slik velges gjerne konvensjonelle løsninger uten at man vet nok om effekten. Vi må styrke systematisk kunnskap om hvor effektive virkemidlene er for å skape endringer og hvilket potensial for merverdi funnene kan gi. Her spiller kommunene en sentral rolle, både som planleggingsinstans, godkjenningsmyndighet og grunneier, slik at funnene kan omsettes til anvendbare innovasjoner i kommunene.

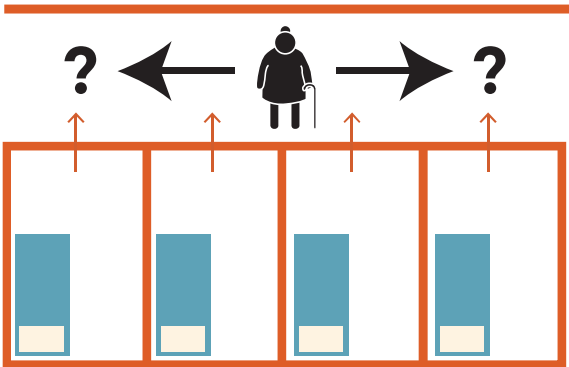

Bild: Innovasjon i omsorg (Norges offentlige utredninger), Fremtidens primærhelsetjeneste - nærhet og helhet (Det Kongelige helse- og omsorgdepartement) & Velferdsteknologi (Helsedirektoratet)

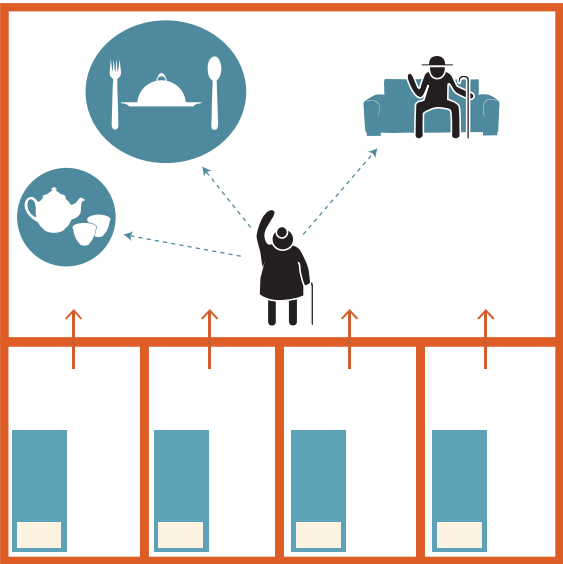
BAKGRUNN, KUNNSKAPSSTATUS OG RELEVANS

Gruppen personer med demens er i betydelig vekst nasjonalt og internasjonalt. Det skal planlegges og bygges omsorgsbygg for milliardbeløp og det er et stort potensial for at innovasjon i planleggingen kan gi betydelig merverdi.

Demens er en fellesbetegnelse på en tilstand av degenerering av hjernes celler som kan være forårsaket av ulike organiske sykdommer og som kjennetegnes ved kronisk og irreversibel kognitiv svikt. Antallet personer med demens øker og utfordringene for kommunene er store. Ifølge Folkehelse rapporten 2014 er det ca 70.000 mennesker med demens i Norge (ca 1,5% av befolkningen), og Verdens helseorganisasjon har pekt kampen mot de nevrodegenerative sykdommene som en av de største helseutfordringene vi står overfor i årene som kommer.¹⁰ Ut fra tallene Folkehelseinstituttet har beregnet kan Norge ha opp mot 200 000 pasienter med demens i 2040. Et viktig symptom ved de fleste demenssykdommene, er problemer med romoppfattelse og orientering.

Illustrasjon: Korridorer kan gjøre det vanskelig for demente å orientere seg

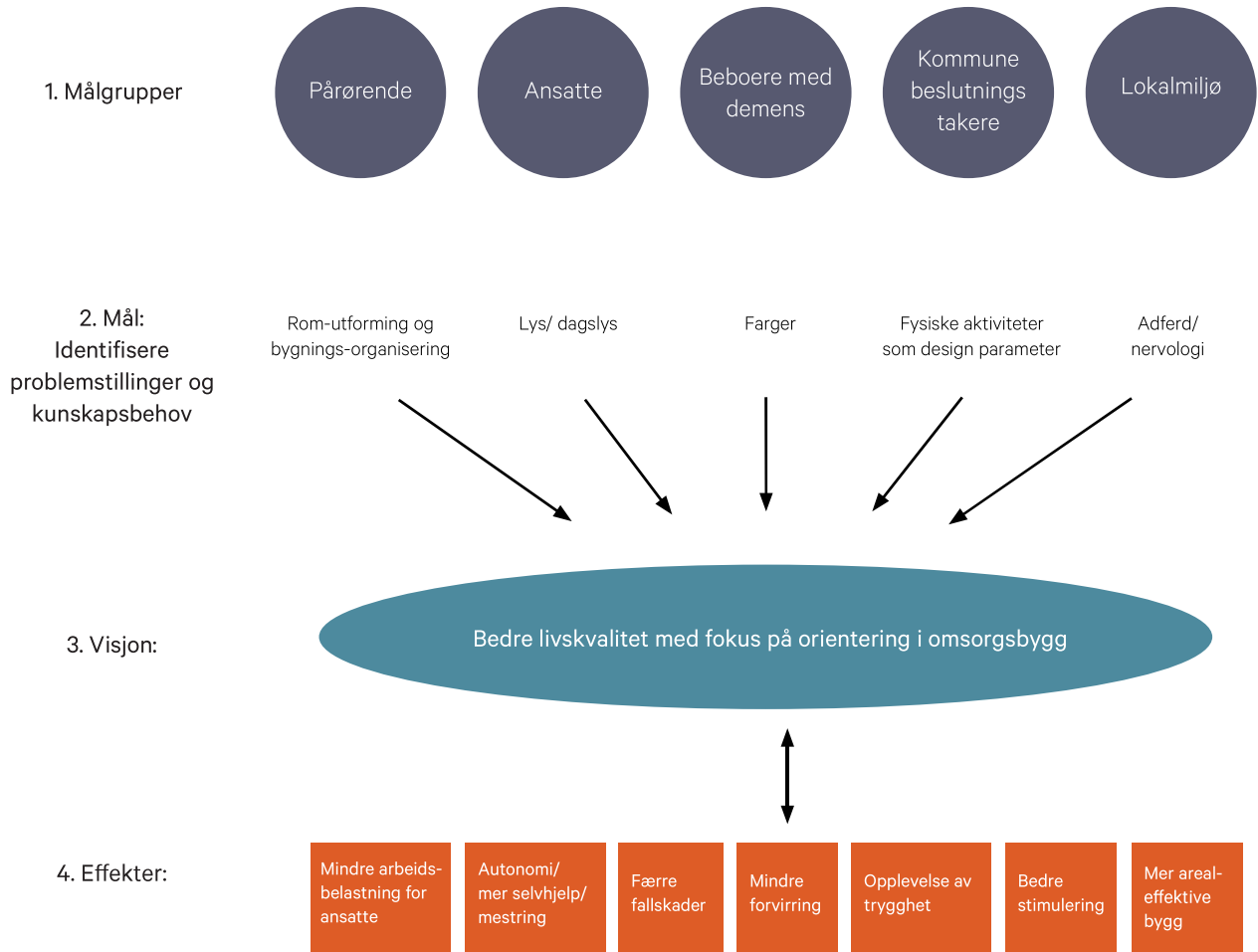
Illustrasjon: Det å gå ut i fellesarealer og kjøkken når man forlater rommet sitt, skaper trygghet for beboerne.

STATE OF THE ART

I et internasjonalt perspektiv pågår omfattende forskning omkring berikende og støttende omsorgsbygg og /-miljøer for personer med demens, samt omkring evalueringsverktøy for vurdering av fysiske kvaliteter til støtte for aktivitet og velvære og demenspasienter og orientering .

Tidsskiftet Environment and behavior har publisert mye forskning på omgivelser og demens som i stor grad peker på at omgivelsenesutforming har stor påvirkning på dementsyke, og Sintefs kunnskapsstatus, Notat 16 som støtte til studien Er smått alltid godt i demensomsorgen peker på at det fysiske miljøet og små enheter er av stor betydning, men det er samtidig behov for å prøve ut nye modeller ift fremtidens boligløsninger.⁹

Det er samtidig stor aktivitet ift bygging av omsorgsbygg i Norge for å møte et stadig økende behov. Det er gjennomført interessante prosjekter, ikke minst ombygginger (Manglerud, Økern, St Paulus mv) samt at det er planlagt demenslandsbyer i Oslo, Bærum og Fredrikstad. Internasjonalt har bla nederlandske De Hogeweyk fått mye oppmerksomhet. Hva disse prosjektene har fått til av innovasjon ift omgivelsenes påvirkning ift kognitiv svikt er i liten grad systematisk undersøkt.

PROBLEMSTILLINGER AV RELEVANS FOR PROGRAMMERING AV NYTT HELSEBYGG

Det viktigste forskningsmessige spørsmålet er: hvordan kan de fysiske omgivelsene i omsorgsbygg bidra til bedre livskvalitet hos grupper med demens? Vi har valgt å dele problemstillingene inn i følgende perspektiver:

1) autonomi – hvordan påvirker omgivelsenes oversikt, lesbarhet, gjenkjennelse en demenssyk persons evne til å klare seg selv? Metodikk: Måling ved intervjuer og observasjoner i eksisterende omgivelser.

2) mestring – hva ved omgivelsene gir opplevelse av mestring? Dette er også knyttet til autonomi, men i tillegg tilrettelegging for tilpassede utfordringer som gir en følelse av å verdighet. Metodikk: Måling ved intervjuer og observasjoner i eksisterende omgivelser. Hva oppleves som hindringer og barrierer? Hvilke elementer inviterer til utfordringer og interaksjon og hva virker skremmende?

3) mening i livet – hvordan kan omgivelsene tilrettelegge for både integrerte aktiviteter som del av behandling samt for hobbyer og sosial interaksjon? Metodikk: Måling ved intervjuer og observasjoner i eksisterende omgivelser.

Disse perspektivene vil følges opp i det videre arbeidet med programmering av nytt helsebygg Verdal. ²¹⁻²⁵

8.

AKTUELLE REFERANSEPROSJEKTER

*Omgivelsene er utformet for å gi de demente
beboerne et liv så normalt som mulig. (Hogeweyk,
Nederland)*

Bilde 1: Beboer som handler på supermarkedet i landsbyen sammen med pleier.
Foto: KopArt, Amstelveen

DE HOGEWYK, NEDERLAND

Arkitekt Molenaar&Bol&VanDillen architecten
Sted Weesp, Nederland
Areal 10 000 m² (BTA)
Antall beboere 152
Prosjektår 2009

Hogeweyk er en spesialdesignet landsby for folk med alvorlig kognitiv svikt. Landsbyen består av 23 hus, med tilsammen 152 beboere. Landsbyen fungerer som en selvstendig liten landsby der omgivelsene er utformet for å gi de demente beboerne et liv så normalt som mulig.

For å oppnå dette må hverdagen bestå av gjenkjenbare elementer. For eksempel skal beboerne sammen med pleier gå til supermarkedet for å handle inn til middag, og deretter hjelpe til å tilberede maten. Inne i landsbyen har hver beboer sitt eget hus med sin egen inngangsdør. Når du forlater huset ditt går du utendørs for å oppsøke sentrumsfasilitetene som landsbyen tilbyr.

Disse fasilitetene består av supermarked, teater, restaurant, bar og en rekke klubber der du kan dyrke interessene dine, som for eksempel klassisk musikk eller håndarbeid.

For oppnå trivsel blant beboerne, og for å gi dem et liv som er mest mulig likt det livet de har levd, er de ulike husene delt inn etter ulike livsstiler. Det finnes et hus for konservative kristne, et hus for asiatiske, et hus for verdensvante storbyfolk. Dette bidrar til å skape trygge konfliktfrie bomiljøer, der beboerne kan føle seg hjemme.

Over: Plantegning av demenslandsbyen i Hogeweyk
Under: Uterom

Over: Teater som brukes av beboere eller leies ut som konferanselokale
Under: Lager utformet som supermarket. Foto: KopArt, Amstelveen

Over: Trappende fasade
Under: Uthevede dører. Foto tatt av Oslo Works AS & EGM Architecten

PARK BOSWIJK, NEDERLAND

Arkitekt EGM Architecten
Sted Vught, Nederland
Areal 8000m²
Antall beboere 120
Prosjektår 2011

Park Boswijk ble bygget rett etter Hogeweyk, og mye av inspirasjonen var hentet herfra. Også her var hver avdeling satt sammen av mennesker som deler samme kultur og livsstil.

Anleggets fellesarealer og fellesfunksjoner ligger i hjertet av anlegget, mens avdelingene ligger spredt som armer rundt hjertet av fellesfunksjoner. Mellom disse dannes det mer private uterom, som er tilgjengelig fra beboerrommene. Hver avdeling består av 10 rom, organisert rundt en korridor som leder inn mot avdelingens kjøkken og stue.

Felles-anlegget er organisert som en sirkulær vandring som skal gi beboerne en følelse av at de er utendørs i et sentrum. Det er derfor utstyrt med gatelykter, gatebenker, steingulv og falske planter og trær. Dette sentrum er fasilitert med blant annet kafé, bibliotek og filmvisningsrom, og dørene inn til avdelinger er utformet som en inngangsdør til et hus.

Erfaringene fra Park Boswijk tilsier at avdelinger på 10 beboere er i det største laget. Beboerrommenes trappende fasade skaper gode private uterom utenfor rom, men skaper også en forvirrende korridor på innsiden.¹²

Over: Beboerrom, Under: Avdelingskjøkken. Foto: Max Plunger

SKÄRVET, SVERIGE

Arkitekt Kjellander Sjöberg

Sted Växjö, Sweden

Areal 5500 m²

Antall beboere 72

Prosjektår 2017

Helsebygget er en del av kvartalet Skärvet som er en del av en ny bydel i Växjö, Sverige. Det L-formede bygget er det første byggetrinn som utgjør et av hjørnene i kvartalet, som til slutt vil tilby en rekke funksjoner rundt en romslig bakgård.

Fellesarealene ligger sentralt, og avdelingene strekker seg ut fra disse. Én avdeling strekker seg fra fasade til fasade, og matsalen og stuen representerer hjertet i hver avdeling. Store vinduer og stor takhøyde gir rommet gode lysforhold.

Fellesfunksjonene i bygget består av en stor hall, fysioterapi-fasiliteter og en vinterhage på taket som ser ut over den delte bygården og grønne rekreasjonsområde.

Livlige fasader

Konseptet for fasaden er inspirert av en heklet duk. Dette fremstilles med fire forskjellige mønster av fliser som kombineres med den varme tonen av kobberfargede metallplater, brukt til entréer, vinduer og tak. Bygningen er designet for å oppnå LEED Platinum sertifikat og Skanska's høyeste nivå av miljøklassifisering.¹³

Bilde: Beboerrom med en varm fargebruk, som ikke virker institusjonsaktig.
Foto Paul Ott, Helmut Pierer

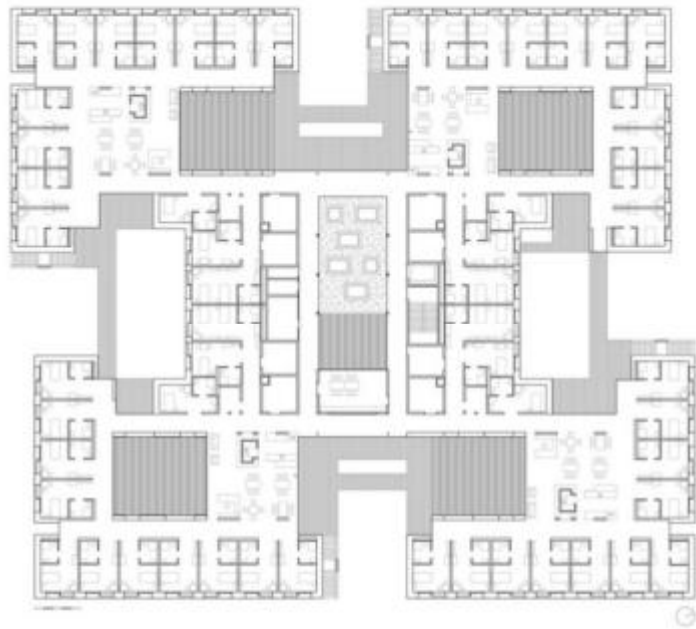
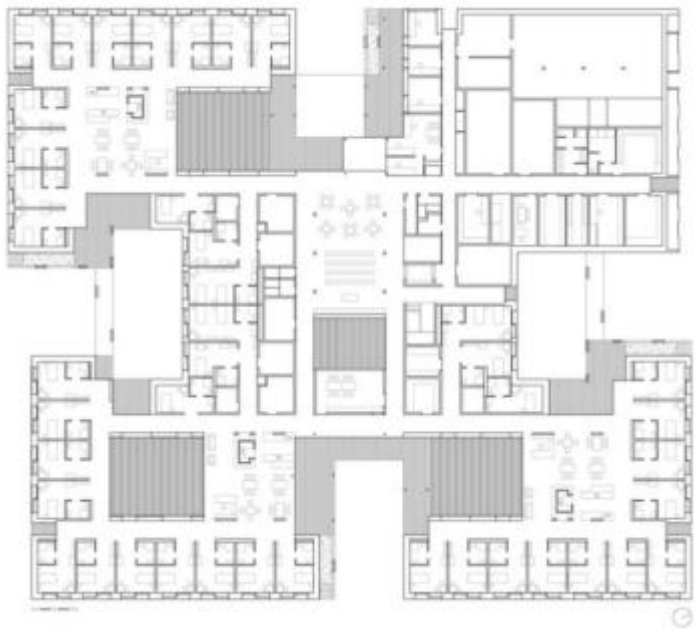
ANDRITZ, ØSTERRIKE

Arkitekt Dietger Wissounig Architekten
Sted Graz, Østerrike
Areal 6950 m²
Antall beboere 105
Prosjektår 2015

Sykehjemmet i Graz i Østerrike er et passivhus. Bygget har ikke kjeller, fordi tomten befinner seg i sone for flomfare. Bærekonstruksjonen er i betong, mens resten av bygget er i treverk. Fasadeelementer som strekker seg over to beboerrom ble prefabrikkert, og deres størrelse er bestemt av maksimum størrelse for transport.

Bygningen har to etasjer, og avdelingene er organisert som ”vinger” ut fra et sentralt anlegg med fellesfunksjoner. I denne kjernen finnes både frisør og kafé, i tillegg til en base for pleierne.

I hver avdeling er beboerrommene organisert rundt fellesarealene, slik at beboerne får umiddelbar kontakt med disse når de forlater rommet sitt. Dette bidrar til å skape trygghet, og til å unngå forvirring for beboerne.¹⁴

Over: Første etasje, Under: Andre etasje

Over: Fasade bygget opp av fasadeelementer, Under: Bruk av treverk bidrar til å hjemliggjøre felleskjøkkenet. Foto Paul Ott, Helmut Pierer

Bilde: På Økernhjemmet er beboerne med i butikken og handler inn til måltider.
Foto Aftenposten

ØKERNHJEMMET, NORGE

Arkitekter Bølgeblikk arkitekter as

Sted Økern, Oslo

Areal 10000 m²

Antall beboere 127

Prosjektår 2014

Byggherre Omsorgsbygg Oslo KF

Økernhjemmet et godt eksempel på at tankesettet fra Hogeweyk i Nederland også har inntatt Norge. Sykehjemmet ligger høyt og fritt på tomten til gamle Økern hovedgård, og består av et tidligere renovert Atriumsbygg fra 1955, og et nyrenovert hovedbygg fra 1975.

Byggene omslutes av en stor park, som er en av økerns grønne lunger, med blant annet plomme- og epletrær. Her er det også en utescene. Fra første etasje er det tilgang til en skjermet sansehage for demente beboere. Denne er et rekreasjonsområde for boligområdene, barnehagen og omsorgsboligene som ligger rundt sykehjemmet.

Det er gjort en rekke miljøtiltak for å gi beboerne livskvalitet. Blant annet har sykehjemmet kjæledyr: katt, kaniner og akvariumsfisk bor fast på sykehjemmet, og en besøkshund er innom jevnlig. Det er også en rekke ulike aktivitetsklubber. Denne formen for miljøterapi har redusert medisinbruken med 37 % siden 2014.

I kjelleren på hjemmet er det satt opp både butikk og kafé. I overetasjen har de bar og restaurant, der det jevnlig avholdes ulike arrangementer for beboere og pårørende.¹⁵

Bilde: Kommunikasjonsbro skaper en gjennom uteområde. Foto HUS Arkitekter

LADESLETTA HELSE- OG VELFERDSSENTER, NORGE

Arkitekter HUS Arkitekter

Sted Ladesletta, Trondheim

Areal 19500 m²

Antall beboere 108

Prosjektår 2014

Prosjektkostnad 370 millioner kroner

Byggherre Trondheim kommune

Særegent for Ladesletta er blant annet samlokaliseringen av omsorgsboliger og barnehage. Dette skaper gode synergier, og gir ekstra god utnyttelse av felles lokaler, blant annet gymsal/festsal, flere hobbyrom og aktivitetsrom er tilgjengelig for alle. Her kan man gå tørrskodd fra barnehage til sykehjem, og dette gjør at de eldre får hyppig besøk av barna.

Det arrangeres også fellesaktiviteter, noe som gir livsglede for både barna og de eldre. Fellesaktivitetene på huset består av alt fra juleverksted til felles trim, sansestunder, karneval, påskeverksted, spillstunder, turgåing, juletrehogst og tenning av juletre.

Aktivitetstilbudet for utviklingshemmede er også samlokalisert med sykehjemmet, noe som også har vært svært vellykket. Disse hjelper til med gressklipping, vanning av planter og søppeltømming, og bidrar til å skape liv og røre på sykehjemmet.¹⁶

Bilde: Gode uterom med stier, og mulighet for å trekke seg tilbake.
Foto Asker kommune

GULLHELLA BO- OG AKTIVITETSSENTER, NORGE

Arkitekter Linje Arkitektur

Sted Asker

Areal 6700 m²

Antall beboere 60 heldøgns omsorgsboliger

Prosjektår 2015

Prosjektkostnad 260 millioner kroner

Byggherre Asker kommune

Gullhella bo- og aktivitetssenter ligger i naturskjønne omgivelser sentralt i Asker. I september 2015 åpnet 60 nye omsorgsboliger i tillegg til de tidligere 32 langtidsplassene. De nye boligenhetene er fordelt over tre etasjer i to fløyer. Hver etasje utgjør én avdeling med egen stue og kjøkken, og korridorene er utformet som små gater.

I første etasje er det etablert en avdeling for demente, med direkte utgang til sansehagen. Gullhella har en stor park med et lite vannspeil og med flere innganger. I tillegg til uteområdene for beboerne i første etasje inne i atriene, er det hele fem forskjellige takterrasser på Gullhella.

Bygget har anlagt uteområder med springvann og sanseskog med stier og beboerrommene har toaletter som kan varieres i høyden på rommene. Blant aktivitetstilbudene til beboerne er et verksted med høvelbenker og et eget trimrom.

Det er montert berøringsskjermer inne på beboerens rom, og som gir pleiere enkel tilgang til brukers tiltaksplan og tilhørende prosedyrer.¹⁷

Bilde: Uterommene er organisert mot en naturlig kolle i landskapet, som skaper avskjermede uterom uten å bruke gjerder og hekker. Forbindelsesbroen kobler sammen den nye og den gamle delen. Foto Trond Joelson (bygg.no)

BJØNNES BO- OG AKTIVITETSSENTER, NORGE

Arkitekt Kristiansen & Bernhardt

Sted Nøtterøy

Areal 6700 m²

Antall beboere 78

Prosjektår 2015

Prosjektkostnad 236 millioner kroner

Byggherre Nøtterøy kommune

Sykehjemmet i Nøtterøy er utformet spesielt med tanke på pasienter med kognitiv svikt. Sykehjemmet fungerer som et selvstendig bygg, men er knyttet sammen med det eksisterende sykehjemmet fra midten av 1990-tallet, med en forbindelsesbro, slik at det nye og det gamle bygget kan dele en rekke fellesfunksjoner. Bygget har dagsenter for hjemmeboende, og poliklinikk for mennesker med kognitiv svikt, med utrednings- og pasientopplæringstilbud.

For å tilpasse bygget til brukergruppen med kognitiv svikt, er det laget gode avskjermede utearealer for beboerne, blant annet en sansehage. Det er også lagt ned arbeid i fargevalg, og utsmykning av bygget.

Det er i deler av bygget benyttet Elsi Smart Floor, som er en folie med signaltråder som kan monteres under et hvilket som helst gulvbelegg, og som kan registrere og varsle dersom en beboer trår ned på gulvet, eller faller. Det er benyttet baderomsinteriør fra Bano, med heve- og senkbart toalett og servant. Bygget har også elektronisk journalsystem tilgjengelig i fellesrom.¹⁸

Over; Beboerrom med vinylgulv som ser ut som treverk
Under: Gummigulv i blåfarge som ikke virker institusjonsaktig på grunn av fargesammen-
setning. Foto Johanne Berg-Larsen

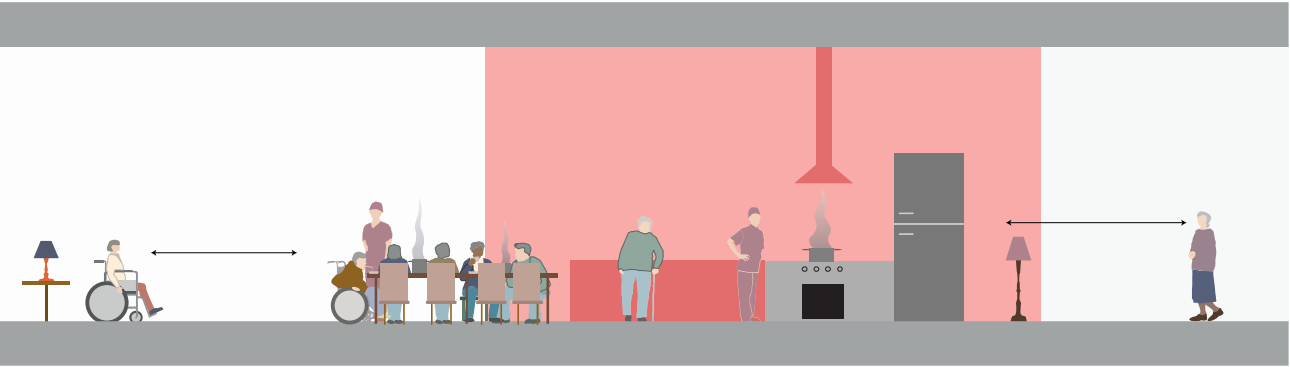
FINSALHAGEN OMSORGSENTER

Arkitekt Map Arkitekter V/ Guttormur Magnusson
Interiørarkitekt Berg-Larsen As
Sted Ridabu, Hamar
Areal 4900m²
Antall beboere 42
Prosjektår 2016

Finsalhagen omsorgssenter består av 14 sykehjemsplasser og 28 omsorgsboliger, alle tilpasset beboere med ulike faser av demens eller ervervet kognitiv svikt. En avdeling består av 7 pasienter.

Farger og kontraster brukes for å gjøre omgivelsene tydelige og forståelige for beboeren; døren til beboerrommene kontrasterer veggen, mens dører til personalrommene har samme farge som vegg. Ensfargede gulv gir en rolig atmosfære, og det er sørget for gode lysforhold uten for mye gjenskin.

Det er lagt et stort arbeid i material og fargevalg, som skal etterkomme de strenge kravene som stilles til interiør i sykehjem, samtidig som det skal føles som et hjem. Blant annet er det på beboerrommene benyttet vinylgulv med en overflate som ser ut som treverk. I fellesarealer er det benyttet gummigulv, men her er det fargesammensetningen som skaper en harmonisk helhet med resten av interiøret.¹⁹

Illustrasjon: Farge kan være virkemiddel for bedre orientering i bygg

Bilde: Farger kan gjøre det lettere å orientere seg i bygg. Dominique Coulon & Associés. Foto: David Romero-Uzeda

Illustrasjon: Det er et mål at beboerne har tilgang på avskjermede uterom der de kan bevege seg fritt uten følge av pleier

Bilde: Avskjermede uterom lett tilgjengelig for beboerne. Sykehjem i Utrecht, Nederland tegnet av LEVS architecten. Foto: Marcel van der Burg

9.

PRINSIPPER FOR ORGANISERING

Omgivelsene skal gi trygghet, gjenkjennelse og stimulere den enkelte beboer og samtidig støtte den daglige driften og være en utviklende arbeidsplass for alle ansatte.

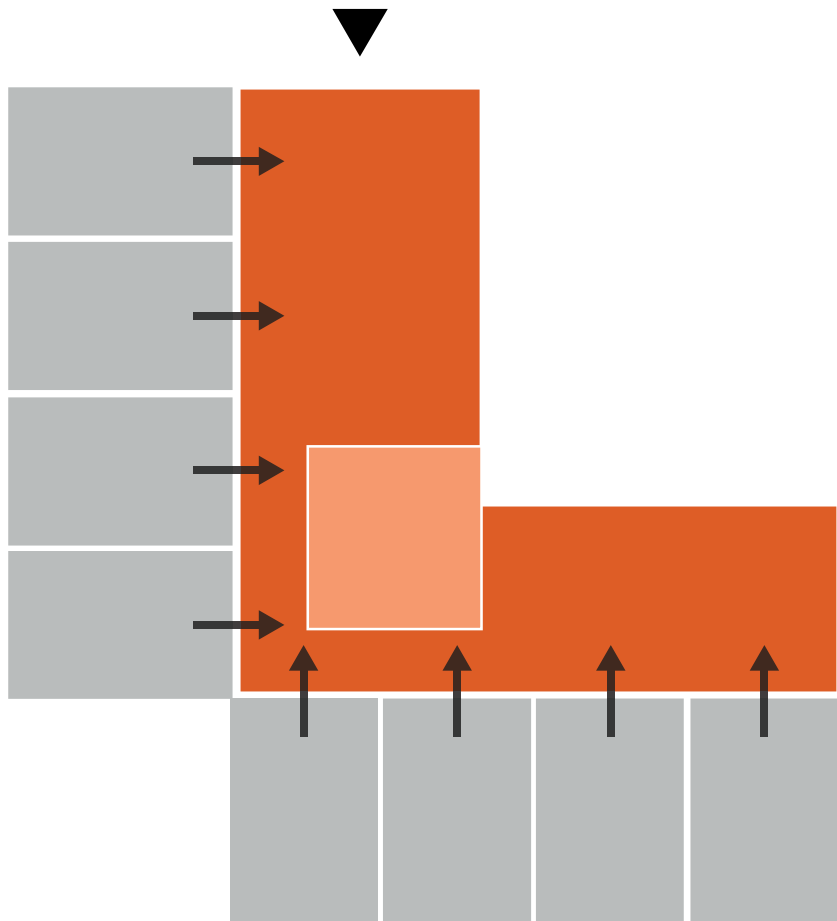

Diagram: Én post - Man kommer rett inn i fellesarealer når man går ut av beboerrommene

PRINSIPPER FOR ORGANISERING - ÉN POST

Over 90 % av beboerne i dagens sykehjem i Verdal, lider av kognitiv svikt i en eller annenform (Verdal kommune, 2017). Forskning og tilbakemelding fra bruker- og ansattgrupper tilsier at korridorer derfor kan være svært vanskelig å orientere seg i når man kommer ut fra rommet. I tillegg kan lange korridorer oppleves institusjonsaktig og ensomt. Løsninger der beboerne trer direkte ut i et fellesskap når de går ut av sitt private rom synes å fungere mye bedre, gir større trygghet og autonomi i hverdagen. Også kjøkkenet bør være synlig når du kommer ut av rommet ditt - slik at beboere med kognitiv svikt blir minnet på at de er sultne, og spiser bedre.

Ved å legge dette hensynet til grunn, har vi kommet til et prinsipp der beboerrommene er organisert i to rekker på fire rom satt sammen i en L-form. Kjøkkenet plasseres sentralt, så det er synlig fra utgangene til alle beboerrommene. Dette gir plass til to stuer - én på hver side av kjøkkenet slik at man har en fleksibel løsning ift beboere med behov for ro eller separasjon lokalt.

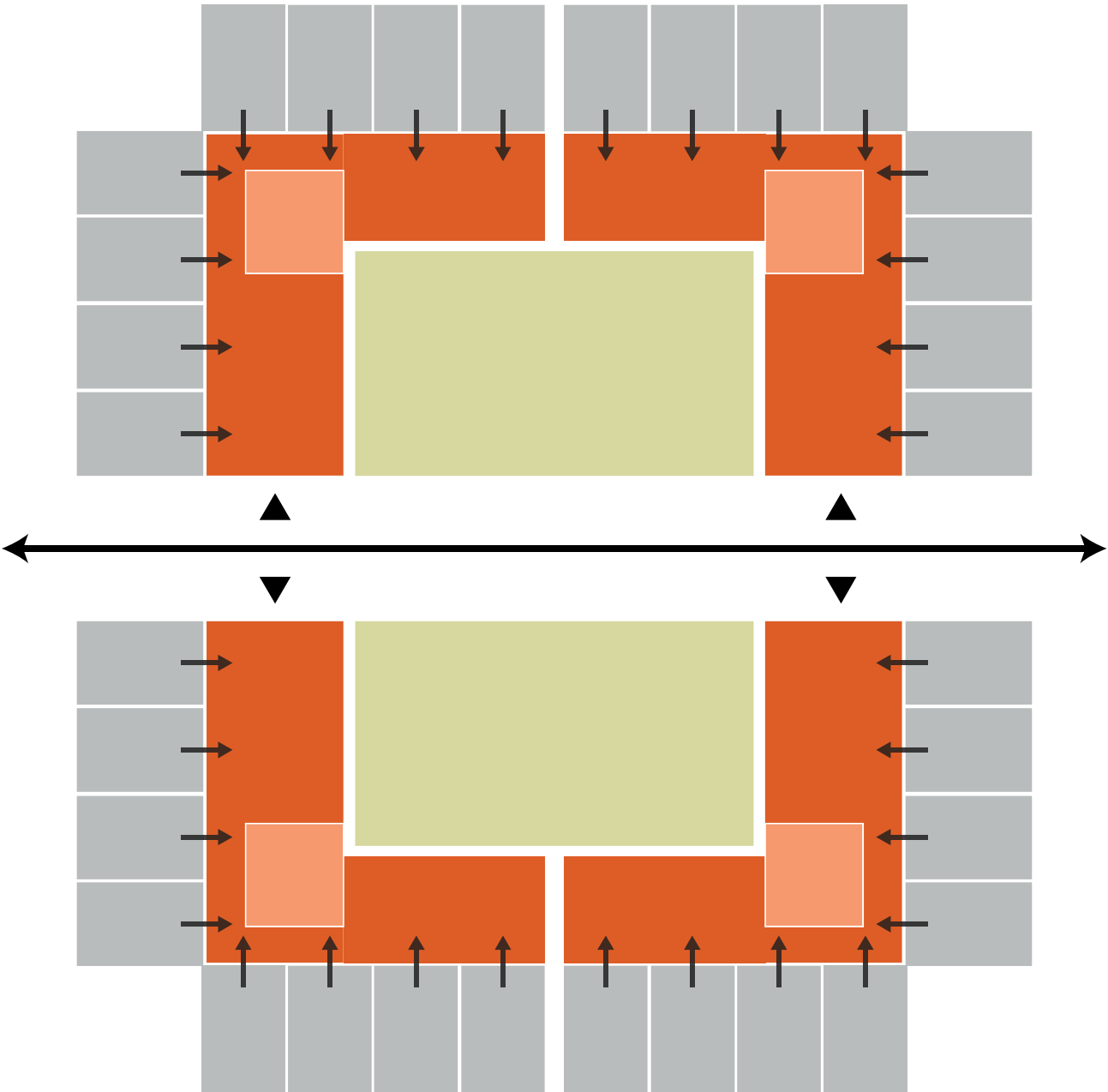

Diagram: Fire poster som tilsammen utgjør én avdeling, med kommunikasjonsaksen sentralt i midten.

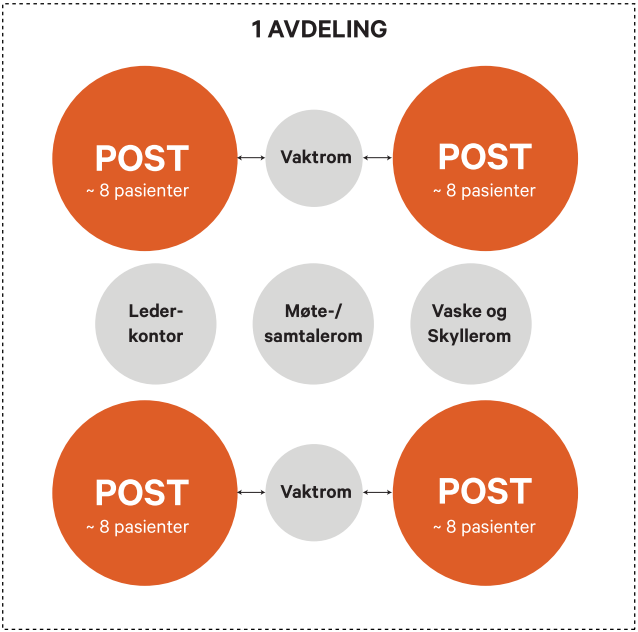

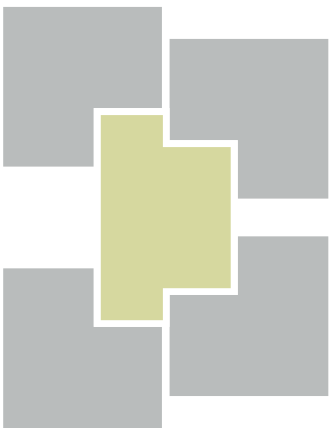
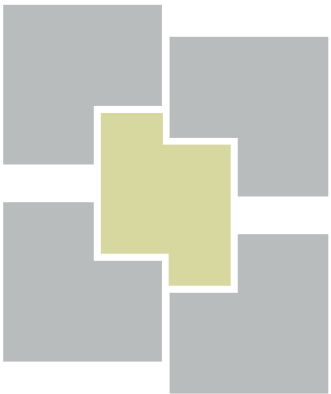
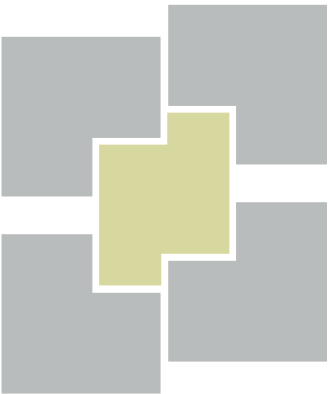
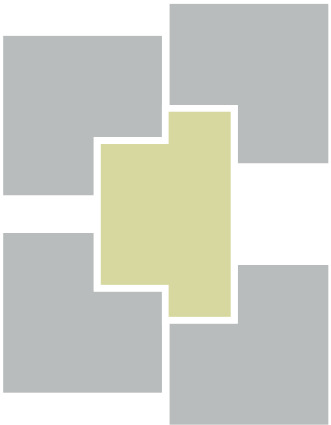
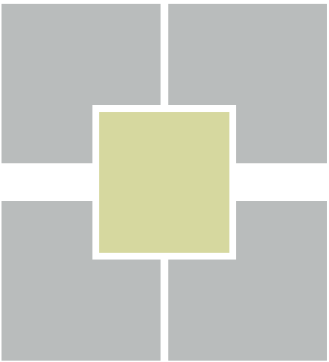
Diagram: Typisk organisasjon av romprogram i en avdeling

FIRE POSTER - ÉN AVDELING

En typisk avdeling har i dag ca 30 beboere. Dersom vi setter de L-formede postene sammen, kan disse utgjøre en avdeling. På denne måten kan fire poster dele birom, som for eksempel vaskerom, skyllerom og avdelingslederkontor. Inngangene til hver post er foreslått langs en kommunikasjonsakse. Denne aksen deler inn i to og to poster. Dette gir mulighet for at for eksempel vaktrom deles av to avdelinger.

L-formene danner sammen et indre gårdsrom, som kan nås fra fellesarealene på hver post. Kommunikasjonsaksen deler gårdsrommet inn i to mindre gårdsom, som gir intime og trygge uterom og deles av to og to poster.

Hver post har i denne modellen 8 beboerrom, og denne skalaen gir gode størrelser på fellesrom. Likevel kan to poster slås sammen, eller inndeles i for eksempel 6 og 10 rom, fremfor 8 og 8, dersom dette skulle være mer gunstig. Det er også mulig å slå sammen to rom, eller lage større hjørnerom for å tilrettelegge for ektepar.

FLEKSIBILITET

Hver av de L-formede postene fungerer selvstendig, og kan settes sammen de andre til en avdeling på mange ulike måter. Dette gir en fleksibilitet med tanke på innganger, og kan bidra til å skape varierte uterom.

Organiseringen med en kommunikasjonsakse sentralt gjennom avdelingene kan gi ulike typer bygninger. (se diagrammer neste side) Den mest tydelige er den lineære organiseringen, der kommunikasjonsaksen i 1. etasje splitter bygget i to; private poster, og fellesfunksjoner (blå farge) som henvender seg inn mot korridoren på den ene siden, og ut mot omgivelsene på den andre.

Organiseringen av fellesarealene kan bidra til å skape synergier mellom helsebygget og omgivelsene rundt, og på denne måten både gi og få noe fra Verdal forøvrig.

Dette vil utvikles videre og detaljeres i den videre programmeringsprosess.

- *Nytt bygg må bygges slik at det er mulig å øke kapasiteten dersom det blir behov for flere døgnplasser.*
- *Omsorgsboligene som er planlagt for demente må ha en funksjonalitet slik at de kan hjemles om til institusjon når det er behov for det.*
- *Døgnplassene må være av en slik karakter at de kan brukes av ulike brukergrupper.*
- *Nytt bygg må ha en utforming som muliggjør fleksibel bruk av arealer mellomaktivitetstilbud, kafe/kantine, treningsrom, kontor- og møterom.*

Hentet fra Økonomiplan 2017-2020 - budsjett 2017 ²⁰

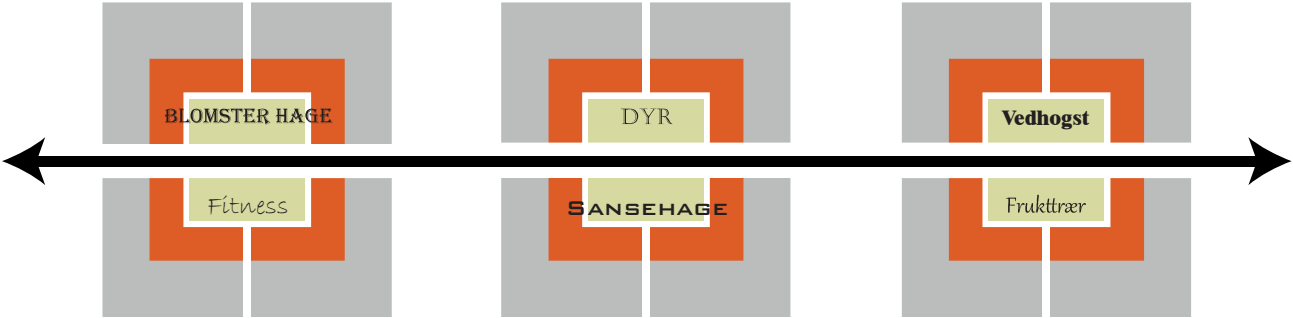

Diagram: Linneær organisering av avdelingene, med kommunikasjonsaksen i midt-en. De ulike avskjermede gårdsrommene kan tilby ulike attraksjoner.

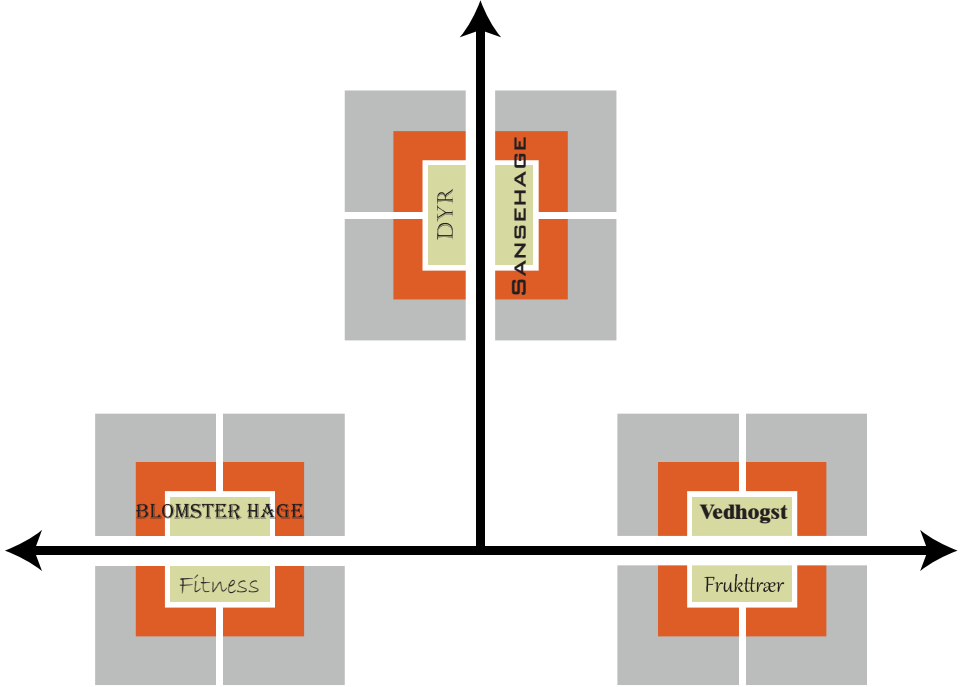

Diagram: Klyngeorganisering, med tre kommunikasjonsakser.

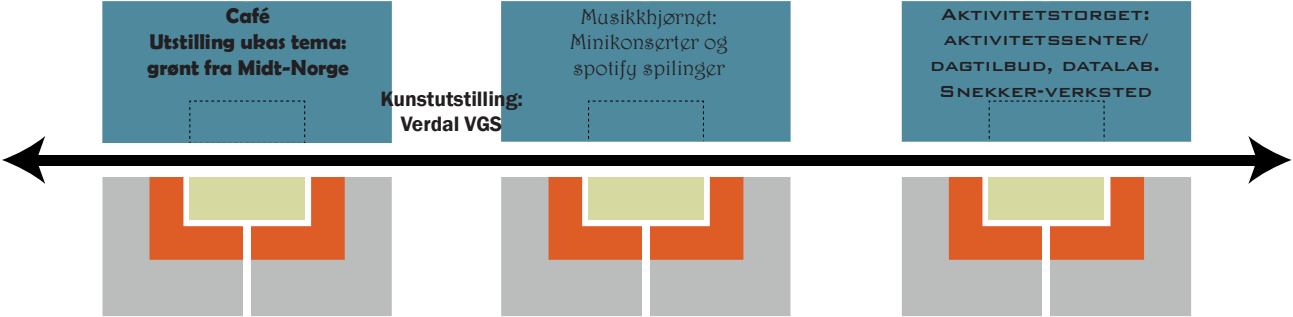

Diagram: Eksempel på organisering av fellesfunksjoner i 1. etasje.

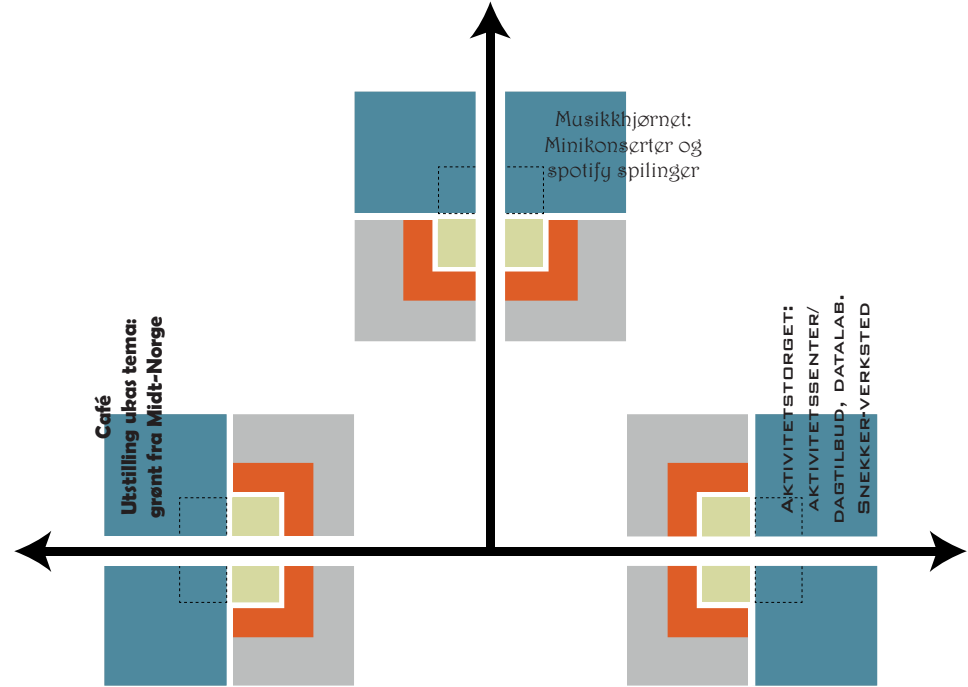
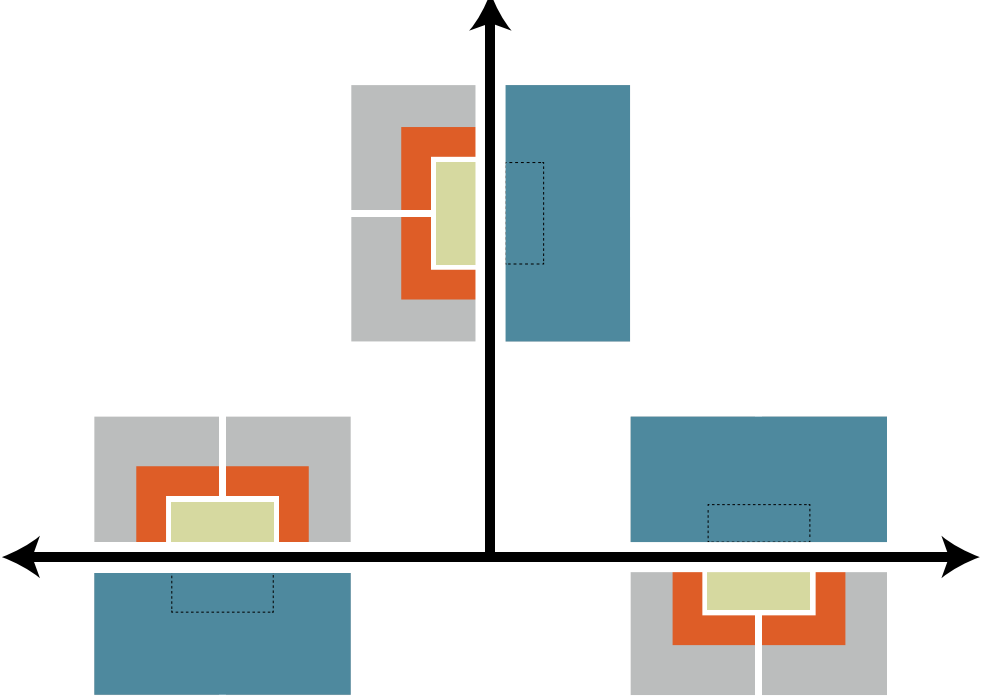
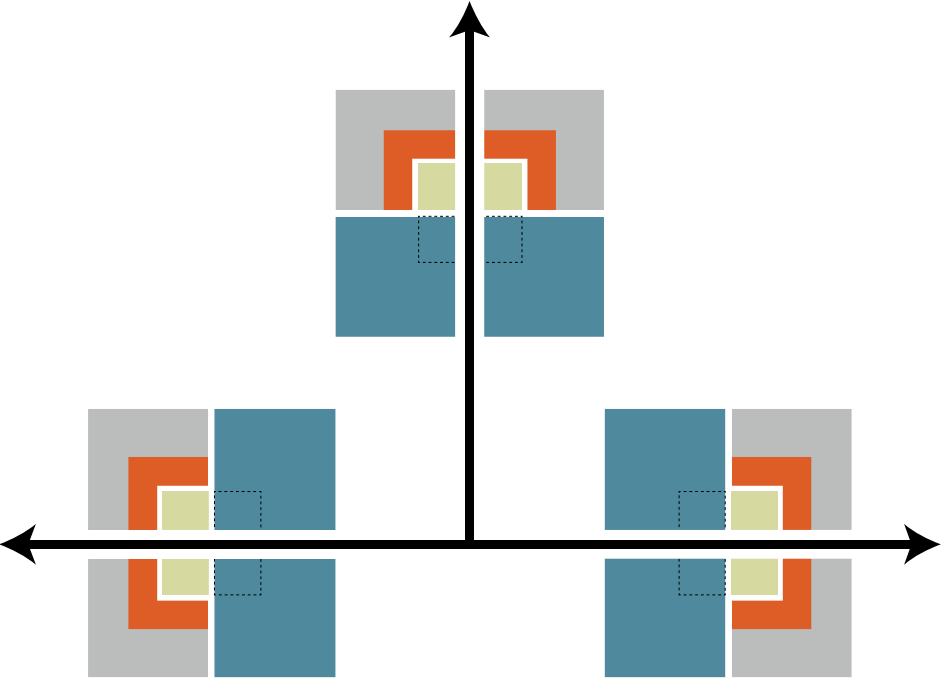

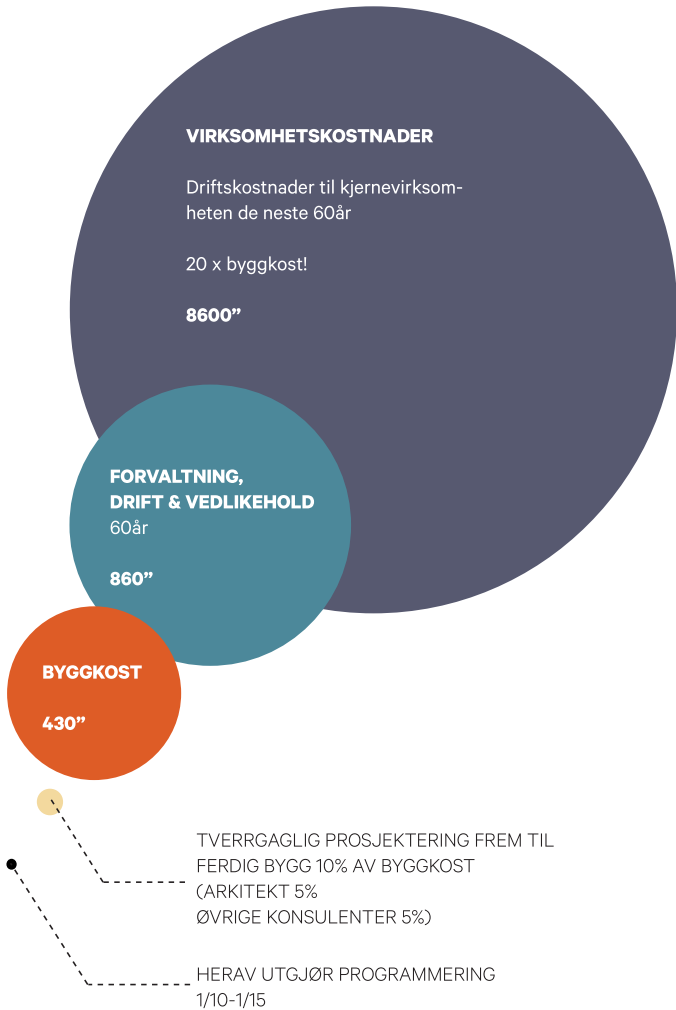
Diagram: Eksempel på organisering av fellesfunksjoner i 1. etasje.

10.

DRIFT AV NYTT HELSEBYGG

Når vi vet at driftskostnadene til virksomheten i løpet av de neste 60 årene vil utgjøre ca 20 x byggekostnadene, blir det veldig viktig å gjøre gode valg nå.

DRIFT AV NYTT HELSEBYGG

Det nye helsebygget skal gi større fleksibilitet og bedre driftseffektivitet i helse- og omsorgstjenestene i Verdal kommune. Når kommunestyret har vedtatt rammene for hvilke tjenester som skal være i helsebygget, er det behov for en grundig kartlegging og analyse av følgende områder:

- Hva som gir et godt og trygt faglig tjenestetilbud med tanke på kravene en sykehjemsplass kontra en omsorgsbolig gir for de ulike målgruppene.
- Hva de administrative kostnadene er ved de ulike bo- og behandlingsalternativene.
- Hvordan bemanningen på dag/kveld/natt skal brukes til det beste for brukerne av tjenestene i bygget. Brukerne og pasientene sine behov er alltid avgjørende for bemanningsbehovet, men med et driftseffektivt bygg vil det i større grad være mulig å bruke rett kompetanse til rett oppgave til rett tid.
- Effekten av samlokalisering av de ulike tjenestetilbudene.
- Hva som sikrer god logistikk i bygget med tanke på organisering.
- Effekten av ulike velferdsteknologiske løsninger for brukernes hverdag og ansattes tid til brukerrettet arbeid.

11.

BÆREKRAFTMÅL

Verdal skal skape rause og robuste livsmiljøer og styrke identitet og attraksjonsverdi gjennom satsing på våre fortrinn og særpreg. (Kommuneplanens samfunnsdel 2015 – 2030)

Illustrasjon: Beboer som får hjelp til å skype med pårørende

SOSIAL BÆREKRAFT

Verdal kommune skal ta et tydeligere ansvar for miljø- og klimautfordringer, jfr vedtatt strategi i samfunnsdelen til kommuneplanen. I henhold til miljø- og klimaplanen (2010 – 2020) skal alle nye bygg over 500 m2 oppføres med vannbåren varmesystem. I og rundt Verdalsøra skal det utvikles bioenergibaserte fjern- og nærvarmeløsninger.

Det bør utredes for eksempel:

- nærvarmeanlegg i samarbeid med fylkeskommunen
- solfangere
- «solcelletak»
- massivtre
- avsette arealer under tak til sykkel, redusert areal til p-plasser for bil
- ladepunkter for el-sykkel og elbil
- arkitektur med hensyn på å redusere kjølebehov

STRATEGIER:

A) Sikre et bærekraftig samfunn

- Prioritere forebygging og tidlig innsats
- Prioritere tiltak som favner store deler befolkningen
- Sikre at kommunal innsats prioriteres etter innbyggernes behov
- Legge til rette for et innovativt og lønnsomt arbeids- og næringsliv og økt matproduksjon
- Ta tydeligere ansvar for miljø- og klimautfordringene
- Mobilisere lokalsamfunnets ressurser gjennom åpenhet, medvirkning fra innbyggere og gjennom samspill og allianser med kunnskapsinstitusjoner, næringsliv, kulturliv, frivillighet og offentlige aktører
- Sikre helhetsløsninger, koordinerte arbeidsprosesser og fremtidsretta og kunnskapsbaserte tjenester
- Avstemme politikk og tjenesteproduksjon gjennom forpliktende, helhetlig og økonomisk bærekraftig planverk
- Bidra til en bærekraftig utvikling av regionen med vekt på infrastruktur, næringsliv og samarbeid med andre kommuner

Diagram: FN's bærekraftsmål

KLIMAMÅL

STRATEGIER:

C) Skape rause og robuste livsmiljøer

- Bygge opp under gode nærmiljø
- Utvikle aktive og mer kompakte senterområder med konsentrert bebyggelse i de ulike delene av kommunene
- Stimulere til vakre og levende sentra og sikre arealer til trygge grøntområder, møteplasser og tilrettelagt infrastruktur
- Gjøre det enklere og mer attraktivt å gå og sykle
- Legg til rette for lek, aktivitet, kultur- og naturopplevelser og fritidstilbud for alle, uavhengig av alder og funksjonsnivå
- Tilrettelegge for differensierte botilbud som svarer til innbyggernes behov
- Stimulere til at innbyggerne tar bedre vare på hverandre og sine omgivelser
- Legge til rette for kontinuitet og robusthet i frivilligheten, og tydeliggjøre ansvarsdeling og samspill mellom frivillige, offentlige og private aktører
- Bygge opp under utvikling og innovasjon som naturlig i organisasjon og samfunn
- Styrke identitet og attraksjonsverdi gjennom satsing på våre fortrinn og særpreg

Illustrasjon: Drift av bibliotek som del av helsebygg

ØKONOMISK BÆREKRAFT

- MÅL:

Folkehelsen i Verdal skal være på nivå med, eller over, sammenlignbare kommuner.
- STRATEGI:

Forsterke innsatsen som bidrar til å begrense behovet for helse-, omsorg- og velferdstjenester.
- MÅL:

Brukerne skal oppleve at det kommunale tjenestetilbudet er et godt supplement til et aktivt og selvstendig hverdagsliv.
- STRATEGI:

Kommunale helse- og omsorgstjenester skal ha kvalitetsstandarder som bidrar til stor grad av egenmestring.
- MÅL:

Boliger og infrastruktur skal legge til rette for at flest mulig kan klare seg selv, og ha aktive og meningsfulle dager.
- STRATEGI:

Bidra til oppgradering og universell utforming av eksisterende boliger. Være en aktiv bidragsyter i utforming av lokalmiljøene med tanke på bruk og framkommelighet.
- MÅL:

Verdalskal være en foregangskommune i å utvikle nye former for samvirke mellom det offentlige og lokalsamfunnet.
- STRATEGI:

Oppgaver som kan løses av frivillige organisasjonerskal videreutvikles og tas i bruk pånye måter.
- MÅL:

Verdal skal være en foregangskommune i utvikling og bruk av velferdsteknologi.
- STRATEGI:

Velferdsteknologi skal bli en ressurs for brukerne, slik at de får bedre muligheter til å mestre hverdagen.

13.

**KILDEHENVISNING
TEKST**

KILDEHENVISNING TIL TEKST

1.VISJON OG MÅL

1. "Kommunstyrets vedtak PS 106/2016 pkt. 13. Helse og velferd" Verdal kommune (2016/12/12) http://www.verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2015-2019/12122016-104-108/	6."Leve hele livet" Regeringen (Hentet: 2018/01/10) https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/innsikt/leve-hele-livet/id2547684/
2. " Olavshaugen" Stiklestad (Hentet: 2018/01/09) https://stiklestad.no/historie/området/olavsstotta/	7. "Prosessmateriale" Kommunenenes Sentralforbund (Hentet: 2018/01/02) http://www.ks.no/
3. "Strategi for utvikling av eiendommer til helse og omsorg i Tromsø mot 2030" Tromsø kommune (2013/09/25) http://www.tromso.kommune.no/strategi-for-utvikling-av-eiendommer-til-helse-og-omsorg.5418226-121711.html	8. " Frivillig innsats gjør ikke eldreomsorgen billigere" Øystein Rygg Haanæs Fagpressenytt (Hentet: 2018/01/05) https://fagpressenytt.no/artikkel/frivillig-innsats-gj%C3%B8r-ikke-eldreomsorgen-billigere
4. "Sun Earth Tools" Tools for consumers and designers of solar (Hentet: 2018/01/10) https://www.sunearthtools.com/dp/tools/pos_sun.php	9. "Er smått alltid godt i demensomsorgen?" Karin Høyland SINTEF (2016) ISBN: 978-82-536-1489-2
5 "Kommunefakta: Verdal 1721- (Nord-Trønderlag)" Statistisk Sentralbyrå (Hentet: 207/12/28) http://www.ssb.no/kommunefakta/verdal	10. "Folkehelse rapporten 2014," Folkhelseinstituttet (2014/06/30) https://www.fhi.no/nettpub/hin/helse-og-sykdom/demens---folkehelse rapporten-2014/

11. "Hogweyk"
Hogweyk hjemmeside
(Hentet: 2018/01/09)
<https://hogweyk.dementiavillage.com/>

12. "Boswijk nursing home"
EGM Architecten
(Hentet: 2018/01/07)
<https://www.egm.nl/en/projects/boswijk-nursing-home/46>

13. "Elderly Care Skärvet / Kjellander Sjöberg"
ArchDaily
(2017/11/28)
<https://www.archdaily.com/884368/elderly-care-skarvet-kjellander-plus-sjoberg-architects>

14. "Residential Care Home Andritz / Dietger Wissounig Architekten"
ArchDaily
(2016/05/10)
<https://www.archdaily.com/787044/residential-care-home-andritz-dietger-wissounig-architekten>

15. "Økernhjemmet er byrådets solskinnshistorie fra Oslos eldreomsorg"
Louise Scharff Thommessen, Aftenposten
(2016/09/02)
<https://www.aftenposten.no/osloby/i/QOJ6J/Okernhjemmet-er-byradets-solskinnshistorie-fra-Oslos-eldreomsorg>

16. ""På ladesletta helse- og velferdssenter er det omsorgsbolig og barnehage i samme bygg"
Unni Skoglund, Trondheim 2030
(2015/12/9)
<http://trondheim2030.no/2015/12/09/pa-ladesletta-helse-og-velferdssenter-er-det-omsorgsbolig-og-barnehage-i-samme-bygg/>

17. "Gullhella bo og aktivitetssenter"
Asker kommunes hjemmeside
(Hentet:2018/01/07)
<https://www.asker.kommune.no/helse-og-omsorg/heldognsomsorg/gullhella-bo--og-aktivitetssenter/>

18." "Bjønnnes bo- og aktivitetssenter"
Trond Joelsen, Byggeindustrien
(2015/01/21)
<http://www.bygg.no/article/1223096>

19. "Finsalhagen omsorgssenter"
Hamar kommune
(2017/03/02)
<https://www.hamar.kommune.no/category18612.html>

20. "Budsjett 2017 og Økonomiplan 2017-2020. PS 106/16"
Verdal kommune
(2017/12/12)
<http://verdal.kommune.no/Politikk/Kommunestyret-2015-2019/12122016-104-108/10616-Budsjett-2017/>

21. "Environment and Behavior: Salient cues and wayfinding in alzheimer's disese within a virtual senior residence" Rebecca Davis, Jennifer M. Ohman, Catherine Weisbeck. Sage Journals (2016/11/22) http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0013916516677341	24. "Høyteknologisk bofellesskap" Børre Ivar Lie, Drammens Tidende (2013/09/04) https://www.dt.no/nyheter/drammen/nyheter/hoyteknologisk-bofellesskap/s/2-2.1748-1.8050650
22. "I'm not gone : a new care environment for people with dementia" Jack O'Neill Unitec Institute of Technology (2016) http://unitec.researchbank.ac.nz/handle/10652/3643	25. "Amazing Village Just For People With Dementia Lets Them Live Normally And Safely" Bored Panda (Hentet: 2018/01/07) https://www.boredpanda.com/dementia-village-for-elderly-de-hogeweyk/
23. "Environment and Behavior: Recognition of Self Among Persons with Dementia: Pictures Versus Names as Environmental Supports" Jennifer Gross, Mary E. Harmon, Rebecca A. Myers, Rachel L. Evans, Natalie R. Kay, Senez Rodriguez Charbonier and Thomas R. Herzog Grand Valley State University (2004) https://scholarworks.gvsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.no/&httpsredir=1&article=1039&context=psy_articles	

Som fylkets vertskap for utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester, har Verdal kommune et viktig samfunnsoppdrag og et stort ansvar for å være innovasjonsdriver i fylket. Utviklingssenterets overordnede samfunnsoppdrag er å bidra til styrke kvaliteten i helse- og omsorgstjenestene gjennom fag- og kompetanseutvikling og spredning av ny kunnskap, nye løsninger og nasjonale føringer. Nytt helsebygg skal være et godt hjem, en utviklende arbeidsplass og en attraktiv møtearena og ressurs for Verdal i veldig mange år. Dette krever at vi alle bidrar til en fremragende planleggingsprosess.

Utbygging av Vinne skole - fremdriftplan og milepæler

Saksbehandler: John Olav Larsen E-post: john.olav.larsen@verdal.kommune.no Tlf.: 740 48349	Arkivref: 2018/4649 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	18.01.2018	5/18
Kommunestyre	29.01.2018	5/18

Saksprotokoll i Formannskap - 18.01.2018

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens forslag til innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Kommunestyret tar saken, *Utbygging av Vinne skole, fremdrift og milepæler* til etterretning, og gir rådmannen fullmakt til å gjennomføre prosessen som beskrevet.

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret tar saken, *Utbygging av Vinne skole, fremdrift og milepæler* til etterretning, og gir rådmannen fullmakt til å gjennomføre prosessen som beskrevet.

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Rådmannen viser til PS 56/17, «Skolestruktursaken» av 19/6-2017 og PS 97/17, Organisering av forprosjekt Vinne skole av 27/11-2017.

I skolestruktursaken er utbyggingen ved Vinne skole estimert til et utbyggingsbehov på 1400m² tilleggsareal i forhold til dagens skole. Dette utgjør i hovedsak flere klasserom, samlingsrom og bedre arbeidsrom for ansatte. Beregninger viser at det i tillegg er behov for oppgradering av eksisterende arealer, ventilasjon, universell utforming med mer. Alt dette er grovt beregnet til ca. 110 millioner kroner.

Den såkalte Arconrapporten viser at eksisterende areal kan pusses opp, men det vil likevel være behov for en grundigere gjennomgang i et forprosjekt for å vurdere hva som vil være den mest fornuftige og bærekraftige måten å gjøre dette på.

I skolestruktursaken ble det beregnet at ny skole for Ness og Vinne skulle kunne tas i bruk fra 1/8-19. Som det fremgår av gjennomgangen nedenfor, og som antydnet i PS 97/17, er dette krevende. Slik sett kan det, selv med et tydelig mål 1.8-19, bli mest realistisk og sannsynlig med ferdigstilling vinter /vår 2020.

Fremdrift

I det følgende gis en kortfattet gjennomgang av planlagt prosess:

Kommunen vil lyse ut en konkurranse for å engasjere en rådgiver for utarbeidelse av forprosjekt. Anbudet for dette med tanke på størrelsen på prosjektet regner rådmannen med kommer på mer enn 1,1 millioner kroner jf. erfaring med andre prosjekter, og i henhold til lov om offentlige anskaffelser legges dette ut som et ordinært tilbud i DOFFIN. Konkurransen er planlagt utlagt i januar slik at rådgiver er kontrahert i månedsskifte **februar/mars 2018**.

Arbeidet med forprosjekt forventes gjennomført i perioden **mars – juni 2017**. Det er i denne perioden *styringsgruppen* vil ha størst medvirkning i prosjektet. Det lages først en mer inngående tilstandsrapport for eksisterende bygg, dette for å avklare fremtidig kostnadsbilde i forhold til behov.

Dette kan medføre en videre vurdering om det er fornuftig å rehabilitere eksisterende bygg, kontra riving av eksisterende bygg og sette opp alt nytt. Tidligere rapporter fra Arcon Prosjekt AS tilsier at eksisterende bygg kan benyttes.

Videre vil forprosjektet beskrive nye romplaner, avdekke arealbehov, universell utforming, beskrive alternative energiløsninger samt disponering av uteareal.

Kostnadsestimat vil også bli utarbeidet for dette prosjektet.

Estimert godkjenning av forprosjekt og vedtak om utbygging/renovering i kommunestyret i **september 2018**.

Byggestart

Med forbehold om vedtak i kommunestyret i september sendes så dette ut på totalentreprisekonkurranse i oktober 2018, med forventet kontrahering av entreprenør ved årsskriftet 2018/2019. Det forventes **byggestart på nyåret 2019**.

Midlertidige lokaler

Det er ennå ikke konkludert rundt behovet for midlertidige lokaler, da løsning på dette avhenger av hva som skal renoveres og ikke i eksisterende bygningsmasse. Det er gjort flere vurderinger rundt dette, og dette legges frem som en egen sak på et senere tidspunkt, eller som del av forprosjektet.

Ferdigstillelse

Det må påregnes minst ett års byggetid, og ferdigstillelse **vinter/vår 2020** er mest realistisk/sannsynlig. I PS 56/17 er beskrevet oppstart i ny skole den 1/8-2019. Dette er målet, men som denne fremdriftsplanen viser ser vi nå at dette blir krevende, som rådmannen også antydte i sak PS 97/17. Dette skyldes kapasitetsutfordringer i kommunens egne rekker, og administrative ønsker og politiske vedtak om å få til en bred og god brukermedvirkning. Det vurderes at dette er svært viktig, og det vurderes også som avgjørende å sikre god kontroll og styring med prosessen. Det betyr også å unne seg noe mer tid enn opprinnelig forutsatt i forprosjektfasen, blant annet for å skape et trygt beslutningsgrunnlag m.h.t. grensen mellom rehabilitering og nybygging.

Milepæler, mest sannsynlig prosess:

Felles strategi for forskning, utvikling og innovasjon (FOUI-strategi)

Saksbehandler: Trond Selseth E-post: trond.selseth@innherred-samkommune.no Tlf.: 74048212	Arkivref: 2018/4624 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	29.01.2018	6/18

Samkommunestyrets innstilling:

Kommunestyret vedtar felles strategi for forskning, utvikling og innovasjon (FOUI-strategi)

Administrasjonssjefens forslag til innstilling:

Kommunestyret vedtar felles strategi for forskning, utvikling og innovasjon (FOUI-strategi)

Vedlegg:

- 1 Felles strategi for forskning, utvikling og innovasjon (FOUI-strategi)

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

[KS forskningsplattform](#)

[Regjeringens langtidspan for forskning og utvikling](#)

Saksopplysninger:

Norske kommuner har et omfattende samfunnsoppdrag og står i framtida overfor store og komplekse utfordringer. God kvalitet og ressursutnyttelse i de kommunale tjenestene vil være viktig for fortsatt å sikre bærekraftige velferdsordninger. I regjeringens politikk for forskning og høyere utdanning, er fornyelse av offentlig sektor og bedre og mer effektive helse- og omsorgstjenester beskrevet som én av seks prioriteringer.

De komplekse utfordringene blir gjerne betegnet som «floker» som må løses. Disse kan ikke kommunene alene løse innenfor rammen av sitt virkemiddelapparat. Løsningene krever ofte innsats og deltakelse fra andre aktører, f.eks. brukere, innbyggere, lokalt næringsliv, frivillighet mv. Kommunene har derfor behov for å tenke nytt om både sin rolle som tjenesteyter, som samfunnsutvikler og som lokal-demokratisk arena.

Når det gjelder forskning, har kommuner i Norge i stor grad blitt forsket «på» av eksterne aktører/forskningsinstitusjoner. Kommunene har hatt lite direkte inngrep hverken med problemstillinger, bruk av datamateriale, resultater og direkte anvendelse av forskningen. Framtida vil kreve at kommunene tar et større grep om forskning ved at man samarbeider tettere med forskningsinstitusjonene, formulerer problemstillinger og bidrar i selve forskningsprosessene. Slik kan forskningen bli mer relevant og direkte anvendbar for kommunene.

En stadig utvikling av kommunens roller og kjerneoppdrag innebærer vilje og evne til utvikling, forskning, innovasjon og samskaping med andre aktører. Med dette som bakteppe, er følgende målsettinger i FOUI-arbeidet formulert i strategidokumentet:

- Levanger og Verdal som kommuner skal sammen med innbyggere, næringsliv og FOU-institusjoner bidra til samskaping av nye og effektfulle ideer, løsninger og tjenester.
- Levanger og Verdal skal fornye og forbedre kommuneorganisasjonen, slik at utfordringer og potensialer i de kommunale tjenestene blir løst og forløst.
- Levanger og Verdal skal være førstevalget for næringsliv, ledere og arbeidstakere som vil bidra og utvikle samfunn og organisasjon gjennom forskning og innovasjon.

Følgende strategier er utformet for å nå målsettingene (kursivering for å vise handlingsperspektivet i strategiene):

1. *Styrke* kommunenes vilje, evne og kultur for å jobbe med FOUI i alle ledd av organisasjonen, og *kvalifisere* ledere og ansatte for FOUI-aktivitet i egen virksomhet.
2. *Målrette, systematisere og evaluere* FOUI-innsatsen i egen virksomhet.
3. *Utvikle* lokaldemokratiet til å bli enda mer involverende og samskapende, for å utvikle nye løsninger i samarbeid med innbyggerne.
4. *Samarbeide* målrettet og systematisk med universiteter og andre FOU-institusjoner om praksisutvikling, utdanning av studenter og FOU-aktiviteter.
5. *Utvikle* nye samarbeidsformer og samspill med næringsliv, frivillighet og innbyggere.
6. *Videreutvikle og styrke* partnerskap og nettverkssamarbeid om innovasjon og FOU regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Begrepene strategi, forskning og utvikling, innovasjon og samskaping er definert i vedlagte strategidokument.

Vurdering:

Levanger og Verdal kommuner har allerede kommet langt i arbeidet med å basere tjenester og samfunnsutvikling på dokumentert kunnskap og forskning. Organisasjonene utvikles stadig i en retning som imøtekommer framtidens behov. Likevel har også våre kommuner fortsatt mye å hente. Oppgavene vil bli flere, og det er ikke sikkert ressursene følger med. Andre ganger følger ressurser, uten at tjenestene som innbyggerne tilbys nødvendigvis blir bedre. Derfor må vi utvikle nye måter å løse oppgavene på, både for å utnytte ressursene mer effektivt, og for å etablere så gode tjenester som mulig.

En overordnet, felles strategi for forskning, utvikling og innovasjon (FOUI) anses derfor som et nødvendig og nyttig verktøy i det videre arbeidet. Strategien vil ikke alene være avgjørende for om vi lykkes med målsettingene våre, men skal bidra til å gi kraft og retning i kommunenes FOUI-arbeid. Den er også ment å understøtte omgivelsenes og næringslivets arbeid innenfor området. Strategien skal videre bidra til gjennomgående fokus på FOUI i kommunal planlegging og tilhørende aktiviteter, og skal danne grunnlag og gi retning for partnerskapsavtaler og samarbeid med utdannings- og forskningsinstitusjoner. Ambisjonen må videre være at et eller flere uttalte strategier i dokumentet skal være synlig og forpliktende i alle kommunale plandokumenter og planprosesser.

KS sin forskningsplattform trekker fram at «...tradisjonelt er kunnskap om kommunesektoren utviklet for sektoren og ikke med sektoren. Nye utfordringer krever en tilnærming som innebærer at sektoren selv er med som sentral aktør i hele forskningsprosessen. På denne måten kan forskning bidra til ny kunnskap og ny og endret praksis, samt forbedre eksisterende teori og også utvikle ny. (...) KS vil at kommunene i større grad skal delta i og fremme søknader om forskningsmidler» (vår utheving).

Derfor er det viktig at kommunene prioriterer ressurser til FOUI-arbeid i sine økonomiplaner, og er bevisste på at godt FOUI-arbeid er et lederansvar. Ledere på alle nivå i organisasjonen må gjennom sine prioriteringer og sin lederkultur iverksette og skape forutsetninger for innovasjon, forskning og utvikling. Slikt lederskap er en forutsetning for god innovasjonskultur, samtidig som innovasjon også avhenger av godt medarbeiderskap og teamarbeid. Det er behov for ildsjeler og pådrivere og det må skapes rom, tid og ressurser til å finne og prøve ut nye løsninger sammen med brukere, innbyggere, forskere og næringsliv. Samarbeid og dialog er sentrale stikkord i innovasjonsprosesser. Det samme er læring, tillit og fleksibilitet.

En sentral dimensjon for kommunenes utviklingskraft nå og i framtid, er hvordan kommunene forholder seg til og løser de mulighetene som *digital teknologi* gir. Disse mulighetene og utfordringene må koples tett med FOUI-arbeidet, men anses imidlertid som såpass omfattende at de vil kreve en egen digitaliseringsstrategi/-plan, og omtales ikke særskilt i strategidokumentet.

Selv om Innherred samkommune løses opp fra 1.1.2018, vurderes det som viktig at Levanger og Verdal utformer og arbeider etter en felles FOUI-strategi. En overordnet samarbeidsavtale mellom kommunene som etter alt og dømme vedtas i desember 2017, understøtter perspektivet om fortsatt tett samarbeid på sentrale utviklingsområder. Administrasjonssjefen vurderer det slik at samkommunestyret i sitt siste møte før oppløsningen gjør en innstilling i saken, og at felles FOUI-strategi vedtas i de respektive kommunestyrene.

Samskapende FOUI for livskvalitet og vekst

Strategidokument for forskning, utvikling og innovasjon (FOUI) i kommunene Levanger og Verdal

Vedtatt i Levanger kommunestyre i desember 2017, og i Verdal kommunestyre i januar 2018.

Innhold

1. Bakgrunn og innramming	2
2. Om strategidokumentet og forholdet til andre elementer i det kommunale plansystemet	3
3. Begrepsavklaringer	4
4. FOUI-arbeidets bidrag til kommunenes måloppnåelse	5
5. Strategier for å nå målene	6
6. Tiltak knyttet til strategiene, og for å nå målene	8
7. Når vet vi at vi lykkes?	8
8. Ressurser	8

VÅRE KOMMUNER SKAL:

1. Styrke kommunenes vilje, evne og kultur for å jobbe med FOUI i alle ledd av organisasjonen, og kvalifisere ledere og ansatte for FOUI-aktivitet i egen virksomhet.
2. Målrette, systematisere og evaluere FOUI-innsatsen i egen virksomhet.
3. Utvikle lokaldemokratiet til å bli enda mer involverende og samskapende, for å utvikle nye løsninger i samarbeid med innbyggerne.
4. Samarbeide målrettet og systematisk med universiteter og andre FOU-institusjoner om praksisutvikling, utdanning av studenter og FOU-aktiviteter.
5. Utvikle nye samarbeidsformer og samspill med næringsliv, frivillighet og innbyggere.
6. Videreutvikle og styrke partnerskap og nettverkssamarbeid om innovasjon og FOU regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

1. Bakgrunn og innramming

Kommune-Norge har et omfattende samfunnsoppdrag og står i framtida overfor store og komplekse utfordringer. God kvalitet og god ressursutnyttelse i de kommunale tjenestene vil være viktig for fortsatt å sikre gode velferdsordninger. Fornyelse av offentlig sektor og bedre og mer effektive offentlige tjenester er en av flere prioriteringer i regjeringens politikk for forskning og høyere utdanning¹. De komplekse utfordringene blir gjerne betegnet som «floker» som må løses. Floker er gjerne utfordringer kommunen ikke alene kan løse innenfor rammen av sitt virkemiddelapparat, men hvor løsningen krever innsats og deltakelse fra andre aktører, f.eks. brukere, borgere, lokalt nærings- og foreningsliv.

Kommunens rolle er å være en demokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver. I tillegg er kommunen en betydelig arbeidsgiver. Kommunesektoren skal håndtere komplekse oppgaver med høye krav til kvalitet, fornyelse og effektivitet i et samfunn som stadig er i endring. Kommunene har derfor behov for å tenke nytt om både sin rolle som tjenesteyter, som samfunnsutvikler og som lokal-demokratisk arena. En stadig utvikling av kommunens roller og kjerneoppdrag innebærer vilje og evne til utvikling og innovasjon. Å bygge ned barrierer mellom forskning og kommune vil være et viktig bidrag i så måte.

For å kunne møte nye samfunnsutfordringer både på kort og lang sikt, er det derfor behov for en kontinuerlig satsing på innovasjon og forskning i kommunene. Forskningsinnsatsen i Norge er i liten grad rettet mot kommunenes særlige samfunnsutfordringer, og står ikke i forhold til de store oppgavene som kommunene har ansvar for, nå og framover. Samtidig er det et stort behov for at kommuner utvikler sin evne til å ta i bruk og ta del i forskning og innovasjonsprosesser

KS sin forskningsplattform² trekker fram at «...tradisjonelt er kunnskap om kommunesektoren utviklet for sektoren og ikke med sektoren. Nye utfordringer krever en tilnærming som innebærer at sektoren selv er med som sentral aktør i hele forskningsprosessen. På denne måten kan forskning bidra til ny kunnskap og ny og endret praksis, samt forbedre eksisterende teori og også utvikle ny. Terskelen for sektordeltakelse må være lavere. KS vil at kommunene i større grad skal delta i og fremme søknader om forskningsmidler» (vår utheving).

Perspektivet bunner i en tanke om at innovasjon skal brukes som verktøy på alle kommunens områder, og at kommunen utvikler organisasjonens innovasjonsevne gjennom kompetanseutvikling og kulturbygging. Innovasjonsaktivitet og effekter av innovasjon bør derfor måles og vurderes gjennom kommunens mål- og resultatstyringssystem. Det er også viktig med en kobling mellom innovasjonsvirksomheten og kommunens ordinære iverksettingsapparat, slik at grunnlaget for at FOUI-arbeidet skal føre til reelle endringer er best mulig tilstede.

¹ Meld. St. 7 (2014–2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015–2024

² <http://www.ks.no/contentassets/869e517b9cf04530a4442d0db0c0aa02/ks-forskningsplattform.pdf>

Tradisjonelt har kommuner i stor grad blitt forsket «på», og hatt lite direkte inngrep med både problemstillinger, bruk av datamateriale, resultater og direkte anvendelse av forskningen. Framtida vil kreve at kommunene tar et større grep om forskning i den forstand at man i tettere samarbeid med forskningsinstitusjonene formulerer problemstillinger og bidrar i selve forskningsprosessene. Slik blir forskningen mer relevant og direkte anvendbar for kommunene. Nødvendig kapasitetsbygging for forskning i kommunesektoren er forsterket gjennom programmer i Forskningsrådet som Forkommuneprogrammet³ og Offentlig PhD⁴. Derfor er det viktig at kommunene selv prioriterer ressurser til FOUI-arbeid i sine økonomiplaner, og er bevisste på at godt FOUI-arbeid er et lederansvar. Ledere på alle nivå i organisasjonen må gjennom sine prioriteringer og sin lederkultur iverksette og skape forutsetninger for innovasjon, forskning og utvikling. Godt lederskap på alle nivåer er en forutsetning for god innovasjonskultur, men innovasjon er også avhengig av godt medarbeiderskap og teamarbeid. Programplanen for Forkommune beskriver at en kommunal innovasjonskultur preges av at «*Det må være åpenhet for nye ideer, og det må til og med jaktes på nye ideer. Dokumentasjon og læring av erfaring er sentralt, både om det som lykkes og om det som ikke går så bra. Innovasjonsarbeid trenger pådrivere og det må skapes rom, tid og ressurser til å finne og prøve ut nye løsninger sammen med innbyggere, forskere og næringsliv. Samarbeid og dialog er helt sentrale stikkord i innovasjonsprosesser, det samme er læring, tillit og fleksibilitet*».

Kommunene Levanger og Verdal har allerede kommet langt i arbeidet med å basere tjenester og samfunnsutvikling på dokumentert kunnskap og forskning, og organisasjonene utvikles stadig i en retning som imøtekommer framtidens behov. Likevel har også våre kommuner fortsatt mye å hente. En overordnet, felles strategi for forskning, utvikling og innovasjon (FOUI) anses som et nødvendig og nyttig verktøy i det videre arbeidet.

En sentral dimensjon for kommunenes utviklingskraft nå og i framtid, er hvordan kommunene forholder seg til og løser de mulighetene som digital teknologi gir. Disse mulighetene og utfordringene må koples tett med FOUI-arbeidet, men anses imidlertid som såpass omfattende at de vil kreve en særskilt digitaliseringsstrategi/-plan, og omtales ikke særskilt i dette dokumentet.

2. Om strategidokumentet og forholdet til andre elementer i det kommunale plansystemet

Dette strategidokumentet skal bidra til å gi kraft og retning i kommunenes eget FOUI-arbeid, og understøtte omgivelsenes og næringslivets arbeid innenfor området. Strategien skal bidra til gjennomgående fokus på FOUI i kommunal planlegging og tilhørende aktiviteter. Strategien skal også danne grunnlag og gi

³ <http://www.forskningsradet.no/prognnett-forkommune/Forside/1254022722212>

⁴ <http://www.forskningsradet.no/prognnett-offphd/Forside/1253996824479>

retning for partnerskapsavtaler og samarbeid med utdannings- og forskningsinstitusjoner. Et eller flere uttalte strategier i dette dokumentet skal være synlig og forpliktende i kommunale plandokumenter og planprosesser. Dokumentet skal videre lede fram til en enkel og oversiktlig FOUI-erklæring som tydeliggjør kommunenes ståsted og ambisjon i sitt FOUI-arbeid for omverdenen. På samme måte som det ble arbeidet med folkehelsestrategi i et strategisk dokument fra 2013, tenker kommunen at FOUI-strategien skal fungere: den skal synliggjøres i alle ledd i plan- og styringssystemet:

3. Begrepsavklaringer

Strategi: Beskrives gjerne som ledelsens plan eller «angrepsmåte» for å nå bestemte mål. I vår sammenheng skal FOUI-strategien beskrive hvordan FOUI-arbeid skal ivaretas i nye og/eller reviderte kommunale planer, og i andre relevante tiltak og aktiviteter, for å nå allerede fastsatte mål.

Forskning og utvikling: Forskning er en prosess som gjennom systematisk arbeid kan frembringe nye kunnskaper og økt viten, og foregår hovedsakelig ved eller via universiteter og høyskoler (som har forskning som hovedoppgave ved siden av undervisning), frittstående forskningsinstitutter og i næringslivets laboratorier.

Forskning og utviklingsarbeid (FOU) er definert som kreativ virksomhet som utføres systematisk for å oppnå økt kunnskap, og omfatter også bruken av denne kunnskapen til å finne nye anvendelser⁵.

Innovasjon: Innovasjon er å fornye eller lage noe nytt som skaper verdi for virksomheten, samfunnet eller innbyggere⁶. Formen er eksperimenterende og løsningen er ikke kjent på forhånd. Innovasjon har blitt en fellesbetegnelse for utviklings- og endringsaktiviteter der hensikten er å skape varig endring som gir økt verdi og bærekraft.

Samskaping: Defineres som aktiviteter der aktører som har noe å bidra med i realiseringen av offentlige målsettinger og oppgaver, arbeider sammen på tvers av organisasjons- og sektorgrenser. Et åpent og tillitsfullt samspill mellom innbyggerne og kommunens ledelse og ansatte som kilde til nytenkning og innovasjon blir gjerne betegnet som samskaping.⁷⁸

4. FOUI-arbeidets bidrag til kommunenes måloppnåelse

I den nylig vedtatte planstrategien for våre kommuner er målbildet for vårt samfunn i 2030 beskrevet. Slik oppsummeres målbildet:

«Samskaping mellom kommunene og lokalsamfunn, frivillighet, private aktører, andre forvaltningsnivå, forsknings- og innovasjonsmiljøer og andre kommuner har ført til at vi i lag har nådd målbildet.»

I planstrategien har man videre synliggjort muligheter og utfordringer, og følgende spesifikt om FOUI-arbeid:

«Kompetanse, innovasjon og ledelse: Omstillingsevne og kompetanse om nyskaping, samskaping og nettverksarbeid blir stadig viktigere for alle sektorer og i ledelse på alle nivå. Det forutsetter ledere og ansatte med kunnskap om relasjoner, etikk og involvering. Samfunnets bærekraft avhenger av et arbeidsmarked som har plass til alle.»

Kommunenes lederplattform fra 2011 gir også føringer på behovet for et mer systematisk FOUI-arbeid:

⁵ <https://snl.no/forskning>

⁶ <https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/innovasjon>

⁷ <http://www.denoffentlige.dk/offentlig-ledelse-laenge-leve-samskaberens>

⁸ <http://www.magma.no/samskaping-og-innovasjon>

Ledelse er for oss:

- Å ha innbyggerfokus gjennom myndiggjorte medarbeidere
- Å samhandle aktivt
- Å utvikle en lærende organisasjon
- Å ta vare på og utvikle medarbeidere
- Å arbeide ut fra vedtatte planer

Følgende forslag til målsettinger i FOUI-arbeidet er tentative, og skal bygges inn i revidering og utvikling av kommende plandokumenter:

- *Levanger og Verdal som kommuner skal sammen med innbyggere, næringsliv og FOU-institusjoner bidra til samskaping av nye og effektfulle ideer, løsninger og tjenester.*
- *Levanger og Verdal skal fornye og forbedre kommuneorganisasjonen, slik at utfordringer og potensialer i de kommunale tjenestene blir løst og forløst.*
- *Levanger og Verdal skal være førstevalget for næringsliv, ledere og arbeidstakere som vil bidra og utvikle samfunn og organisasjon gjennom forskning og innovasjon.*

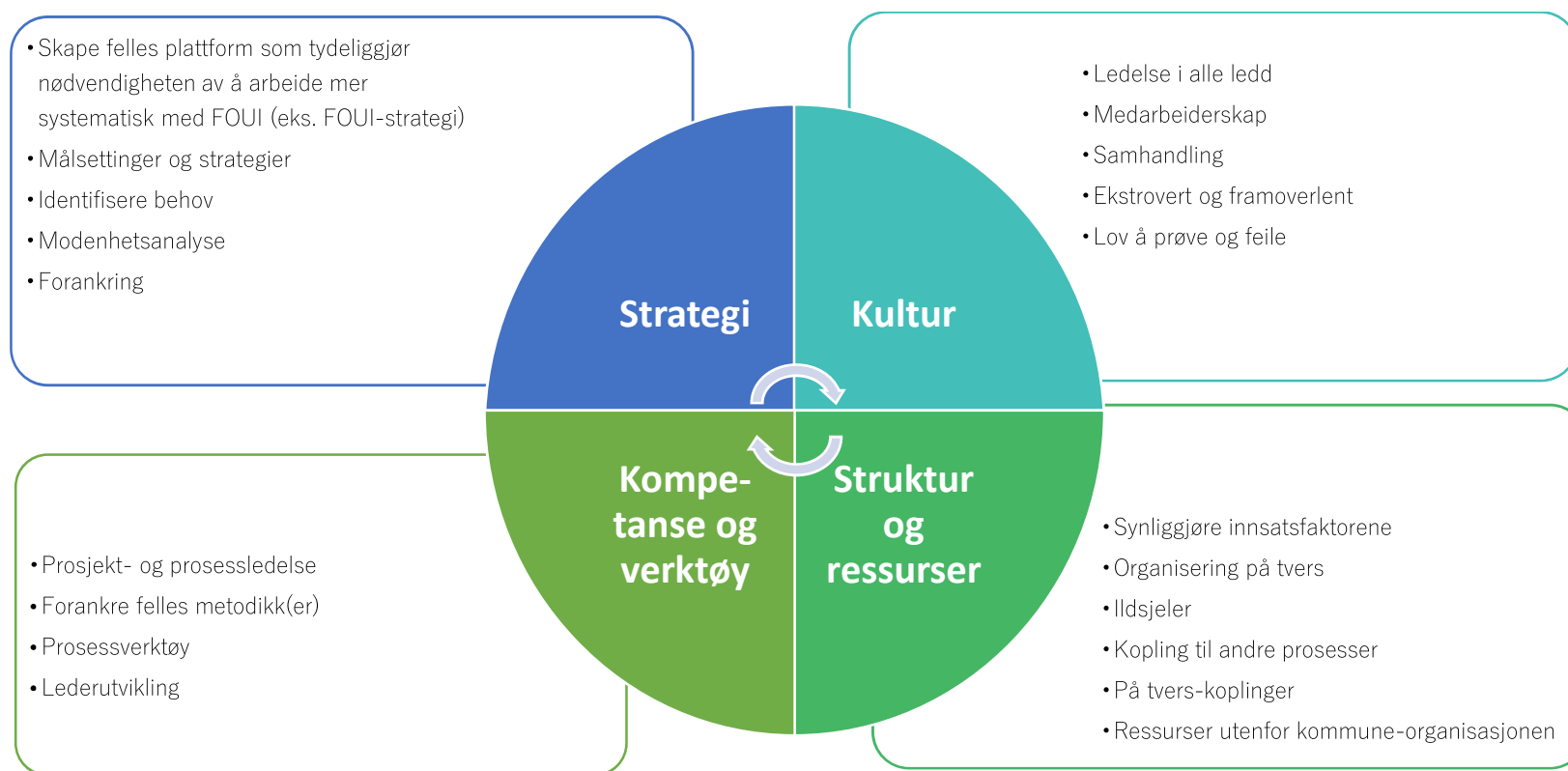
5. Strategier for å nå målene

Følgende strategier er utformet for å nå målsettingene:

1. Styrke kommunenes vilje, evne og kultur for å jobbe med FOUI i alle ledd av organisasjonen, og kvalifisere ledere og ansatte for FOUI-aktivitet i egen virksomhet.
2. Målrette, systematisere og evaluere FOUI-innsatsen i egen virksomhet.
3. Utvikle lokaldemokratiet til å bli enda mer involverende og samskapende, for å utvikle nye løsninger i samarbeid med innbyggerne.
4. Samarbeide målrettet og systematisk med universiteter og andre FOU-institusjoner om praksisutvikling, utdanning av studenter og FOU-aktiviteter.
5. Utvikle nye samarbeidsformer og samspill med næringsliv, frivillighet og innbyggere.
6. Videreutvikle og styrke partnerskap og nettverkssamarbeid om innovasjon og FOU regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Disse strategiene må innarbeides og synliggjøres i de kommunale planer der dette er nødvendig og naturlig (eks. kommuneplanens samfunnsdel, budsjett og økonomiplan, kommunedelplaner og temaplaner). For at strategiene skal kunne omsettes til praktisk handling, og bidra til måloppnåelse i tråd med kommunens behov, vil det være viktig å tydeliggjøre betydningen av at et systematisk og helhetlig FOUI-arbeid består av ulike komponenter. En gjennomgang og en detaljering av en slik modell (se under) vil kunne gi kommunene et godt grunnlag for hvilke elementer som må ligge til grunn og som det må arbeides aktivt med for at man skal lykkes i sitt FOUI-arbeid.

Figur: Komponenter i organisasjonens FOUI-arbeid:

6. Tiltak knyttet til strategiene, og for å nå målene

Tiltak knyttet til strategiene skal synliggjøres i tiltaksdeler på ulike nivå i plan- og styringssystemet.

7. Når vet vi at vi lykkes?

Dette må synliggjøres innenfor hvert enkelt tiltak, med enkle verktøy for å måle indikasjoner på framdrift og måloppnåelse.

8. Ressurser

- KS Slipp taket fest grepet – innovasjon i kommunene
- KS' verktøy N3 (Nytt, Nyttig, Nyttiggjort)
- Verktøy for ledelse av systematisk innovasjon i kommunene - SLIK
- Å lykkes med ledelse av innovasjon. Lederens verktøykasse, Thomas Hoholm, Handelshøyskolen BI.
- KS digitaliseringsstrategi 2017-2020

Detaljregulering for Sagstuvegen 18

Saksbehandler: Håvard Kvernmo E-post: havard.kvernmo@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2018/4652 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn - utgått	16.01.2018	7/18
Kommunestyre	29.01.2018	7/18

Saksprotokoll i Komité plan og samfunn - 16.01.2018

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens forslag enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Verdal kommune vedtar detaljregulering for Sagstuvegen 18 med hjemmel i plan- og bygningslovens § 12-12, med de endringene som er foreslått etter høring og offentlig ettersyn.

Rådmannens innstilling:

Verdal kommune vedtar detaljregulering for Sagstuvegen 18 med hjemmel i plan- og bygningslovens § 12-12, med de endringene som er foreslått etter høring og offentlig ettersyn.

Vedlegg:

- 1 Plankart revidert iht. merknadsbehandling etter høring og offentlig ettersyn
- 2 Planbeskrivelse - Detaljregulering for Sagstuvegen 18
- 3 Planbestemmelser - revidert iht. merknadsbehandling - Detaljregulering for Sagstuvegen 18
- 4 Situasjonsplan A3
- 5 Situasjonsplan - snitt - Detaljregulering for Sagstuvegen 18
- 6 Snitt A - Detaljregulering for Sagstuvegen 18
- 7 Snitt B - Detaljregulering for Sagstuvegen 18
- 8 ROS - Sjekkliste - Detaljregulering for Sagstuvegen 18
- 9 ROS-analyse - Detaljregulering for Sagstuvegen 18
- 10 Tegninger iht. revidert estetikkbestemmelse - Detaljregulering for Sagstuvegen 18

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Uttalelser til høring og offentlig ettersyn
Sol/skyggestudie
Høringsbrev

Saksopplysninger:

Nordbohus AS har utarbeidet forslag til detaljregulering for Sagstuvegen 18 i Verdal kommune. Planområdet ligger på Ørmelen. Planforslaget innebærer fortetting av en eksisterende eneboligtomt på ca. 2 daa og legger opp til minimum 8 nye boenheter fordelt på to bygg, med tilhørende garasjerekke, uteoppholdsareal, samt teknisk infrastruktur.

Forholdet til overordna plan:

Ny kommunedelplan for Verdal by er gjeldende for området, fastsatt 29.05.2017

For Ørmelen er det avsatt et minste fortettingskrav på 3 boenheter pr. daa. Planforslaget legger opp til 4 boenheter pr. daa.

Planforslaget samsvarer for øvrig godt med overordnet plan, med unntak av noen få enkelttema. Disse er drøftet ved førstegangs behandling. Planforslaget gjør godt rede for gjeldende rammer og bestemmelser, i tillegg til å vurdere dette opp mot eksisterende og fremtidig situasjon i området.

Planprosess:

Det er avholdt oppstartsmøte med Innherred samkommune den 17.08.2016.

Melding om oppstart ble kunngjort i avisa Innherred og på kommunens hjemmeside 10.09.2016.

Det er i planprosessen gjennomført flere drøftinger og avklaringer med kommunen i forhold til plangrense, byggegrense mot veg og bebyggelsens plassering på tomten.

Det har ikke kommet inn merknader av vesentlig betydning i forbindelse med intern høring. Det har ikke vært behov for intern høring i innledende fase i denne saken, da det er utarbeidet en egen utbyggingsavtale med Verdal kommune. Intern høring har imidlertid blitt gjennomført som del av høring og offentlig ettersyn. I tillegg har ny kommunedelplan langt på veg lagt føringer for området som er sendt på intern høring tidligere.

Høring og offentlig ettersyn var på til sammen 6 uker i perioden 18 oktober – 29 november
Innkomne merknader går frem av oppsummeringen nedenfor. Disse er også svart ut av forslagsstiller, som igjen er kommentert av kommunen.

De formelle kravene til planprosess iht. plan- og bygningsloven vurderes med det som innfridd.

Andre forhold:

NTE nett har hatt planer om plassering av netstasjon i området for å forsterke strømtilførselen. Ny plassering er avklart i reguleringsplanen og lagt inn i plankartet med eget formål, men ikke anvist med hensynssone. Det er også utarbeidet avtale mellom grunneier og NTE om netstasjonen.

Innkomne merknader:

Nord-Trøndelag fylkeskommune 31.10.2017

Ingen planfaglige merknader. Tomten ligger i tilknytning til et område med leilighetsbygg og boliger i rekke.

Viser til forhåndsuttalelse og at det ikke er forventet å finne automatisk freda kulturminner i området. Minner imidlertid om den generelle aktsomhetsplikten iht. kulturminnelovens § 8 og at dette må formidles til de som skal utføre arbeidet.

Vilkår for egengodkjenning: Ingen.

Regulantens kommentar: Tas til orientering.

Kommunens kommentar: Kommunen anbefaler at dette tas inn i bestemmelsene.

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag 10.11.2017

Miljøvernavdelingen viser til at planforslaget ikke har vurdert forholdet til spredning av fremmede arter. Fremmede arter utgjør en alvorlig trussel mot det stedegne naturmangfoldet, og det er satt i verk flere tiltak fra samfunnets side for å forhindre innføring og begrense spredning av fremmede arter. Framlagte reguleringsplan vil medføre en betydelig oppgraving, forflytting og håndtering av masser. Vi vil tilrå at det tas inn et nytt punkt i bestemmelsene om massehåndtering. Et forslag til ordlyd kan være: «ved all massehåndtering må fare for spredning av fremmede arter vurderes. Det må foretas en kartlegging før anleggsstart og etterkontroll etter åpning av anleggene». Ingen øvrige merknader.

Vilkår for egengodkjenning: Ingen.

Regulantens kommentar: Tas til orientering.

Kommunens kommentar: Kommunen anbefaler at dette tas inn i bestemmelsene. For øvrig er det gjort en nærmere vurdering av fremmede arter i området. Jf. Eget tema i teksten nedenfor.

Saga borettslag 21.11.2017

Er imot at det bygges leiligheter i to etasjer og ønsker at det bygges i samme byggestil som de andre leilighetene i Bruksvegen/Sagstuvegen.

Regulantens kommentar: Saga borettslag er imot at det bygges i to etasjer og de ønsker at det bygges i samme byggestil som de andre leilighetene i Bruksvegen/Sagstuvegen.

Planforslaget legger opp til at eksisterende byggestil i området videreføres, så på dette punktet foreligger det ikke grunnlag for konflikt. Når det gjelder byggehøyder er dette i tråd med generelle fortettingsstrategier. Forbud mot å bygge i to etasjer, vil være i strid med både regionale og kommunale føringer, som krever høy arealutnyttelse i områder tilrettelagt for fortetting.

Vedlagt denne kommentaren er fasadetegninger samt situasjonsplan med terrengsnitt. Dette er tegninger som er forberedt til byggesaken som kommer etter planvedtak. Vi håper disse tegningene bidrar til en trygghet for at byggeriene vil passe godt inn i strøket både med hensyn til byggeskikk og høyder.

Kommunens kommentar: Planforslaget ivaretar kommunale planer for området og prosjektet vurderes tilpasset områdets karakter av hensyn til byggeskikk og estetikk. Reviderte tegninger for bygningsmassen ligger vedlagt og bekrefter dette. Kommunen har ingen ytterligere kommentarer til innspillet.

Sametinget 27.11.2017

Kjenner ikke til automatisk freda samiske kulturminner i området. Minner imidlertid om den generelle aktsomhetsplikten og at dette bør fremgå av reguleringsbestemmelsene.

Regulantens kommentar: Tas til orientering.

Kommunens kommentar: Kommunen anbefaler at dette legges inn i planbestemmelsene.

Oppsummering, endringer:

- Det er lagt inn reguleringsbestemmelser om den generelle aktsomhetsplikten til automatisk freda kulturminner og automatisk freda samiske kulturminner.

- Det er lagt inn reguleringsbestemmelser om behandling av fremmede arter iht. fylkesmannens anbefaling i uttalelse til høring og offentlig ettersyn samt bestemmelser i kommunedelplan for Verdal by.
- Reviderte tegninger og situasjonsplan, datert 15.12.2017 er lagt ved planforslaget. Disse er av illustrativ betydning, men tiltakshaver har signalisert at disse vil bli benyttet i selve byggesøknaden.

Vurdering:

Generelt:

Det vises til Rådmannens vurdering i forbindelse med førstegangs behandling.

Det er gjort beskjedne endringer i planforslaget som nå fremmes til sluttbehandling og det er ikke ansett behov for ny høring som følge av disse. Endringene går primært bestemmelsene til reguleringsplanen om kulturminner og fremmede arter, som følge av innspill fra offentlige myndigheter, samt vurderingen av temaet fremmede arter nedenfor.

De prosessuelle kravene i plan- og bygningsloven vurderes for øvrig som innfridd og det foreligger ikke vilkår for egengodkjenning.

Vurdering av fremmede arter iht. naturmangfoldloven:

Fylkesmannen har uttalt behov for nærmere vurdering av temaet. Det er registrert en fremmed art i nærområdet, Svensk asal *Sorbus intermedia*, men denne ligger ikke på eiendommen som nå foreslås regulert. Arten er å betegne som et av de vanligste prydræne i Nord-Europa og har vært plantet i Norge siden 1600-tallet. Det er imidlertid ikke kjent når forekomsten som er registrert her i nærområdet er blitt plantet. Spredning av frø foregår gjennom bær som blir spist av dyr og fugler og deretter spredd rundt. Det potensielle spredningsområdet vurderes dermed som stort. Arten er hardfør, men Svensk asal anses i den norske rødlista for 2010 som innført i nyere tid og er dermed ikke aktuell for vurdering. For å bli betraktet som opprinnelig må den være dokumentert som forvillet før år 1800. Den er kjent plantet nord til Trøndelag før 1694 og har dermed antagelig kommet inn til landet tidligere enn for eksempel sølvasal selv om den ikke er dokumentert forvillet før denne.

Det er ikke gjort andre registreringer i området som kommunen er kjent med. Det er imidlertid snakk om et utbygd eneboligområde med store hager fra henholdsvis 60-, 70-tallet og frem til i dag. Sannsynligheten for at det har vært plantet fremmede arter i området i løpet av denne perioden og frem til i dag vurderes som stor og det kan ikke utelukkes at det ligger frøbank i jordsmonnet som kan medføre spredning av [fremmede arter](#) ved flytting av masser fra eiendommen. Ny kommunedelplan sier følgende om planting av fremmede arter: «Arter som er «svartelistet» som fremmede arter i Artsdatabankens «Fremmede arter i Norge - med Norsk svarteliste 2012» skal unngås i grønnstrukturen». Bestemmelsene som nå foreslås revidert om akkurat dette temaet vurderes til å sikre hensynet til spredning av fremmede arter tilstrekkelig. Rådmannen har derfor ingen ytterligere kommentarer til dette punktet.

TEGNFORKLARING PBL av 2008

§ 12-5, AREALFORMÅL

1.Bebyggelse og anlegg

- Boligbebyggelse - konsentrert småhus (1112)
- Garasjeanlegg for boligbebyggelse (1119)
- Energianlegg (1510)
- Renovasjonsanlegg (1550)
- Uteoppholdsareal (1600)
- Lekeplass (1610)

2. Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

- Kjøreveg (2011)
- Gang-/sykkelveg (2015)

Juridiske linjer og symboler

- Planens begrensning
- Formålsgrense
- Måle og avstandslinje
- Grense for fareområde
- Byggegrense
- Regulert senterlinje veg
- Frisiktlinje
- Grense for sikringssone
- Bebyggelse som forutsettes fjernet
- Avkjørsel

§ 12-6, HENSYNSSONER

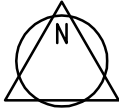
§11-8a jf §12-6

- a.1) Sikringssone (100) friskt (140)
- a.3) Fareseone (300) høyspenningsanlegg (370)

Koordinatsystem: UTM sone32 euref89 Kartuttrekk pr dato: 05.09.16 Høydereferanse: NN2000 Kilde: Verdal kommune Ekvidistanse 1m

VERDAL KOMUNE

Detaljregulering av Sagstuvegen 18

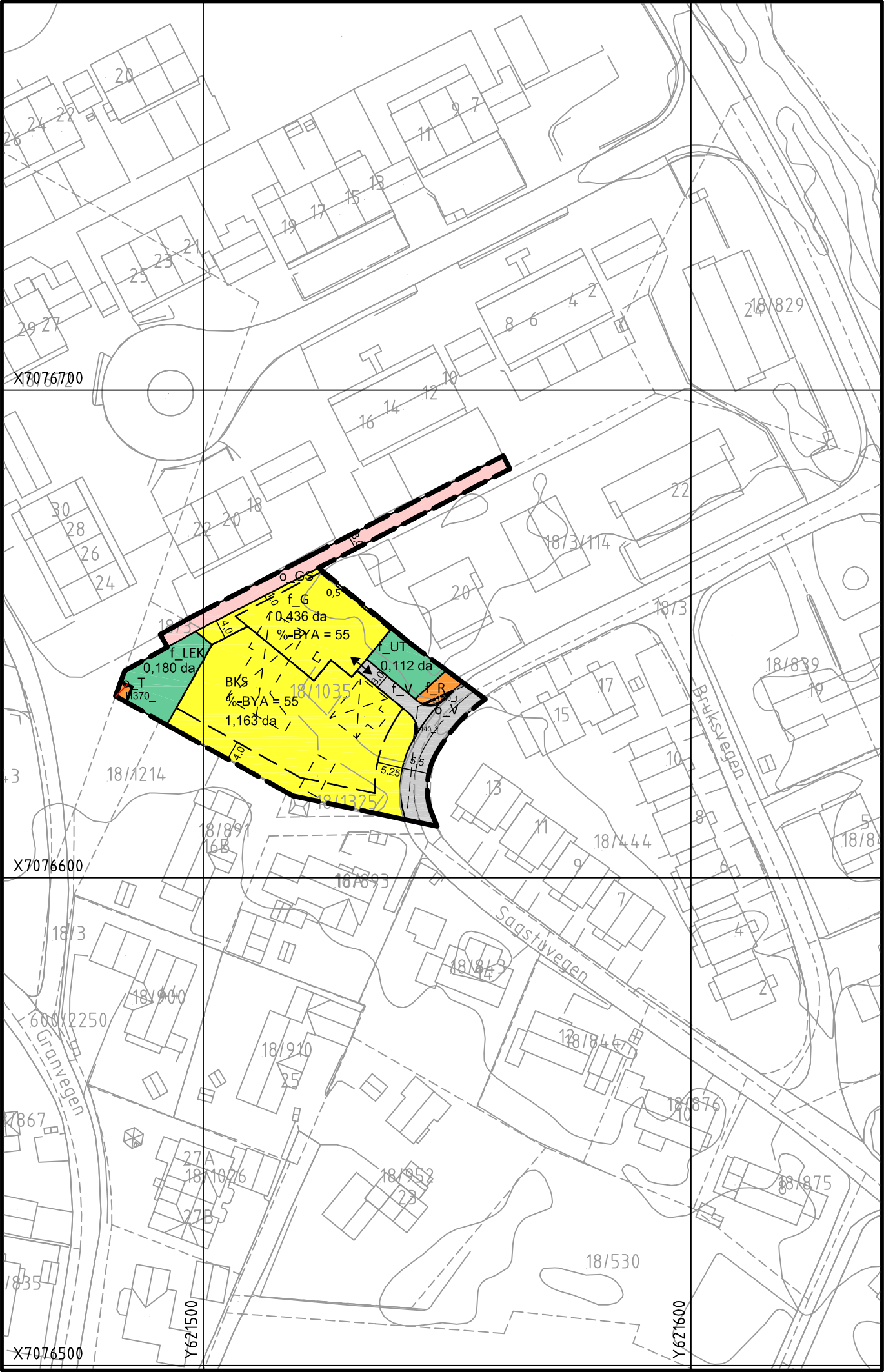
Målestokk

1:1000 (A3)

REVISJONER	DATO	SIGN.		DATO	SIGN.
RevA: Justert byggegrense mot nordøst	04.10.17	RBE			

SAKSBEHANDLING I FØLGE PLAN- OG BYGNINGSLOVEN	DATO	SIGN.
Kunngjøring vedrørende reguleringsarbeidet	10.09.16	R. Einevoll

Forslagsstiller: Nordbohus AS	Reguleringsplan.nr
Forslagsfremmer: Nordbohus Byggservice AS Russervegen 5 Verdalsøra	17212016002
DATO: 06.01.17	Kommunens saksnr: <nummer>

Planbeskrivelse

Detaljregulering for Sagstuvegen 18, gnr. 18, bnr. 1035

PlanID: 2016002

Foto 1: Bilde av eiendommen tatt fra sør. Kilde: Prospekt Eiendomsmegler 1

Innhold	Side
1 Sammendrag.....	4
2 Bakgrunn.....	5
2.1 Hensikten med planen	
2.2 Forslagstiller, plankonsulent, eierforhold	
2.3 Tidligere vedtak i saken	
2.4 Utbyggingsavtaler	
2.5 Krav om konsekvensutredning?	
3 Planprosessen.....	8
3.1 Medvirkningsprosess	
4 Planstatus og rammebetingelser.....	9
4.1 Overordnede planer	
• Fylkeskommunale planer	
• Kommuneplanens arealdel/kommunedelplaner	
4.2 Gjeldende reguleringsplaner	
4.3 Tilgrensende planer	
4.4 Temaplaner	
4.5 Statlige planretningslinjer/rammer/føringer	
5 Beskrivelse av planområdet, eksisterende forhold.....	14
5.1 Beliggenhet	
5.2 Dagens arealbruk og tilstøtende arealbruk	
5.3 Stedets karakter	
5.4 Landskap	
5.5 Kulturminner og kulturmiljø	
5.6 Naturverdier	
5.7 Rekreasjonsverdi/ rekreasjonsbruk, uteområder	
5.8 Landbruk	
5.9 Trafikkforhold	
5.10 Barns interesser	
5.11 Sosial infrastruktur	
5.12 Universell tilgjengelighet	
5.13 Teknisk infrastruktur	
5.14 Grunnforhold	
5.15 Støyforhold	
5.16 Luftforurensing	
5.17 Risiko- og sårbarhet (eksisterende situasjon)	
5.18 Næring	
5.19 Analyser/ utredninger	
6 Beskrivelse av planforslaget.....	25
6.1 Planlagt arealbruk	
6.1.1 Reguleringsformål	
6.2 Gjennomgang av aktuelle reguleringsformål	
6.2.1 Reguleringsformålene gjennomgås og løsningene beskrives	
6.3 Bebyggelsens plassering og utforming	
6.3.1 Bebyggelsens høyde	
6.3.2 Grad av utnytting	
6.3.3 Antall arbeidsplasser, antall m2 næringsarealer	
6.3.4 Antall boliger, leilighetsfordeling	
6.4 Boligmiljø/ bokvalitet	

6.5 Parkering	
6.6 Tilknytning til infrastruktur	
6.7 Trafikkløsning	
6.7.1 Kjøreatkomst	
6.7.2 Utforming av veger	
6.7.3 Krav til samtidig opparbeidelse	
6.7.4 Varelevering	
6.7.5 Tilgjengelighet for gående og syklende	
6.7.6 Felles atkomstveger, eiendomsforhold	
6.8 Planlagte offentlige anlegg	
6.9 Miljøoppfølging	
6.10 Universell utforming	
6.11 Uteoppholdsareal	
6.12 Landbruksfaglige vurderinger	
6.13 Kollektivtilbud	
6.14 Kulturminner	
6.15 Sosial infrastruktur	
6.16 Plan for vann- og avløp samt tilknytning til offentlig nett	
6.17 Plan for avfallshenting	
6.18 Avbøtende tiltak/ løsninger ROS	
6.19 Rekkefølgebestemmelser	
7 Konsekvensutredning.....	36
7.1 Konsekvensutredning etter forskrift om konsekvensutredninger (ikke relevant)	
7.2 Begrunnelsen for hvorfor planen ikke er konsekvensutredningspliktig	
8 Virkninger av planforslaget.....	37
8.1 Overordnede planer	
8.2 Landskap	
8.3 Stedets karakter	
8.4 Byform og estetikk	
8.5 Kulturminner og kulturmiljø, ev. verneverdi	
8.6 Forholdet til naturmangfold	
8.7 Rekreasjonsinteresser/ rekreasjonsbruk	
8.8 Uteområder	
8.9 Trafikkforhold	
8.10 Barns interesser	
8.11 Sosial infrastruktur	
8.12 Universell tilgjengelighet	
8.13 Energibehov - energiforbruk	
8.14 ROS	
8.15 Jordressurser/landbruk	
8.16 Teknisk infrastruktur	
8.17 Økonomiske konsekvenser for kommunen	
8.18 Konsekvenser for næringsinteresser	
8.19 Interessesetninger	
8.20 Avveining av virkninger	
9 Innkomne innspill.....	41
9.1 Merknader	
9.2 Annet	

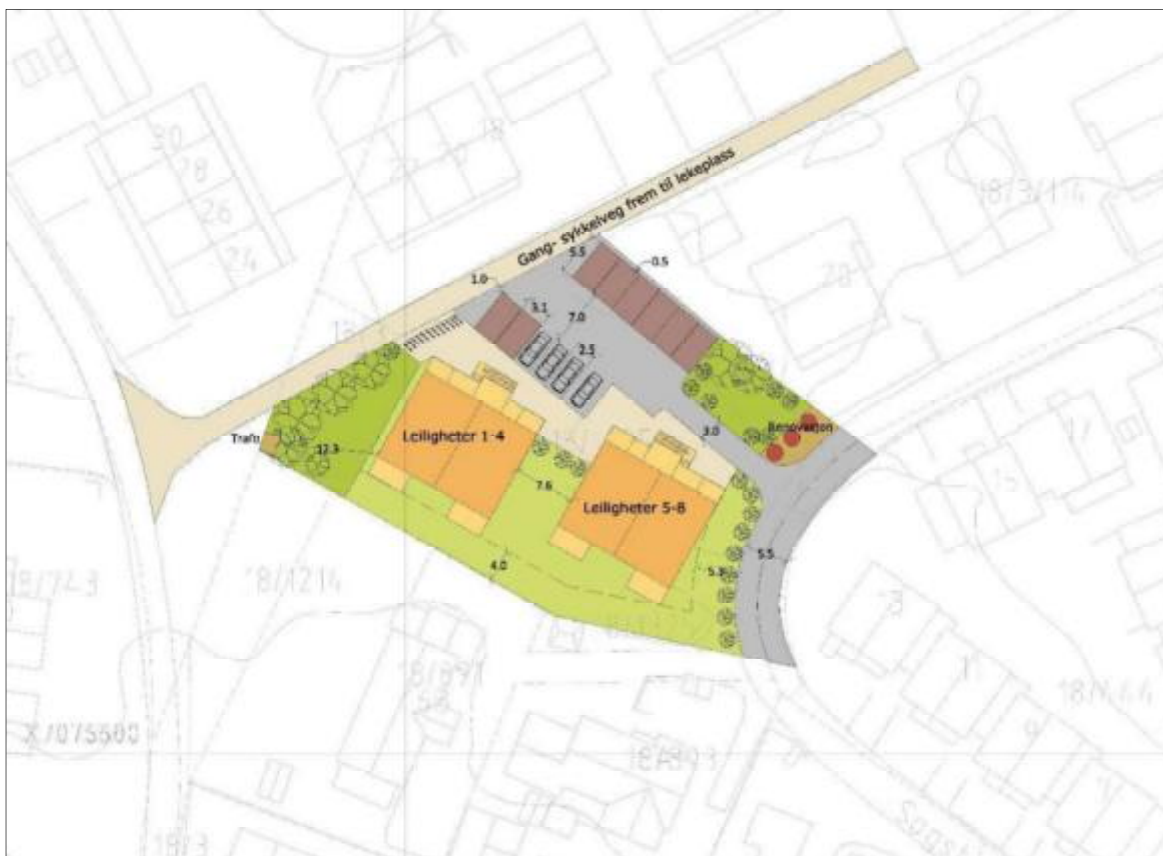
1. Sammendrag

Nordbohus AS er engasjert av Nordbohus Byggservice AS til å fremme detaljreguleringsforslag for eiendommen med gnr. 18 bnr. 1035 som ligger i Sagstuvegen 18.

Det søkes om fortetting av boligeiendommen i Sagstuvegen 18 utenfor Verdal sentrum. Eiendommen er i dag bebygget med en enebolig med tilhørende garasje og anneks. Eiendom er på ca. 2070 kvm og ligger i et etablert boligområde på Ørmelen. Planforslaget legger opp til åtte nye boenheter med tilhørende anlegg som garasjer, felles uteoppholdsareal og renovasjon. Det er gangavstand til Verdal sentrum med offentlige kontorer, banker, forretninger, jernbane, etc. Kort veg til dagligvarebutikk, barnehage, skole og SFO på Ørmelen.

Planforslaget er i tråd med regionale og lokale målsetninger om økt fortetting av sentrumsnære områder.

I forbindelse med planarbeidet har vi hatt god dialog med kommunens saksbehandler og vil gjerne takke for samarbeidet og gode råd.

Figur 1: Illustrasjonsplan (ikke i målestokk)

2. Bakgrunn

Figur 2: Oversiktskart med planområdet markert med blå sirkel (kilde: kartløsning Verdal kommune)

2.1 Hensikten med planen

Dagens formål tenkes opprettholdt i tråd med gjeldende reguleringsplan og ny kommunedelplan for Verdal by. Hensikten med planarbeidet er å legge til rette for minst åtte nye boenheter. Planlagt bygningstypologi faller inn under kategorien konsentrert småhusbebyggelse. Eksisterende bebyggelse tenkes revet.

Planen er utformet som en detaljert reguleringsplan som skal avklare:

- bebyggelsens høyde og utstrekning
- avgrensing av tomter og fellesarealer
- prinsippformering av uteoppholdsarealer
- trafikk løsninger som adkomst, frisiktsoner, trafikksikkerhetstiltak etc.
- parkeringsløsning og annen disponering av ubebygde deler av private- og fellesarealer
- løsninger for avfallshåndtering

2.2 Plankonsulent, forslagsstiller

Plankonsulent:

Nordbohus AS, Avdeling for plan og arkitektur, v/Rita Einevoll
Strandveien 43, 7067 Trondheim

Forslagsstiller:

Nordbohus Byggservice AS v/Bjørn Winge
Russervegen 5, 7650 Verdal

Grunneier:

Nordbohus Byggservice AS
Russervegen 5, 7650 Verdal

2.3 Tidligere vedtak i saken

Det er ikke fattet tidligere vedtak for eiendommen.

2.4 Utbyggingsavtaler

Det er enighet om at det skal utarbeides en utbyggingsavtale mellom utbygger og kommunen. Kommunen har problemer med håndteringen av overvann i området. Kommunen har i oppstartsmøte, anbefalt at det legges en ny ledning med utspring i Verdalselva. Utførelsen av dette skal sikres i en utbyggingsavtale som skal sluttbehandles parallelt eller i etterkant av detaljreguleringen for området. Arbeidet med utbyggingsavtalen pågår parallelt med planprosessen.

2.5 Planprogram/Krav om konsekvensvurdering.

Planmyndigheten er ansvarlig myndighet i forhold til å avklare om et reguleringsarbeid faller inn under forskriftens saklige virkeområde. Dette

innebærer både vurderingen av om planen omfattes av forskriftens § 3, første ledd nr. 1 eller 3, og hvis den gjør det, om den omfattes av oppfangskriteriene i § 4.

Spørsmålet om reguleringsarbeidet er omfattet av forskriftens virkeområde ble avklart i oppstartsmøte kommunen og private forslagstiller.

Planforslaget er ikke

a) områderegulering som innebærer andre vesentlige endringer av kommuneplan enn angitt i § 2 bokstav d,

b) detaljreguleringer på inntil 15 dekar som innebærer endringer av kommuneplan eller områderegulering,

c) reguleringsplan for tiltak i vedlegg II

På bakgrunn av dette er det avgjort i oppstartsmøte den 17.08.16, at planarbeidet ikke utløser krav om konsekvensutredning, jf. pbl §§ 4-1 og 4-2 med tilhørende forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven.

3. Planprosessen

3.1 Samråds- og medvirkningsprosess

Det er avholdt oppstartsmøte med Innherred samkommune ved enhet for Plan-, byggesak-, oppmåling- og miljø 17.08.16. Møtereferat er vedlagt.

Varsel om igangsetting av planarbeid ble kunngjort i Avis Innherred og på kommunens hjemmeside den 10.09.16, med frist for uttalelse til planarbeidet den 21.10.16.

Hjemmelshavere og berørte parter ble varslet i eget brev (se vedlegg for kopi av kunngjøringsannonse, brev og adresseliste).

Det er i løpet av planprosessen gjennomført flere drøftinger og avklaringer med kommunen i forhold til plangrense, byggegrense mot veg og bebyggelsens plassering på tomten.

NTE nett har hatt planer om plassering av ny nettstasjon 76550 Sagstua for å forsterke strømtilførselen i området. Ny plassering er regulert inn i planforslaget (avtale mellom grunneier og NTE nett er vedlagt).

4. Planstatus og rammebetingelser

4.1 Overordnede planer

Rikspolitiske /statlige retningslinjer

Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

Målet med statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal og transportplanlegging er at: «Planlegging av arealbruk og transportsystem skal fremme samfunnsøkonomisk effektiv ressursutnyttelse, god trafikksikkerhet og effektiv trafikkavvikling. Planleggingen skal bidra til å utvikle bærekraftige byer og tettsteder, legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling, og fremme helse, miljø og livskvalitet.

Utbyggingsmønster og transportsystem bør fremme utvikling av kompakte byer og tettsteder, redusere transportbehovet og legge til rette for klima- og miljøvennlige transportformer. I henhold til klimaforliket er det et mål at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange.

Planleggingen skal legge til rette for tilstrekkelig boligbygging i områder med press på boligmarkedet, med vekt på gode regionale løsninger på tvers av kommunegrensene.»

Planforslaget legger opp til en høy fortetting i et tettsted med ferdig bygget infrastruktur, hvor det vil være mulig å leve klima- og miljøvennlig i et transportperspektiv. Det er lagt til rette for at en kan benytte offentlig transportsystem. Det er gode gang og sykkelforbindelser til sentrum.

Fylkesmannen vurderer, i sin forhåndsuttalelse til omsøkte plan, at en fortetting av området er godt i tråd med Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP 2014)

Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging

Både for områderegulering og detaljregulering kan det gis bestemmelser til arealformål om krav til kvalitet og utforming av arealer og fysiske omgivelser, som sikrer definerte funksjonskrav. Hensyn til barn og unge er nøye vurdert i planprosessen og det er tatt spesielt hensyn til plassering av uteoppholdsarealer i forhold til sikkerhet, mikroklima og tilgjengelighet. Dette redegjøres det for nærmer under punkt for planbeskrivelse. Planforslaget inneholder ingen avvik eller forhold som er i motstrid til rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging.

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging

Formålet med disse statlige planretningslinjene er å:

- a. Sikre at kommunene går foran i arbeidet med å redusere klimagassutslipp.
- b. Sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunene.

- c. Sikre at kommunene bruker et bredt spekter av sine roller og virkemidler i arbeidet med å redusere klimagassutslipp.

Planforslaget inneholder ingen avvik eller forhold som er i motstrid til rikspolitiske eller statlige retningslinjer.

Regionale retningslinjer

Regional plan for arealbruk i Nord-Trøndelag, vedtatt i fylkestinget 25.04.2013

«I Nord-Trøndelag ønskes gode romlige strukturer for bosetting og næringsutvikling. By- og stedsutvikling i Nord-Trøndelag skal bygge på eksisterende bosettingsmønster og foregå gjennom lokale prosesser med god forankring, med vekt på differensiering, kreativitet og kvalitet.»

De regionalpolitiske retningslinjer for kvalitet i planleggingen er fulgt i planforslaget. Retningslinjene listes ikke opp her men, det påpekes at planforslaget bygger opp under ønsket om kompakte byer, arealeffektive løsninger, tilrettelegging for universell utforming, muligheter for lek og utendørsaktivitet, sykkel- og gå vennlig lokasjon, ivaretagelse av eksisterende grønne strukturer.

Kommunedelplan for Verdal by (under utarbeidelse) og kommuneplanens arealdel

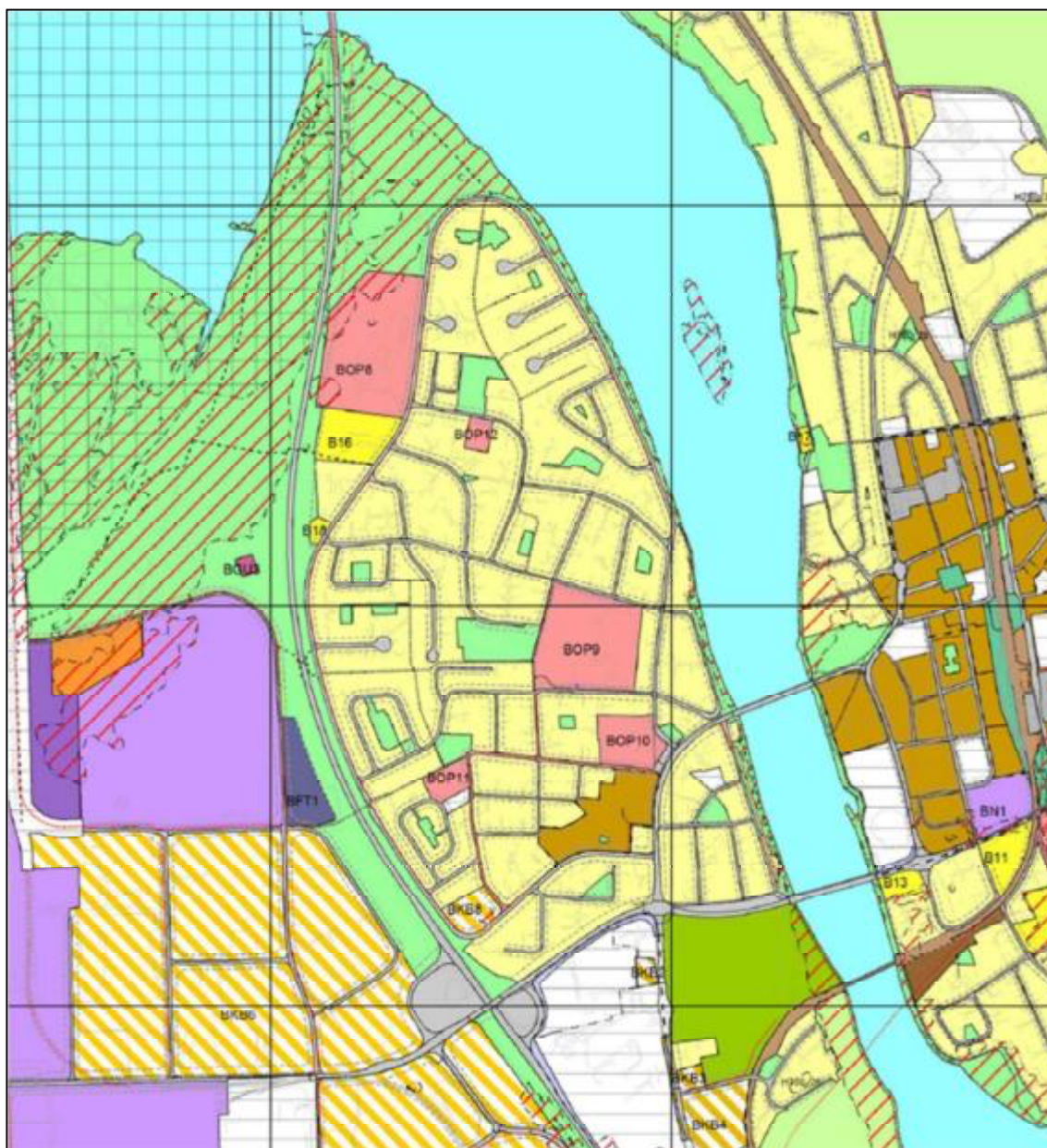
I regionale retningslinjer for arealbruk er det påpekt at stedsutviklingsprosesser som avklarer og visualiserer de overordnede grepene som klimavennlig boligbygging, utnyttingsgrad, jordvern og bevaring av biologisk mangfold bør være avklart i kommuneplanens arealdel eller kommunedelplaner.

Ny kommunedelplan for Verdal by er under utarbeiding og omsøkte planforslag er i tråd med de overordnede grepene.

- Viktige felles- og servicefunksjoner lokaliseres i sentrumsområdet for å oppnå tydelige og funksjonelle sentrum med god arealutnytting og korte avstander.
- Kommuneplanens arealdel angir en tydelig tettstedsavgrensning for utbredelse av kommune- og bygdesenter og angir minimum utnyttingsgrad for utbygging innenfor tettstedgrensen.
- Boligbyggingen tilrettelegges slik at næringsutvikling og grunnlaget for skole og barnehage styrkes. Nye boliger er lokalisert i gang- og sykkelavstand til viktige fellesfunksjoner.
- Planforslaget legger til rette for en etterspurt boform (leiligheter). Det er et ønske at det legges til rette for ulike boformer i sentrum.

Kommunale vedtekter og forskrifter

Vedtekter til bygningsloven for Verdal kommune – ikke relevant for dette planforslaget

Figur 3: Utdrag fra plankartet til Kommunedelplan for Verdal by som var ute til offentlig ettersyn frem til 9. april 2016. Omsøkte planområde ligger rett vest for felt BOP12 (kilde: Verdal kommune)

4.3 Gjeldende reguleringsplaner

Gjeldende planer for eiendommen er:

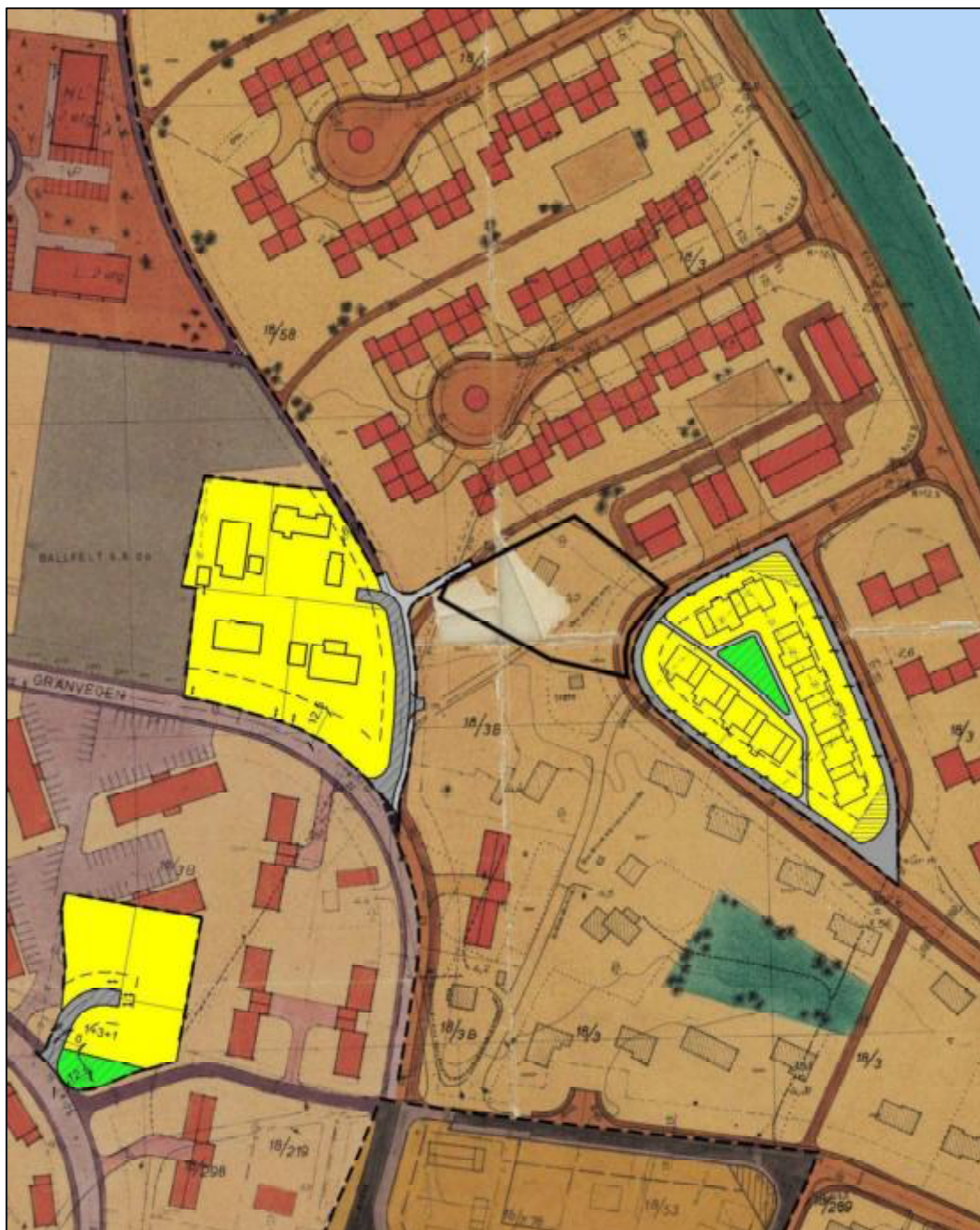
Kommunedelplan for Verdal byområde vedtatt 2007

Reguleringsplan for nordre del av Ørmelen, vedtatt 1971

Både gjeldende reguleringsplan og forslag til ny kommunedelplan for Verdal byområde viser omsøkte planområde som en del av et større boligområde som

allerede er utbygd. Ny kommunedelplan stadfester og styrker de eksisterende strukturer i område, som lekeplasser, stier, grønnstruktur og vegnett. Videre visjon for området er å opprettholde og styrke området som et sentrumsnært boligområde.

Planforslaget er i tråd med føringer gitt i gjeldende kommunedelplaner samt kommunedelplan for Verdal by som er under utarbeidelse.

Figur 4: Utdrag fra plankartet for nordre del av Ørmelen, vedtatt 1971, med tilgrensende planer (kilde: kartløsning Verdal kommune)

4.4 Temaplaner

Klima- og energiplan for Verdal kommune, Versjon 1.1 -2010-06-09

- *Arealplanlegging: Effektiv arealplanlegging reduserer utslipp fra transport gjennom fornuftig lokalisering av boliger, arbeidsplasser og ulike tjenester i sammenheng med tilbudet av kollektivtrafikk. Kommunenes arealbruk kan også påvirke karbonmengden som er bundet i skog og jordsmonn ved for eksempel avskoging.*
- *Byggesaksbehandling: Kommunen kan tilrettelegge for bruk av fjernvarme og sette standard for energieffektivitet i nye bygg*
- *Tilrettelegging av transportsystem: Plan- og bygningsloven gir også kommunene mulighet til å regulere parkering ved ny utbygging og ved bruksendringer, samt å utvikle gang-, sykkel- og turvegsystemet.*

Det meste av energi bruken i Verdal kommune er knyttet til kommunesenteret Øra og i Verdal industripark på Ørin.

Planforslaget bygger opp under ønsket om effektiv arealplanlegging med fornuftig lokalisering av boliger. Ny bebyggelse er kompakt og energieffektiv. Området ligger meget godt til for sykkel og gange til sentrum.

Temaplan for økt sykkelbruk 2015 –2018 (2019 –2022)

Målet er flere hverdagssyklister i befolkningen

Planforslaget bygger opp under denne målsetningen på grunn av sin sentrumsnære lokasjon, samt gode muligheter for sykkelparkering.

Temaplan trafiksikkerhet 2017-2020 Vedtatt i kommunestyret, sak 77/16 i møte 26.09.2016

Trafiksikkerhetsarbeidet i Norge er i hovedtrekk organisert på tre nivåer: nasjonalt nivå, regionalt nivå (fylkeskommunene og statlige regioner) og kommunalt nivå. I tillegg utfører interesseorganisasjoner en betydelig innsats.

Verdal kommune har de siste årene hatt særlig fokus på universell utforming. Universell utforming innebærer at tiltak i de offentlige rom og bebyggelse skal være slik at de kan brukes av alle, og dette må da legges til grunn også for utforming av trafikkanlegg. Nye anlegg vil bli planlagt og utført med dette grunnleggende prinsipp. Kommunen har imidlertid endel «gamle synder» på dette området, som det gjennom planen settes fokus på å få gjort noe med. Dette gjelder spesielt utforming av fortau og kryssingsfelt i sentrumsområdet og i boligfelt. Dette vil også ha betydning for en sterkere satsing på et sentrumsnært friluftsliv, som vil kreve at tilrettelegging av arealbruk og planlegging av trafikkårer sees i sammenheng med behovet som gående, syklende og andre myke trafikanter har.

Planforslaget ligger helt ideelt til i forhold til universell utforming og tilrettelegging for et sentrumsnært friluftsliv. Hele uteområdet vil være universelt utformet og tilgjengeligheten til feller uteoppholdsarealer vil være svært god. Trafiksikkerhet er ivaretatt og adkomst in til området er i tråd med ønsket om forbedrede kryssløsninger.

5. Beskrivelse av planområdet, eksisterende forhold

5.1 Beliggenhet, avgrensning, størrelse på planområdet

Planområdet ligger på Ørmelen utenfor Verdal sentrum.

Planen omfatter en bebygd eiendom på 2,07 daa med gnr. 18 bnr. 1035. Eiendommen har kjøreadkomst fra Sagstuvegen.

Foreslått grense for planområdet går i vegkant av Sagstuvegen og i eiendomsgrensene. Planområdet er siden utvidet etter ønske fra kommunen. Planområdet inkluderer også nå eksisterende gang-/sykkelveg mot nordøst, som går fra Granvegen og frem til eksisterende lekeplass. Kommunen har avgjort at dette ikke krever ny varsling av planoppstart, da det gjelder stadfesting av eksisterende situasjon og en videreføring av underliggende plan, samt nytt forslag til kommunedelplan for Verdal by.

Figur 5: Eksisterende bebyggelse på omsøkte eiendom. Planområdet er markert med rødt skravur.

5.2 Dagens bruk og tilstøtende arealbruk

Eiendommen er i dag bebygget med flere bygninger og arealbruken er boligformål. Tilstøtende eiendommer er bebygget med eneboligbebyggelse og konsentrert småhusbebyggelse i form av rekkehus, seksmanns-boliger og firemannsboliger.

5.3 Stedets karakter; struktur, estetikk/byform, eksisterende bebyggelse

Som en følge av industrialiseringen ved Aker, ble det behov for mange nye boliger for de som fikk seg jobb ved det nye anlegget. Dette førte til en svært rask utbygging av Ørmelenområdet.

Området fremstår i dag som et boligområde med en blanding av frittliggende eneboliger på forholdsvis store tomter til tettere konsentrert småhusbebyggelse i form av leiligheter og rekkehus.

Bebyggelsen er oppført i to etasjer og har et tradisjonelt uttrykk i forhold til norsk småhusbebyggelse. Alle boligene rundt planområdet er trehus med trepanel. Takformen er enten saltak eller pulttak. Byggehøyde varierer fra en mønehøyde på 6 meter til 11,5 meter over terreng. Tomtene varierer i størrelse. Nyere bebyggelse har mindre tomter enn eldre bebyggelse. Området fremstår med varierende tetthetsgrad. Da høydene er jevnt over to etasjer eller mindre, forsterker det områdets topografi, som er flatt.

Omsøkte eiendom er i dag bebygget med en eldre enebolig med tilhørende garasje og anneks. Boligens grunnflate er på ca. 150 kvm og har en mønehøyde på 6,6 meter.

Foto 2: Eksisterende bebyggelse på omsøkte eiendom

Foto 3: Bilde av eksisterende anneks (Kilde: Eiendomsmegler 1)

Foto 3: Nabobebyggelse i nordøst

5.4 Landskap; topografi, landskap, solforhold, lokalklima

Ørmelen utgjør vestlig del av Verdalsøra hvor Verdalselva renner ut i fjorden. Landskapet er karakteristisk på grunn av de langstrakte flatene med avsetningsmasser fra elven og fjorden. Området har gode solforhold og gode lokalklimatiske forhold.

Foto 4: Verdal Industripark ligger vest for Ørmelen (Kilde: Store norske leksikon)

Estetisk og kulturell verdi

Sagstuvegen 18 er ikke en del av et bevaringsverdig bygningsmiljø. Som nevnt under pkt. 5.3 består bebyggelsen av tradisjonell småhusbebyggelse oppført fra 1960 tallet og videreutviklet frem til i dag.

Området har ikke en egenart eller kulturell verdi som går utover hva man kan finne i tilsvarende boligområder som ligger i distriktet, utenfor de store byene. Typologiene i området gir ikke et eget signal om hvor i landet de er bygget. Området har en karakter som viser at dette er et boligområde som har utviklet seg over tid, hvor de nyeste boligene har de minste tomtene.

5.5 Kulturminner og kulturmiljø

I følge kulturminneregisteret er det ikke registrert automatisk fredede kulturminner innenfor planområdet. Det er gjort utsjekk på miljøstatus.no den 02.01.17.

5.6 Naturverdier

Det er ikke registrert at eiendommen har spesielle naturverdier. Det er foretatt en utsjekk i Naturbasen til Direktoratet for naturforvaltning og i Artsdatabankens artskart i og med at planområdet berører natur. Det er ingen rødliste kategori i innen eller nær planområdet. Dato for utsjekk: 02.01.17

5.7 Rekreasjonsverdi/rekreasjonsbruk, uteområder

Planområdet i seg selv er i dag ikke benyttet til rekreasjon. Det går en tursti forbi planområdet i nord. Denne forbinder området til lekeplass 100 meter mot nordøst og Verdalselva 150 meter mot nordøst. Etter ønske fra kommunen er turstien inkludert i planområdet for å ytterligere sikre formålet juridisk, selv om den er sikret i underliggende plan, samt vist i kommuneplanens arealdel.

Innenfor de etablerte boligområdene finnes det flere nærlekeplasser og strøkslekeplasser. Det er 70 meter til strøkslekeplass i nord vest og 170 meter til lekeplassen som ligger sørvest for området.

Figur 6: Kart som viser eksisterende lekeplasser i nærområdet. Blå linjer viser adkomst fra planområdet frem til lekeplassene (kilde: kartløsning Verdal kommune)

5.8 Landbruk

Området ligger ikke i nærhet til LNF-områder

5.9 Trafikkforhold; kjøreadkomst, vegsystem, trafikkmengde, ulykkessituasjon, trafiksikkerhet for myke trafikanter, kollektivtilbud

Planområdet har kjøreadkomst fra Sagstuvegen. Vegbredden er 5,5 meter fra skulder til skulder. Det er ikke regulert inn gang- og sykkelveg langs Sagstuvegen. Kommunen har uttalt i e-post, mottatt 01.11.16, at det ikke anses som et behov at det settes av areal til fortau. Videre skriver kommunen; «Vegen er allerede opparbeidet og fungerer utelukkende som en tilførselsveg frem til den eksisterende bebyggelsen. Det er videre ikke naturlig for bilister fra «gamle ferjeveg» å benytte denne gaten. Gjennomkjøringstrafikk vurderes med dette ikke som et problem og man sitter i realiteten igjen med tilførselstrafikken til boligbebyggelsen. Tilførselstrafikken vurderes som liten og kan med det aksepteres uten fortau. Man vil også ha en lav kjørehastighet som vil være med på å sikre myke trafikanter i området i tillegg til at det er avsatt areal til gang- og sykkelsti i nordøst for tomten.»

Som det går frem av kartet under, viser rød linje at det er Gamle ferjeveg er definert som veg med blandet trafikk og fortau. Denne vegen kan benyttes frem

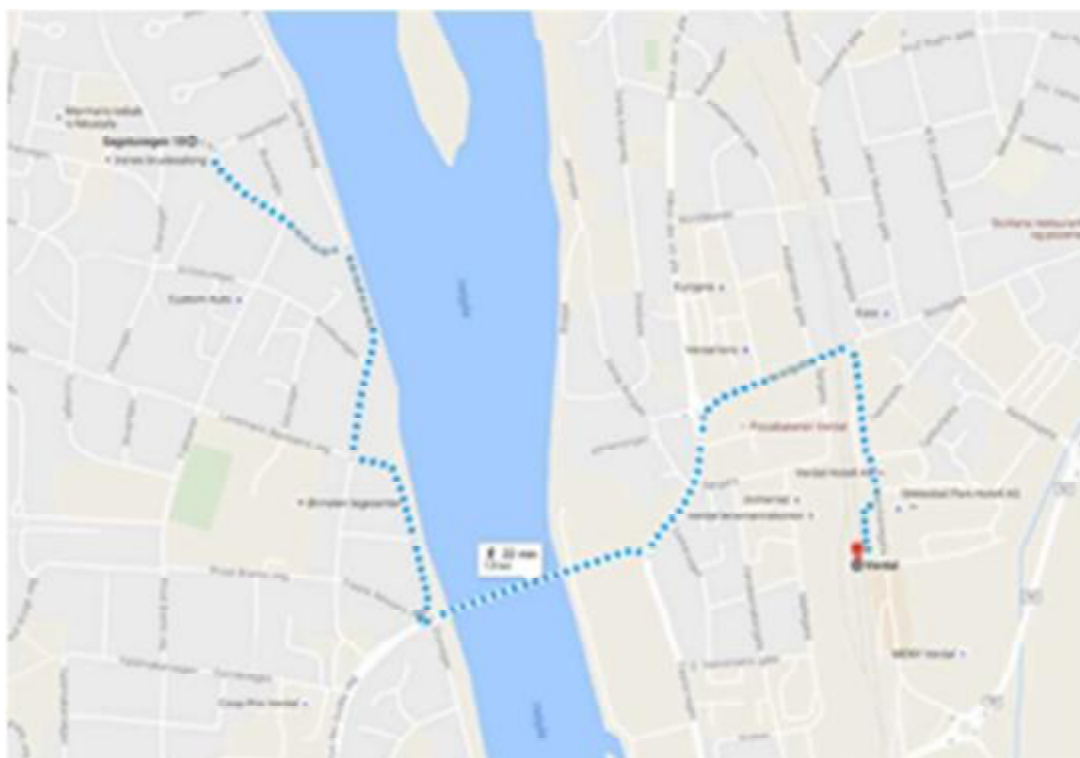
til skolen og idrettsanlegg, men det er mer sannsynlig at barn velger å gå og sykle langs tilførselsvegene internt i boligfeltet.

Alle disse interne tilførselsvegene, som leder til skole, barnehage og lekeplasser er tilførselsveger til eksisterende boliger med lav fart og lav trafikkmengde. Disse vegene har blandet trafikk og er av kommunen ikke prioritert oppgradert til en høyere standard da de betraktes som tilfredsstillende i forhold til trafiksikkerhet (pga lav fart og liten trafikkmengde)

Figur 7: Kart som viser sykkelnettet ved planområdet. (Kilde: Temaplan for økt sykkelbruk)

Området ligger innenfor gangavstand til nærmeste kollektiv-åre med flere buss og tog avganger i timen. Det tar ca. 20 minutt å gå til stasjonen fra planområdet.

Figur 8: Kart som viser gangavstand til nærmeste kollektivknutepunkt (kilde: Google Maps)

Bil og lastebil: E6 går gjennom Verdal kommune. Fra Verdalsøra går Rv. 72 opp Inndalen og over til Sverige.

Buss: Det er gode bussforbindelser nordover og sørover langs E6. Det er brukbare bussforbindelser til og fra Verdal by og bygdesentrene, særlig knyttet til skolestart og skoleslutt.

Tog: Verdal ligger på Trønderbanen mellom Steinkjer og Trondheim.

Båt: Verdal har gode havnefasiliteter ved Verdal Industripark på Ørin, med kaianlegg i i Verdal og spesial kai for utskipping av store installasjoner.

Fly: Trondheim Værnes internasjonale lufthavn ligger 60 km fra Verdal, og er lett tilgjengelig med både bil og tog

5.10 Barns interesser

Det er ikke kartlagt barnetråkk innenfor planområdet. Det er friområder/nærlekeplasser i umiddelbar nærhet til planområdet se også pkt. 5.7.

I dette boligfortettingsprosjektet er det gjort følgende områdevurdering:

- Det er sikret flere gode utearealer i nærheten av området
- Det er trafikktrygge forbindelser for større barn, mellom bolig og parker, plasser og grøntstruktur i bystrøket.
- Flere av utearealene henger sammen og er godt tilgjengelige.

Figur 9: Kart som viser planområdet i grå sirkel og de små grønne sirklene viser de nærmeste eksisterende lekeplassene (kilde: Verdal kommunes kartløsning)

5.11 Sosial infrastruktur; skolekapasitet, barnehagedekning, annet

I gangavstand sju minutter mot sør, ligger Ørmelen skole. Ørmelen barnehage ligger ytterligere fire minutter å gå mot vest. Det foreligger ikke indikasjoner på at det ikke er kapasitet på skole eller barnehage.

Det er 17 barnehager i Verdal kommune. Verdal kommune har ett hovedopptak (1.august) pr år og ellers løpende opptak. Det er full dekningsgrad for barnehageplass. Alle barnehager har fylt pedagognorm, dvs. 1 pedagog på 6 barn i alderen 3-6 år og 1 pedagog på 3 barn i alderen 0-3 år. Ingen barnehager har fått innvilget dispensasjon fra norm for pedagogisk bemanning i 2015. Pr. 31.12.2015 var det 394 barn i kommunale barnehager og 374 barn i private barnehager.

Avstand til barnehager i området:

- Lekekroken barnehage 0,8 km
- Maritvold barnehage 1,1 km
- Reinsholm barnehage 1,4 km
- Ørmelen barnehage 1,5 km

Ørmelen skole ligger i sentrumsområdet i Verdal kommune.

Skolen startet som en 2-parallellers 1. -6 skole høsten 1974, og den ble videre utbygget til en 2-parallellers 1. -9 skole f.o.m. skoleåret 1977/78.

F.o.m. skoleåret 1994/95 ble Ørmelen skole en 1. -7. skole. Planområdet tilhører skolekretsene Ørmelen barneskole, og Verdalsøra ungdomsskole.

Det er mulig å gå langs veier med sammenhengende fortau, gang/sykkelforbindelse til Ørmelen barneskole og Verdalsøra ungdomsskole, som vil være viktig med tanke på en trygg skoleveg for barn- og unge. Planområdet er i gangavstand fra skolene.

Avstander fra planområdet til skoler i området:

- Ørmelen barneskole 1,1 km
- Verdalsøra ungdomsskole 2,7 km (tilsvarende for svømmehall og flerbrukshall)
- Verdal videregående skole med idrettshall 3,5 km.

5.12 Universell tilgjengelighet

Det er viktig å tenke på en inkluderende og helsefremmende planlegging, hvor fysisk tilgjengelighet og sosiale fellesskap for alle i størst mulig grad søkes ivarettatt.

Den norske definisjonen av universell design er en direkte oversettelse av definisjonen utviklet av The Center for Universal Design at North Carolina State University. Universell utforming defineres som "utforming av produkter, byggverk og omgivelser på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpassing og en spesiell utforming." Formuleringen "brukes av alle mennesker" gjelder i utgangspunktet uten unntak. Omgivelser og produkter utformes slik at de kan brukes av mennesker i alle aldersgrupper og med ulike ferdigheter, kapasitet og funksjonsevne. Forhold som angår bevegelse, syn, hørsel, forståelse og miljø (astma/allergi) er sentrale.

Planområdet er flatt og svært godt tilpasset universell tilgjengelighet. Det har derfor et stort potensial for å kunne planlegges med bygg og omgivelser, som i så stor utstrekning som mulig, kan benyttes av hele befolkningen (barn, unge, voksne, eldre, funksjonshemmede og ikke funksjonshemmede)".

(Se kapittel 6 for nærmere beskrivelse av planforslaget og detaljene rundt den faktiske tilretteleggingen for universell tilgjengelighet).

5.13 Teknisk infrastruktur; vann, avløp, trafo, energiforsyning, alternativ energi, fjernvarme

Vann og avløp

Kommunen har problemer med håndteringen av overvann i området slik at det må gjøres tiltak i forhold til dette. I forbindelse med planarbeidet anbefaler kommunen at det etableres en ny overvannsledning med utspring i Verdalselva. Dette skal sikres gjennom en utbyggingsavtale. Utbyggingsavtalen skal behandles parallelt med detaljreguleringen for området.

Fjernvarme

Området ligger ikke innenfor konsesjonsområde for fjernvarme. Jf. referat fra oppstartsmøte.

Nettstasjon

Det står en nettstasjon på eiendommen med gnr. 18 bnr 1325 som ligger sør for planområdet. NTE Nett AS har planer om å plassere en ny nettstasjon i området for å forsterke strømtilførselen i området. Det er gjort avtale med grunneier av Sagstuvegen 18 om ny plassering (se kapittel 6 for nærmere redegjørelse om ny plassering av nettstasjon). Avtale mellom grunneier og NTE Nett AS er vedlagt i søknad om detaljregulering.

Renovasjon

Verdal er vertskommune for det interkommunal avfallsselskapet Innherred Renovasjon (IR). IR IKS tar imot og behandler alle typer avfall, både fra husholdninger og næringsliv. IR besørger også innsamling (konkurransettsatt), sortering, gjenvinning og deponering. Det samles det årlig 30-40.000 tonn våtorganiskavfall som blir behandlet og omdannet til biorest og biogass i Ecoproanlegg i Tromsdalen. Det fins ingen aktive eller metanutslippende deponier i Verdal.

5.14 Grunnforhold; stabilitetsforhold, ledninger, rasfare

Arealet ligger i sin helhet under marin grense. Dette øker sannsynligheten for kvikkleireforekomst. Området er ikke oppført på kart over aktsomhet for kvikkleire (utsjekk NVEs skredatlas og NGS sløsmassekart den 02.01.17)

Det er ikke gjort grunnundersøkelser innenfor planområdet, men det er ingen indikasjoner på at det utfordringer i forhold til dette innenfor planområdet eller på tilgrensende områder. Områdedata tyder på elve-transporterte masser, som består normalt av grus, sand og silt. Flat topografi gjør at det ikke forekommer skred- eller rasfare.

Det ligger teknisk infrastruktur i og ved planområdet, men som nevnt over må anlegget separeres ved å etablere en ny overvannsledning.

5.15 Støyforhold

Hovedkilden til støy i planområdet er fra vegtrafikk. Sjablongmetoden for fremskreden nåsituasjon viser at planområdet ligger i grønn sone, og dermed vil ha et støynivå som ligger under 55dB.

Området ligger inne i et rolig boligfelt med kun boligbebyggelse rundt. Vegsystemet er dimensjonert for lav fart og er kun tilførselsveg for boligene. Sagstuvegen er ikke en gjennomfartsåre.

5.16 Luftforurensning

Det er ikke kjent fare for forurenset luft.

5.17 Risiko- og sårbarhet (eksisterende situasjon)

Den eneste kjente fare innenfor området er fareområde for høyspenningsanlegg. På naboeiendommen i vest er det i dag en eksisterende frittliggende nettstasjon. Denne skal flyttes slik at den får en tilfredsstillende avstand fra boligbebyggelse. Dette punktet er også omtalt i vedlagte ROS-analyse og faren er funnet akseptabel og godt innenfor akseptable nivåer. Avtale mellom grunneier og NTE Nett AS vedr. plassering av ny nettstasjon er vedlagt planforslaget. Det er ingen andre kjente farer som rasfare, flomfare, vind, luftforurensning, forurensning i grunnen, beredskap og ulykkesrisiko eller andre relevante ROS-tema innenfor planområdet (se ROS-sjekkliste og ROS-analyse).

5.18 Næring

Området er ikke avsatt til næringsvirksomhet. Det ligger ikke nær annen næringsvirksomhet.

5.19 Analyser/utredninger

Det er ikke foretatt analyser eller utredninger utover ROS-analysen

6. Beskrivelse av planforslaget

6.1 Planlagt arealbruk, reguleringsformål

Planlagt arealbruk er boligbebyggelse med tilhørende anlegg som lekeplass og andre felles uteområder, private uteoppholdsarealer, renovasjon, parkering og adkomst. Planområdet omfatter også en eksisterende gang- og sykkelvei som går fra Granvegen frem til en eksisterende lekeplass.

Figur 10: Plankart som omsøkt (ikke i målestokk)

6.1.1 Reguleringsformål

Området er regulert til følgende formål:

Arealer for bebyggelse og anlegg (jfr. pbl § 12-5.1) herunder:

- Boligbebyggelse – konsentrert småhusbebyggelse
- Garasjeanlegg for boligbebyggelse

- Energianlegg
- Renovasjonsanlegg
- Uteoppholdsareal
- Lekeplass

Arealer for samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur (jfr. pbl § 12-5.2) herunder:

- Kjøreveg
- Gang-/sykkelveg

Formål	Areal (kvm)	Antall boenheter	%-BYA
Boligbebyggelse	1663	8	55
Felles garasjeanlegg	436		55
Felles renovasjonsanlegg	33		
Felles uteoppholdsareal	112		
Felles lekeplass	180		
Offentlig veg	174		
Felles veg	58		
Gang-/sykkelveg	238		
Energianlegg	8		
Sum	2902	8	

Tabell1: arealoppgave

6.2 Gjennomgang av aktuelle reguleringsformål

6.2.1 Arealer for bebyggelse og anlegg

Konsentrert småhusbebyggelse BKS

Innenfor felt BKS tenkes oppført to frittliggende boligbygg, med muligheter for fire boenheter i hvert bygg. Boligene tenkes oppført i to etasjer pluss loft, med en grunnflate på ca. 254 kvm per bygg. Det tillates flatt tak, saltak eller pulttak/splittet pulttak. Ved saltak skal takvinkel være mellom 22 og 40 grader. Ved pulttak skal takvinkel ikke overstige 22 grader.

Maks gesimshøyde for flatt tak eller saltak, skal ikke overstige 8 meter over gjennomsnittlig planert terreng.

Maks gesimshøyde for pulttak, skal ikke overstige 11 meter over gjennomsnittlig planert terreng.

Alle boenhetene i 1. etasje vil få trinnfri adkomst fra garasje til inngangsparti. Alle boenhetene i 2. etasje vil få trapp opp til en felles svalgang og privat inngangsparti.

Boligbyggenes er plassert slik at balkonger og hageareal ligger orientert mot sørvest. Dette for å tilrettelegge for mest mulig solfylt uteoppholdsarealer. Inngangsparti ligger mot nordøst. Bebyggelsens plassering er vist på illustrasjon til plankartet. Balkonger kan tillates inntil 1 meter utenfor byggegrense, med unntak av mot f_LEK.

Illustrasjonsplanen viser også avsatt areal til brukbart uterom samt felles lekeplass og uteoppholdsareal.

Den viste plasseringen er veiledende. Bebyggelsen skal plasseres innenfor viste byggegrenser, og det er dermed ikke rom for store avvik i forhold til viste plassering.

Garasjeanlegg for boligbebyggelse f_G

Innenfor felt f_G tenkes oppført åtte carporter/garasjer. Maks gesimshøyde over gjennomsnittlig planert terreng skal ikke overstige 4 m. Maks mønehøyde skal ikke overstige 6 meter over gjennomsnittlig planert terreng.

Carportene/garasjene er satt sammen to og to for å gi et oppdelt system hvor hver dobbelgarasje har en grunnflate på ca 36 kvm. De kan plasseres inntil 1 meter fra nærmeste eiendomsgrense mot nord og vest.

I tillegg skal det etableres fire oppstillingsplasser for bil samt 16 plasser for sykkelparkering.

Areal for garasjer er plassert i planområdet nordlige del.

Energianlegg o_T med

Innenfor dette arealet skal det settes opp en ny nettstasjon (76550 Sagstua) for å forsterke strømtilførselen i området. Avtalt plassering og type stasjon er vist i vedlegg 14 til søknad om detaljregulering.

Renovasjonsanlegg f_R

Avsatt som oppsamlingspunkt for renovasjon for boligene innenfor felt BKS. Verdal kommune samler inn avfall i tre fraksjoner. Det skal settes opp bunntømte containere.

Lekeplass f_LEK

I forbindelse med planlegging av lekeplass og uteopphold er følgende sjekkpunkt liste gjennomgått for å søke å ivareta faktorer som kan spille inn for å gjøre disse arealene vellykket:

- plassering i forhold til oversiktighet, trygghetsfølelse og farer
- mikroklimatiske forhold (vind, sol, skygge, snø, kuldegrop, avrenning)
- tilgjengelighet til selve området (stigning, hindringer)
- tilgjengelighet innenfor selve området
- arealets størrelse

I den videre planleggingen av plassenes innhold er det viktig å tenke på følgende:

- ledelinjer, fargebruk, kontraster
- lekeplassutstyret (er det mulig å bruke for personer med nedsatt funksjonsevne)
- sansene (finnes det eksempler på løsninger som kan utvikle/stimulere sansene)
- beplantning og naturkvaliteter (miljø-psykologi)
- utfordringer/spenning/variasjon
- benker og bord (generell møblering)
- belysning
- tilbyr plassen noe for alle aldersgrupper

F_LEK er areal avsatt til felles lekeplass. Innenfor felles lekeplass f_LEK tillates det oppført utstyr og bygg som er i tråd med intensjonene for en lekeplass. Plan for opparbeidelse av lekeplassen skal godkjennes av kommunen. Området tillates inngjerdet. Lekeplassen er plassert i planområdets sørvestlige hjørne og grenser mot tursti som leder mot Verdalselven og mot eksisterende lekeplasser i øst og nordvest. Plasseringen gjør at den er godt skjermet mot trafikk og den blir en del av et system med gang-/sykkelvei og to lekeplasser på rekke.

Uteoppholdsareal f_UT

Innenfor planområdet er det satt av areal til to separate uteoppholdsarealer. Lekeplassen, som nevnt over, ligger inntil eksisterende tursti og vi gi god tilgjengelighet til andre lekeplasser fra denne plassen. Det andre arealet avsatt til uteopphold, som ligger inntil nabo i nordøst er med på å tilføre gode kvaliteter til nabobebyggelsen.

Innenfor areal avsatt til felles uteoppholdsareal f_UT tillates det oppført utstyr og bygg som er i tråd med intensjonene for et uteoppholdsareal. Det er ikke krav om opparbeidning av arealet utover generell beplantning eller etablering av gangbart underlag. Plan for opparbeidelse av uteoppholdsarealet skal godkjennes av kommunen. Området tillates inngjerdet.

6.2.2 Arealer for samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur

Kjøreveg

Innenfor o_V er det allerede etablert kjørevei dimensjonert for lav fart.

Innenfor f_V skal det etableres felles adkomst for boenhetene i BKS frem til område for garasje og parkering f_G.

Gang-/sykkelveg

Areal avsatt til gang-/sykkelveg sikrer adkomst fra Granvegen via omsøkte planområde og inn til eksisterende lekeplass. Arealet finnes i dag og er kun en stadfesting av eksisterende situasjon.

6.3 Bebyggelsens plassering og utforming

Boligbyggenes er plassert slik at balkonger og hageareal ligger orientert mot sørvest. Dette for å tilrettelegge for mest mulig solfylt uteoppholdsarealer. Inngangsparti ligger mot nordøst. Bebyggelsens plassering er vist på illustrasjon til plankartet. Balkonger kan tillates inntil 1 meter utenfor byggegrense, med unntak av mot f_LEK.

Illustrasjonsplanen viser at planlagt bebyggelse består av i alt åtte leiligheter, fordelt på to firemannsboliger.

Firemannsboligene tenkes bygget som to separate volumer, med en avstand på ca. sju meter mellom volumene. Volumene har grøntareal på tre av sidene, henholdsvis mot sør, øst og vest. Den fjerde siden med inngangssituasjon vender mot nord, og her finnes adkomstvei og parkeringsanlegg.

Det planlegges oppført i alt åtte carporter, som tenkes oppdelt i intervaller på to og to, med oppstillingsplass til bil imellom. Totalt blir det parkeringsmuligheter for 12 biler på tomten, hvorav åtte av disse er i carport og fire oppstillingsplasser kommer i tillegg. Det er også avsatt plass til oppstillingsplass for to sykler per boenhet. Sportsbod tenkes oppført i tilknytning til leilighetene.

Det er tilrettelagt for utvidet grøntareal og lekeplass mot vest, i nærhet av sti som fortsetter videre ned mot elven. Nabo i øst er forsøkt hensyntatt i utarbeidelse av parkeringssituasjonen, og det er avsatt et grøntareal mellom tomtene.

6.3.1 Bebyggelsens høyde

Innenfor areal avsatt til boligbebyggelse gir planforslaget en tillatt gesimshøyde på 8 meter fra planert terreng.

Innenfor areal avsatt til carporter/garasjer gir planforslaget en tillatt gesimshøyde på 4 meter fra planert terreng.

Innenfor felt BKS tenkes oppført to frittliggende boligbygg, med muligheter for fire boenheter i hvert bygg. Boligene tenkes oppført i to etasjer pluss loft, med en grunnflate på ca. 254 kvm per bygg. Det tillates flatt tak, saltak eller pulttak. Ved saltak skal takvinkel være mellom 22 og 40 grader. Ved pulttak skal takvinkel ikke overstige 22 grader.

Maks gesimshøyde for flatt tak eller saltak, skal ikke overstige 8 meter over gjennomsnittlig planert terreng.

Maks gesimshøyde for pulttak, skal ikke overstige 9 meter over gjennomsnittlig planert terreng.

Maks mønehøyde skal ikke overstige 11 meter over gjennomsnittlig planert terreng.

Innenfor felt f_G tenkes oppført åtte carporter/garasjer. Maks gesimshøyde over gjennomsnittlig planert terreng skal ikke overstige 4 m. Maks mønehøyde skal ikke overstige 6 meter over gjennomsnittlig planert terreng.

6.3.2 Grad av utnytting

§ 5-2. Bebygd areal (BYA)

Bebygd areal beregnes etter Norsk Standard NS-3940. Areal- og volumberegninger av bygninger, men slik at parkerings arealet inngår i beregningsgrunnlaget etter § 5-7.

Grad av utnytting innenfor område BKS er 55% BYA.

Grad av utnytting innenfor område f_G er 55% BYA.

6.3.3 Antall arbeidsplasser, antall kvm næringsarealer

Planen inneholder ikke næringsformål

6.3.4 Antall boliger, leilighetsfordeling

Det er planlagt for åtte boenheter innenfor planområdet. Disse er fordelt i to boligbygg (to firemannsboliger). Det er tenkt fire leiligheter på bakkeplan og fire leiligheter i andre etasje. Hver leilighet har et bruksareal på ca. 85 kvm og inneholder to til tre soverom.

6.4 Bomiljø/bokvalitet

Typologiene som er tenkt oppført i Sagstuvegen 18 føyer seg inn i rekken av tilsvarende typologier i området. Dette kan være fine leiligheter for førstegangs-etablerere eller godt voksne om ønsker en mer lettvinthverdag, uten ansvar for egen hage. Mange opplever det som positiv å dele fellesfunksjoner som uteoppholdsareal, renovasjon og parkering. Området ligger i et godt etablert boligområde og oppleves som trygt, oversiktlig og skjermet.

6.5 Parkering, antall p-plasser for bil og sykkel

Det er avsatt 1,5 parkeringsplass for bil per boenhet, hvorav en i carport eller garasje. Det er avsatt 2 oppstillingsplasser for sykkel per boenhet.

Areal for parkering er avsatt i eget reguleringsformål.

6.6 Tilknytning til infrastruktur (vann, avløp, renovasjon, el, fjernvarme med mer)

Området ligger ikke innenfor konsesjonsområde for fjernvarme. Som nevnt under kapittel 3, har kommunen uttalt at det er problemer med håndteringen av overvann i området og det må gjøres tiltak i forhold til dette. I forbindelse med

opparbeiding av ny bebyggelse skal det etableres ny overvannsledning med utspring i Verdalselva. Dette skal sikres gjennom en utbyggingsavtale. Utbyggingsavtalen skal behandles parallelt med detaljreguleringen for området.

6.7 Trafikkløsninger

Innenfor planområdet er det kun kjøring frem til område for garasjeanlegg. Her er det muligheter for å snu mellom garasjene, slik at rygging inn og ut av området unngås. Ved vareleveranser vil det være mulig å kjøre inn med varebil, med dette forutsetter rygging ut av området. Ved henting av avfall vil det ikke være behov for renovasjonskjøretøy å kjøre inn i området. Tømming av avfall vil være tilgjengelig fra vegkant. Biltransport i forbindelse med ulykker/redning vil være mulig fra sør og nord, via Sagstuvegen eller Granvegen. Sykkelparkering er separat fra garasjene og ligger opp mot gang-/sykkelveg i nord.

6.7.1 Kjøreadkomst (tilknytning til overordnet vegnett)

Som nevnt under kapittel 5, betjenes planområdet av kommunal veg, Sagstuvegen. Dette er en boliggate som er dimensjonert for lav fart. Sagstuvegen er ikke en gjennomfartsåre.

Adkomstpunktet er forskjøvet 15 meter mot nord i forhold til eksisterende situasjon. Dette gir en mer oversiktlig situasjon ved utkjøring fra området. En vil da kunne se hele rettstrekket fra gamle Ferjeveg og inn mot Sagstuvegen.

6.7.2 Utforming av veger (bredde og stigningsforhold, avvik fra vegnormalen)

Vegbredden er 5,5 meter fra skulder til skulder. Det er ikke regulert inn gang- og sykkelveg langs denne vegen. Kommunen har i e-post, mottatt 01.11.16, uttalt at det ikke anses som et behov at det settes av areal til fortau.

Området er helt flatt og det er ingen kjente avvik fra vegnormalen i forhold til bredder, sikt eller stigningsforhold. Vegsystemet er dimensjonert for lav fart og lav ÅDT. Planforslaget endrer ikke dette forholdet

Intern trafikkløsning er løst ved å konsentrere parkering på en måte som gir oversikt og ryddighet i forhold til hvor biler kan kjøre og parkere.

6.7.3 Krav til samtidig opparbeidelse

I forbindelse med opparbeiding av ny bebyggelse skal det etableres ny overvannsledning med utspring i Verdalselva. Dette skal sikres gjennom en utbyggingsavtale. Utbyggingsavtalen skal behandles mest mulig parallelt med detaljreguleringen for området.

Lekeplass, uteoppholdsarealer, renovasjonsløsning og parkering skal opparbeides før brukstillatelse for boligbebyggelsen kan gis.

6.7.4 Varelevering

Det er ikke planlagt for at større lastebiler skal kjøre inn i selve planområdet. Området vil være tilgjengelig for varelevering via Sagstuvegen. Det vil si at eventuelle varebiler må stå midlertidig parkert i Sagstuvegen, slik som tilfellet er for alle de andre nærliggende boligområdene. De kan eventuelt rygge inn i området, men det vil ikke være en ønsket løsning trafikksikkerhetsmessig.

Det vil også være mulig for vareleveranse via Granvegen.

6.7.5 Tilgjengelighet for gående og syklende

Som vist under punkt 5.9 er det svært god tilgjengelighet for gående og syklende i og rundt området. Innenfor planområdet er det avsatt rikelig plass til sykkelparkering. Illustrasjonsplanen viser at gående og kjørende er separert ved inngang til boligene.

6.7.6 Felles atkomstveger, eiendomsforhold

Overordnet tanke er at adkomstvegen inn til selve planområdet vil bli til en «mixed use» situasjon. Der kjørende, gående og syklende deler arealet i felleskap. Det blir som en felles gårdsplass. Fellesarealene vil få eget gårds- og bruksnummer og vil tilhøre sameiet eller borettslaget i fellesskap.

6.9 Miljøoppfølging, miljøtiltak

I planprosessen er det ikke avdekket behov for spesiell miljøoppfølging eller miljøtiltak, utover de generelle krav som allerede er styrt gjennom plan- og bygningsloven.

6.10 Universell utforming (hvilke krav er stilt, hvordan skal UU løses)

Tilrettelegging for universell utforming knytter seg både til bolig, bygning og utearealer. Husbankens minimumskrav til universell utforming er at boligen skal ha livsløpsstandard med bl.a. trinnfri adkomst til boligen. I boligtyper der det ikke er mulig å etablere livsløpsstandard, boliger med begrenset størrelse eller i boliger som ikke har alle hovedfunksjoner på inngangsplanet, er minimumskravet besøksstandard.

I omsøkte prosjekt er tanken at 50% av boligene skal få trinnfri adkomst og alle får besøksstandard. Alle utearealene vil være trinnfri og skal opparbeides med fokus på at det skal være lett å orientere seg. Inngangspartiene skal være tydelig markert enten ved kontrast i farge eller ved taktilt underlag. Området som helhet vil bli tilrettelagt etter de samme prinsipper. Trinnfri adkomst til både felles uteoppholdsarealer, renovasjonsløsning og parkeringsløsning.

6.11 Uteoppholdsareal; privat og felles uteoppholdsareal, lekeplasser

Det er satt av to felles uteoppholdsareal innenfor planområdet. Det ene er tenkt som en lekeplass ved inngang som er 180 kvm stort. Arealet ligger solfylt til ved enden av en gang-/sykkelveg, som leder videre inn til et eksisterende lekeområde.

Det andre felles uteoppholdsarealet er med å gi noe rom mellom den nye og eksisterende bebyggelse. Arealet kan fungere fint som et grønn lomme, med benker ved inngangen til planområdet. Det gir også muligheter for mindre felles arrangement innenfor sameiet, som for eksempel grillfester eller små konkurranser med utespill.

Det skal fokuseres på utearealer som er utformet etter prinsippene om universell utforming. Området er flatt og forholdene ligger godt til rette for å kunne opparbeide uteområder som er tilgjengelig for alle. Plan for utearealene skal godkjennes av kommunen.

6.12 Landbruksfaglige vurderinger

Arealbruken for området er ikke relevant i forhold til landbruksfaglige vurderinger.

6.13 Kollektivtilbud

Området ligger innenfor gangavstand til nærmeste kollektiv-åre med flere buss og tog avganger i timen. Det tar ca. 20 minutt å gå til stasjonen fra planområdet.

6.14 Kulturminner (løsninger i forhold til kulturminner)

Det er ikke avdekt at det finnes kulturminner innenfor planområdet. Dersom det under arbeidet med gjennomføring av planen blir avdekt kulturhistoriske funn. Skal arbeidet stoppes og det skal tas kontakt med kulturmyndighetene. Utbygger forholder seg til den generelle aktsomhetsplikten etter § 8 i kulturminneloven.

6.15 Sosial infrastruktur

I gangavstand sju minutter mot sør, ligger Ørmelen skole. Ørmelen barnehage ligger ytterligere fire minutter å gå mot vest. Det foreligger ikke indikasjoner på at det ikke er kapasitet på skole eller barnehage.

6.16 Plan for vann- og avløp samt tilknytning til offentlig nett

I forbindelse med opparbeiding av ny bebyggelse skal det etableres ny overvannsledning med utspring i Verdalselva. Dette skal sikres gjennom en utbyggingsavtale. Utbyggingsavtalen skal behandles parallelt med detaljreguleringen for området.

Området skal tilknyttes eksisterende offentlige vann- og avløpsledninger.

6.17 Plan for avfallsløsning

Området avsatt til felles renovasjon, f_R skal fungere som felles oppsamlingspunkt for renovasjon for alle boligene innenfor planområdet. Plasseringen langs Sagstuvegen er valgt ut fra tanken om at renovasjonsskjøretøy ikke skal kjøre inn i boligområdet. Verdal kommune samler inn avfall i tre fraksjoner. Det skal settes opp bunntømte containere.

6.18 Avbøtende tiltak/løsninger ROS

ROS-analysen har ikke avdekt behov for spesielle tiltak i forhold til risiko og sårbarhet. Fareområdet høyspenningsanlegg ligger i godkjent avstand fra boligbebyggelse

6.19 Rekkefølgebestemmelser

Følgende rekkefølgebestemmelser er inkludert i de juridiske materialet til planen:

7.1 Tekniske planer

Ved søknad om byggetiltak skal det foreligge godkjente tekniske planer for veg-, vann og avløp. Utbyggingsavtale skal være godkjent før igangsettingstillatelse kan gis.

7.2 Bygge- og anleggsfasen

Plan for beskyttelse av omgivelsene mot støy og andre ulemper i bygge- og anleggsfasen skal følge søknad om igangsetting. Planen skal redegjøre for trafikkavvikling, massetransport, driftstider, trafiksikkerhet for gående og syklende, renhold og støvdemping og støyforhold. Nødvendige beskyttelsestiltak skal være etablert før bygge- og anleggsarbeider kan igangsettes.

For å oppnå tilfredsstillende støyforhold i anleggsfasen skal støygrenser som angitt i Miljøverndepartementets Retningslinjer for behandling av støy i arealplanleggingen, T-1442, legges til grunn.

Anleggsdriften skal følge støygrensene angitt i tabellen nedenfor:

<i>Bygningstype</i>	<i>Støykrav på dagtid (LpAeq12h 07-19)</i>	<i>Støykrav på kveld (LpAeq4h 19-23) eller søn-/helligdag (LpAeq16h 07-23)</i>	<i>Støykrav på natt (LpAeq8h 23-07)</i>
<i>Boliger, fritidsboliger, sykehus, pleieinstitusjoner</i>	65	60	45
<i>Skole, barnehage</i>	60 i brukstid		

Grensene gjelder for hele anleggsdriften samlet, ikke for hver entreprenør/ underentreprenør.

Støygrensene for dag og kveld skjerpes når anleggsperiodens lengde overstiger 6 uker, se tabell nedenfor:

<i>Anleggsperiodens eller driftsfasens lengde</i>	<i>Grenseverdiene for dag og kveld i tabell 4 skjerpes med</i>
<i>Fra 0 til og med 6 uker</i>	<i>0 dB</i>
<i>Fra 7 uker til og med 6 måneder</i>	<i>3 dB</i>
<i>Fra 7 måneder til og med 12 måneder</i>	<i>6 dB</i>
<i>Fra 13 måneder til og med 24 måneder</i>	<i>8 dB</i>
<i>Mer enn 2 år</i>	<i>10 dB</i>

7.3 Lekeplass og Uteoppholdsareal

Før brukstillatelse kan gis skal lekeplass f_{LEK} og uteoppholdsareal f_{UT} være ferdig opparbeidet

7. Konsekvensvurdering

7.1 Planen faller ikke inn under forskrift om konsekvensvurdering

7.2 Begrunnelse for hvorfor planen ikke er konsekvensutredningspliktig

Spørsmålet om reguleringsarbeidet er omfattet av forskriftens virkeområde ble avklart i oppstartsmøte kommunen og private forslagstillere.

Planforslaget er ikke

- a) områderegulering som innebærer andre vesentlige endringer av kommuneplan enn angitt i § 2 bokstav d,
- b) detaljreguleringer på inntil 15 dekar som innebærer endringer av kommuneplan eller områderegulering,
- c) reguleringsplan for tiltak i vedlegg II

På bakgrunn av dette er det avgjort i oppstartsmøte den 17.08.16, at planarbeidet ikke utløser krav om konsekvensutredning, jf. pbl §§ 4-1 og 4-2 med tilhørende forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven.

8. Virkninger/konsekvenser av planforslaget

I temaene under er ulike virkninger og konsekvenser av gjennomføring av planen forsøkt beskrevet, samt hvilke avveininger og tiltak som er gjort.

8.1 Overordnede planer

Under kapittel fire er det gjort rede for planstatus og rammebetingelser, samt forholdet til overordnede planer. Det kommer tydelig frem at fortetting i området er en ønsket situasjon, og at planforslaget er i tråd med de føringer som er gitt i forhold til ulike hensyn. Det henvises til kapittel fire for en nærmere redegjørelse av forholdet planforslaget har til overordnede planer.

8.2 Landskap og mikroklimatiske forhold (sol, skygge, vind, snø)

Planforslaget vil ikke ha vesentlig innvirkning på det eksisterende landskapet. Området ligger i flatt terreng. Tomten har gode solforhold, og er ikke spesielt vindutsatt.

Gjennomføring av planen vil ikke påføre ulemper til naboene i form av skygge på utearealer eller vindtunnel-effekt.

Området kan være snørikt om vinteren og det er derfor tenkt at areal for felles uteopphold kan egne seg godt for snø opplag om vinteren.

Organiseringen av bebyggelsen og plassering av de private utearealene tilsier at det kan skapes gode mikroklimatiske forhold. Det vises til vedlagte sol-/skyggekart for nærmere redegjørelse vedrørende solforhold på uteoppholdsarealene samt skyggevirksomhet i forhold til nabobebyggelse. På bakgrunn av sol-/skyggekartet argumenteres det at forholdene er tilfredsstillende både innenfor planområdet og for nabotomtene.

8.3 Stedets karakter

Stedets karakter som småhusområde vil ikke endre seg. Ny bebyggelse vil bli mer kompakt, men vil samtidig gli godt inn med omkringliggende bebyggelsen i forhold til høyde og form.

8.4 Byform og estetikk

Planbestemmelsene angir bygningenes tillatte volum. Gjennom foreslåtte planforslag mener forslagsstiller at området til slutt vil fremstå som et godt boligområde med estetiske kvaliteter som ivaretar områdets karakteristiske trekk.

Ny bebyggelse og transformering av denne tomten vil gi en økt tetthet i området, men det kan ikke sies at gjennomføring av planforslaget vil gi en endring i byform og estetikk. Alle eksisterende hovedstrukturer og vegnett vil fortsatt gjelde.

8.5 Kulturminner og kulturmiljø, evt. verneverdi

Planforslaget vil ikke innvirke på eksisterende kulturminner eller kulturmiljø.

8.6 Forholdet til kravene i kap II i Naturmangfoldloven

Forslagsstiller har vurdert konkret hvorvidt beslutningen om detaljreguleringen faktisk medfører at naturmangfoldet påvirkes, enten positivt eller negativt.

For alle saker som berører naturmangfold følger det av naturmangfoldloven § 7 at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er vurdert og vektlagt i saken.

Hensikten med reguleringsplanforslaget er å øke utnyttelsesgraden og oppnå en tettere boligsituasjon en dagens situasjon. Området som er omsøkt er et eksisterende boligområde som i dag består av bygninger, asfalt og tradisjonell hagebeplantning. Planforslaget legger derfor ikke til rette for inngrep som vil medføre at naturmangfold blir påvirket i positiv eller negativ retning. Planforslaget vil ikke innvirke på naturverdier, verdifull vegetasjon, viltinteresser eller økologiske funksjoner.

Fordi naturmangfold ikke blir berørt av planforslaget og det ikke kan påvises effekter av tiltak på verdifull natur, legges det til grunn at det ikke er nødvendig å foreta vurderinger etter de andre miljøprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

8.7 Rekreasjonsinteresser/rekreasjonsbruk

Planforslaget vil gi økte muligheter for rekreasjon gjennom sine felles uteareal og sikring av gang-/sykkelveg.

8.8 Uteområder

Planforslaget vil gi økte muligheter for uteopphold gjennom sine felles uteareal.

8.9 Trafikkforhold

- Vegforhold

Vegsystemet i området vil ikke bli vesentlig påvirket av planforslaget. Ny adkomst til planområdet er flyttet 15 mot øst. Dette vil gi en bedre oversikt i krysset.

- Trafikkøkning/reduksjon

Antall boenheter på eiendommen økes med 6 enheter. Dette betyr en tilsvarende trafikkøkning inn i området. I samråd med kommunen er det kommet fram til at vegen er godt dimensjonert og betrakter trafikkøkningen som akseptabel.

- Kollektivtilbud

Planforslaget vil ikke få noen innvirkning på kollektivtilbudet.

8.10 Barns interesser

Planforslaget søker å ivareta barn og unges interesser ved å fokusere på gode arealer for uteopphold for hver enkelt boenhet samt godt plasserte felles uteoppholdsarealer.

Gode leke- og oppholdsarealer utendørs er blant de boligkvalitetene som betyr mye for livskvalitet og trivsel blant beboerne. Passe store, attraktive og tilgjengelige utearealer er viktige for det sosiale livet. I planforslaget vil det være godt over minstekravet til brukbart uteoppholdsareal. I tillegg ligger området nært en større nærlekeplass med baner for ballspill og andre aktiviteter.

Forslagsstiller kan ikke se at planforslaget skal kunne føre til negative virkninger i forhold til barn og unges interesser, heller det motsatte.

8.11 Sosial infrastruktur

- skolekapasitet

Planforslaget vil kunne gi noe økt elevtall (anslagsvis 4-8 plasser)

- barnehagekapasitet

Planforslaget vil kunne gi noe økt behov for barnehageplasser (anslagsvis 4-8 plasser)

- annet

Planforslaget vil kunne gi noe økt behov for sosiale tjenester dersom de nye boenhetene fører til nye innbyggere som sokner til Verdal sentrum.

8.12 Universell tilgjengelighet

Etter utbyggingen vil det være fire nye tilgjengelige leiligheter, med tilhørende utearealer som er universelt utformet.

8.13 Energibehov – energiforbruk

Dagens bolig har et svært høyt energibruk i forhold til antall enheter og areal. Nye boliger vil være bygget etter dagens standard, med et langt lavere energibehov og forbruk.

I forbindelse med planleggingen er det også kommet frem at strømtilførselen i området trenger oppgradering. Dette er ivaretatt gjennom plassering av ny oppgradert nettstasjon i området.

8.14 ROS

Se eget vedlegg med ROS-Analyse og sjekklister.

Ut fra vedlagte ROS-analyse kommer det frem at planområdet ikke har spesielle utfordringer som kan få alvorlige konsekvenser ved utbygging av dette området.

8.15 Jordressurser/landbruk

Ingen konsekvens

8.16 Teknisk infrastruktur

- vann og avløp

Som følge av utbyggingen vil det bli lagt ny overvannsledning i området

- trafo

Som følge av utbyggingen er det funnet rom for oppgradering av eksisterende trafo/nettstasjon. Ny plassering er vist i planforslaget.

- annet

Som følge av planforslaget er gang-/sykkelveg fra Granvegen og frem til eksisterende lekeplass i vest sikret i en reguleringsplan.

8.17 Økonomiske konsekvenser for kommunen

Økonomiske konsekvenser for kommunen vil komme frem i utbyggingsavtale i forhold til ny overvannsledning.

8.18 Konsekvenser for næringsinteresser

Ikke relevant

8.19 Interesse motsetninger

Ingen kjente interesse motsetninger

8.20 Avveining av virkninger

Med bakgrunn punktvis gjennomgang av mulige virkninger av planforslaget, samt ROS-analyse, kommer det frem at det ikke foreligger grunn til å tro at gjennomføring av planen skal føre til virkninger av negativ karakter. Det er imidlertid funnet at flere forhold er positive, som blant annet mer areal til uteopphold, sikring av gang-/sykkelvei, ny plassering av nettstasjon, mer trafiksikker avkjøring, god arealbruk gjennom fortetting, sanering av eldre lite energieffektiv bebyggelse.

9. Innkomne innspill

9.1 Etter fristens utløp er det kommet inn tre forhåndsuttalelser til planarbeidet (innspillene er tatt med som vedlegg til planbeskrivelsen)

<i>Fylkesmannen i Nord-Trøndelag</i> <i>brev datert 30.09.16</i> <i>(se vedlegg)</i>	Generell kommentar: <i>Planleggingen vil være i tråd med framtidig kommunedelplan for Verdal by, som legger opp til høyere fortetting av eksisterende boligområder. Gjeldende reguleringsplan for Ørmelen vurderes i denne sammenheng å bli opphevet.</i> Landbruksavdelingen: <i>Landbruksavdelingen vurderer en fortetting av området til å være godt i tråd med Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP 2014), og ber om at planen legger rammer som sikrer en høy utnytting av området.</i> Miljøvern avdelingen: <i>Planområdet ligger i nærhet til sentrumsfunksjoner og andre boligområder. Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR-BATP) skal legges til grunn for planleggingen. bl.a. skal det i by- og tettstedsområder og rundt kollektivknutepunkter legges særlig vekt på høy arealutnyttelse, fortetting og transformasjon.</i> <i>Planleggingen skal videre bidra til å styrke sykkel og gange som transportform, og vi minner her om behovet bl.a. for å sette av tilstrekkelig areal for sykkelparkering.</i> <i>Planen må ta hensyn til eventuelle andre miljøkvaliteter i området. Konsekvensene for naturmangfoldet må framgå av planbeskrivelsen, jf. Naturmangfoldlovens §§ 8-12. I henhold til denne skal det framgå i saksbehandlingen og beslutninger som fattes etter PBL at prinsippene i naturmangfoldloven er vurdert. Da tiltakene vil kunne medføre en del terrenginngrep med oppgraving og forflytting av masser, må dette inkludere en vurdering av fare for spredning av fremmede arter.</i> <i>Grenseverdier for støy må overholdes, jf. retningslinje T-1442, KLD, samt oppdatert</i>
---	---

	veileder for behandling av støy i arealplanlegging (M-12872014). Kommunalavdelingen: Det må gjennomføres en risiko- og sårbarhetsanalyse for planområdet jf. Plan- og bygningslovens § 4-3. Analysen skal vise alle risiko- og sårbarhetsforhold som har betydning for om arealet er egnet til utbyggingsformål, og eventuelle endringer i slike forhold som følge av planlagt utbygging. Område med avdekt fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssone, jf. PBL § 12-6. Videre minner vi om rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen. Retningslinjene stiller bl.a. krav om at kommunen skal vurdere konsekvenser for barn og unge i plan- og byggesaksbehandlingen, samt organisere planprosessen slik at synspunkter som gjelder barn- og unge som berørt part kommer frem, og at ulike grupper barn og unge selv gis anledning til å delta. <u>Forslagsstillers kommentar:</u> Forslagsstiller er av den oppfatning at ovennevnte merknader og innspill er ivaretatt og beskrevet i denne planbeskrivelsen
Nord Trøndelag fylkeskommune brev datert 04.10.16(se vedlegg)	Det er ikke registrert automatisk fredede kulturminner innen området. Det minnes om den generelle aktsomhetsplikten etter § 8 i kulturminneloven. <u>Forslagsstillers kommentar:</u> Utbygger er klar over den generelle aktsomhetsplikten etter kulturminneloven
Statens vegvesen Brev datert 16.09.16 (se vedlegg)	Ingen merknad
NTE E-post datert 24.01.17	Tilbakemelding om at krets 76550 Sagstua er planlagt rehabilitert.

9. Gjennomføring av planen

Utbyggingen tenkes gjennomført i ett eller to byggetrinn. Det vil si en utbygging av fire boenheter i trinn en, så fire boenheter i trinn to. Målsetningen er byggestart høsten 2017.

10. Vedlegg

1. Plankart
2. Planbestemmelser
3. Illustrasjonsplan som viser omsøkt utbygging
4. 3D-illustrasjoner og sol-/skyggekart
5. Referat fra oppstartsmøte
6. Kunngjøringsannonse
7. Varslingsbrev
8. Adresseliste
9. Forhåndsuttalelse fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
10. Forhåndsuttalelse fra Nord Trøndelag fylkeskommune
11. Forhåndsuttalelse fra Statens Vegvesen
12. ROS-sjekkliste
13. ROS-analyse
14. Avtale om plassering av ny Nettstasjon NTE Nett AS
15. Sosi-fil plankart
16. Kontrollrapport til sosi-fil

DETALJREGULERING AV SAGSTUVEGEN 18

REGULERINGSBESTEMMELSER

Dato for siste revisjon av bestemmelsene : 13.12.17
Dato for godkjenning av (vedtaksorgan) : <dato>

§ 1 AVGRENSNING

Det regulerte området er vist med reguleringsgrense på plankart merket Nordbohus Byggservice AS, datert 06.01.17, senest endret <dato>.

§ 2 FORMÅLET MED REGULERINGSPLANEN

Området reguleres til:

- Bebyggelse og anlegg;
 - Boligbebyggelse, Garasjeanlegg for bolig, Lekeplass, Uteoppholdsareal, Energianlegg, Renovasjonsanlegg
- Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur;
 - Kjøreveg
 - Gang-/sykkelveg
- Hensynssoner;
 - Sikringssone friskt
- Faresoner;
 - Høyspenningsanlegg

§ 3 BEBYGGELSE OG ANLEGG

3.1 Utnytting

Maksimalt tillatt bebygd areal fremgår av plankartet og er satt til 55 %-BYA.

3.2 Utforming

Det skal oppføres minimum 8 boenheter innen delfelt BKS.

Det tillates oppført 8 carporter/garasjer innenfor delfelt f_G, i tillegg til oppstillingsplasser for bil og sykkel

Bebyggelsen skal plasseres innenfor byggegrenser som vist på plankartet.

Balkonger kan tillates inntil 1 meter utenfor byggegrense, med unntak av mot f_LEK.

Bebyggelsen skal utføres med saltak som hovedform. Innslag av andre taktyper tillates dersom hensynet til estetiske forhold og strøkets karakter blir ivaretatt. Saltak skal ha takvinkel mellom 22 og 40 grader. Garasjer kan etableres med saltak, pulttak eller flate tak.

3.3 Høyder

Delfelt BKS;

Gesimshøyde for saltak og andre takinnslag skal ikke overstige 8 meter (9 meter ved innslag av pulttak) over gjennomsnittlig målt terreng.

Maks mønehøyde, skal ikke overstige 9,5 meter over gjennomsnittlig planert terreng.

Delfelt f_G;

Gesimshøyde på saltak og flate tak skal ikke overstige 3 meter, målt over gjennomsnittlig målt terreng. Gesimshøyden for pulttak skal ikke overstige 4 meter over gjennomsnittlig planert terreng.

3.4 Universell utforming

Minimum 50 % av boenhetene skal utformes slik at de blir tilgjengelige for personer med funksjonsnedsettelse. Alle boliger skal ha universelt utformet atkomst til felles uteoppholdsareal, parkering og lekeplass.

3.5 Lekeplass

Innenfor areal avsatt til felles lekeplass f_LEK tillates det oppført utstyr og bygg som er i tråd med intensjonene for en lekeplass. Småbarnslekeplass skal ha minst tre typer utstyr, som for eksempel benker, huske og sandkasse. Plan for opparbeidelse av lekeplassen skal godkjennes av kommunen. Området tillates inngjerdet.

3.6 Uteoppholdsareal

Innenfor areal avsatt til felles uteoppholdsareal f_UT tillates det oppført utstyr og bygg som er i tråd med intensjonene for et uteoppholdsareal. Plan for opparbeidelse av uteoppholdsarealet skal godkjennes av kommunen. Området tillates inngjerdet.

3.7 Renovasjon

f_R er felles for BKS og skal brukes til bunntømte containere. Disse skal ha universell utforming.

3.8 Energianlegg

o_T er avsatt for oppføring av ny nettstasjon.

3.9 Estetikk

Bebyggelse og anlegg skal gis gode helhetsløsninger som ivaretar estetiske skjønnhetshensyn mht. plassering, harmonisk utforming og materialbruk. Dette gjelder både for tiltaket i seg selv og i forhold til omgivelsene. Ved nybygging skal det legges vekt på at ny bebyggelse tilpasser seg strøkets karakter mht. plassering i forhold til veg, gate, plass, og i forhold til bygningsvolum, proposjonering, høyde, takform, materialbruk, farger mv. Nye bygninger og anlegg samt endringer av eksisterende skal med andre ord utformes i samspill med omgivelsenes karakter, naturgitte forhold på stedet, kulturlandskapet og den tradisjonelle byggeskikken. Bebyggelsen skal også underordne seg områdets topografiske særpreget. Både nær- og fjernvirkning samt evt. fasadeutforming, materialer, farger, detaljer, vinduer m.m. skal vurderes opp mot dette.

§ 4 SAMFERDSELSANLEGG OG TEKNISK INFRASTRUKTUR

4.1 Kjøreveg

Innenfor området o_V skal det anlegges offentlig veg. Innenfor området f_V skal det anlegges felles adkomst til boligene innenfor BKS.

4.2 Gang-/sykkelveg

Innenfor området o_GS skal det anlegges offentlig gang-/sykkelveg.

§ 5 HENSYNSSONE – SIKRINGSSONE FRISIKT

- 6.1 Innenfor frisisiktsone tillates ikke vegetasjon eller andre sikthindre høyere enn 0,5 meter over tilstøtende vegers nivå. Enkeltstående elementer med bredde mindre enn 0,2 meter, slik som belyningsstolper og trestammer kan aksepteres.

§ 7 REKKEFØLGEBESTEMMELSER OG ANDRE VILKÅR FOR GJENNOMFØRING

7.1 Tekniske planer

Ved søknad om byggetiltak skal det foreligge godkjente tekniske planer for veg-, vann og avløp. Utbyggingsavtale skal være godkjent før igangsettingstillatelse kan gis.

For områder avsatt til bebyggelse og anlegg kan ikke ny bebyggelse tas i bruk før nødvendige tekniske anlegg for vann, avløp, energiforsyning og kommunikasjon (adkomstveg, gang- og sykkelveg, parkering) er ferdigstilt.

7.2 Bygge- og anleggsfasen

Plan for beskyttelse av omgivelsene mot støy og andre ulemper i bygge- og anleggsfasen skal følge søknad om igangsetting. Planen skal redegjøre for trafikkavvikling, massetransport, driftstider, trafiksikkerhet for gående og syklende, renhold og støvdemping og støyforhold. Nødvendige beskyttelsestiltak skal være etablert før bygge- og anleggsarbeider kan igangsettes.

For å oppnå tilfredsstillende støyforhold i anleggsfasen skal støygrenser som angitt i Miljøverndepartementets Retningslinjer for behandling av støy i arealplanleggingen, T-1442, legges til grunn.

Anleggsdriften skal følge støygrensene angitt i tabellen nedenfor:

Bygningstype	Støykrav på dagtid (LpAeq12h 07-19)	Støykrav på kveld (LpAeq4h 19-23) eller søn-/helligdag (LpAeq16h 07-23)	Støykrav på natt (LpAeq8h 23-07)
Boliger, fritidsboliger, sykehus, pleieinstitusjoner	65	60	45
Skole, barnehage	60 i brukstid		

Grensene gjelder for hele anleggsdriften samlet, ikke for hver entreprenør/underentreprenør.

Støygrensene for dag og kveld skjerpes når anleggsperiodens lengde overstiger 6 uker, se tabell nedenfor:

Anleggsperiodens eller driftsfasens lengde	Grenseverdiene for dag og kveld i tabell 4 skjerpes med
Fra 0 til og med 6 uker	0 dB
Fra 7 uker til og med 6 måneder	3 dB
Fra 7 måneder til og med 12 måneder	6 dB
Fra 13 måneder til og med 24 måneder	8 dB
Mer enn 2 år	10 dB

7.3 Lekeplass og Uteoppholdsareal

Før brukstillatelse kan gis skal lekeplass f_LEK og uteoppholdsareal f_UT være ferdig opparbeidet

7.4 Fremmede arter

Ved all massehåndtering må fare for spredning av fremmede arter vurderes. Det må foretas en kartlegging før anleggsstart og etterkontroll etter åpning av anleggene. Ved påvist forekomst av fremmede arter skal massene håndteres iht. statlige retningslinjer.

7.5 Automatisk freda kulturminner og automatisk freda samiske kulturminner

Den generelle aktsomhetsplikten for automatisk freda kulturminner og automatisk freda samiske kulturminner jf. Kml §§ 3, 4, 5 og 6, skal videreformidles til de som skal utføre arbeidet med utbygging innenfor planområdet.

Situasjonsplan

Byggherre:	Nordbohus Byggservice AS
Byggeplass:	Sagstuvegen 18
Gnr/Bnr.:	18/1035
Kommune:	Verdal
Tegnet av:	Rita Einevoll Nordbohus AS
Kontroll:	GUB
Dato:	15.12.17
Tegnet for:	
Dato:	15.12.17
Tegningsnr:	001
Arkivnr:	17727
Målestokk:	1:500 (A3)

Beregning grad av utnyttning:

Areal felt BKS = 1163 kvm
Areal felt f_G = 436 kvm
Utnyttelsesgrad iht. planforslag: %-BYA = 55
Krav til p-plasser: 1,5 plasser per boenhet

Bebygd areal BKS:

To firemannsboliger (2x255,0 kvm) = 510,0 kvm
Tomteutnyttelse = 44 %-BYA

Bebygd areal f_G:

Carport (8x17,1 kvm) + bakkepark.(4x18 kvm)= 208,8 kvm
Tomteutnyttelse = 48 %-BYA

Alle mål er tatt fra utvendig kledning

Anmerkninger:

Snitt og utomhusplan er utarbeidet på grunnlag av digitalt grunnkart mottatt fra kommunen. Det foreligger ingen ytterligere terrengmålinger.

Det gjøres oppmerksom på at, dersom den faktiske høyde på adkomstveg avviker fra høyden vist i snitt-tegningene, må tegningene returneres for revisjon.

Eiendomsgrenser er tatt fra digitalt grunnkart fra kommunen eller Infoland. Dersom disse grensene avviker fra gjeldende målebrev eller private avtaler må tegningene returneres for revisjon.

TEGNFORKLARING

Formål:

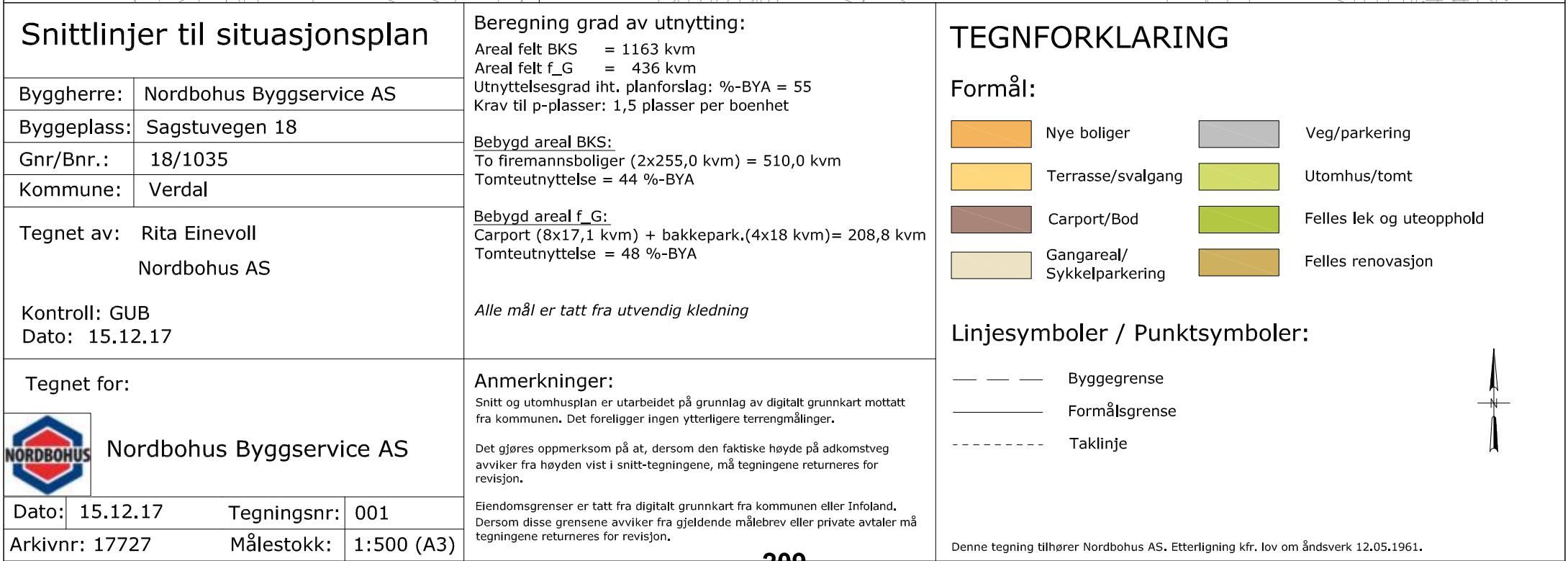
	Nye boliger		Veg/parkering
	Terrasse/svalgang		Utomhus/tomt
	Carport/Bod		Felles lek og uteopphold
	Gangareal/ Sykkelparkering		Felles renovasjon

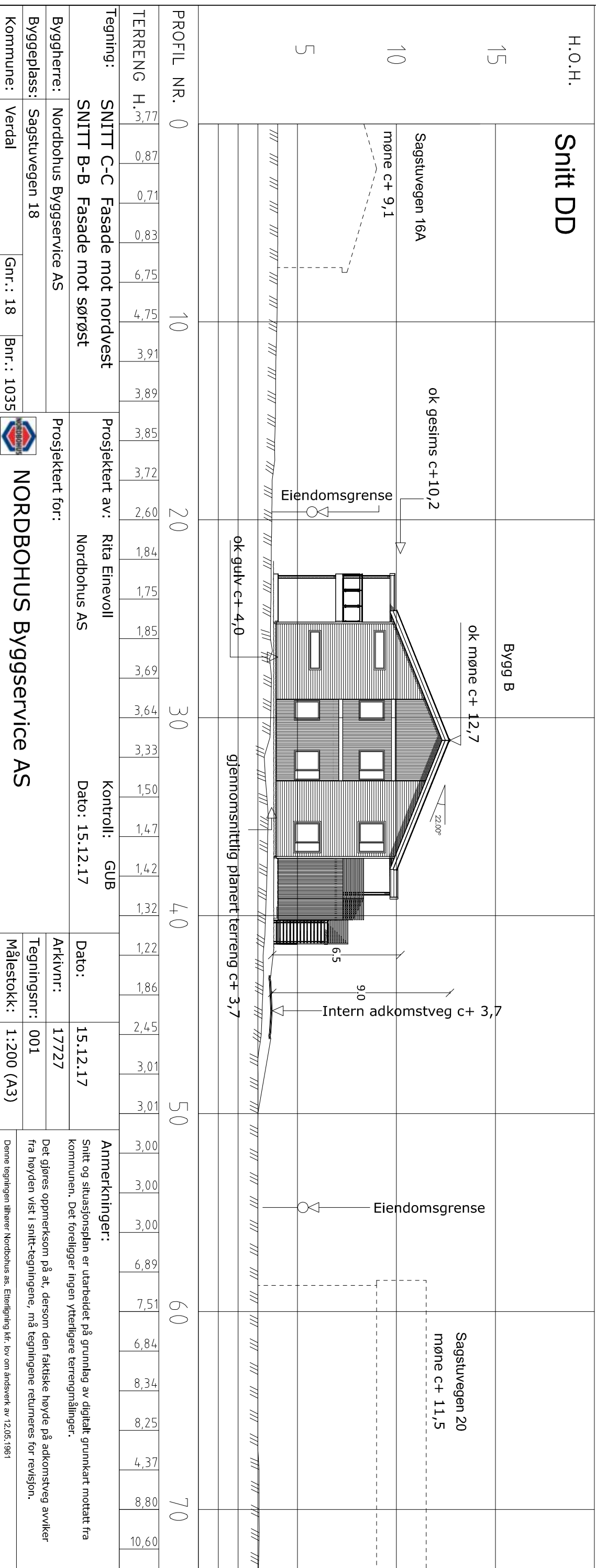
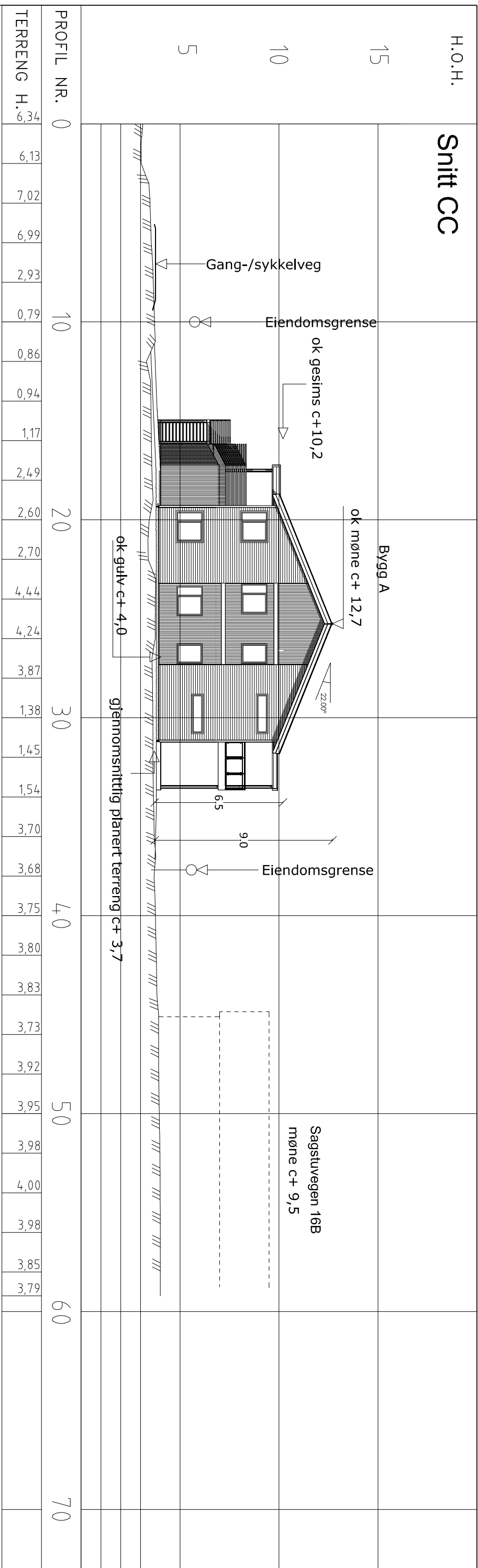
Linjesymboler / Punktsymboler:

	Byggegrense
	Formålsgrense
	Taklinje

Denne tegning tilhører Nordbohus AS. Etterligning kfr. lov om åndsverk 12.05.1961.

208

Sjekkliste

for å vurdere risiko- og sårbarhet (ROS) for Detaljregulering for Sagstuvegen 18

Sjekklisten er en kartlegging av risiko- og sårbarhet (ROS) i forbindelse med arealplanlegging, jf. plan- og bygningsloven § 3-1, h og § 4-3.

Det er krysset av "ja" eller "nei"-kolonnen for alle spørsmålene i listen. I kommentarfeltet redegjøres kort for vurderinger og vurderingsgrunnlag (eventuelle nærmere undersøkelser, foreliggende overordnede farekart, skønnsvurderinger etc.).

Sjekklisten er utarbeidet av *Fylkesmannen i Nordland*, og oppdatert 5. mai 2014.

Problemstillinger		Vurdering		
		Ja	Nei	Kommentar
Naturgitte farer				
Skred	Er planområdet utsett for snø-, is-, jord-, steinskred eller fjellskred (se Skrednett)?		X	
	Er det fare for utgliding av området (ustabile grunnforhold, dårlig byggegrunn), eks. kvikkleire (se NGU, kart og data)?		X	
	Har det tidligere gått skred i eller nær området, eks er det identifisert skredvifter i området?		X	
	Planlegges det tiltak nærmere bratt /masseførende bekk enn 20 meter?		X	
Flom	Er planområdet utsett for flom eller flomskred, også når en tar hensyn til økt nedbør som følge klimaendringer (se NVE Atlas)?		X	
	Problemer med overflatevann, avløpssystem, lukkede bekker, oversvømmelse i kjellere osv?	X		Spillvann og overvann er i dag ikke separert. Dette skal gjøres i forbindelse med utbyggingen. Gjennomføring skal sikres gjennom en utbyggingsavtale.
Stormflo	Er området utsatt for stormflo, også når en tar hensyn til havnivåstigning som følge av klimaendringer?		X	
	Er området utsatt for bølgepåvirkning eller oppstuvning av flomvann (elveutløp) i kombinasjon med stormflo?		X	
Vind og nedbør	Er området spesielt utsatt for sterk vind eller store nedbørsmengder eks. snø?		X	
Skog – og lyngbrann	Er området utsatt for tørke eller spesiell brannrisiko som følge av toglinje, veier, lynnedslag mm?		X	

Radon	Har kommunen rutiner for oppfølging av kravene om radonsperre i Tek10?	X		
Kritisk infrastruktur /samfunnsfunksjoner				
Samferdsel /transport	Vil uønskede hendelser på nærliggende transportnett, utgjøre en risiko for planområdet?		X	
	- Vei, bru, tunnel?		X	
	- Sjø, vann, elv, havneanlegg?		X	
	- Jernbane?		X	
	- Flyplass?		X	
	Kan området bli isolert som følge av blokkert transportnett, eks som følge av naturhendelser?		X	
	Er det transport av farlig gods i området?		X	
	Er det kjente ulykkespunkter på transportnettet i området?		X	
	Er det spesielle farer forbundet med bruk av transportnettet for gående, syklende og kjørende innen området?		X	
	- Til skole og barnehage?		X	
	- Til nærmiljøanlegg, idrettsanlegg mv.?		X	
	- Til butikker og service?		X	
	- Til busstopp?		X	
Vann- forsyning	Ligger tiltaket i eller nær nedslagsfeltet for drikkevann eller drikkevannskilde?		X	
	Vil planlagt tiltak /virksomhet kunne medføre behov for å styrke /sikre vannforsyningen i området?		X	
	Er planlagte tiltak / virksomhet spesielt sårbar for svikt i vannforsyningen?		X	
Avløp	Vil planlagt tiltak /virksomhet kunne medføre behov for å styrke avløpsnettet i området, eks overflatevann og tette flater?	X		Spillvann og overvann er i dag ikke separert. Dette skal gjøres i forbindelse med utbyggingen. Gjennomføring skal sikres gjennom en utbyggingsavtale.
	Er utslipp, avfallshåndtering, spillvann, renovasjon osv. ei problemstilling?	X		Se kommentar over
Kraftforsynin g	Er planlagte tiltak /virksomhet spesielt sårbar for svikt i kraftforsyningen?		X	
	Vil tiltaket endre (styrke/svekke) forsyningssikkerheten i området?		X	

	Er området påvirket av magnetfelt fra høyspentlinjer?		X	
Ekom	Er planlagte tiltak /virksomhet spesielt sårbar for svikt i ekom (telefon og internett)?		X	
	Vil tiltaket endre (styrke/svekke) forsyningssikkerheten i området?		X	
Virksomheter som representerer spesiell fare				
	Medfører planen etablering av virksomhet (produksjon, lagring eller transport av farlige stoffer) som innebærer spesiell risiko?		X	
	Vil uønskede hendelser hos risikovirksomheter utenfor planområdet (industriforetak, lager eller tankanlegg) utgjøre en risiko for planen?		X	
	Fare for utslipp av farlige stoffer, kjemikalier, gasser eller væsker?		X	
	Fare for brann og eksplosjon?		X	
	Faller virksomheten innenfor storulykkesforskriften?		X	
	Ligger planområdet innenfor en dambruddssone?		X	
	Berøres planområdet av militært eller sivilt skytefelt?		X	
Virksomheter med kritiske samfunnsfunksjoner				
	Medfører planen etablering av samfunnsviktig virksomhet (helse- og omsorgsinstitusjon, skole, barnehage osv.) som er spesielt sårbar for bortfall av kritisk infrastruktur (samferdsel, vann og avløp, kraftforsyning, ekom mm)?		X	
	Er planlagt virksomhet sårbar for andre forhold?		X	
Farlige omgivelser				
	Er det regulerte vannmagasin med spesiell fare for usikker is i nærheten?		X	
	Er det terrengformasjoner som utgjør spesiell fare (stup etc.)?		X	
	Annet (spesifiser)?		X	
Er området påvirket eller forurensset som følge av tidligere bruk				
	Er området påvirket av tidligere virksomhet, eks forurensset grunn /sjøbunn /sediment?		X	
	Industrivirksomhet som for eks. avfallsdeponering?		X	
	Gruver: åpne sjakter, steintipper etc.?		X	
	Militære anlegg: fjellanlegg, piggtrådsperringer etc.?		X	
	Annet (spesifiser)?		X	

Ulovlig virksomhet				
	Er tiltaket i seg selv et sabotasje-/terrormål?		X	
	Finnes det potensielle sabotasje-/terrormål i nærheten?		X	
Brann- og ulykkesberedskap				
	Har området tilstrekkelig slukkevannforsyning (mengde og trykk)?		X	
	Utrykningstid, spesielle brannobjekt i området?		X	
	Har området tilstrekkelig adkomst for utrykningskjøretøy?	X		

Sjekklista er gjennomgått 12.07.16 Sign.: Rita Einevoll, Nordbohus AS

Sjekkliste

for å vurdere risiko- og sårbarhet (ROS) for Detaljregulering for Sagstuvegen 18

Sjekklisten er en kartlegging av risiko- og sårbarhet (ROS) i forbindelse med arealplanlegging, jf. plan- og bygningsloven § 3-1, h og § 4-3.

Det er krysset av "ja" eller "nei"-kolonnen for alle spørsmålene i listen. I kommentarfeltet redegjøres kort for vurderinger og vurderingsgrunnlag (eventuelle nærmere undersøkelser, foreliggende overordnede farekart, skønnsvurderinger etc.).

Sjekklisten er utarbeidet av *Fylkesmannen i Nordland*, og oppdatert 5. mai 2014.

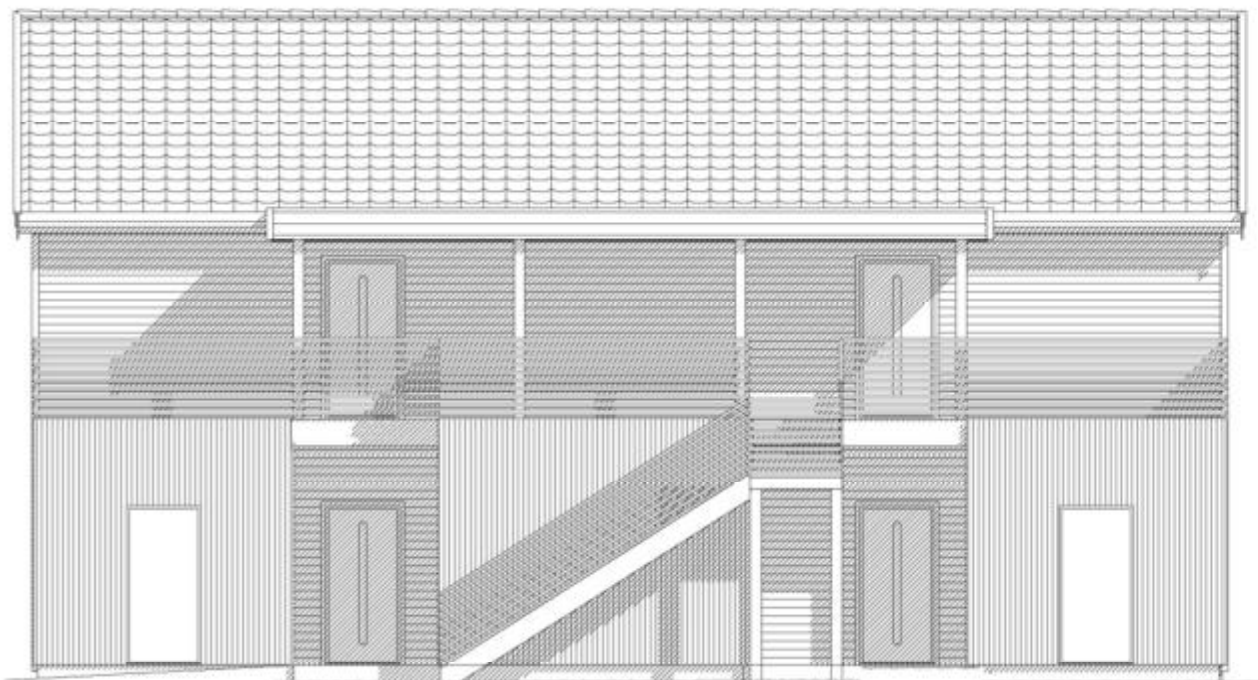
Problemstillinger		Vurdering		
		Ja	Nei	Kommentar
Naturgitte farer				
Skred	Er planområdet utsett for snø-, is-, jord-, steinskred eller fjellskred (se Skrednett)?		X	
	Er det fare for utgliding av området (ustabile grunnforhold, dårlig byggegrunn), eks. kvikkleire (se NGU, kart og data)?		X	
	Har det tidligere gått skred i eller nær området, eks er det identifisert skredvifter i området?		X	
	Planlegges det tiltak nærmere bratt /masseførende bekk enn 20 meter?		X	
Flom	Er planområdet utsett for flom eller flomskred, også når en tar hensyn til økt nedbør som følge klimaendringer (se NVE Atlas)?		X	
	Problemer med overflatevann, avløpssystem, lukkede bekker, oversvømmelse i kjellere osv?	X		Spillvann og overvann er i dag ikke separert. Dette skal gjøres i forbindelse med utbyggingen. Gjennomføring skal sikres gjennom en utbyggingsavtale.
Stormflo	Er området utsatt for stormflo, også når en tar hensyn til havnivåstigning som følge av klimaendringer?		X	
	Er området utsatt for bølgepåvirkning eller oppstuvning av flomvann (elveutløp) i kombinasjon med stormflo?		X	
Vind og nedbør	Er området spesielt utsatt for sterk vind eller store nedbørsmengder eks. snø?		X	
Skog – og lyngbrann	Er området utsatt for tørke eller spesiell brannrisiko som følge av toglinje, veier, lynnedslag mm?		X	

Radon	Har kommunen rutiner for oppfølging av kravene om radonsperre i Tek10?	X		
Kritisk infrastruktur /samfunnsfunksjoner				
Samferdsel /transport	Vil uønskede hendelser på nærliggende transportnett, utgjøre en risiko for planområdet?		X	
	- Vei, bru, tunnel?		X	
	- Sjø, vann, elv, havneanlegg?		X	
	- Jernbane?		X	
	- Flyplass?		X	
	Kan området bli isolert som følge av blokkert transportnett, eks som følge av naturhendelser?		X	
	Er det transport av farlig gods i området?		X	
	Er det kjente ulykkespunkter på transportnettet i området?		X	
	Er det spesielle farer forbundet med bruk av transportnettet for gående, syklende og kjørende innen området?		X	
	- Til skole og barnehage?		X	
	- Til nærmiljøanlegg, idrettsanlegg mv.?		X	
	- Til butikker og service?		X	
	- Til busstopp?		X	
Vann- forsyning	Ligger tiltaket i eller nær nedslagsfeltet for drikkevann eller drikkevannskilde?		X	
	Vil planlagt tiltak /virksomhet kunne medføre behov for å styrke /sikre vannforsyningen i området?		X	
	Er planlagte tiltak / virksomhet spesielt sårbar for svikt i vannforsyningen?		X	
Avløp	Vil planlagt tiltak /virksomhet kunne medføre behov for å styrke avløpsnettet i området, eks overflatevann og tette flater?	X		Spillvann og overvann er i dag ikke separert. Dette skal gjøres i forbindelse med utbyggingen. Gjennomføring skal sikres gjennom en utbyggingsavtale.
	Er utslipp, avfallshåndtering, spillvann, renovasjon osv. ei problemstilling?	X		Se kommentar over
Kraftforsynin g	Er planlagte tiltak /virksomhet spesielt sårbar for svikt i kraftforsyningen?		X	
	Vil tiltaket endre (styrke/svekke) forsyningssikkerheten i området?		X	

	Er området påvirket av magnetfelt fra høyspentlinjer?		X	
Ekom	Er planlagte tiltak /virksomhet spesielt sårbar for svikt i ekom (telefon og internett)?		X	
	Vil tiltaket endre (styrke/svekke) forsyningssikkerheten i området?		X	
Virksomheter som representerer spesiell fare				
	Medfører planen etablering av virksomhet (produksjon, lagring eller transport av farlige stoffer) som innebærer spesiell risiko?		X	
	Vil uønskede hendelser hos risikovirksomheter utenfor planområdet (industriforetak, lager eller tankanlegg) utgjøre en risiko for planen?		X	
	Fare for utslipp av farlige stoffer, kjemikalier, gasser eller væsker?		X	
	Fare for brann og eksplosjon?		X	
	Faller virksomheten innenfor storulykkesforskriften?		X	
	Ligger planområdet innenfor en dambruddssone?		X	
	Berøres planområdet av militært eller sivilt skytefelt?		X	
Virksomheter med kritiske samfunnsfunksjoner				
	Medfører planen etablering av samfunnsviktig virksomhet (helse- og omsorgsinstitusjon, skole, barnehage osv.) som er spesielt sårbar for bortfall av kritisk infrastruktur (samferdsel, vann og avløp, kraftforsyning, ekom mm)?		X	
	Er planlagt virksomhet sårbar for andre forhold?		X	
Farlige omgivelser				
	Er det regulerte vannmagasin med spesiell fare for usikker is i nærheten?		X	
	Er det terrengformasjoner som utgjør spesiell fare (stup etc.)?		X	
	Annet (spesifiser)?		X	
Er området påvirket eller forurensset som følge av tidligere bruk				
	Er området påvirket av tidligere virksomhet, eks forurensset grunn /sjøbunn /sediment?		X	
	Industrivirksomhet som for eks. avfallsdeponering?		X	
	Gruver: åpne sjakter, steintipper etc.?		X	
	Militære anlegg: fjellanlegg, piggtrådsperringer etc.?		X	
	Annet (spesifiser)?		X	

Ulovlig virksomhet				
	Er tiltaket i seg selv et sabotasje-/terrormål?		X	
	Finnes det potensielle sabotasje-/terrormål i nærheten?		X	
Brann- og ulykkesberedskap				
	Har området tilstrekkelig slukkevannforsyning (mengde og trykk)?		X	
	Utrykningstid, spesielle brannobjekt i området?		X	
	Har området tilstrekkelig adkomst for utrykningskjøretøy?	X		

Sjekklista er gjennomgått 12.07.16 Sign.: Rita Einevoll, Nordbohus AS

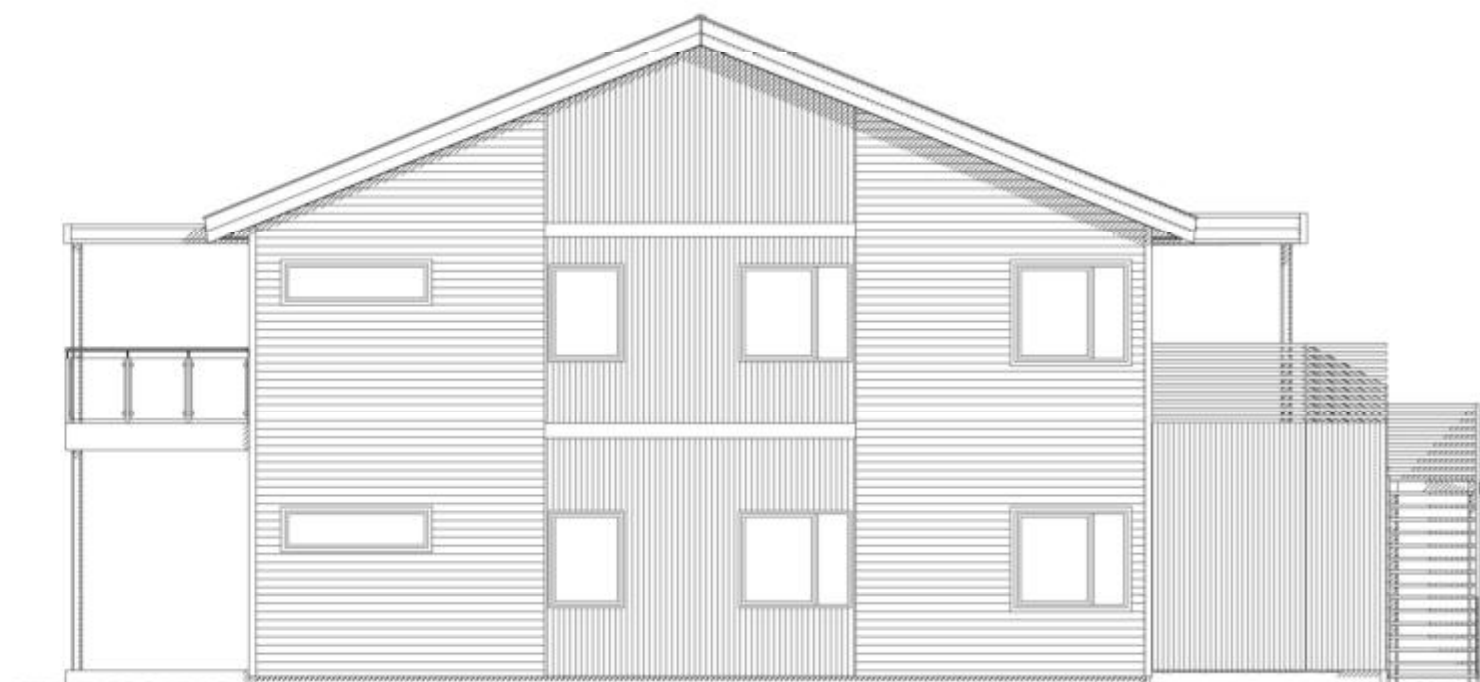
FASADE MOT ØST

FASADE MOT SØR

FASADE MOT VEST

FASADE MOT NORD

D Lagt på ekstra belte i overgang takstol
C Byggesøknadstegninger
B Kundetilpasninger
A Endret inngang/ bod løsning
Rev.nr.: Rev.:

AGS 29.11.17
AGS 29.11.17 BEK
AGS 24.11.17
MED 01.02.17
Tegn. / Dato: Kontr.:

Tiltakshaver : Nordbohus Byggservice As
Byggeplass : Sagstuvegen 18
Kommune : Verdal

Nr. **A05+**

Målestokk: 1:100 DAK av: KAB Dato: 15.11.16 Kontr.: Dato: Arkivnr.:17727

Tegning
FASADER

Hustype
4-MANNSBOLIG

Arkitekt: Denne tegning tilhører Nordbohus AS. Etterligning kfr. lov om åndsverk av 12.5.1961.

Utbyggingsavtale for Sagstuvegen 18

Saksbehandler: Håvard Kvermo E-post: havard.kvernmo@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2018/4653 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Komité plan og samfunn - utgått	16.01.2018	8/18
Kommunestyre	29.01.2018	8/18

Saksprotokoll i Komité plan og samfunn - 16.01.2018

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Forslag til utbyggingsavtale vedtas slik den ble lagt frem til høring og offentlig ettersyn. Vedtaket fattes med hjemmel i plan- og bygningslovens § 17-4.

Rådmannens innstilling:

Forslag til utbyggingsavtale vedtas slik den ble lagt frem til høring og offentlig ettersyn. Vedtaket fattes med hjemmel i plan- og bygningslovens § 17-4.

Vedlegg:

1

Forslag til utbyggingsavtale for Sagstuvegen 18

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Høringsbrev

Saksopplysninger:

Utbyggingsavtalen er fremforhandlet mellom Nordbohus AS og Verdal kommune, og avklarer gjennomføring av utbyggingstiltak som er forutsatt i detaljregulering for Sagstuvegen 18.

Tidligere hjemlet plan- og bygningslovens Kap. XI-A Utbyggingsavtaler §§ 64 a-f (1985) bruk av utbyggingsavtaler. I sak 85/06, fattet Verdal kommunestyre vedtak om bruk av utbyggingsavtaler og de muligheter og begrensninger som følger dette.

Kapittel 17 *Utbyggingsavtaler* i gjeldende plan- og bygningslov, som trådte i kraft fra 2008, sist endret juli 2017, synes forholdsvis lite endret ift. de gamle bestemmelsene. Kommuneplanens arealdel, vedtatt 26.04.11, hjemler også bruk av utbyggingsavtaler i bestemmelsen § 1.2. Overnevnte vedtak og bestemmelser er lagt til grunn for å opprette utbyggingsavtalen som følger vedlagt.

Prosess:

Melding om oppstart ble annonsert samtidig med ordinær oppstart av planarbeid for samme område den 06.09.2016. Frist for uttalelse til melding om oppstart var 21.10.2016. Det kom ikke inn merknader til melding om oppstart som gikk konkret på utbyggingsavtalen. Verdal kommunes merknader til oppstart er sikret gjennom selve utbyggingsavtalen.

Saksgangen for utbyggingsavtalen har gått parallelt med reguleringsplanprosessen for Sagstuvegen 18. Førstegangs behandling ble gjennomført som et delegert vedtak og saken ble lagt frem til høring og offentlig ettersyn samtidig som detaljreguleringen for Sagstuvegen 18, i perioden 09.10.2017 – 16.11.2017.

Det er ikke kommet inn merknader i høringsperioden.

Saken foreslås nå sluttbehandlet i kommunestyret.

Vurdering:

§ 17-3 i plan- og bygningsloven sier følgende om innholdet i en utbyggingsavtale:

§17-3. Avtalens innhold

En utbyggingsavtale kan gjelde forhold som kommunen har gitt bestemmelser om i arealdelen til kommuneplan eller reguleringsplan.

Avtalen kan også regulere antallet boliger i et område, største og minste boligstørrelse, og nærmere krav til bygningers utforming der det er hensiktsmessig. Avtalen kan også regulere at kommunen eller andre skal ha fortrinnsrett til å kjøpe en andel av boligene til markedspris.

Avtalen kan også gå ut på at grunneier eller utbygger skal besørge eller helt eller delvis bekoste tiltak som er nødvendige for gjennomføringen av planvedtak. Slike tiltak må stå i rimelig forhold til utbyggingens art og omfang og kommunens bidrag til gjennomføringen av planen og forpliktelser etter avtalen. Kostnadene som belastes utbygger eller grunneier til tiltaket, må stå i forhold til den belastning den aktuelle utbygging påfører kommunen. Avtalen kan uansett gjelde forskuttering av kommunale tiltak som er nødvendige for gjennomføringen av planvedtak.

Bestemmelser i kommuneplanens arealdel sier følgende:

1.2 Utbyggingsavtale (§11-9, nr. 2).

1.3.1 Utbyggingsavtale kan brukes innenfor hele planområdet. Utbyggingsavtale skal inngås før igangsettingstillatelse gis, der utbygging i henhold til vedtatt arealplan med tilhørende bestemmelser også forutsetter andre tiltak som er nødvendig for gjennomføring av planvedtak.

1.3.2 Utbyggingsavtale kan også inngås der det fra kommunens side er ønskelig å regulere antallet boliger i et område, største og minste boligstørrelse, eller å stille krav til bygningers utforming.

1.3.3 Utbyggingsavtale kan også benyttes der kommunen eller andre skal ha forkjøpsrett eller tilvisningsrett til en andel av boligene.

1.3.4 Utbyggingsavtale kan også inngås for boligutbygging der det ikke kan skaffes tilstrekkelig uteoppholdsareal innenfor eget område eller fellesområde. Det kan i stedet avtales bidrag til opparbeidelse og utstyr på offentlige friområder og lignende anlegg med god kapasitet innenfor 250 meter fra aktuell boligutbygging. Småbarnslekeplass skal imidlertid ligge maks 100 meter fra boligbebyggelsen. Krav til uteopphold skal sikres i reguleringsbestemmelse.

Konklusjon:

De formelle prosess kravene som er hjemlet i plan- og bygningsloven vurderes som innfridd og det er ikke kommet inn merknader av vesentlig betydning i høringsperioden. Utbyggingsavtalen anses videre å ivareta kommunens interesser i området. Rådmannen tilrår med det at vedlagt utbyggingsavtale inngås og legges frem til sluttbehandling i kommunestyret.

UTBYGGINGSAVTALE

for

"Sagstuvegen 18"

Mellom utbyggerne Nordbohus utvikling A/S heretter kalt Utbygger, og Verdal kommune, heretter kalt Kommunen, er det inngått slik avtale:

1. Denne avtalen regulerer betingelsene for utbygging av ovennevnte eiendom definert som «Sagstuvegen 18», gnr. 18, bnr. 1035 i Verdal kommune.

Avtalens omfang

2. Avtalen omfatter gjennomføring av tiltak som for «Sagstuvegen 18» sikrer:
 - Krav og betingelser vedrørende legging av nye vann, spillvanns og overvannsledninger.
 - Beskrivelse av hvilke anlegg som tas over til kommunal drift etter ferdigstillelse.
 - Opparbeidelse av fellesområder/lekeplass.
- 3 Det forutsettes at kommunen får mulighet, tillatelse og adgang til tilsyn/kontroll på anleggsplassen og til deltakelse på byggemøter.

Utbyggers forpliktelser:

4. Utbygger skal prosjektere og legge nye vann, spillvann og overvannsledninger for Sagstuvegen 18. Det må påregnes nye kummer og/eller installasjoner i tilkoblingspunkt til kommunalt nett. Kostnadene dekkes av utbygger. Før bygninger tas i bruk og/eller kommunal overtakelse av tekniske anlegg, skal det foretas TV-inspeksjon av nye SP-ledninger og OV-ledninger samt trykkprøving av SP og V-ledninger. Opptak av TV-inspeksjon skal leveres kommunen på CD-plate. Kostnadene dekkes av Utbygger.
5. Detaljplaner for ovennevnte anlegg skal godkjennes av Kommunen før utførelse. Planene må være detaljerte. Dimensjoner, materialbruk og utstyr skal vises.
6. For innkjøp og montering av nødvendig lekeutstyr til fellesareal innenfor planområdet skal det avsettes minimum kr. 5000,- pr boenhet som skal benyttes til dette formål.
7. Utbygger skal levere komplett anleggsrapport til Kommunen, inkl. innmålingsdata for VA-anlegg. Anleggsrapport/data for innmåling må være levert kommunen før overtagelse.
- 8 For framtidig rehabilitering og asfaltering av gata betaler utbygger en andel på kr 50.000,- til kommunen.
9. Utbyggers plikter skal være gjennomført innen boenhetene tas i bruk og/eller kommunal overtakelse av tekniske anlegg,
- 10 Utførende for VVA-anleggene skal ha sentral godkjenning eller sannsynliggjøre at lokal godkjenning kan oppnås i tiltaksklasse 2 i godkjenningsområdet innmåling og utstikking og i tiltaksklasse 2 for godkjenningsområdet grunnarbeid og landskapsutforming. Utførende skal også inneha ADK-1 kompetanse for rørleggere.

Kommunens plikter:

11. Kommunen overtar de offentlige vann- og avløpsanleggene anlegg for framtidig drift og vedlikehold når anlegget er ferdigstilt og godkjent iht. denne avtale.

Videresalg av utbyggingsarealer:

12. Hvis utbygger selger hele eller deler av areal som omfattes av reguleringsplan for Sagstuvegen 18 og denne utbyggingsavtale, skal selger påse at utbyggingsavtalen blir transportert til ny eier(e).

Vedlegg til avtalen:

13. Dokumenter som vedlegges avtalen er:
 1. Kartutsnitt som grovt viser plassering av nytt vann- og avløpsanlegg inkludert ny vannkum med brannventil. Det vil si anlegg som skal overtas av kommunen til drift og vedlikehold.

Verdal den 23.08.2017

Verdal kommune

Nordbohus utvikling A/S

Revidering av vedtekter - Midt-Trøndelag regionråd

Saksbehandler: Jostein Grimstad E-post: jostein.grimstad@verdal.kommune.no Tlf.: 74 04 82 59	Arkivref: 2018/4867 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	18.01.2018	7/18
Kommunestyre	29.01.2018	9/18

Saksprotokoll i Formannskap - 18.01.2018

BEHANDLING:

Ved votering ble rådmannens forslag til innstilling enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

Verdal kommunestyre vedtar vedtekter revidert 11. januar 2018 for Midt-Trøndelag regionråd.

Rådmannens innstilling:

Verdal kommunestyre vedtar vedtekter revidert 11. januar 2018 for Midt-Trøndelag regionråd.

Vedlegg:

1. Reviderte vedtekter Midt-Trøndelag regionråd

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

PS 95/17, Verdal kommune i Trøndelag fylke, kommunestyret 27. november 2017.

Saksopplysninger:

Kommunestyret behandlet 27. november 2017 (PS 95/17) sak om Verdal kommune i Trøndelag fylke. Saken omhandlet både mandat for Innherredssamarbeidet og vedtekter for Midt-Trøndelag regionråd.

I møte 11. januar 2018 ble vedtektene gjennomgått og foreslått endret.

Den ene endringen er at det tas inn i vedtektene at det i tillegg til ordfører, varaordfører og rådmann skal være et kommunestyreoppnevnt medlem. Marit Voll ble for øvrig valgt til denne rollen i kommunestyrets møte 27. november, slik at rollene er på plass i Verdal kommune.

Den andre endringen er at det tydeliggjøres at samarbeidet hjemles i kommuneloven §27, slik at det er tydelig at regionrådet for eksempel kan være høringspart og har en formell status å søke skjønnsmidler ut fra om dette er aktuelt i noen sammenheng.

De øvrige endringene er «følgeendringer» etter denne tydeliggjøringen slik at kommunelovens formalkrav for samarbeid etter kommunelovens §27 ivaretas. Dette gjelder for eksempel avsnittene om innskudd og gjeld.

Vurdering:

Endringene ivaretar de tre kommunestyrenes vedtak om roller i regionrådet. Videre er presiseringen av forankring i kommunelovens §27 en mulighet for forsterking av regionrådets formelle rolle, og det anser rådmannen som en riktig tydeliggjøring.

VEDTEKTER FOR MIDT-TRØNDELAG REGIONRÅD

1. Navn

Samarbeidets navn er Midt-Trøndelag Regionråd.

2. Sammensetning, formål og målsetting

Midt-Trøndelag Regionråd er et samarbeidsorgan mellom kommunene Stjørdal, Levanger og Verdal, og er organisert som styre i henhold til kommunelovens §27, interkommunalt samarbeid.

Samarbeidet kan utvides til flere kommuner som deler regionrådets formål og målsetting.

Kommunene i regionen skal samarbeide om samfunns-, interesse- og næringspolitikken for å skape vekst og bærekraftig utvikling i regionen mellom Trondheim og Steinkjer. Regionrådet bygger på at Trøndelag fremover vil være avhengig av at regioner, næringsliv, regional stat og fylkeskommune samarbeider for å hevde seg i de store nasjonale og internasjonale konkurransene.

Regionrådet skal ovenfor øvrige myndighetsorganer være et kontaktpunkt og en pådriver for utviklingen av regionen.

Midt-Trøndelag regionråd kan på eget initiativ eller på anmodning avgi uttalelser.

3. Organisasjon

Regionråd

Midt-Trøndelag regionråd består av ordfører, varaordfører, kommunestyrevalgt medlem og rådmann fra de deltakende kommuner. Rådmannen kan møte med andre fra administrasjonen vurdert ut fra de saker som er til behandling. Fylkesmannen og fylkeskommunen har møte og talerett i Regionrådet. Kun valgte medlemmer eller møtende varamedlemmer har stemmerett.

Arbeidsutvalg

Det opprettes et arbeidsutvalg bestående av ordførerne i Stjørdal, Levanger og Verdal. Arbeidsutvalget velger selv en leder og en nestleder. Funksjonstiden settes til 2 år. Ved eventuell utvidelse av samarbeidet, gis de øvrige kommunene til enhver tid 1 plass i utvalget. Deltakelse roterer mellom de øvrige kommunene, med en funksjonstid på to år hver.

Sekretariat

Sekretariatsfunksjonen ivaretas av Stjørdal kommune, som også er regionrådets postadresse. Sekretariatet skal bistå arbeidsutvalget med møteopplegg, gjennomføring av møtene, saksutredning, samt nødvendig kontorassistanse.

Oppgaver ut over ordinære sekretariatsoppgaver søkes løst gjennom at de deltakende kommuner stiller ressurser – både økonomiske og menneskelige - til disposisjon til definerte prosjekter og større oppgaver.

4. Møter

Regionrådet møtes etter vedtatt møteplan, og ellers dersom Arbeidsutvalget eller et flertall av rådets medlemmer mener det er nødvendig.

Det skal avholdes en Strategisamling hvert år. Samlingen avholdes fortrinnsvis på våren. Formannskapene i deltakerkommunene er målgruppe. Samlingen skal være et ideverksted for utviklingen av og i regionen.

Fylkesmannen og Trøndelag fylkeskommune inviteres til regionrådets møter. Storingsrepresentantene fra Trøndelag inviteres til strategisamlingen.

Arbeidsutvalget har ansvar for at det settes opp møteplan for regionrådet, bestemmer hva som skal behandles på møtene og hvem som til enhver tid tillegges ansvar for forberedelse og gjennomføring av konkrete oppgaver og prosjekter.

5. Økonomi

Midt-Trøndelag regionråd baserer sin virksomhet på at den enkelte kommune dekker kostnadene ved sin deltakelse. Ingen av deltakerkommunene skal gjøre innskudd til virksomheten. Kostnadene med administrasjon og drift av regionrådets virksomhet finansieres ved kommunalt tilskudd fordelt etter folketall pr. 1. januar siste år.

Større prosjekter og utredningsoppgaver søkes primært finansiert gjennom regionale eller statlige virkemidler og tilskudd. Arbeidsutvalget søker om og disponerer innvilgede midler, etter nærmere angitte føringer fra Regionrådet.

Regionrådet har ikke myndighet til å ta opp lån eller på andre måter å pådra deltakerkommunene økonomiske forpliktelser. I den grad det likevel kan bli nødvendig med regionale forpliktelser, forutsettes det vedtak i alle deltakerkommuner hvor kommunene selv står ansvarlig for lån/forpliktelser.

6. Deltakelse

Deltakelse i Midt-Trøndelag regionråd vedtas av de respektive kommunestyrer. Regionrådet vedtar selv med simpelt flertall eventuell utvidelse av samarbeidet med nye kommuner.

7. Endring av vedtektene

Endring av vedtektene kan foreslås av Midt-Trøndelag regionråd eller de deltakende kommuner, og skal godkjennes av kompetent organ i alle deltakende kommuner.

8. Uttreden

Den enkelte kommune kan med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i Regionrådet og kreve seg løst fra dette. Uttreden skjer etter vedtak i de respektive kommunestyrer. Uttreden med kortere varsel kan avtales.

9. Oppløsning

Oppløsning kan skje når alle deltakerkommunene er enig om det. Kommunelovens § 27 pkt. 3 legges til grunn for oppløsningen så langt disse bestemmelser er relevante.

10. Tolking og tvister

Tolking av disse vedtekter og tvister om hvordan de skal forstås kan ikke prøves ved de sivile domstoler. Saker av denne art forutsettes avgjort av arbeidsutvalget med ankeadgang til rådet som endelig avgjørende instans.

Vedtatt i Levanger kommunestyre: dd.mm.2018

Vedtatt i Stjørdal kommunestyre: dd.mm.2018

Vedtatt i Verdal kommunestyre: dd.mm.2018

Kontrollutvalgets årsplan/møteplan for 2018

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 74048250	Arkivref: 2018/4675 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	29.01.2018	10/18

Kontrollutvalgets innstilling:

Kontrollutvalgets Årshjul – møteplan 2018 og årsplan 2018 tas til orientering

Vedlegg:

1. Forslag til Årshjul – møteplan 2018
2. Forslag til årsplan 2018.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

KONTROLLUTVALGETS BEHANDLING I MØTE 13.11.17:

Kontrollutvalgets vedtak

1. Kontrollutvalget vedtar det fremlagte forslag til Årshjul – møteplan 2018
2. Kontrollutvalget vedtar det fremlagte forslag til årsplan 2018 for sin virksomhet i 2018.
3. Kontrollutvalget ber rådmannen merke seg kontrollutvalgets møtedatoer og ønskede orienteringer fra administrasjonen.
4. Kontrollutvalgets Årshjul – møteplan 2018 og årsplan 2018 oversendes kommunestyret til orientering.

SAKSBEHANDLING/SAKSGANG

Saksbehandlers forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget vedtar det fremlagte forslag til Årshjul – møteplan 2018
2. Kontrollutvalget vedtar det fremlagte forslag til årsplan 2018 for sin virksomhet i 2018.
3. Kontrollutvalget ber rådmannen merke seg kontrollutvalgets møtedatoer og ønskede orienteringer fra administrasjonen.
4. Kontrollutvalgets årsplan oversendes kommunestyret til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Forslag til vedtak i møtet

1. Kontrollutvalget vedtar det fremlagte forslag til Årshjul – møteplan 2018
2. Kontrollutvalget vedtar det fremlagte forslag til årsplan 2018 for sin virksomhet i 2018.
3. Kontrollutvalget ber rådmannen merke seg kontrollutvalgets møtedatoer og ønskede orienteringer fra administrasjonen.
4. Kontrollutvalgets Årshjul – møteplan 2018 og årsplan 2018 oversendes kommunestyret til orientering.

Endelig vedtak

1. Kontrollutvalget vedtar det fremlagte forslag til Årshjul – møteplan 2018
2. Kontrollutvalget vedtar det fremlagte forslag til årsplan 2018 for sin virksomhet i 2018.
3. Kontrollutvalget ber rådmannen merke seg kontrollutvalgets møtedatoer og ønskede orienteringer fra administrasjonen.
4. Kontrollutvalgets Årshjul – møteplan 2018 og årsplan 2018 oversendes kommunestyret til orientering.

Vedlegg

1. Forslag til Årshjul – møteplan 2018
2. Forslag til årsplan 2018.

Ikke trykte vedlegg

Ingen

Saksopplysninger

Forslag til kontrollutvalgets Årshjul - møteplan for 2018 følger vedlagt denne saken.

Årshjul - møteplan for 2018 oppsummerer kontrollutvalgets planer for sin virksomhet og er utarbeidet på et overordnet nivå. Årshjulet inneholder derfor ikke en detaljert beskrivelse av kontrollutvalgets virksomhet.

Det legges opp til 5 møter i 2018.

Årshjul og årsplan er bygget på samme lest som tidligere, men er nå delt i 2 dokumenter for å lette oversikten. Årshjulet gir en kortfattet oversikt, mens det gis mer informasjon i årsplanen.

Vurdering:

Utkast til årsplan må ses på som en skisse over de aktiviteter kontrollutvalget vil ta for seg i løpet av året.

Kontrollutvalget bør alltid innenfor planen ha rom til å foreta eventuelle nødvendige omprioriteringer.

Årsplanen skal ikke vedtas av kommunestyret, men bør sendes kommunestyret til orientering.

Saken legges med dette frem for diskusjon i møte.

Kontrollutvalgets årshjul – møteplan 2018

Temaer til behandling 2018		13.feb	24.apr	12.jun	14.sep	13.nov
Referatsaker		X	X	X	X	X
Orientering fra sekretær						
Status revisjonsarbeidet, orientering fra revisjonen		X	X			X
Kontrollutvalgets årsrapport 2017		X				
Uttalelse til årsregnskap/årsmelding for ISK 2017						
Planlagte orienteringer fra administrasjonen	Økonomi		X		X	
	Spesialundervisning	X				
	Budsjett- og økonomiarbeidet			X		
	Internkontroll			X		
	Arealforvaltning og byggesak					X
Uttalelse til årsregnskap/årsmelding 2017			X			
Rådmannens tilbakereportering til kommunestyret vedrørende status for kommunestyre vedtak			X			
Forvaltningsrevisjon				X		
Selskapskontroll				X		
Revisjonsstrategi mv.					X	
Kontrollutvalgets årsplan/møteplan for 2018						X
Budsjett for kontroll og tilsynsarbeidet		X			X	
Oppfølging av tidligere saker						
Besøk ved utvalgt enhet						
Andre orienteringer fra administrasjonen						
Andre saker						

Verdal kommune
Kontrollutvalget

Kontrollutvalgets årsplan for 2018

Vedtatt i kontrollutvalgets møte den 13. november 2017, Sak 49/17

Postboks 2564, 7735 Steinkjer
Telefon 74 11 14 76
E-post: post@komsek.no
Web: www.komsek.no

INNHALDSFORTEGNELSE

INNLEDNING	3
1 KONTROLLUTVALGET	3
1.1 KONTROLLUTVALGETS HJEMMEL	3
1.2 KONTROLLUTVALGETS ANSVAR OG ARBEIDSOMRÅDE	3
2 KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHET	4
2.1 MØTER I KONTROLLUTVALGET	4
2.2 REGNSKAPSREVISJON	4
2.3 FORVALTNINGSREVISJON	4
2.4 SELSKAPSKONTROLL	5
2.5 ANDRE OPPGAVER	5
2.5.1 ORIENTERING FRA POLITISK OG ADMINISTRATIV LEDELSE	5
2.5.2 BESTILLING FRA KOMMUNESTYRET	5
2.5.3 HENVENDELSER FRA PUBLIKUM	5
2.5.4 TILSYN MED REVISJONEN	6
2.5.5 OPPFØLGING AV SAKER	6
2.5.6 BEFARING/BESØK	6
2.5.7 RAPPORTERING	6
3 KONTROLLUTVALGETS BUDSJETT 2018	6
4 KONTROLLUTVALGETS ÅRSJUL - MØTEPLAN 2018	6

INNLEDNING

Kommunestyret skal etter kommuneloven påse at kommunens virksomhet skjer innen for rammene av lovverket og egne vedtak. Kommunestyret kan omgjøre vedtak av andre folkevalgte organer eller administrasjonen i samme utstrekning som disse kan omgjøre vedtaket selv. Kommunestyret har også ansvaret for at de kommunale regnskaper blir revidert på betryggende måte.

For å gjennomføre disse kontrolloppgavene skal kommunestyret velge et kontrollutvalg. Jfr. kommunelovens (koml.) § 76 og § 77.

Den delen av den kommunale egenkontrollen som utøves av kontrollutvalget må ikke forveksles med kommunens internkontroll. Kommunens internkontroll er rådmannens ansvar.

1 KONTROLLUTVALGET

Kommunestyret har i møte den 19.10.2015 valgt et kontrollutvalg bestående av 5 faste medlemmer og 7 varamedlemmer for perioden 2015 – 2019. Se også sak 68/16.

Faste medlemmer			Varamedlemmer	
Navn	Parti	Funksjon	Navn	Parti
John Hermann	UAV	Leder	Tore Landstad	FrP
Kristine Kulstad	SP	Nestleder	Jostein Grande	SP
			Mette Karlgård	SP
			Randi Kvernmo	MDG
Astrid Tromsdal	Ap	Medlem	Jon Sellæg	Ap
Kristine Johanne Hildrum	Ap	Medlem	Knut Johansson	Ap
Knut Snorre Sandnes	H	Medlem	Inga A.Hildrum	Ap

John Hermann, Kristine Johanne Hildrum og Astrid Tromsdal sitter i kommunestyret. Kristine Kulstad er vararepresentant til kommunestyret.

1.1 KONTROLLUTVALGETS HJEMMEL

Kontrollutvalgets arbeid er regulert av:

- Kommunelovens (koml.) §§ 76 til 80
- Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner
- Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner

Kommunestyret kan i tillegg til de lovpålagte oppgaver og prosedyrer fastsette eget reglement for kontrollutvalget – som vil kunne gi nærmere regler for kontrollutvalget.

1.2 KONTROLLUTVALGETS ANSVAR OG ARBEIDSSOMRÅDE

Kontrollutvalget er valgt for å ivareta kommunestyrets kontroll- og tilsynsansvar. Med unntak for kommunestyret selv, skal kontrollutvalget føre tilsyn og kontroll med hele den kommunale forvaltningen - inklusive de øvrige folkevalgte organer. Kontrollutvalgets arbeidsområde er derfor altomfattende.

En viktig del av kontrollutvalgets ansvar vil være å påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte (regnskapsrevisjon), og at det blir ført kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak.

Kontrollutvalget skal videre påse at det blir gjennomført systematiske vurderinger knyttet til hvorvidt norsk lov og politiske vedtak etterleves, samt systematiske vurderinger av forvaltningens effektivitet, produktivitet og måloppnåelse (forvaltningsrevisjon). I tillegg skal kontrollutvalget påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper (selskapskontroll).

Kontrollutvalget skal ikke overprøve politiske prioriteringer fattet i samsvar med delegert myndighet.

2 KONTROLLUTVALGETS VIRKSOMHET

2.1 MØTER I KONTROLLUTVALGET

Møtene i kontrollutvalget er åpne. Møtene vil være lukket i saker/orienteringer der lov- og regelverk hjemler taushetsplikt og lukket dør.

Kommunens ordfører og kommunens revisor har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter.

Det legges opp til 5 møter i 2018, se kontrollutvalgets årshjul – møteplan 2018.

2.2 REGNSKAPSREVISJON

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at det foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av loven og god kommunal revisjonsskikk. Kontrollutvalget skal følge opp eventuelle merknader og påpekninger fra revisor.

Kontrollutvalget skal avgi uttalelse til kommunestyret vedrørende kommunens årsregnskap og årsmelding før formannskapet avgir sin innstilling.

2.3 FORVALTNINGSREVISJON

Gjeldende plan for forvaltningsrevisjon ble behandlet av kontrollutvalget i møte den 23.06.16, sak 16/16. Kontrollutvalget avga slik innstilling til kommunestyret:

- 1. Kommunestyret slutter seg til det fremlagte forslag til plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 – 2019.*
- 2. Kommunestyret vedtar med utgangspunkt i fremlagt plan slikt forvaltningsrevisjonsprosjekt i prioritert rekkefølge:*
 - 1) Pleie og omsorg,*
 - 2) Planlegging og vedlikehold av kommunal eiendom, veier og anlegg*
 - 3) Oppvekst*
- 3. Kommunestyret gir kontrollutvalget selv myndighet til å gjøre endringer i planperioden.*

Kommunestyret sluttet seg enstemmig til kontrollutvalgets innstilling den 29.08.16, sak 65/16.

2.4 SELSKAPSKONTROLL

Gjeldende plan for selskapskontroll ble behandlet av kontrollutvalget i møte den 23.06.16, sak 17/16. Kontrollutvalget avga slik innstilling til kommunestyret:

1. Kommunestyret godkjenner plan for selskapskontroll for Verdal kommune – 2016-2019, med slik prioritering av prosjekter:
 - a. Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS
 - b. Innherred Renovasjon IKS
 - c. Veksttorget AS
2. Kommunestyret gir kontrollutvalget selv myndighet til å gjøre endringer i planperioden.

Kommunestyret sluttet seg enstemmig til kontrollutvalgets innstilling den 29.08.16, sak 66/16.

Selskapskontroll mht. Stiklestad Nasjonale Kultursenter AS er gjennomført, jf. sak 19/17 og KST sak 48/17. Neste prosjekt på listen er selskapskontroll mht. Innherred Renovasjon IKS.

2.5 ANDRE OPPGAVER

Kontrollutvalget kan til enhver tid ta opp saker som ligger innenfor dets ansvars- og kompetanseområde.

2.5.1 ORIENTERING FRA POLITISK OG ADMINISTRATIV LEDELSE

Kontrollutvalget kan hos kommunen, uten hinder av taushetsplikt, kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument og foreta de undersøkelser som det finner nødvendig for å gjennomføre oppgavene, jfr. koml. § 77.7. Ved behov for ytterligere saksopplysninger, kan kontrollutvalget også innkalle administrasjonssjefen i forbindelse med behandling av saker i møtene.

Administrativ ledelse bør normalt være til stedet ved kontrollutvalgets møte når regnskap og årsberetning for foregående år skal behandles.

Det legges videre opp til et orienteringsprogram fra kommunens enheter, slik at kontrollutvalget holdes oppdatert om viktige saker i kommunen.

2.5.2 BESTILLING FRA KOMMUNESTYRET

Kontrollutvalget skal føre tilsyn med forvaltningen på vegne av kommunestyret, og vil følge opp saker / prosjekter kommunestyret ønsker kontrollutvalget skal følge opp.

2.5.3 HENVENDELSER FRA PUBLIKUM

Kontrollutvalget kan ta i mot henvendelser fra publikum, men kontrollutvalget er imidlertid ikke et klageorgan og har ikke avgjørelsesmyndighet på forvaltningsområdet.

Kontrollutvalget avgjør selv i hvilken form og grad henvendelser fra publikum skal følges opp.

2.5.4 TILSYN MED REVISJONEN

Kontrollutvalget er pålagt å føre tilsyn med revisjonens arbeid. Denne funksjonen utøves gjennom sekretariatet som har faste møter med revisjonen, der revisjonen orienterer om sitt arbeid. Sekretariatet har fullt innsyn i revisjonens arbeidspapirer. Referat fra møtene legges frem for kontrollutvalget.

3.5.5 OPPFØLGING AV SAKER

Det ligger bl.a. til kontrollutvalget å føre tilsyn med at kommunestyrets vedtak blir fulgt opp. Kontrollutvalget vil oppfordre administrasjonen om å legge fram en årlig rapport til kommunestyret om hvordan vedtakene fra foregående år er gjennomført.

Kontrollutvalget vil en gang i året gå gjennom oppfølgingen av egne saker.

2.5.6 BEFARING/BESØK

For å kunne føre tilsyn med den totale virksomheten er det viktig at kontrollutvalget har ressurser og anledning til å besøke ulike avdelinger av kommunens virksomhet. Det legges opp til at kontrollutvalget i løpet av 2017 vil besøke en utvalgt virksomhet.

2.5.7 RAPPORTERING

Kontrollutvalget rapporterer årlig til kommunestyret om sin virksomhet.

Rapporter fra gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekter og selskapskontroller rapporteres vanligvis fortløpende.

2.5.8 ANNET

Det er viktig at kontrollutvalget er gitt ressurser til å kunne holde seg oppdatert på sine arbeidsområder og med det kunne delta på kurs og konferanser som arrangeres både lokalt og nasjonalt.

3 KONTROLLUTVALGETS BUDSJETT 2018

Kontrollutvalget har utarbeidet forslag til samlet budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet, jf sak 36/17.

Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og tilsynsarbeidet skal følge formannskapetets innstilling til kommunestyret.

4 KONTROLLUTVALGETS ÅRSHJUL - MØTEPLAN 2018

Kontrollutvalgets årshjul – møteplan 2018 gir en oversikt over behandling av faste saker.

Kontrollutvalget forbeholder seg retten til på eget initiativ å foreta endringer i planen og evt. gå inn på andre saker eller prosjekter som ikke er nevnt. Endring av møteplan kan også bli nødvendig av hensyn til saksgang eller av andre årsaker.

Anne Eli Kjesbu - søknad om fritak fra vervet som varamedlem i innvandrerrådet for resten av valgperioden 2015-2019

Saksbehandler: Line Therese Ertsås E-post: line.ertsas@verdal.kommune.no Tlf.: 74048250	Arkivref: 2018/4641 - /
--	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Formannskap	18.01.2018	10/18
Kommunestyre	29.01.2018	11/18

Saksprotokoll i Formannskap - 18.01.2018

BEHANDLING:

Navn til pkt. 2 vil bli fremmet i kommunestyret.

Ved votering ble rådmannens forslag til vedtak pkt.1 enstemmig vedtatt.

INNSTILLING:

1. Anne-Eli Kjesbu fritas fra vervet som varamedlem i innvandrerrådet.
2. Følgende oppnevnes som nytt varamedlem for resten av valgperioden:

Rådmannens innstilling:

3. Anne-Eli Kjesbu fritas fra vervet som varamedlem i innvandrerrådet.
4. Følgende oppnevnes som nytt varamedlem for resten av valgperioden:

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Anne-Eli Kjesbu har i epost datert 12. desember 2017 bedt om fritak fra sitt verv som varamedlem i innvandrerrådet pga helsemessige årsaker.

Anne-Eli Kjesbu er innvalgt på fellesliste for AP/H/KRF i innvandrerrådet.

Innvandrerrådet har følgende medlem og varamedlem fra felleslista AP/H/KRF:

Medlem:

Emmanuel Bowah (AP), leder

Varamedlem:

Anne-Eli Kjesbu (AP)

Kommunelovens § 15 nr. 2 har slik ordlyd:

«Kommunestyret eller fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller for resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømme sine plikter i vervet.»

Rådmannen vil ut i fra dette tilrå at søknaden om fritak fra vervet som varamedlem i innvandrerrådet for resten av valgperioden 2015-2019 imøtekommes.

Felleslista AP/H/KRF bes fremme forslag på nytt varamedlem i innvandrerrådet.

Det må her tas hensyn til kjønnskvalteringsreglene.

PS 12/18 Orienteringer

Spørsmål fra Fatima Almanea (AP) - mobbing i verdalsskolen

Saksbehandler: Bjørn Iversen E-post: bjorn.iversen@verdal.kommune.no Tlf.:	Arkivref: 2018/5220 - /
---	-----------------------------------

Saksordfører: (Ingen)

Utvalg	Møtedato	Saksnr.
Kommunestyre	29.01.2018	13/18

Vedlegg:

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Ingen

Saksopplysninger:

Fatima Almanea (AP) har stilt følgende spørsmål til ordfører:

«Ordfører, i disse budsjett, regnskap og strukturtider er det lett å glemme at vårt arbeid og engasjement handler om mennesker - om eleven, rørleggeren, sykeheimpasienten, om entreprenøren. De siste dagene er det fremkommet nye tall vedrørende mobbing som bør interessere enhver i denne forsamlingen.

Den nasjonale elevundersøkelsen viser en økning i antallet elever som opplever mobbing på skolen. 50 000 barn, 6,6 prosent, oppgir at deres skolehverdag preges av mobbing. Gjennom dialogen med Fylkesmannen får jeg opplyst at de regionale og lokale tallene ikke er klare enda, derfor tar jeg utgangspunkt i den nasjonale tendensen.

Kommunestyret er skoleeier. Denne rollen stiller store krav til oppfølging. For å utvikle verdalsskolen må vi være oppdaterte, nysgjerrige, spørrende og tydelige i prioriteringene. Vi må også ha klare ambisjoner. Hva som forventes og kreves, er det delvis opp til oss å bestemme. Våre signaler og vedtak er utgangspunkt for mange satsinger og fokusområder. Dette handlingsrommet må vi bruke godt.

Etter opplæringslovens kapittel 9A har kommunen ansvar for å oppdage, undersøke, gjennomføre tiltak samt følge opp i etterkant. Som ordføreren ser, er dette svært omfattende arbeid som krever tilstrekkelige ressurser og tydelige retningslinjer.

Mobbing er et omfattende problem. Den berører ofte de svakeste elevene og kan ha livslange følger. Mobbing har også ulike former og kan inngå i de fleste strukturer. Nettmobbing er eksempelvis en økende utfordring som kan være vanskelig å oppdage. Det er vår jobb å sørge for at det er nok kompetanse og bevissthet i verdalsskolen til å avsløre og håndtere alle former for trakassering.

For oss som skoleeier må det være veldig viktig å utvikle en kultur hvor elevenes opplevelser og bekymringer tas på alvor. Elevenes behov skal være i sentrum, og deres stemme den viktigste. Det er avgjørende at vi tar utgangspunkt i elevenes opplevelser, og at vi ikke bagatelliserer eller bortforklarer den subjektive erfaringen. Elevene skal møtes med respekt over hele linja!

Et av våre hovedoppdrag er å tilby barna gode og trygge skolemiljø. Vi skal derfor sette inn tydelige tiltak for å komme den negative utviklingen til livs. Målet vårt skal være at barnehagene og skolene skal forebygge, oppdage og håndtere mobbing raskere og bedre enn før. Læringsmiljøet er en avgjørende faktor for hvorvidt våre elever får maksimalt utbytte av skolegangen, både sosialt og pedagogisk.

En god barndom varer hele livet. Vår motivasjon må være at flest mulig barn skal minnes positivt tiden ved våre skoler.

Spørsmål til ordføreren;

- 1. Hva er statusen for skolene i Verdal? Finnes det nevneverdige forskjeller mellom de ulike skolene?**
- 2. Hvilke tiltak er satt in for å imøtekomme kravene i opplæringslovens kapittel 9A? Og hvor langsiktige er disse?**
- 3. Ses den negative utviklingen i sammenheng med andre utfordringer i ungdomsmiljøet?**
- 4. Har kommunen tydelige krav og ambisjoner til arbeidet mot mobbing?**

Ordfører vil besvare spørsmålet i møtet.